

www.e-rara.ch

Quarta pars

[Daniel Propheta]

www.e-rara.ch

Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelinformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

a Sennaar. Vbi capus duran. vbi turris quā qui ab oriēte mouerāt pedes suos vsq; ad celū edificare conati sūt. Vñ a cōfusione linguarū loc' babylō. i. confusio dicitur. Gigantes enī turrim facere satagebāt: montē mōti apponētes quā dē dīstruxit. vñ dicta est babylon. i. cōfusio. **b** Et vasa tulit tē. Aliquā reuerentia deo exhibuit cuius vasa i loco religionis sue posuit: et nō omnia asportauit. **c** Et de semine. hinc arbitrantur hebrei Danielē et socios suos fuisse eunuchos: sūm qd' Esaias dicit Eccebie: De semine tuo tollēt et facient eunuchos in domo regis. Si autē de semine regio fuerūt: pstat qz de semine dauid: s; fortasse nō coheret qd' sequit: et tyrannoz pucros in quibus nō est macula: qz si essent eunuchicati nulle eis grates si nulla in eis macula. **d** In quib' tē. Nō vidēt abscessi q' si ne macula sunt: quidā enī eunuchicatur aut vi aut infirmitate. Quidā autē se castrat. p celesti curia vel patria: et hi nō abscessi nisi sola voluntate: et hi sunt sine macula. **e** Et as

Nico. de lyra

or' ibi: Et ait rex aphanec. tertiū so/bietas vici. ibi: Proposuit autē Daniel. Circa p'mū notādū q' dicitur: Pro/uerb. xj. vbi humilitas ibi et sapia. iō dñs q' p'uderat Danielē diuina sapia decorari: p'misit eū p' humilitati: qz eū eēt de semie regio: vt dicef. j. p'misit tñ eū captiuari p' regē babylōis q' vērē hīerlm et spoliāuit eā. et hoc est qd' dicit: Anno tertio tē. et pater vsq; ibi: Et parit vaforū dom' dei. Et quo pater q' iste nabuchodonosor fecit reuerētia deo celū quī colebat in hīerlm: qz nō abstulit inde oīa vasa mīsterij: sed aliqua reliq; ad cultū dei. Itē qz illa q' asportauit nō applicauit humanis vñb' sicut fecit Balthasar nepos su'. ppter qd' fuit punit' a dño: vt dicef. j. v. ca. sed posuit ea in loco sacro fm suā estimationē. s. in tēplo dei sui. et h' est qd' dicit: Et asportauit ea in terrā sennaar. i. in babyloniā q' p'mo vocata ē sēnaar. et postea dicta ē babylōia: a turre ibi edificata a filiis Hec: vt h' b' h' f. j. In domū dei sui tē. et ptz. Circa istā ptē tria sunt hic dubia. P'io q's fuerit iste nabuchodonosor: qz p'les legunt fuisse sic notari. scdo q's iste ioakim eadē rōne. tertio q're nabuchodonosor vērē p'tra eū in p'liū. Ad p'mū dicitur q' iste nabuchod. fuit magn': et dicitur a magnitudine op'is: qz regnū chaldeoz qd' aī ipm erat paruū: valde ampliauit mo/narchiam fecit. sicut karolus magnus dicitur a magnitudine op'erū: qz p'rim' de regib' francoz adeptus est romanū iperū. Dicit aut in aliqb' historijs q' nabuchodonosor iste p'imo vocatus est hoc nomine: et hoc ab euētu: qz qñ de nouo fuit nat' fuit in siluā p'iet' et dimissus: s; ex diuina ordinatione venit capta siluestris puerū lactās: qz scriptū est in psal. Custodiēs paruulos dñs. bubo etiā aduolauit sup arborē iuxta puerū: quē le/prosus p' nemus trāsīēs vidit et cepit admirari: qz illa auis parū apparet de die. ppter qd' diligēt' attēdēs vidit caprā lactatē puerū sub arborē: quē assumēs nutrirī fecit: et eū nabuchodonosor ab euētu vocauit. nabuchodonosor enī bubo dicitur in illa lingua. cho do capra. nosor leprosus. et ptz q' nō fuit ille nabuchodonosor sub q' historia Iudith dicitur fuisse. qz ille fuit post illū p' magnū tps. et cōit dicit q' fuit fili' cyri: qz hystoria Iudith fuit post reditū captiuitatis babylonice. vt patet ibidē. Ad scdm dicendū q' iste ioakim fuit fili' iosie reg' iuda: q' captiuato f're el' ioachaz p' regē egypti ab eodē regē egypti p'stitut' ē rex iude mutato noīe ipsi' q' p' eliachim vocabat: vt ptz. iij. Reg. xxiij. et regnauit iste. xj. annis cui successit fili' el' ioachin p. n. scriptus in fine. et vterq; cap' est a nabuchodonosor rege babylonis et eodē anno: vt videbif. Prop' qd' dubiū ē de quo scriptura hic loquat: s; ptz solutio in hebreo: qz p'rim' scribit p' caph et mem: qd' in latīo rādet c. et m. scdū scribit p' caph et nū. qd' in latīo rādet ch et n. iste aut ioakim de q' loq' b' Daniel scribit in hebreo p' caph et mem. et apd nos dicit scribi p' c. et m. Et q' ptz q' iste ioakim fuit fili' iosie. scdo b' ptz: qz scdo ioachin q' fuit nepos iosie regnauit solū p' tres menses: vt h' iij. Reg. xxiij. de isto aut ioakim dicitur: Anno tertio ioakim tē. s; istud dictū videt repugnare p'dictis: qz p'dictū est qd' ioakim fili' iosie regnauit xj. an. b' aut cap' dicitur tertio an. regni sui. Ad qd' dicit.

qd' dicendū q' nō accipit b' tert' an. regni ioakim absolute: s; ab illo tpe q' cepit eē tributarius regi babylōis. et iste fuit. xj. an. regni sui. Ad tertū dicendū q' cā hui' belli habuit initium a tpe egyptie regis iuda: qñ ostēdit oīa secreta dom' sue nūciis regis babylonis. et tūc p'dixit et Esaias: vt h' Esai. xxxix.

Ecce dies veniēt in quib' thesauri domus tue portabunt in babylonē: et de filiis tuis erūt eunuchi in aula regis babylōis: qd' tpe ioakim filij iosie impletū est. Rex enī egypti p'stitut' erat eū regē amoto fratre el' ioachaz: vt vñ est: et iō fauebat regi egypti p'tra nabuchod. regē babylōis q' bebat bellū p'tra regē egypti: p' qd' rex babylōis vērē p'tra ioakim: et fecit eū tributariū: et sibi iurauit p'tra regē egypti. Iste tñ ioakim. iij. an. post rebellās a rege babylōis cap' ē vt dictū est et vasa dei de portata: et pueri de semie regio sūt ducti in babylonē. et interfecit ē iste ioakim: et p'ietum est cadauer el' extra muros hīerlm: et impletū ē qd' de eo dicitur: Piere. xxiij. Sepultura asini sepe licet: et cōstitur' est fili' el' ioachin p. n. scrip' rex iude p' regē babylōis: q' p' tres menses misso exercitu s; eū tradidit se cū matre et mult' alijs p'silio p'ie remie: et b' p'prie dicitur trāsmigratio babylōis: et iste dicit' est in babylonē et icarceratus. xxxvij. an. vsq; ad regnū cuius merodach q' eū amouit de carcere et se cit sibi cōmēsalē: vt dicitur. Reg. vi. sic

ligif patet tertiū. scā b' illi regis nabuchodonosor p'tra ioakim regē iude: sed hec causa accipit ex pte regis de bellatis eum. Causa aut ex pte dei fuit. qz reges iuda et p'plus erant pessimi et idolatrie dediti: vt h' iij. Reg. xxiij. Paral. Prop' qd' dominus p'mittebat eos talia facere. vnde rex egypti rex babylōis monerūt bellū cōtra eos successit. a Et ait rex. hic ponitur secundum dīsonens danielē ad diuinā sapientiam: scilicet nobilitas ortus: qz fm qd' dicitur Boetius. ij. de cōsolatione. Nobilitas generis est quedā laus. pueniēs homini de p'bitate parentum. et ideo vt ipse dicit ibidē: In nobilitate generis hoc bonū est: qz p' ipsā quedā necessitas ipse nobilibus imponit ne a maioribus p'bitate de generis. homines autē bene morizati sunt dispositi ad sapientiam: qz se datis passionib' fit anima sciens et prudēs: vt dicitur vij. p'bitat' sicoz. Propter quod hic introduciunt nobilitas danielis: q' nobilitas existens genere: nobilitas fuit moribus. et ideo dicitur hic inter nobiles positus edoctus et nutritus: et nomie regio decoratus: quia impositū est ei nomen Balthasar quod ē regius: vt patet. j. v. ca. Hoc est ligif qd' dicitur: Et ait rex. nabuchodonosor. b Aphanec p'posito eunuchoz. i. magistro seruientiū in domo regis. antiquit' enī illi q' in domo regis seruiabant ad interiora domus castrabant. ppter securitatem a mulieribus: vt dicitur aliq. Alij vero dicūt q' dicebāt eunuchi ppter castitatem et morū honestatem: qd' verū videtur. homines enī inhonesti non p'mittebantur seruire in domib' regū: et inde est q' seruitores generalit' dicitur postea eunuchi. vnde et in Act. aploz viij. vocatur eunuch' ille vir q' erat sup gagas regine ethiopū. sequit: c Et introduceret de filiis israel: et de semie regio. et p' id ē. qz volebat habere i aula sua aliq's de semie dauid. d Et tyrannoz. i. nobiliū q' virtute armorum erant magnificati. hoc faciebat nabuchodonosor ad magnificentiam suā et memoriam sue victorie q' tales nobiles captiuauerat. sequitur: e Pucros in quib' nulla esset macula. i. defectus mēbrozū. vnde et in lege dicit: Anima sine macula et immolatur: cū qd' non est cecum aut claudū et buis modū: non propter pulchritudinem pellis. et ex hoc patz q' Daniel et eius socij non dicuntur hic eunuchi: q' fuissent castrati per abscissionem mēbrozū genitaliū et arbitrant aliq' iudei: quia nō fuissent sine defectu mēbrozū nec pulchri aspect' qz taliter castrati sunt cōmuniter male gratiosi etiam in facie. f Decoros forma. ppter pulchritudinez coloris et aspect' vñ et in hebreo dicitur: Bone visionis. g Et eruditos omī sapia. q' ad p'iam naturalē. h Cautos scientia. q' ad scientiam rationalem cuiusmodi est grāmatica: logica: rhetorica. i Doctos disciplina. q' ad philosophiam moralem: seu q' ad disciplinam morum.

Et q' pos.

Litteras. s. liberales artes
et lingua chaldaica q. quadam
ppietate distat ab hebreica licet
abraham inde venerit. **P**bi
lo arbitrat lingua hebreorum et
chaldaica: q. abraham de chaldeis.
Sed quod pueri lingua qua no
uerat docerent: forte fm quo
runda opinione abraham chalde
orum et hebreorum lingua habuit.
Et intantum eos charos ha
buit q. eundem cibum eundem potum
que sibi eis prepari pcepibat.
B **E**t imposuit. Quos diabo
lus captiuat alio nomine vocat:
iustum vocat iniustum: castum inca
stum et humilimum. **S**icut pha
rao ioseph. **H**oluit enim in ter
ra captiuitatis eos habere vo
cabula iudee. **A**nti: **Q**uod cata
bim? catiui dñi in terra aliena.
dñs aut in bonu mutabat anti
qua nomia: et ex reb? ipost vir
tutu vocabla: vt abraham et sara:
et in euangelio dñs Simoni petri
nomine iposuit. **S**imone ei obediens
dictus est: s. postea in fide xpi
confirmatus est: et ad passiones
christi tolerandas: et filios ce
bedei non boanergos: vt qui
dam putant: sed boanercresen
ti. filios tonitruu appellauit.
Proposuit autem **D**aniel.
Qui de mensa regis non vult
comedere nisi polluat: s. sapi
entia atq. doctrina egyptioru
sciret esse peccatu nūq. didicis
set. didicit aut nō vt sequat: s.
vt iudicet atq. pūctat. **S**i em
q. imperitus huius artis ad
uersus mathematicos scribat:
aut expers philosophie contra
philosophos agat: q. etia ri
dendū: vel ridēdo non rideat?
Hac ergo intentione discit pue
ri chaldaicam doctrinam: qua
moyses egyptioru sapiam.
Pedit aut dñs. **Q**ui p pec
cato maioru dñs est in capti
uitate virtutū suarum recipit
mercedē: pposuit em in corde
suo ne pollueret de mensa regis:
et viles cibos pposuerat regis
epulis. iō gratia in ppectu p.
e. a deo pmeruit. **A**nde dat in
telligi: si quādo diligunt sanc
ti ab infidelib? non eoz boni
tatis esse sed dei misericordie.
Timeo ego dominum meū
regem. **S**imiliter quia pilatus
plus cesarem timuit q. deū: pe
nas gehennales meruit: prius
man? suas abluuit dicens: **M**ū
dus ego suz a sanguine iusti hu
ius: vos viderit. **E**t iterū: **A**n
nescis quia potestatem habeo di
mittere te? **C**ocuis. **I**deo
cocuis apposuit. **S**olēt em in
miores maioribus pulchiores
esse. **G** **T**enta nos. **A**dmi
rabilis fidei magnitudo: non
solum sibi corpulentiam villori
est vt p. legumina pmitterit: s.
et tps statuit nō temeritate s. fi
dei magnitudine qua reges da
pes cōtēpit. **C**onueniēs pba
tioni spaciū nec breue nimis:
nec nimis longū qd cito possit
ipetra

Disciplinā: et qui possent stare in pala
tio regis vt doceret eos litteras et lin
guaz chaldeoz. **E**t pstituit eis rex an
nonā p singulos dies de cibis suis et
vinū vnde bibebat ipse: vt enutri
ti tribus annis postea starent in cō
spectu regis. **F**uerit ergo inter eos dñs
filij iude daniel ananias misael et aza
rias. **E**t imposuit eis ppositus eunu
chorū nomia danieli: balthasar: anā
nias: sidrac: misael: misac et aqariē: ab
negado. **P**roposuit at daniel i corde
suo ne pollueret de mensa regis: neq.
de vino pot? ei: et rogauit ppositū eu
nuchorū ne pamiāret. **P**edit aut dñs
us gratia danieli et misericordia in cō
spectu principis eunuchoz. **E**t ait pñ
ceps eunuchoz ad danielē: **T**imeo
ego dominū meū regē: qui constituit
vobis cibū et potū: qui si viderit vul
tus vestros macilliores p cetēl? ado
lescentibus cocuis vestris: pdenābi
tis caput meū regi. **E**t dixit daniel ad
malassar quem constituerat princeps
eunuchoz sup danielē ananiā misa
elem et aqariā. **T**enta nos obsecro ser
uos tuos dieb? decē: et dentur nobis
legumina ad vescendū: et aqua ad bi
bendū: et pteplare vult? nros et vul
tus pueroz q. vescunt cibo regio: et si
cut videris sic facias cuz seruis tuis.
Qui audito sermōe huiusmodi ten
tauit eos dieb? decē. **P**ost dies at de
cē apparuit vult? eoz meliores et cōr

Et qui possent stare. i. ministrare.
In palatio regis. hoc dicit q. tñz ad
robore corporis et agilitate mēbroz.
Et doceret eos lras et linguam chal
deoz. volebat enī nabuchodonosor ha
bere in palatio suo aliquos de qualibet
lingua q. cū lingua matna sciret lingua chal
daica vt possit sibi interpretari legere lras
teras omniū gentiū. **P**atet etia ex b. q.
philo iudeus deceptus fuit credēs eādē
lingua esse chaldaica et hebraica: qd cre
debat ex b. q. abraham fuit oriund? de chal
deis: quod nō valet: q. nō est incōueniēs
immo multū. pphabile abraham plures lin
guas sciuisse. sequit: **E**t cōstituit eis
rex annonā rē. vt ex bona nutritiōe eēt
magis gratiosi et apti in corpe et in mēte:
q. bona dispositio corporis bene facit ad
bonā dispositionē mentis q. tñ est de se:
et maxime qñ cū hoc est bona disciplina:
sicut fuit in istis iuuenibus: vt patet i ltr.
tera. **E**t fuerit ergo inter eos. i. inter
iuuenes electos de diuersis nationibus.
Pro filiis iude daniel rē. **E**t ipso
fuit eis ppositus eunuchoz nomia rē. q.
nomia hebraica erat babylonij abomi
nabilia et male nota: q. est incōueniēs in
illis q. stabāt in palatio regi. **P**ro
posuit autē. **H**ic pontif. tertiu disponens
danielē ad sapientia. s. sobrietate vict?
fm qd dicit Ecclesiastes. ij. **P**roposui a
vino abstrahere carnē meā vt animū me
um transferrē ad sapientia. **S**ic fecit iste
daniel cū socijs suis. et hoc est quod di
citur hic: **P**roposuit aut daniel in cor
de suo ne pollueret de mensa regis: hoc ē
de cibis eius. **E**rat enī pfectio antlq.
q. de immolatis idolis pdebāt aliq. por
tio in mēsa magnoz. sic similiter ibi erat
aliqua lege moysi. phibita: sicut carnes
porcine et huiusmodi. similiter erant ibi
aliqua phibita iudeis ex traditionibus
paternis: sicut mō. phibitū est eis bibe
re vinū pressū a chāstianis: licet in lege
nō sit eis phibitū: et q. a talib? voluit ab
stinere daniel ne pollueret aliqua pctā
ptra pdicta faciēdo. ideo voluit abstine
re a cibis et potib? regis: hoc modo fecit
Judith q. diu fuit cū holoserne nolens
comedere de cibis eius: sed tñ de his q.
fecit attulerat: vt habet **J**udith. xij. seq.
tur: **P**edit aut dñs. da. gram et mise.
in spe. pñ. eunuchoz rē. q. d. licet prin
ceps eunuchoz multū diligeret danielē
tñ noluit acquiescere: tñes ne in corpo
re detrimentū pateret: et p consequens p
positus puniret a rege tanq. agēs ptra
mandatū eius. et patet littera. sequit:
Et dixit daniel ad malassar rē. qd ei
nō potuit ipetrare a maiorib? q. rit ipetrare
a minorib? qui erat pstitutus ad ministrā
dum eis necessaria specialit. **T**enta
nos obsecro seruos tuos dieb? .x. ueni
ens spaciū. pbatiori petit: q. nec nimis
longum vt de facili possit illud impetra
re: nec nimis breue ita q. possit veritas
apparere. **E**t dent nob? le. rē. **I**sta
nūq. fuerūt phibita iudeis: nec ante le
gē: nec sub lege: nec paternis traditioni
bus: nec idolis fiebat oblatio de talib?
et ideo poterant vti talib? sine aliqua sus
picione pcti: pter b. dicit **A**p̄ls ad Ro.
xij. **Q**ui infirm? est olus māduet. et nō
loquit ibi de infirmitate corporis: s. de in
firmitate pscientie illoz q. timebāt pecca
re comedendo idolatrica. vt ibidē patet.
sequit: **P**ost dies aut rē. i. mag? vi
uidi i colore. **E**t corpulentiores. i. ma
gis car

B

† 37. di. c. le
gim? - s. sed
econtra. et
c. qui d. mō
sa.

L

Impetrare. a Ariolos et magos. Alii sophistas et philosophos: non iuxta hanc philosophiam et sophisticam disciplinam quam greci pollicentur: sed doctrinam gentium barbarum qua versus hodie chaldei philosophantur. b Fuit autem. Dicendum est in sequentibus quod versus ad primum annum cyri fuisse dicat: postea tertio anno eiusdem et primo darii fuisse legat.

In anno

Nico. de lyra

gis carnosus. a Pre omnibus pueris qui vesebantur cibo regio. Hoc autem factum est diuina virtute propter iuuenum deuotionem. b Porro malassar tollebat cibaria vinumque potum eorum: dabatque eis legumina. Pueri autem his dedit de scientia et disciplina in omni libro et sapientia: danieli autem a scriptura alios: quia et alii in fantasmate: hic mentis oculis aspicebat. b Enigmatum quoque futura monstrantur. intelligentia omnium visionum et somniorum. Complectis itaque diebus post quos rex dixerat ut introducerentur: introduxit eos propositum eunuchorum in conspectum nabuchodonosor. Quisquis locutus fuisset rex non sunt inuenti tales de vniuersis ut daniel ananias misael et azarias. Ideo. a Quasi seruicium. b Quasi merito staret in conspectu regis: quia omne verbum et intellectus quod scissitatus est ab eis rex: inuenit in eis decuplum super cunctos ariolos et magos qui erant in vniuerso regno eius. Fuit autem daniel versus ad annum primum cyri regis.

pulchriores pro omnibus pueris quae vesebantur cibo regio. Porro malassar tollebat cibaria vinumque potum eorum: dabatque eis legumina. Pueri autem his dedit de scientia et disciplina in omni libro et sapientia: danieli autem a scriptura alios: quia et alii in fantasmate: hic mentis oculis aspicebat. b Enigmatum quoque futura monstrantur. intelligentia omnium visionum et somniorum. Complectis itaque diebus post quos rex dixerat ut introducerentur: introduxit eos propositum eunuchorum in conspectum nabuchodonosor. Quisquis locutus fuisset rex non sunt inuenti tales de vniuersis ut daniel ananias misael et azarias. Ideo. a Quasi seruicium. b Quasi merito staret in conspectu regis: quia omne verbum et intellectus quod scissitatus est ab eis rex: inuenit in eis decuplum super cunctos ariolos et magos qui erant in vniuerso regno eius. Fuit autem daniel versus ad annum primum cyri regis.

Em istam opinionem: est tamen gratia gratia data: sicut est gratia miraculorum. de qua certum est quod non dicit aliud manens in ipso hoste sed diuina assistentia ad agenda miracula ad presces homines: et a tali gratia aliis dicitur prophetia. hoc patet solutio ad argumenta quae sunt pro alia opinione. Si quis autem vult tenere aliam opinionem per defacili soluere istas auctoritates inductas: quia duo requiruntur in cognitione actuali. scilicet lumen intellectus agentis et species rei cognoscibilis: sicut patet in cognitione naturali intellectus in qua requiritur lumen intellectus agentis: et species abstracta a fantasmate. Potest igitur dici quod lumen prophetiae est aliud quam manens pro modo habuit: datum tamen a deo. Ad hoc tamen quod propheta per hoc lumen actualiter aliud supernaturale cognoscat: respondetur quod in ipso speciei acceptio pro aliquam visionem imaginariam in se vel in alio: vel et aliud alio modo: sic est in cognitione prophetica sine tali visione imaginaria: quia tunc talis species intelligibilis fit immediata a deo in intellectu prophetiae. et igitur ad hoc dicit Gregorius. quod spiritus prophetiae aliqui deest prophetis: quod non spiritus habet tale spiritum sed oportet quod de nouo fiat in prophetate actu: et per hoc patet illud de Heliseo. Complectis. Dicendum est sapientia collata danieli et sociis eius. Igitur ad explicationem et eloquentiam cum dicitur: Complectis itaque diebus. scilicet annorum. non post quos dicitur rex ut introducat in conspectum suo. ut ibi probantur. unde sequitur postea: Quisquis locutus fuisset rex non sunt inuenti tales de vniuersis ut daniel ananias misael et azarias. Ideo. a Quasi seruicium. b Quasi merito staret in conspectu regis: quia omne verbum et intellectus quod scissitatus est ab eis rex: inuenit in eis decuplum super cunctos ariolos et magos qui erant in vniuerso regno eius. Fuit autem daniel versus ad annum primum cyri regis.

Moraliter

hanc. scilicet sapientiam: habeo claritatem ad turbas: et honorem apud seniores: inueniens et acutus inueniens in iudicio: et in conspectu potentium admirabilis ero: et facies principum mirabuntur me. Nec autem omnia fuerunt in danieli. propter sapientiam a deo sibi collatam. et hoc est quod dicitur hic: Fuit autem daniel in honore. scilicet gloria in chaldaea: media et plene: ut patebit ex libro persecutio et a tempore nabuchodonosor. magni versus ad tempus cyri: qui destruxit regnum chaldeorum. propter hoc sequitur: Et ad annum primum cyri regis. Et hoc patet de fecit illorum quod exponitur istam istam de tempore vite danielis sic exponentes. Fuit autem daniel versus ad annum primum cyri. scilicet tantum vixit et non plus: quia decima visio danielis facta est sibi tertio anno cyri: ut habetur. et. x. ca. Et quod patet terminum vite danielis non potest accipi primo anno cyri. loquendo ex Anno ter (pote ut patet) La. I. non regni ioachim regis iude. Sequitur: Et ait rex affaner pro. eu. et. Per istum regem de quo dicitur. Rex regum. potest significari christus de quo scribitur Apoc. xix. quod habet in femore suo scriptum: Rex regum et dominus domini. Per affaner propositum tamen eunuchorum significat bonum episcopum quod propositum est ecclesie ministro: et sonat nomen episcopi: quia de ab episcopo quod ea supra: et scopos intentionem quasi super alios intendens. ipsi vero precipit a rege regum iesu christo ut introducat in ecclesiam pueros: non sensu sed malicia. In quibus nulla esset malitia. sine infamie nota. ff. Decoros for. p. honesta. couersa.

In anno. Si post tres annos pueri ingressi sunt. Ca. II
in conspectu regis quod secundo anno hec somniasset nunc dicitur.
hoc ita soluitur hebrei. Secundus annus hic dicitur: quo om-
nibus barbaris gentibus ipse assyrius egyptus moabites et reliquos
nationes: non tantum iudeis et chaldeis. Unde Josephus per annum se-
cundum egyptiace captivitatis nabu-
chodonosor vidit mirabile somnium
et fugit ab eo. b. Somnium. Vi-
dit rex impius somnium ut Daniele in-
terpretante glorificet deus: et captivi deo
servitutes in deo habeant solatiu. Sic r-
pharao: non quod meruerunt: sed Joseph et
daniel digni fuerunt: et interpretatio om-
nibus preferretur. c. Magi. Consecu-
do autem et sermo eorum: magos per male-
ficia accipit. Magi et qui de singu-
lis philosophantur. d. Chaldei. Chal-
dei philosophi chaldeorum mathematici
et. f. q. finem hanc arte: etiam reges et prin-
ces illius gentis oia faciunt. Unde et in
natiuitate dñi primi ortu et notauerunt
et in bethleem venientes puerum adora-
uerunt. e. Malefici et. Qui victimis
vtuntur sanguine et sepe pringunt
corpora mortuorum. f. Rudei

catur quod Daniel ut alijs sapientior exposuit somnium nabucho-
donosor. et cum dicitur quod somnium vidit secundo anno regni sui. id est
pcludit quod non potest intelligi de magno nabuchodonosor: propter
quod dicitur alium fuisse nabuchodonosor filium predicti quod nabucho-
donosor secundo regnavit post patrem: et secundo anno regni eius facta

In anno autem sedechie re. f. post
quod subdidit sibi exterius gentes.
In anno secundo Ca. II
regni nabuchodonosor
a. f. non sibi sed Danieli: et captivis dei.
b. Vidit nabuchodonosor somnium:
a. f. moraliter quod carnalis non potest sustinere spiritualia.
et coterretur est spiritus eius: et somnium
a. f. ut per eius inquisitionem virtus dei ostenderetur et scire
eius aliquantulum refrigeraretur.
eius effugit ab eo. Precepit ergo
a. f. ab ario. f. alij incantatores qui abis agunt.
rex ut vocarent arioli et magi et
a. f. mathematici: astrologi.
et chaldei et malefici ut idicarerent regi

sunt ista que hic narrantur. Sed hebrei et be-
rosus historiographus chaldeorum quibus
magis credendum est. dicunt euilmerodach
immediate regnasse post patrem. et
hoc est quod dicitur quod glofa que sic incipit:
Hoc filius. que habet. j. super principium. v. ca.
Hoc est videtur per dictum habere. xxvij. vbi
ponitur verbum domini loquens: sicut: Venerunt
et gl' babilonis terras istas. Sequitur: Et
servit ei et filio eius et filio filij eius: et non
ponitur plures. Tertium autem fuit omnes quod
euilmerodach fuit filius nabuchodonosor
magni: et balthasar erat filius filij sui
f. euilmerodach. et non dicitur quod fuerit ibi
alii intermedium quod vocatur fuerit nabu-
chodonosor. Historiographi tamen alij
ponunt duos filios iter euilmerodach
et balthasar. f. regum et labo cardach:
sed quod auctoritas Hieremie videtur di-
cordare et annales hebreorum: posset di-

ci quod isti duo sunt idem in numero cum euilmerodach et balthasar:
quod videtur eorum fuit binomium: ita quod euilmerodach alio nomine dic-
tus est regum et balthasar labo cardach. Item expositor illorum
quod dicitur quod iste nabuchodonosor de quo hic agitur fuit filius magni
nabuchodonosor et regnavit post mortem eius: includit dictiones:
quod finem eos illa visio quod posuit se. ca. expostio de magno nabuchodo-
nosor: quod Christus est in amentia et electus ab hominibus. vij. annis. et ibi
dicitur quod Daniel fuit familiaris eius et collega et famosissimus in re-
serando occulta et secreta divina. In hoc autem ca. dicitur quod per expositionem
nec huius somnii Daniel fuit primo cognitus esse tante sapientie: et a rege
primo promoveatur: et socij eius ad sui petitionem: quod istud factum non potuit
esse per mortem magni nabuchodonosor. Et ideo dicitur quod iste na-
buchodonosor quod huius somnium vidit fuit magnus nabuchodonosor.
et quod dicitur: In anno regni na. secundo: non accipitur annus secus regni
sui simpliciter quod factus fuit rex chaldeorum: sed accipitur annus secus
regni sui postquam factus est monarcha: quod multa regna acquisivit
et potissime per unum annum subiectionis egyptiorum. vñ et Josephus dicit
de magno nabuchodonosor. x. libro antiquitatum iudaice. Post
unum annum egyptiace captivitatis vidit nabuchodonosor som-
nium. Hoc etiam apparet quod per visionem istam vbi significatur est per ca-
put aureum: in quo designatur regnum eius per unum iter quatuor regna ma-
xima. Hoc est igitur quod dicitur: In anno secundo regni. i. monarchie.
b. Nabuchodonosor vidit somnium. spiritualis et dei providentia
est circa principes magnos in quantum ab eis dependet respublica:
et propter hoc alij ostendunt eis magis quam alijs quibusque: sicut pha-
raoni fames futuram et abundantiam: fuit tamen eius visio exposita per Jo-
seph: sicut visio nabuchodonosor per Daniel. c. Et terribilis
est spiritus eius. ex insolita visione. d. Et somnium eius. f. ab eo.
oblivio enim causatur ex motione humorum: propter hoc et pueri et mul-
ti senes sunt immemores finem philosophum in libro de memoria
et rem. terror autem facit magnam humorum commotionem: et ideo causa
uit somnii oblivionem. Hoc etiam factum est ex divina ordinatione:
ut occasione huius oblivionis vocaretur Daniel ad dei gloriam et
populi israelitici releuationem per ipsum Daniel sublimationem. sic pa-
tebit. j. eo. ca. e. Precepit autem. Nec est secunda pars in qua describitur
tur inquisitio visio. et dividitur in duas: quod primo plectores vocantur.
secundo interrogantur ibi: Qui cum venissent. Circa primum aduer-
tendum quod homines antiquitus multum initebant augurijs somniorum.
sicut patet de pharaone: Gen. xl. et de ministris eius in carceratis
cum Joseph: Gen. xl. ca. et. j. de isto rege. iij. ca. propter quod fuit sol-
licitus de inquisitione somnii. finem quod dicitur: Precepit autem rex ut vo-
carent arioli: qui in hostijs de animalibus immolatis divinabant. f. Et
magi. qui archanis incantationibus vtuntur: ut habet Ezechiel. v. ca. Et
malefici. qui auerunt sensus humanos per aliquod factum vel dictum
circa eos: et sic aueris sensibus alijs occulta eis revelant a de-
monibus: sicut de illis qui dormiebant in sardos insula: ut dicit expo-
sitor: Thomas super quatuor philosophorum: ca. de tpe. Chaldei autem per
considerationem astrologum divinabant. vñ tpe Ezechiel rex babilonis qui
in chaldeam misit litteras et munera Ezechiel ad inquirendum de illa so-
lis retrocessionem que facta est tpe suo: ut habet. iij. Reg. xx. ca.
b. Et indi. re. per artes suas predictas. Sed quod habet quod non fuit vo-
cat Daniel et socij eius. quod dicitur quod erat sapientior ariol et
magi. Dicitur quod huius fuit ex iudicia: quod cum esset iudei dolebat ba-
bylonem

Moraliter

conferentia. g. Et eruditus omni sapientia. i. cognitione divi-
norum. h. Cautos scia. i. cognitione humanorum. i. Et doctos
disciplinam. i. qui fuerunt obedire mandata superiorum. at. Et qui
posset stare in palatio regis. i. in ecclesia militate ad servitutum
ibi dicitur regi christo. et cum dicitur: Et qui posset stare. hic accipitur et
per id est. quod tales sunt apti ad ministrandum in ecclesia dei: et tales
assumere debentur. p. monere ecclesie prelati. Sequitur postea:
c. Pueris autem his dedit deus scientiam re. quod mundus et honestus
et abstinentibus a cibis superfluis et delicatis dat deus sacre scrip-
ture notitiam. Esa. xlvij. Quem docebit scientiam et quem in-
telligere faciet auditum. Et respondeat ibidem: Ablatos a lac-
te: aullos ab uberibus. **Nico. de Lyra. Ca. II**
In anno autem secundo. Hic ponitur secunda pars principalis huius
libri in qua tractatur auctor ostendere potentiam regni christi
per comparisonem ad regnum mundi vel diaboli: et hoc per decem visio-
nes hic sunt posite. et dividitur in duas partes: quod primo ponuntur
tur quinque visiones ad primum adventum christi principaliter prin-
cipales. Secundo alie quinque pertinet ad secundum adventum christi:
licet tamen in istis que in illis fiat aliquis metus de vtroque. secunda in-
cipit ca. vij. Anno primo Balthasar: prima dividitur in quinque par-
tes finem quinque visiones. Prima visio est de lapide absciso sine
manibus: statim gratia coterretur: in qua figurata est christi co-
ceptio diaboli coterretur. Secunda de angelo filio dei assumila-
to in fornace descendente in qua figurata est natiuitas christi in
nram penam descendit. Tertia de vigili secunda clamare per
visionem arboris: in qua figurata est predicatio christi vitia rescinden-
tis. Quarta de manu scribentis in pariete terminationem regni
Balthasar: in qua figurata est passio christi regnum diaboli exter-
minantis: et chirographum decreti cruci affigentis. Quinta de in-
clusionem Danielis in lacum et liberationem eius per angelum: in qua fi-
gurata est resurrectio christi infernum spoliantis. Partes pate-
bunt in v. capitulum per ordinem sequentibus. Circa primum aduer-
tendum quod causa effectiva principalis huius visionis est spiritus sanctus. Ca. ipe
tratiua est oratio Daniel et socij eius. Ca. finalis est de dei potentia
pandere et Daniel exaltare: et rex super humiliares. Ca. autem
materialis est potentia huius visionis: quod ostendit discursu mundi per quatuor
regna principalia sibi succedentia usque ad tempus christi oia regna
terrena sibi subiungentis. Ca. autem formalis est divisio huius ca. Nota-
dum quod in quilibet visione ponitur hec quatuor cause ut posite sunt ista:
quod quilibet visio est que dicitur spallis tractat. ergo circa causam forma-
lem huius ca. ostendit primo revelatio somnii. secundo inquisitio visionis. ibi:
Precepit rex. scio referatio mysterij. ibi: Tunc Daniel. quar-
to magnificatio dei. ibi: Tunc rex nabucho. Circa primum aduer-
tendum quod visio iste nabuchodonosor: quod ei dicitur: In anno secundo
reg. na. id est dicitur alij quod fuit nabuchodonosor iunior: et filius ma-
gni nabuchodonosor: et quod regnavit ante fratrem suum euilmero-
dach immediate post patrem: et hoc ex ordinatione patris: propter ma-
litiā euilmerodach qui erat primo genitus. Magni enim nabuchodo-
nosor iam regnaverat per vij. annos integros: quod Daniel de iudea in
babilonem fuit ductus: et iter per tres annos fuit Daniel nutritus
et edocatus autem ei preteraret: ut visio est ca. pte. Ca. in hoc ca. ol-

catur

Responde-
runt. **D**icitur
q̄s hebraice: ab
hinc vsq; ad vi-
sionē tertij ani-
regis **B**altha-
sar quā **D**ani-
el vidit in suis
hebraicis q̄dem
lris: s̄ lingua
scripsit chalda-
ica quāz syria-
cam vocat.
Peribit.
Dicitur penā:
p̄ponit p̄mia:
vt si poterunt
somnia dicere
cui n̄ poterat
recordari: cre-
dat et somnii
expositionez.
aliē interpretatio
eoz nō habeat
fidē.
Sapiē.

somnia sua. **Q**ui cū venis-
sent iterēt corā rege: et di-
xit ad eos rex: **V**idi somni-
um: et mēte cōfusū igno-
ro qd viderim. **R**ūderetq;
chaldei regi syriace: **R**ex
in sēpiternū viue. **D**ic som-
niū seruis tuis: et interpretati-
onē ei⁹ indicabim⁹. **E**t re-
spōdens rex ait chaldeis:
Sermo recessit a me. **N**isi
indicaueritis mihi somniū et
pieturā ei⁹ pibitis vos et
dom⁹ vře publicabūř. **S**i

aūť somniū p̄ieturā eius narraueritis:
p̄mia et dona et hōnorē multū accipietis
a me. **S**omniū igit et interpretationē ei⁹
idicate mihi. **R**espōderūt secūdo atq; di-
xerunt: **R**ex somniū dicat seruis suis: et i-
terpretationē ei⁹ indicabimus. **R**espondit
rex et ait: **L**erte noui q; temp⁹ redimūř:
sciētes q; a me recesserit sermo. **S**i ergo sō-
niū non indicaueritis mihi: vñā est de
vobis sententia q; interpretationē quo-
q; fallacem et deceptione plenā cōposue-
ritis vt loquamini mihi donec tempus
pertransseat. **S**omniū itaq; dicite mihi:
vt sciam q; interpretationē q; eius veraz
loquamini. **R**espōdētes ergo chaldei co-
ram rege dixerunt: **N**on est hōmo sup̄ tē-
ram qui sermonem tuum rex possit imple-
re: sed nēq; regum quicq; magnus et po-
tens verbuz huiusmodi sciscitat ab om-
ni ariolo et mago et chaldeo. **S**ermo em̄
quem tu rex queris grauis est: nec repe-
rietur quisq; qui indicet illum in conspe-
ctu regis: exceptis dijs quorum non est
conuersatio cum hominibus. **Q**uo audi-
to rex i furore et in ira magna p̄cepit vt pe-
rirēt oēs sapientes bābylōis. **E**t egressa

bylonij q; magis appreciant a rege. **S**imilit̄ ex cupiditate: q; p̄ ex-
positionē credebāt dona et hōnorē p̄sequi: sicut p̄t̄ ex regē p̄missioe ad
eos facta: si somniū et ei⁹ interpretationē possent dicere. **E**t licet fuissent
inuētī sapientiores ariolis et magis in verbis sapientie et intellectus q̄s p̄-
bati sūt a rege: vt dicit̄ ē ca. j. tñ n̄ erat adhuc **D**aniel cognit⁹ q̄tū ad
donū p̄pherie: et intelligētia visionū d̄ quo erat hic q̄stio. et ideo aliij
q̄ iam erant famosi in arte diuinā di erāt magis vocati. a **Q**ui cū
venissent. hic cōiectores de somnio interrogant: et ponit hic triplex i-
terrogatio. **P**rima est cum simplici denunciatione. **S**ecunda cū for-
ti comminatione et premiū p̄missione. ibi: **E**t respondēs rex ait chal-
deis. **T**ertia cum falsi impositione et suspitione. ibi: **R**ūdit rex et ait:
Et cuiuslibet interrogatiōi addit sua rñsio. **I**git̄ p̄mo dicit sic: **Q**ui cū
venissent iterēt corā rege quasi parati ad rñdēdū. b **E**t dixit ad
eos rex: **V**idi somniū et mēte cōfusū ignoro qd videri. **E**t terrore em̄
solite visiois fatasmata sūt facta p̄fusa: et sic nō remāsit memoria visi-
onis distincta q̄ sit p̄ b q; imagies distincte remanēt in memoria: recor-
dabat tñ in cōfuso: sicut aliqui p̄tigit etiā in acn̄b hūanis q; aliq; re-
colit in cōi se comedisse optima cibaria in aliq; festo: vñ vidisse pulchra
spectacula: et tñ nescit determinate dicere. c **R**ūderūt chaldei. **I**sti
erāt p̄ncipales inter p̄iectores: q; diuinitio eoz erat aliq; mō p̄ viā rati-
onis. s. p̄ p̄siderationē astroz: alioz aūt diuinitio erat p̄ viā suspitio-
nis vt visū est. et tō isti p̄ncipaliter iter oēs rñderūt: d **R**egi syria-
ce. **B** addit q; ab isto loco chaldaice vñ syriace qd est idē idioma q̄tū
ad l̄atos: licet vulgare aliq; mō discordat. l̄iber iste script⁹ est vsq; ad
octauū ca. chaldaice: hebraicē tñ l̄ris q̄ nō distinguūt a chaldeis i so-
no: s̄ tñ in caractere: vt dicit **D**iero. i. p̄logo sup̄ libros **R**eg. **R**ex in
sēpiternū viue. **B** dicit ad captiū ei⁹ beniuolentiā: et q; credebāt
hoies virtuosos post vitā istā trāsserāt ad vitā deoz eterna: vt t̄b̄. ij.
Pacha. xj. vbi d̄ sic: **P**atre n̄ro iter deos trāslato. i sūt x̄ba antio-
chi adolecētis loquētis de antiocho patre suo moruoz. f **P**ic som-
niū fer. i. et. rōnabilē rñdēt: q; p̄ patre nō p̄t aliē somniū interpretari. **P**ic
enī p̄b̄ libro de somno et vigili. **I**lle est artificiosus in d̄f somniz q; si
militudines visas p̄edere scit: et p̄tes adinuicē cōpare: et etiā p̄ cōpa-
rationē ad dispositionē celi: et passiones et sollicitudines somniant⁹ et
mores ei⁹ et cōplexionē. oīa em̄ ibi attēdēda sūt: vt ibidē dicit magn⁹
Albert⁹. talis at̄ interpretatio somniz sup̄pōit somniū p̄scitū. g **E**t re-
spōdēs rex. **H**ic pōit scda iterrogatio: et fit cū adiūctioe pene et p̄mij. et
hoc est qd d̄ hic: b **N**isi idica. mi. som. p̄t. i. et postea p̄ieturā ei⁹.
i **P**eribit vos. i. moriemini. k **E**t dom⁹ vře. i. possidēs et bo-
na. l **P**ublicabunt. i. sico vel burse regie applicabunt. **Q** sed q̄
patet in l̄ra. m **R**ūdit rex. **D**ic pōit tertia iterrogatio q̄ fit nō solū
cū pene cōmatioe et p̄mij p̄missioe: s; etiā cū falsi suspitioe seu ip̄positi-
one. et hoc ē qd d̄ hic: n̄ **L**erte scio et. i. detinet in verb. vñ sic:
o **T**ps redi. i. spaciū vite vře vult retinere p̄ ambages x̄boz. i. t̄b̄/
dit cām: p̄ **S**ciētes q; a me re. s. p̄t qd nō possū vob somniū idica-
re. q **S**i s̄ som. n̄ in. et. ē de vob snia. i. firma et irrevocabil de mor-
te vřa. r **I**terpretationē q; sal. et. q. d. eodē mō pibitis si talē fal-
laciā fecerit: et ē hic trūcatio snie sic solēt irari facere in loq̄ndo. et tō
qd dicit̄ ē: et sup̄lēdū. **A**d hāc x̄o fallaciā remouēdā s̄ dicit: s̄ **S**ō-
niū meū: vñ nisi p̄t dixerit: erit de vob snia. i. certissime tenebo q; in-
terpretatio quā dixeritis sit p̄ficta. **S**omniū itaq; dicite mihi. **I**tegrē r-
p̄fice. t **E**t scia. p̄ hoc sup̄le: v **I**terpretationē ei⁹ et. et
nō p̄ficta. r **R**ūdētēs s̄ chaldei et. **H**oc dicit q; ponebāt animā
a corpore separata esse maioris intelligētie: et maxime dijs cōiunctaz:
sicut dicitur. ij. **P**acha. xj. **P**atre n̄stro inter deos trāslato. ideo
dixerunt: y **N**on est hōmo super terram. id est in presenti vita.
z **Q**ui sermonē tuū possit implere: quia nō potest fieri per artē hu-
mana: vt iam visum est. **D**eculant hoc etiā per facta regū p̄cedenti-
um. dicentes: a **S**ed neq; regū quicq; magnus et potens. i. q̄tū
cunq; fuerit magnus et potēs. b **V**erbū huiusmodi sciscitatur.
de p̄terito scz. c **A**b omni ariolo et mago et chaldeo. i. a quocūq;
q; diuinatore. quasi dicant: per cōsequēs nec tu debes querere. cuius
causa subditur: d **S**ermo enī quē tu rex queris grauis est. i. expe-
dens virtutē intellectus humani. e **N**ec reperiet quisq; in. et.
posuerūt enī aliqui platonici q; demones habēt corpora aerea: vt pa-
tet per dictū **A**pulei discipuli platōis: dicētis q; demones sūt anima-
lia corpore aerea: mente rationalia: tpe eterna: antmo passiva. et sic p̄
p̄sequēs quodā mō p̄uerant cū hoib⁹. vñ et fm̄ doctores catholicos
habitāt b nobiscū in hoc aere caliginoso vsq; ad iudiciū: et ab istis p̄-
artes magicas p̄t aliqua queri. **S**ed dii quoz cū hoib⁹ non ē p̄uer-
satio vocant̄ hic ab istis chaldeis substantie totaliter separate. quarū
sciam dixerūt **P**latonici et etiā aliij p̄bi maiorē q̄ sit scia demonū: sed
ars magica vñ diuinatiua q̄cūq; nō se erēdit ad aliqd redrendū ab
eis. f **Q**uo audito rex in furore. qd dicitur: q; irrationabilē mo-
uebat cū se excusaret sufficēter. g **P**recepit vt p̄irēt oēs sapientes
babylōis. i. studētēs philosophiā et cognitionē occultoz. **A**le ei di-
cit̄ sapiēs qui vltra cōmūne cognitionē hominū transcendit. h **E**t
egressa sententia. a rege irrevocabiliter.

vel ex curis ad caput
nrm xpm vl ecclesiam vl
ad mēba pntētib⁹ re-
uelatiōis subsecuta.

a Tu rex ce. Indicat
cām somnū: qz scz deus
regi futura mysteria re-
uelauit: qz scire futura
voluerit: et vt diuine i-
spiratiōis mīre f. g. rāz:
non mō qd in sōno vi-
derit: sed qd an cogita-
uerit expōit. b Tu
rex. Cōsiderādum ē qd
somnia qd futura sig-
nificant: et qd p nubi-
lū veritas demonstrat:
si patet pectorib⁹ et mū-
di sapiētib⁹: s. soli dei
noticie reseruant.

c Et q reuelat. Py-
steria. o. r. Qui. s. facit
solem suū oriri sup bo-
nos et malos: cui⁹ tan-
ta est clemētia vt etia⁹
nabuchodonosor di-
spēsatiōis sue qua mū-
di regit mysteriū reue-
larer p Danielē. Nie-
ro. Interrogem⁹ eos q
diuersas asserūt eē na-
turas. culas nabucho-
donosor: nature intelli-
gāt aut bōe aut male.
Si bone: cur impi⁹ dē.
Si male: qd vix est f. z
illos q dicūt naturas
bonas et malas: s. om-
nes bone i. qd creatu-
re dei sūt: cur malo at-
qz terreno de⁹ sua my-
steria reuelauit.

d Mibi quos. Quā
si nō putet futuroz no-
ticias humana solertia
posse cōprehēdi. Mi-
bi qz. Sapiētes baby-
lonis excusāt et inuidi-
am leuitat: ne putet eu⁹
q dicitur: est ex. ppia
habuisse sapiētia.

e Grādis est. Totū
ad magnum et sublime
rē. f. Qui⁹ statue. Vi-
uidit regna sūt regna:
ta sūt a regib⁹. g. Ex-
ere. Macedonū qd fa-
mosissimū virtute ale-
xandri: et cōparat⁹ erit
qd resonat plus qd ce-
tera metalla. h. Ab-
scissus ē. Xp⁹ lapis quē
reprobauerūt edifican-
tes. i. iudel. hic fact⁹ ē
in caput angulī.

i Et impleuit. v. r. vt p
Constantinū q licētiam
dedit toto orbi vt deo
seruieret. k. Et regnū
tertiū. Alexandrū signi-
fiat et regnū macedo-
nū et successōz: qd iure
enēū: qz iter oia metal-
la es vocalius: et tinnit
clarior: et sonus eius
lōge lateqz diffundit:
qd nō solū potētia reg-
ni: sed etiā eloquētiā

greci

li tuo huiuscemodi sūt: Tu rex ce. a
pisti cogitare in stratu tuo qd esset
futurū post h: et q reuelat mysteria
ostendit tibi q futura sūt. Mibi qd nō i
sapia q est in me pl⁹ qd i cūcti viuē
tib⁹ sacramētū hoc reuelatū ē: s. vt

a s regē honorat: q. d. huius reuelatiōis desiderū
cui⁹ cā ē: qz voluisti futura cognoscere.

interpretatio regi manifesta fieret: et

a s ecce somnū nabuchodonosor.

cogitatiōes mētū tue scires. Tu rex

a s quasi fanealia. b s aliq imaginē: qd silitudi-
nē futuroz.

videbas: et ecce quasi statuā vna

a s ad totū pntet hoc.

grādis. Statua illa magna et statu

a s in conspectu tuo. s vultus.

ra sublimis stabat ptra te: et ituit

a s vlcā videre erat terribile. b s chaldeoz regnū.

ei⁹ erat terribil. Ibi⁹ statue caput

a s ppter diuitias. s medoz atqz pparū.

erat ex auro optio: pect⁹ aut⁹ et bra-

a s regnū romanor.

chia de argento: porro vter⁹ et fe-

a s qz regnum erat diuisum.

moza ex ere: tibi⁹ at ferre⁹: pedum

a s qd ps ferrea erat: qdā fictilis. U

debas ita donec abscessus ē de mō

a s bñ in pedib⁹ pñmū: qz qñ nar⁹ ē dñs impabāt
romani in quib⁹ omne terrenū imperiū cōfregit.

te lapis sine manib⁹: et pculsit sta-

a s ita.

tua⁹ in pedib⁹ ei⁹ ferreis et fictilib⁹

et cōminuit eos. Tūc ptra sūt pa-

a s de plenitudine emi ei⁹ nos omnes accepim⁹.

ris: ferrū: testa: es: argentū et auz:

a s rex sapiēs tacit⁹ omnia auscultat⁹ veritatem re-
cognoscens.

et redacta qñ i fauillā est iue aree q

a s de plenitudine emi ei⁹ nos omnes accepim⁹.

rapta sūt vtero: nullusqz loc⁹ inuē-

a s de plenitudine emi ei⁹ nos omnes accepim⁹.

tus est eis. Lapis aut⁹ q pculserat

a s de plenitudine emi ei⁹ nos omnes accepim⁹.

statuā fact⁹ est mōs magn⁹: et imple-

a s rex sapiēs tacit⁹ omnia auscultat⁹ veritatem re-
cognoscens.

uit vniuersā terrā. Hoc ē somniuz:

a s rex sapiēs tacit⁹ omnia auscultat⁹ veritatem re-
cognoscens.

interpretatiōe qz ei⁹ dicem⁹ coraz

a s cui omnia debes nō idolia. vania et surdis.

te rex. Tu rex regū es: et de⁹ celi re-

a s ptra iūctos. b s i subditos. c s apd extraneos

gnū et fortitudinē et imperiū et glō-

a s in terra ista. b s vt bñe oia cōprehēda.

riā dedit tibi et omnia in quib⁹ ha-

a s aeris.

bitāt filij hoīm: et bestie agri: et vō-

a s non meritis tuis sed gratis. b s potestate.

lucres celi dedit i manu tua: et sub

a s quia non contradicunt.

ditione tua vniuersa cōstituit. Tu

a s pñmū regnū scz babylonior auro pñciosissimo

cōparatur.

ergo es caput aureum: et post te

a s medoz atqz pparū qd argēto cōparat⁹: pñore

minus: sequente malus.

psurget regnū aliū min⁹ te argēte-

a s romāoz qd cōminuit et domat oia: rādē domat

um: et regnū tertij aliū greū: qd i

a s romāoz qd cōminuit et domat oia: rādē domat

perabit vniuersē terrē: et regnum

quartū erit velut ferreū. Quomō

ferreū cōminuit et domat oia: sic cō-

futuris: et ex hoc apparet reuelatio mirabilior: qz nō
solū reuelata est Danieli visio regis: sed etiā cogita-
tio regis pcedēs q soli deo nota erat. et hoc est qd dī-
cit: a Tu rex cogitare cepisti i stratu tuo rē. ex b
etiā patet q sollicitudo pcedēs in vigilia bñ est cau-
sa somniorū sequentiū in somno: sed hoc est duplici-
ter. Vno mō naturalit⁹ qñ fantasmat⁹ q fuerūt in vi-
gilia reuertunt⁹ in somno vel silia eis: sed nō fuit hic
sic: qz talia somnia non sunt signa futuroz: sed mag⁹
pcedentiū. Alio mō supnaturalit⁹ qñ ex sollicitudi-
ne circa aliqd futurū disponit⁹ homo vt de talibus fi-
at sibi aliqua ostensio a deo in sequenti somno: qz ta-
lia cōueniēt⁹ sūt in somno qñ in vigilia: vt. s. dicit⁹
est: et hoc fuit hic. cetera patet vsqz ibi: b Tu rex
videbas. vbi secūdo repetit ipam visionē. dicit⁹:

c Et ecce quasi statuā vna grādis. in lōgitudine. s.
et latitudine. d Stabat ptra te. sic enī erat dispo-
sita i situ respectu regis: quasi aspiceret regē et ipē eā.

e Et intuit⁹ ei⁹ erat terribilis: qz illa statuā signifi-
cabat mutationē regnoz: vt videbif: q mutatio per
bella et occisiones fit. et ad hoc denotandū terribile
erat videre illā statuā. vñ. s. dicit⁹ est q rex territ⁹
oblitus est somniū. f Huius statue caput ex au-
rē. ista nō oportet hic exponere: qz exponunt⁹ in par-
te sequenti. g Interpretatiōe. hic ponit⁹ expo-
sitiō p dicte visionis: et hoc est qd dicit Daniel.

h Tu. scz nabuchodonosor. i Rex regū es. qz
multos reges deuicerat: et tributarios habebat:
et quia maior rex erat de toto mundo tpe suo: sed vñ
venerit sibi tanta magnitudo subdit⁹: k Et de⁹
celi regnū. s. chaldeoz primo. l Et fortitudinē.

ad debellandū inimicos et reges alios. m Et im-
peritū. i. monarchiā. n Dedit tibi. qz de infimo sta-
tu p diuinā dispositionē eleuat⁹ es ad omnia ista vt
vltiz est. j. ca. o Et oia in quibus habitant filij
hominū. hoc dicit⁹ qñ ad ciuitates. p Et bestie
agri. qñ ad loca capestria. q Volucres qz celi.

qñ ad siluas: vbi habitabūt aues cōiter. r De-
dit in manu tua rē. hoc est sub potestate tua. et acci-
piē hic ps p toto p Synecdochē: qz non ois terra
habitabilis fuit ei subiecta: sed magna ps ipsi. Et
etiā ibi alia figura q dicit⁹ hyperbole. i. sermo multū
expressiuis ad expressiōe excessiue magnitudis suet
ex quo claudit: s Tu es ergo caput aureū. B est:

regnū tuū significat⁹ in statuā illa q tibi apparuit p
caput aureū. et hoc significat⁹ cōuenient⁹ p aurū ppe
maximas diuitias illius regis qz pgregauerat i ba-
bylone de vniuersis regnis ab eo subingatis.

t Et post te cōsurgit regnū aliud min⁹. hoc fuit re-
gnū medoz et pparū: quod successit regno chaldeo-
rum: vt habet. j. v. ca. Significat⁹ aut⁹ est illud reg-
nū p argentū: qz in illo regno multū vacabāt sapiē-
tie et eloquētiē q significat⁹ p claritatē argenti et ei⁹
sonoritatē. Et qz regnū medoz et pparū pmo fuerunt
duo regna: et in vno regnabat Varius: et in alio cy-
rus. ideo significata sunt p duo brachia: verūamen-
qz fuerunt p iuncta simul tpe cyri: mortuo Variō ei⁹
auunculo: vt dicit⁹. j. v. ca. et tpe Varij cui i honore
successit cyr⁹: vt dicit⁹. j. vj. ca. ideo illa brachia erāt
iuncta in pectore vno. ideo de illa statuā dicit⁹ q ha-

bebat brachia et pect⁹ de argēto. v Et regnū ter-
tij aliū ereū. hoc fuit regnū Alexandri magni et gre-
corū: quod successit regno pparū. et dicit⁹ ereū ppter so-
noritatē grece eloquētiē: qz es inter alia metalla est
magis sonorū. x Quod impabit vniuersē terre.

hoc est q Alexander fere ab omnibus regnis rece-
pit tributa et munera. multi enī reges audientes cre-
bras et maximas victorias eius ex timore ne vēiret
sup eos miserunt sibi munera. y Et regnū quar-
tum erit velut ferreū. istud fuit regnū romanorū. et
cū subditur: z Quō ferreū cōminuit et domat om-
nia: ita regnū romāoz subiungit sibi omnia regna
pdicta: et hoc ex tribus p que romani deuicerūt totū
orbem. s. sapientia: exercitio armoz et bono regimī
ne. Omnem enī hominem vnde cūqz vēiret ad eos
honorauerūt fm valorē suū: siue in militia: siue in sci-
entia: siue in arte mechanica: seu quacūqz excellen-
tia alia. Et ppter hoc excellētes viri de omnib⁹ par-

4 tibi mūd

Anc rex Danielē. Hoc qz porphyrius reprehēdit q. Daniel munerā nō recūsauit: et honorē babiloniū suscepit: nec cōsīderat regē ideo sōnū uidisse: et interpretationē Danieli reuelatā esse ut Daniel hac occasione cresceret: et in captiuorū cōsolationē princeps omnium fieret chaldeorū: et dei potētia fieret māifestata: Sic exalta? ē ioseph apd pharaonē: Mardoche? apd asuerū: ut scz captiuū aliqd haberet solatiū: vidētes hominē sue gētis pncipē egyptiorū vī chaldeorū. b Daniel aut postu. nō obliuiscit in mercede quos socios habuit in pce et in periculi anxietate.

Nabuchodonosor rex La. III fecit. Veritatis pcepti obliuio: qui seruū dei quasi deū adorauit ut adoraret: statūz sibi fieri iussit aureā et infiniti pōderis ut stuporē ingerat cernentib? et adorēt facili? dā etā barbaris salutis occasio: ut q in somnii reuelatione p danielē vni? dei potētia cognouerāt: in triū puerozū fortitudine discāt mortē debere cōtere: et idola nō colere. Quisq auaricia suā colit qd idolorū seruit? ē: quia iste argentū et aurū colebat: auaricia erat et idolorum seruitus.

Anc rex danielē. Hoc est tertia ps in qua Daniel sapia erigē ad dei gloriā: et ppli israel q captiuus erat in regno babilonis reuelationē: et hoc est quod dicitur hic: Tūc rex Danielē in sublime extulit. i. in magna dignitate posuit: ut statim patebit. c Et munerā multa et magna dedit ei: quae accepit Daniel nō ex cupiditate: sed ut de illis filiis israel pauperibus posset benefacere. Patet etiā ex hoc q licet nō sit licitū aliqd accipere ex pacto p spūalib? tū licitū est ab eis q bus spūalia ministrata sūt dona tpalia accipere: sicut Daniel accepit a rege: cui secreta diuina reuelauerat p spūm pphetie. d Et constituit eū sup oēs puincias babilonis. pncipē ad iusticiā exercendā. e Et pfectū. ad causas magnas dēter minandū. f Et ministrū. ad facta ardua ordinandū. g Sup cūctos sapientes babilonis. ut talia sine ei? pssio nō agerēt: et ei rōnē redderēt. h Daniel aut postulauit a rege et in hoc ergo ostendit fidelitātē suā: qz pmo? ad honorē nō dedit obliuioni socios suos: sed de eoz pmo? fidei cogitauit: et hoc fecit nō solū ppter eos: sed ppter cōsolationē filiozū israel q erāt p puincias dispersi: et qz sciebat socios suos aptos ad tale officii: qz erāt sapientes et fideles. i Ipse aut va. erat in fori. regis. ut enī teneret regē in amicitia. iō nō recedebat de latere eius ne aliqui inuidi in eius absentia seminarēt odiū. Ex hoc etiā loco arguit porphyrius cōtra istū libzū dicens: q Daniel sanct? nō accepisset talē honorē a rege infideli. Ad qd dicendū q porphyrius ignorat loquē: qz ioseph sanct? similia a pharaone accepit: ut habet Gen. xl. et mardoche? ab asuero. ut habet Ester. viij. Considerandū etiā q talē honorē accepit Daniel: et isti hic dicti a regibus infidelibus nō ex ambitio ne bonoris: sed ad cōsolationē ppli sui et ad honorē dei videntur q per hoc regna melius regerent fm deū et iusticiā. Circa istud capitulū moralē exponēdo potest dici q statūā intel ligit vita simulata in qua caput est aureū: id est operatio de genere bona. Pectus de argento: qz locutio sancta. Venter et femora ex ere: id est simulatio ficta: qz pdicta sūt ad apparētiā. es ei cōponit ex aurichalco quod est auro similē: stannū qd ē simile argēto. Tybee ferre sunt obduratio fixa: qz quod talis concipit corde vult omnino tenere. Pedes ferrei et fictiles sūt petulantia delectationis: et ptnacia excusationis. hanc autē simulationē nequeunt indicare. Arctoli. i. sacerdotes simoniaci. Magi. i. philosophi vani. Malefici. i. turisperi: quia scientia sua isti cōmuniter vtunt ad malefaciendū. Sed Daniel. i. cōfidentia veritatis. Sidrac. i. continētia puritatis. Misac. i. cōfidentia pbitatis. Abdenago. i. pccōscientia paruitatis seu humilitatis

Mico. de lyra

Anc potuisti apire sacramētū B. i. sacra secretū p ipso reuelationem. et sic patet q nabuchodonosor honores pdicti ipse debet deo pncipaliter. b Tūc rex danielē. Hoc est tertia ps in qua Daniel sapia erigē ad dei gloriā: et ppli israel q captiuus erat in regno babilonis reuelationē: et hoc est quod dicitur hic: Tūc rex Danielē in sublime extulit. i. in magna dignitate posuit: ut statim patebit. c Et munerā multa et magna dedit ei: quae accepit Daniel nō ex cupiditate: sed ut de illis filiis israel pauperibus posset benefacere. Patet etiā ex hoc q licet nō sit licitū aliqd accipere ex pacto p spūalib? tū licitū est ab eis q bus spūalia ministrata sūt dona tpalia accipere: sicut Daniel accepit a rege: cui secreta diuina reuelauerat p spūm pphetie. d Et constituit eū sup oēs puincias babilonis. pncipē ad iusticiā exercendā. e Et pfectū. ad causas magnas dēter minandū. f Et ministrū. ad facta ardua ordinandū. g Sup cūctos sapientes babilonis. ut talia sine ei? pssio nō agerēt: et ei rōnē redderēt. h Daniel aut postulauit a rege et in hoc ergo ostendit fidelitātē suā: qz pmo? ad honorē nō dedit obliuioni socios suos: sed de eoz pmo? fidei cogitauit: et hoc fecit nō solū ppter eos: sed ppter cōsolationē filiozū israel q erāt p puincias dispersi: et qz sciebat socios suos aptos ad tale officii: qz erāt sapientes et fideles. i Ipse aut va. erat in fori. regis. ut enī teneret regē in amicitia. iō nō recedebat de latere eius ne aliqui inuidi in eius absentia seminarēt odiū. Ex hoc etiā loco arguit porphyrius cōtra istū libzū dicens: q Daniel sanct? nō accepisset talē honorē a rege infideli. Ad qd dicendū q porphyrius ignorat loquē: qz ioseph sanct? similia a pharaone accepit: ut habet Gen. xl. et mardoche? ab asuero. ut habet Ester. viij. Considerandū etiā q talē honorē accepit Daniel: et isti hic dicti a regibus infidelibus nō ex ambitio ne bonoris: sed ad cōsolationē ppli sui et ad honorē dei videntur q per hoc regna melius regerent fm deū et iusticiā. Circa istud capitulū moralē exponēdo potest dici q statūā intel ligit vita simulata in qua caput est aureū: id est operatio de genere bona. Pectus de argento: qz locutio sancta. Venter et femora ex ere: id est simulatio ficta: qz pdicta sūt ad apparētiā. es ei cōponit ex aurichalco quod est auro similē: stannū qd ē simile argēto. Tybee ferre sunt obduratio fixa: qz quod talis concipit corde vult omnino tenere. Pedes ferrei et fictiles sūt petulantia delectationis: et ptnacia excusationis. hanc autē simulationē nequeunt indicare. Arctoli. i. sacerdotes simoniaci. Magi. i. philosophi vani. Malefici. i. turisperi: quia scientia sua isti cōmuniter vtunt ad malefaciendū. Sed Daniel. i. cōfidentia veritatis. Sidrac. i. continētia puritatis. Misac. i. cōfidentia pbitatis. Abdenago. i. pccōscientia paruitatis seu humilitatis

Anc rex danielē. Hoc est tertia ps in qua Daniel sapia erigē ad dei gloriā: et ppli israel q captiuus erat in regno babilonis reuelationē: et hoc est quod dicitur hic: Tūc rex Danielē in sublime extulit. i. in magna dignitate posuit: ut statim patebit. c Et munerā multa et magna dedit ei: quae accepit Daniel nō ex cupiditate: sed ut de illis filiis israel pauperibus posset benefacere. Patet etiā ex hoc q licet nō sit licitū aliqd accipere ex pacto p spūalib? tū licitū est ab eis q bus spūalia ministrata sūt dona tpalia accipere: sicut Daniel accepit a rege: cui secreta diuina reuelauerat p spūm pphetie. d Et constituit eū sup oēs puincias babilonis. pncipē ad iusticiā exercendā. e Et pfectū. ad causas magnas dēter minandū. f Et ministrū. ad facta ardua ordinandū. g Sup cūctos sapientes babilonis. ut talia sine ei? pssio nō agerēt: et ei rōnē redderēt. h Daniel aut postulauit a rege et in hoc ergo ostendit fidelitātē suā: qz pmo? ad honorē nō dedit obliuioni socios suos: sed de eoz pmo? fidei cogitauit: et hoc fecit nō solū ppter eos: sed ppter cōsolationē filiozū israel q erāt p puincias dispersi: et qz sciebat socios suos aptos ad tale officii: qz erāt sapientes et fideles. i Ipse aut va. erat in fori. regis. ut enī teneret regē in amicitia. iō nō recedebat de latere eius ne aliqui inuidi in eius absentia seminarēt odiū. Ex hoc etiā loco arguit porphyrius cōtra istū libzū dicens: q Daniel sanct? nō accepisset talē honorē a rege infideli. Ad qd dicendū q porphyrius ignorat loquē: qz ioseph sanct? similia a pharaone accepit: ut habet Gen. xl. et mardoche? ab asuero. ut habet Ester. viij. Considerandū etiā q talē honorē accepit Daniel: et isti hic dicti a regibus infidelibus nō ex ambitio ne bonoris: sed ad cōsolationē ppli sui et ad honorē dei videntur q per hoc regna melius regerent fm deū et iusticiā. Circa istud capitulū moralē exponēdo potest dici q statūā intel ligit vita simulata in qua caput est aureū: id est operatio de genere bona. Pectus de argento: qz locutio sancta. Venter et femora ex ere: id est simulatio ficta: qz pdicta sūt ad apparētiā. es ei cōponit ex aurichalco quod est auro similē: stannū qd ē simile argēto. Tybee ferre sunt obduratio fixa: qz quod talis concipit corde vult omnino tenere. Pedes ferrei et fictiles sūt petulantia delectationis: et ptnacia excusationis. hanc autē simulationē nequeunt indicare. Arctoli. i. sacerdotes simoniaci. Magi. i. philosophi vani. Malefici. i. turisperi: quia scientia sua isti cōmuniter vtunt ad malefaciendū. Sed Daniel. i. cōfidentia veritatis. Sidrac. i. continētia puritatis. Misac. i. cōfidentia pbitatis. Abdenago. i. pccōscientia paruitatis seu humilitatis

militatis merent fictionē cognoscere ac ēt evitare. La. II Moraliter. In ano secūdo regni nabuchodonosor vidit nabuchodonosor somniū et. Scdm sensū literalē p statūā quā vidit significata fuerūt quattuor regna populū israel affligētia successiue. Scdm vero sensū mysticū p ipsam significari potest antichristus: q pplm dei graui? ceteris est afflictor? ad hoc aut faciē dū vīet antichrist? qtuor iter cetera. Primū est rerū opulētia: que per aurū significat. ideo caput bulus statue dicit de auro optimo. Secundū ē verborū eloquētia: que bene per argentū significat. Prouerb. x. Argentū electū lingua iusti. Propter qd hui? statue pect? et brachia dicunt esse de argento. Tertiu est simulationū fraudulētia: que per es significat: eo q es esse videt aurū et nō est. ideo hui? statue venter et femora dicunt de ere. Quartū est armorū violentia que bene p ferrū significat: eo q ferrum domat omnia. ppter qd bulus statue dicunt tybee ferree. Per hoc aut q dicit: Pedū aut quedā pars erat ferrea et quedā fictilis. significat q adherētium antichristo aliq adherēbunt sibi firmiter q per partē ferreā: aliq timore mortis tū: q per partē fictilē designatur. Addebas ita donec abscessus est lapis de mōte sine manib? per quē significatur christus de excellētissima virgine sine humano opere natus. Et pculit statūā et. nā dīstruit antichrist? magnā partē sui exercitus. sicut dicit. q. Thes. ij. Quē dñs ielus i terficiet spū oris sui: et dīstruet illustrationē aduent? sui. Lapis autē qui pculerat statūā factus est mons magnus et impleuit vniuersā terrā. nā antichristo fulminato cū magna parte sui exercitus omnes remanētes ipsi xpo firmi ter adherēbunt. La. III Nabuchodonosor rex fecit statūā. Sic ponit secūda visio pñr se habēs ad primā: qz sicut p primā babilonj sunt inducti ad cognoscendū dei potētia omnia regna cōterentē: ita per istā inducunt agnoscere q metu mortis nō est aliud nisi deus adorandus per latrām. Considerandū ē q licet h visio sit hīstorica: tū euz h ē et pphetica ppter eius finem. i. ppter apparitionē angeli filio dei assimilati pueros de fornace liberantis: in quo hec visio tangit personā christi tanq regis eminentis clues suos de manu culiscennaz tēporaliter potētis liberantis. Circa hoc cōsiderandū q materia huius visionis est de statua aurea facta: et de pueroz cōstantia: de fornace ardente: et de angelo pueros liberante. Cā finalis est vt christi incarnatio panderet: cultus dei amplia ret: et pplus dei cōsolaret: vt patet in fine. Causa efficiēs ē spiritus sanct? habit? ex pueroz humilitate patiētia et tribulatio ne. Causa formalis est modus scribēdi hāc visionē que deferri bis ad modū cuiusdā sentētie iudicialis inique. et ideo habet tres partes. qz primo ponitur pueroz cōdemnatio indigna. secūdo eoz liberatio benigna. ibi: Et ambulabāt. tertio eoz exaltatio condigna. ibi: Tūc nabuchodonosor obstupuit.

Anc rex danielē. Hoc est tertia ps in qua Daniel sapia erigē ad dei gloriā: et ppli israel q captiuus erat in regno babilonis reuelationē: et hoc est quod dicitur hic: Tūc rex Danielē in sublime extulit. i. in magna dignitate posuit: ut statim patebit. c Et munerā multa et magna dedit ei: quae accepit Daniel nō ex cupiditate: sed ut de illis filiis israel pauperibus posset benefacere. Patet etiā ex hoc q licet nō sit licitū aliqd accipere ex pacto p spūalib? tū licitū est ab eis q bus spūalia ministrata sūt dona tpalia accipere: sicut Daniel accepit a rege: cui secreta diuina reuelauerat p spūm pphetie. d Et constituit eū sup oēs puincias babilonis. pncipē ad iusticiā exercendā. e Et pfectū. ad causas magnas dēter minandū. f Et ministrū. ad facta ardua ordinandū. g Sup cūctos sapientes babilonis. ut talia sine ei? pssio nō agerēt: et ei rōnē redderēt. h Daniel aut postulauit a rege et in hoc ergo ostendit fidelitātē suā: qz pmo? ad honorē nō dedit obliuioni socios suos: sed de eoz pmo? fidei cogitauit: et hoc fecit nō solū ppter eos: sed ppter cōsolationē filiozū israel q erāt p puincias dispersi: et qz sciebat socios suos aptos ad tale officii: qz erāt sapientes et fideles. i Ipse aut va. erat in fori. regis. ut enī teneret regē in amicitia. iō nō recedebat de latere eius ne aliqui inuidi in eius absentia seminarēt odiū. Ex hoc etiā loco arguit porphyrius cōtra istū libzū dicens: q Daniel sanct? nō accepisset talē honorē a rege infideli. Ad qd dicendū q porphyrius ignorat loquē: qz ioseph sanct? similia a pharaone accepit: ut habet Gen. xl. et mardoche? ab asuero. ut habet Ester. viij. Considerandū etiā q talē honorē accepit Daniel: et isti hic dicti a regibus infidelibus nō ex ambitio ne bonoris: sed ad cōsolationē ppli sui et ad honorē dei videntur q per hoc regna melius regerent fm deū et iusticiā. Circa istud capitulū moralē exponēdo potest dici q statūā intel ligit vita simulata in qua caput est aureū: id est operatio de genere bona. Pectus de argento: qz locutio sancta. Venter et femora ex ere: id est simulatio ficta: qz pdicta sūt ad apparētiā. es ei cōponit ex aurichalco quod est auro similē: stannū qd ē simile argēto. Tybee ferre sunt obduratio fixa: qz quod talis concipit corde vult omnino tenere. Pedes ferrei et fictiles sūt petulantia delectationis: et ptnacia excusationis. hanc autē simulationē nequeunt indicare. Arctoli. i. sacerdotes simoniaci. Magi. i. philosophi vani. Malefici. i. turisperi: quia scientia sua isti cōmuniter vtunt ad malefaciendū. Sed Daniel. i. cōfidentia veritatis. Sidrac. i. continētia puritatis. Misac. i. cōfidentia pbitatis. Abdenago. i. pccōscientia paruitatis seu humilitatis

a Itaqz na-
buccho. Exce-
sa periculofus
fuit et cū cor-
ruūt: pncipes
autē pgregantē
ad adorandū
statuam vt po-
stea subditi nō
renuant. diui-
tes autē et potē-
tes ne diuitias
aut potentia p-
dant: obedire
non tardat q-
rū exemplū sibi
diti sequi non
dubitant.

reā altitudine cubitoz. lx. latitudie
a s theodocio dorchas symmachus duran. lxx. pibo
lon latine vinariū vel cōclufū.
cubitoz. vi. et statuit eā in capō du-
rā: puincie babilōis. Itaqz nabu-
chodonosor rex misit ad cōgregan-
a s pncipes lingua philistinorū vel alophiloz.
dos satrapas magistratus et iudi-
ces: duces: et tyrānos optiātes et pfe-
a s quibz regi cōsentiret facit cōsentire pplus.
ctos: oēs qz pncipes regiōis vt cōuē-
a s ad orationem.

rēt ad dedicationē statuē quaz ere-
a s sicut pceptum est.
xerat nabuchodonosor rex. Tūc cō-
gregati sunt satrapē: magistrat⁹ et
iudices: duces et tyrāni: et optima

tes qui erant in potestatibus cōstituti: et vniuer-

si principes regionū vt conuenirēt ad dedicatio-
nem statuē quam erexerat nabuchodonosor rex.

Stabant autē in conspectu statuē quaz posuerat
nabuchodonosor rex: et p̄eco clamabat valenter:

Gobis dicitur populis tribubus et linguis in

hora qua audieritis sonitū tube et
fistule et cithare sambuce et psalte-
rij et symphonie: et vniuersi generis
musicorum cadentes adorare sta-
tuam aureā quā cōstituit nabucho-

donosor rex. Si quis autē nō pstra-
tus adorauerit: eadē hora mittet i-
fornacē ignis ardētis. Post hec igi-

tur statim vt audierunt oēs popu-
li sonitum tube et fistule et cithare:
sambuce et psalterij symphonie: et

omnis generis musicorū: cadentes
omnes populi tribus et lingue ado-
rauerūt statuā aureā quam con-
stituerat nabuchodonosor rex. Sta-
timqz in ipso tēpore accedentes vi-
ri chaldei: accusauerūt iudeos: vi-
rectos nabuchodonosor regi: Rex

in eternū viue. Tu rex posuisti de-

cretū vt oīs hō q audierit sonitum
tube: fistule: et cithare: sambuce et
psalterij et symphonie et vniuersi ge-
nerū musicorū: psternet se et adoret
statuā aureā. Si qz aut nō pcedēs
adorauēit mittat in fornacē ignis

ardētis. Sūt g viri iudei qz pstituiti

sup opa regiōis babilōie sidrac misac et abdenago:

altitudine cubitoz sexaginta. in hac altitudine cōpu-
tatur altitudo basis supra quā erat posita: aliter nō rāde-
ret sibi latitudo que dicitur sex cubitoz. tūc. Cetera patēt.
Si aut querat: quare Daniel q erat familiar regi vt vīdū
est: nō phibuit eū a tali infania: dicens q forte erat absēs
in extremis finibus regni. ppter magna negocia supra que
erat positus vt vīdū est. vel infirmitate fuit impedit⁹: vt ali-
qua alia causa cōsimili: qd videt ex hoc q nō accusat cum
socijs suis: et tamē certū est q nō adorasset si ibi fuisset. vel
dicendū q vidit regē obstinatū in malicia sua. et iō tacuit
videns se nihil pficere in repbensione sua: sed magis regē
ad peiora excitare: et hoc videt glosa interlineari dicens. j.
eodē ca. super illū locum: Precepit vt adducerent sidrac
misac et c. vbi dicitur sic: De Daniele non fit mentio: qz re-
gi assistebat qui ppiam statuā nō adorabat. b Itaqz.
hic cōsequenter describitur statuē dedicatio. voluit enim
nabuchodonosor q prima adoratio sue statuē que vocat
hic dedicatio fieret cum magna solennitate: propter magni-
tudinem superbie sue: et hoc est quod dicitur hic: Itaqz na-
buchodonosor rex misit nūcios solēnes. c Ad cōgre-
gandos satrapas. i. nobiles barones. et dicuntur satrapē q
si satis sapientes: quia solent bona inferiorū rapere.

Magistratus. i. piliarios. e Et iudices. q sūt cōsti-
tuti ad audiendū causas. l Duces. i. exercit⁹. g Et tyrā-
nos. i. exactores tributorū regaliū. h Optimates. i. op-
timos existentes: isti sūt honorabiliores post regē. i. Pre-
fectos. i. ppositos. k Principes regionū. sicut sūt bal-
liui: q hnt plures ppositos sub se. Isti igit pdicti pmo sunt
vocati ad adorandū statuā vt regi cōsentientes ceteri timo-
re mortis et exemplo maiorū facilius inducant ad regis vo-
luntatē. Cetera patēt vsqz ibi: l Gobis dicitur populis.

nō q oēs ppli possent in capō duran collocari: sed q i pū-
cipibus qui sunt capita aliorū intelligunt oēs adorare.
m Tribubus et linguis: qz ibi crant homines diuersarum
nationū et linguarū. n In hora qua audieritis sonū tu-
be. forma huius instrumenti nota est et cōis: et ea vtunt ho-
mines in bellis et in festis et in ppli congregatione: vt hī
libro Ru. o Fistule. instrumentū est de ligno habēs mul-
ta foramina per que emittit son⁹: et eo vtunt pastores.

Cithare. instrumentū est figure triangulari ad modū
dimidiū scuti: et tāgīt digitis. q Sambuce. q fit de arū-
dine pforata: et dicitur sambuca a sam qd est sol et bucca qd ē
parua buccina: qz solū pōt fieri in estate: vt dicit p̄iero. in
epistola ad Pardanū de instrumentis musicis q in sacra scri-
ptura reperiunt. r Psalterij. instrumentū notū est et
tangit cū penna. s Symphonie. aliqz accipit p melo-
dia in cōmuni: sed hic accipitur symphonia p instrumentū
determinato oblongo: quod solent portare ceci: et digit⁹ tā-
gitur. t Et vniuersi generis. hoc addit: quia mltā erāt
ibi alia instrumenta que non exprimuntur hic. Talibus autē
vtēbant in adoratione statuē ad incitandū homines: qz ex
diuersis melodijs excitant in hominib⁹ diuersē passiōes:
vt patet ad sensum. et habet. viij. p̄ol. v Cadentes ado-
rate statuā. i. humiliter et reuerenter. f Quam cōstitu-
it nabuchodonosor. vt in ipsa adoraret. y Si quis au-
tem tē. vbi pene nūclant nō obediētib⁹. Cetera patēt ex p-
dictis. z Statimqz. Nec est secunda pars p̄cipalis bu-
lus capituli vbi ponit forma iudicij. circa quā pōit p̄mo
chaldeorū accusatio. secūdo pueroz citatio. ibi: Tūc nabu-
chodonosor in furore. tertio citatoz iquisitio. ibi: Pronū-
cians. et quarto inquisitorz respōsio. ibi: Nō oportet nos.

In prima parte dicit sic: Statimqz in ipso tpe de dedicatiois
statuē. a Accedentes viri chaldei. ad regē. b Accu-
sauerunt iudeos. moti inuidia ex hoc q iudei erant eis p-
positi in negocijs regni: vt patet in fine p̄cedentis ca.
c P̄ixeruntqz nabuchodonosor regi: Rex in eternū viue.
hoc dicunt ad captandū eius beniuolentiaz vt meli⁹ impe-
trent voluntatē suā. d Tu rex posuisti decretū. quod ē
lex firma et irruocabilis: et non est licitum illud p̄terire.
e Et omnis homo qui audierit sonitum tube fistule et c.
quasi dicant: nullum hominem exceptisti ab hac lege. hoc
autem dicebant vt non pateret modis liberationis puero-
rum. Hoc autem modo in proposito fornat accusationem
suam. dicentes: f Sūt ergo viri iudei. quasi dicāt ca-
piui sūt et serui ex cōditione: propter quod et humiliores
deberent esse. g Quos constituisti super opera regio-
nis babilonie sidrac misac et abdenago. et ideo deberent
esse grati p beneficijs acceptis: et p p̄s p̄ceptis eorum est

grauior

b Cadētes. ne
mo deū cadēs
adorat: imō oēs
āt et idola ado-
rāt cadētes: si-
cut h et in euā-
ge. Nec oīa ti-
bi dabo si ca-
adora. m. Sci-
endum qz he-
reticos q ful-
gore eloquētie
sclat: fatiados
mata cōponūt
aureā statuaz
facere: et qstuz
i eis ē p̄suasio
alios cōpellūt
idolū salutarē
adorare.

c Iudeos. qz
sibi ppositos i
uidebāt et offē-
debāt religiōe
eorū et auersioe
idoloz nacti g
occasione cri-
mināt eos apd
regē. Non sta-
ti dicūt vt eos
inēficiat: s eos
p̄mū in odiū
regē p̄trahūt.
d Sūt g viri.
Inuidiose qst
qz captiuos et
suos pncipes
fecisti. i. nob p
posuisti in sup-
bia elati p̄cep-
ta tua p̄ceptē
deos tu

Bar. 4. b

B

Trico. de lyra

grauoz. a **A**liti isti cōtēperunt rex
a decretū tuū. q. d. ex p̄dictis patz q̄ nul
b lo modo est eis parandū. b **D**eos
c tuos nō colūt. scribit autē hoc **D**aniel
d moze iudeoz qui vnū idolū vocant de
e os in plurali: vt habet **E**ro. xxxij. de vi
f tulo auro. **D**isunt dij tui israel: q̄ edu
perunt te de terra egypti. **D**icunt autē
hij dij nabucho donoz: nō q̄ ipsā sta
tuā adoraret: vt dictū est: sed q̄ illam
fecerat vt in ipsa adoraret. c **T**unc
nabucho. in furore. **M**ic ponit pueror
s citatio. cū dr: **T**ūc nabucho donoz in
furore r̄ ira et cōtēptu sibi facto fm suā

estimationē: nō tū fm veritatē: ⁊ sic ir/
rationalabilis. **D** dicit: In furore ⁊ ira.
i **P**recepit illis pessimis accusatori/
bus. ⁊ **E**t adducerent corā eo.
f **S**idrac ⁊c. de Daniele nō fit mētio:
⁊ cā supradicta est. g **P**ronūciāns/
q. **V**ic ponit citatoꝝ inquisitio: ⁊ patz
littera ex dictis hoc excepto: h **D**e
os meos nō colitis. ⁊ p id est. i **E**t
⁊c. aures quā constituit. quam vocat na
bucodonosor deū suū: nō q ipsā ado
raret: vt dictū est: sed q ipm representa
bat cui diuinos honores exhiberi vole
bat. k **E**t quis est dꝰ qui vos eripi/
o. illi s. fideliter ⁊c. pꝛeceptū qꝛis tūm pꝛo

at. **E**cce iura tua excecato: q. ipm dei
behezo omnipotentē vocauerat in p̄
cedenti ca. q. supbia mirabilis excecāt
hominē. l. **R**espondentes. **I**psū ponit
requisitū responsio. vñ dicit: n̄ **I**h̄s
oporet nos de hac re rñdere tibi. q. d.
q̄sto tua est adeo irrationabilis q. non
est digna rñsione: q. euident est q. est da
re vñū primū infinite potentie: ⁊ sic po
test nos liberare: q. ipsū colim⁹. ⁊ hoc
est quod subdit: **E**cce enī deus nos
colim⁹ ⁊c. **S**equit. n̄ **D**e si no
luerit. q. aliqui deus non liberat seruos
suos t̄paliē vt melius saluet eos: inuisi
bilibiter eos ad requiē transferendo: vt

dicit Aug⁹. in quodā sermone scōrum
 martyrum scēptē fratru^m. o Horu^m tibi
 sit reg⁹ deos tuos nō colimus. et quod
 pater qđ illud factū est trib⁹ pueris ma
 teria fortitudis qđ ab impijs credebatur
 tū esse cō terrois. p. Tūc nabucho
 donosor. hic desertib⁹ pena supplicij:
 ubi primo ponit regis indignatio. tūc
 dicit: Replet⁹ est furore. Secūdo indi
 gnatiois manifesta ostēsiō. cū subdit:
 q. Et aspec⁹ faciei ill. imū. ē. r. quia
 passiones cordis citi⁹ apparēt in oculis
 q̄ in alijs ptib⁹ corpis. Tercio snie. p.
 nunciatio. ibi: Et cepit v⁹ succēderetur
 famar⁹. Quarto sermō accu⁹io. ibi:

Et p̄stetit viri illi. l. tres pueri.
s. **Q**uinti. et nullo mō possent euade-
re. t. **E**ū brachijs suis ⁊ thiar⁹. **F**u-
aliquis thiarā est palliū quo se vtiū. **F**u-
alios est mitra q̄ in capite ponit. vñ dī-
cit **Exo. xxij.** de aaron: **q**uodēs thiaraz
in capite eorū. ⁊ inde trahit ad significā-
dū gen⁹ pillet qd̄ portabāt nobiles: **Exo.**
qd̄ dī. **Eccebie. xxij.** **C**uz vidisset viros
depictos ⁊ thiaras ⁊ capitib⁹ eorū. **C**uz
to pōit dei vīdicatio. ibi: vñ **Exo.**
ro viros illos q̄ miserāt tē. **S**ecū dī-
q̄ hoc dī hic p̄ticipationē: q̄ dī. **J. eo.**
ca. q̄ viri illi q̄ miserant pueros in for-

nacē succēdebant eā . ⁊ ideo interfectio
istorū p̄ flammā ignis intelligēda est fa-
cta quando angelus domini descendit
cum pueris post orationem a çarie: ⁊ ex-
cussit flammam de fornace ⁊ combussit
eos qui erant extra: vt sic rex non solu
de miracu

A Et ambu-
labat. Ab hic
q sequunt vsq
ad finē cantici
triū puerorū
nō habent be-
bri. b **B**ē-
dict' es domi-
ne de. rē. Due
sūt bēdictioes.
Una de nobis
ad deum qd ē
eū laudare: et
altera de deo
ad nos qd ē da-
re remissionem
peccatorū mlti-
plicationem
bonorū: et hec ē
ros matutin'.

Benedictus
es d. Quibus
cūq pnamur
angustijs: hec
toto cordis af-
fectu dicam':
et quicqd nob
aduersi accide-
rit iuste nos su-
stineat nō du-
bitemus. An /

Ps. 96. de: exultate
runt filie iude
in omnibus iu-
dicijs tuis dñe.

c **P**eccauim'
mus. Rec pec-
cauerant: nec
ei' cates erāt
quando abdu-
cti fuerunt: q
sic pro vita an-
te acta punire-
tur. hec ergo
ex populi per-
sona dicuntur.

Ro. 7. c sicut illō Apo-
stoli: Non est
quod volo hoc
ago: sed quod
odi rē. Quasi
nec p ipsis ad-
ultis hoc dici
potest: qz man-
data implebāt
eis per spiritū
sanctum reue-
lata. Qui pro-
pter pctā no-
stra captiuati-
tur eis deus eo-
rum tanq im-
potens libera-
re. Quidaz
hunc locuz ad
celestem hieru-
salem referūt:
quasi anime d
celo ad terram
delapse in lo-
co lachryma-
rum et confusi-
onis: antiqua
peccata plan-
gant: sed hoc
non recipit ec-
clesia.

Et nō

sequunt in hebreis voluminib' nō
a s soluti exustis vinculis: ignis beneficii obsequium
construit: iniuriam non inruit.

a repperi. Et ambulabāt i medio flāme
s liberatoz suū.

laudātes deū et bēdicētes domio.

a s foris in aduersis: stare enī foris est. b s quasi sa-
pientie rhesauri: sicut etiā dñs aperies os suū rhesau-
rum absconditū.

Stās aut aqarias orauit sic: Aperi-

a s vbi alij timore morientur.

b enī os suū in mediō ignis ait: **B**e-
nedictus es domie deus patrū nro-
rum: et laudabile et glōsū nomē tuū
in scā: qz iust' es in oib' q fecisti no-
bis: et vniuersa opa tua vera: et vie-

a s humilitas et iusticia. b s duo sunt iudicia: vñū
occulū in vita. f. aliter. apertū in die magni iudicij.

tue recte: et oīa iudicia tua vera. **Iu-**
dicia enī vera fecisti iuxta omnia q
induxisti sup nos et sup ciuitatē san-
ctā patrū nostrorū hierlm: qz in veri-
tate et in iudicio induxisti oīa h ppi-

a s in nobis. s als in nos. s in primos

c pctā nra' **P**eccauim' em' et iniq' egi-
mus recedētes a te: et deliquimus i

a s iā in eis p spūm sanctū reuelata erāt dei mādara.

b s inde patet q in eoz psona nō dicitur.

omnib': et pcepta tua nō audiui'm':

a s et si aliquo modo fecimus.

nec obseruauim' nec fecimus sic pce-

a s corpore et aīa. b s facientibus.

peras nob: vt bēne esset nobis. **O**īa
ergo que induxisti sup nos: et vniū-

a s iustus eo dñe et rectū iudiciū tuū.

sa que fecisti nobis in vero iudicio
fecisti. Et tradidisti nos in manib'

a s sic. s non ipsi tradiderunt nos.

inimicorū nro' iniquorū et pessimo-

a s in re. s nabuchodonosor.

rū puaricatorum: et regi iniusto et
pessimo vltra omnē terrā. Et nūc nō

a s cōtra iusticiā tuā vel cōtra hostes.

possumus aperire os. **C**ōfusio et op-

a s id est illis qui re colunt. f. bonis inferunt cōfusio et
opprobriū ppter nos.

probriū fcti sum' seruīs tuis: et his q
a s qz ppter nos de' eoz blasphemā b s hostibus.

colebāt te. **A**e qsum' tradās nos in

a s non nobis dñe nō nobis: sed no. tuo da gloriā.

ppetuum ppter nomē tuū: et ne dis-

a s legē: lex enī dissipat qū cultores dei cruciādo la-
cerantur.

sipes tēstamentū tuū: neqz auferas
a s hominem pro homine offert.

misericiā tuā a nobis ppter
abraā dilectū tuū: et isaac seruū tuū:

a s f. iacob q postea israel. i. vir vidēs deū vocat' ē.

et israel sanctū tuū: quib' locutus es
a s p homine rē. a s quasi quō ipse pmissione.

pollicēs q multiplicares semen eo-

a s in bonis. s infructuosos.

rū sicut stellas celi: et sicut arenā q ē
a s quasi quis quosū hēc. b s numero afflicti corpe.

in litore maris. **Q**uia dñe iminū-
ti sum' plus q oēs gētes: sumusq

de miraculo viso mirare: sed et p pūstione fortissimorum
virozum de suo exercitu puniretur vt hic videtur. a **E**t
ambulabāt. Hec est tertia pars principalis huius ca. Scie-
dū tñ q nō est in hebreo tñ eam exposuim' qz est in medio ca.

Igit' hic ponit liberatio puerorū benigna vbi tria notant
q solent accidere in tribulatione iustorū. f. cōmēdatio super
ne equitatis: cōdescētio diuine bonitatis. ibi: Et non cessa-
bāt. collaudatio diuine maiestatis. ibi: Tūc hi tres. Cir-

ca primū aduertendū q primo ponit cōmēdatio dei ab ist'
tribus pueris in generali. et p'z secūdo ipsi' aqarias in spe-

ciali. ibi: Stans aut aqarias. vbi pmo aqarias cōmēdat de
uinā iusticiā. scdo iplozatur eius clemētiā. ibi: Ne quesum'.

Tertio allegat cōsuetā dei misericordiā. ibi: Et nūc sequimur
te. **Q**uarto innocat ei' liberatricē potētiā. ibi: Et erue nos.

Circa primū in cōmēdatiōe diuine equitatis. aqarias at-
tribuit deo iusticiā: et subijp'is culpā. dicēs: b **B**enedi-

ctus es dñe de' patrū nostrorū: et facit mentionē de antiqz
patrib' vt meritis ipsoz eius oratio sit magis exaudibilis.

Et hoc mō fecit moyses in oratione ad placandū irā dñi cō-
tra pplm de vituli fabricatiōe. c **E**t glōsū nomē tuū.

glōria enī est clara noticia cū laude: vñ importat quandaz
diffusiōē laudis: ppter hoc dicit nomē dei glōsū: quia

debet laudari vbiqz terrarū et in omni differētia tēporū. iō
subdit: d **I**n secula qz iustus es. reddēs penā p pctis.

et hoc est quod subdit: e **I**n omnib' q fecisti nobis. per
mittēdo nos sic tribulari. f **E**t vniuersa opa tua vera.

quia conformia sunt diuine sapientie que falli non potest.
g **E**t vlt tue recte. i. pcessus tu' in mundi gubernatione.

h **E**t omnia iudicia tua vera. dicit iudicia in plurali: quia
vñū est iudiciū eius occultum in presenti. de quo dicit
Jobis. xij. Nunc iudiciū est mundi. aliud erit apertū in

futuro. **E**t cetera patent vsqz ibi: i **I**nduxisti omnia hec
ppter peccata nostra. vbi considerandū q peccatum popu-
le israel vocauit suū: quia erat pars illius populi. **D**aniel

em' et socij ei' erāt innocētes et sancti et maxime qñ fuerunt
de hierusalem translati. et ideo non fecerunt illa peccata. p

pter que destructa est ciuitas hierusalē. de qua fit hic men-
tio. k **P**eccauimus. contra proximū. l **E**t inique e-

gimus. contra deum. et hoc dupliciter. peccato cōmissiōis:
quod notatur cū dicitur: Recedētes a te rē: et peccato omis-

sionis. cum subdit: m **E**t pcepta tua nō audiui'm' rē.
vt bñ nobis esset. ex te. ex decursu enī veteris testamēti pa-

tet q filij israel fuerunt in pspiratione qdū fuerūt obediē-
tes deo. n **E**t tradidisti nos in manib' inimicorū rē. qz

quādoqz punit de' bonos p malos: vt dictū est ca. pce. vñ
et demones sunt executores diuine iusticie in inferno.

o **E**t regi iniusto. f. nabuchodonosor: qz occidebat inno-
centes: vt hic patet. p **E**t pessimo. quia cogebat homines
idolatrare vsurpādo sibi diuinos honores. q **U**ltra om-

nem terrā. f. supra omnes terrenos: qz ppter magnitudinē
sue potestatis malicia eius habebat maiore effectū et euidē-

tiam. r **C**ōfusio et opprobriū facti sum' seruīs tuis rē. qz
eis infer' p opprobrio miseria nostra: cū eodē ritu colim'

testent et ipi. s **R**e quesumus. **H**ic aqarias implozatur dei
clementiam: allegans promissionem factam sanctis patri-

bus. dicēs: **R**e quesumus tradas nos hostib'. t **I**n p-
petuū. licet ad tps puniamur p pctis nostris: v **P**ro-

pter nomē tuū. q. d. licet hoc nō mereat nra iusticia: fiat tñ
hoc ad gloriā nominis tui vt nomē tuū glōrifice' in libera-

tione nra. x **E**t ne dissipēs testamētū tuū. i. legē q disti-
pat qñ tenētes eā occidunt. y **R**egz auferas sūt ei. qz fuit

primus a deo elect' ex idolatris. et primo facte sūt ei pmissi-
ones aperte de christo: ppter quod dicit' hic specialit' dile-

ct'. z **E**t isaac fcti. et dñi' qz fuit vere obediēs. et p'z b
cū paf voluit eū imolare: qz iā erat. xxx. ānoz: et p pñs for-

tis. pater aut ei' erat senex et debilis: noluit tñ resistere: sed
ad imolationē volūtariē accessit: vt dicit **J**oseph' libro. i.

antiqatū. a **E**t israel san. tuū. i. iacob q dicit' hic sanct'
specialit': qz speciali cultu se vout colere deū: vt dñ. x.

xxij. **E**rit mibi dñs in deūz rē. Illud aut p'prie dñ. scdm qd
applicatur diuino cultui. b **Q**uibus locutus es polli-

cens. id est promittens. et ideo non potest frustrari promi-
sio tua. c **M**ultiplicares semen eorum sicut stellas

celi et sicut arenā que est in litore maris. promissum est **B**-
abrae: Gen. xxi. d **Q**uia domine imminuti sum' plus
q omnes gentes. quia multi de filijs israel fuerunt occisi

per bella et multi captiuati. e **S**umusq humiles. id est
viles in conspectu aliorum.

In vniuer

Et nō est in tē
pore hoc prin. p
pheta t dux. Do
raliter hoc bodier
quotidie nobis est
plorandū: q ppter
peccata nra penu
riā patimur vero
rum pastorū: t in
numeris afflicti p
secutionibus: di
gnū deo sacrificiū
non reddimus.
b Sed in aia cō.
Hac occasiōe t ex
eo q sequit̃: Būdi
cite spūs t aie iu
stoz dño. t huius
modi: volūt qdaz
excep̃to spūitō: a
lium spūm t aliaz
animā esse i hoie:
sed laborandū eis
ē: quomodo absq
carne t spiritusā
eti gratia due sub
stantie t duo inte
riorēs homines i
vna dicant̃ eē sub
stantia. **(Sed i a
nima. Quidaz di
cebat in corpe es
sed duas aīas: aīaz
et spūm. c. Ma
pta. Salust̃: hīsto
riarū dīc quoddā
gen⁹ fomitis apd
pīas quo maxime
nutriant̃ incēdia.
Alīq ossa oliuaruz
arefacta cū amur
ca. vnde et grecuz
pyran dīcī: eo q
ignē nutriat q gre
ce pyr dīcī. Poli
nīus dīcī eam cir
ca babilonem mō
liquidi bituminis
pfluere et nutriē
dis ignibus amī
eā esse: vt etiā lōge
admota ignem cor
ripiat. d. Ange
lus autē. Poraliē
anima oppressa et
varijs perturbati
onib⁹ occupata cū
desperat auxillium
humanū t tota mē
te cōuertit̃ ad deū
descendit ad eā an
gelus domini: id ē
diuinus sermo: et
extinguit ardētēs
sagittas diaboli:
t incendia cordis
nostri ne extigua
mur. **(Reg. An
tiquus hostis licet
innumeras ciboz
pupiscitias nris
obtrunib⁹ oppdat:
q̃b⁹ libidīs seruo
in his crescat: bo
nis tñ mētib⁹ sup
ni grā spūs iūbilat
t a carnal⁹ cupis
cētie estib⁹ illece p
durant****

humiles in vniuersa terra ho
die ppter pctā nostra. Et nō ē
in tempore hoc princeps t p
pheta et dux: neq holocaustū
neq sacrificium: neq oblatio:
neq incensum: neq locus pri
mitiarum coraz te: vt possim
inuenire misericordiam tuaz:
sed in anima contrita: et spī
tu humiliatū suscipiamur. Si
chit in holocausto arietū t tū
rozū: et sicut in milibus agno
rum pinguiuz: sic fiat sacrifici
um nostrum hodie in conspe
ctu tuo vt placeat tibi: qm nō
est confusio confidentib⁹ in te.
Et nūc seqmur tē in tōto cor
de et timemus te: et querim⁹
faciem tuam. Ne confundas
nos: s; fac nobiscū iuxta mān
suetudinem tuam: et fm mūl
titudinem misericordie tue: et
erue nos in mirabilibus tuis:
et dā gloriā nomini tuo do
mine: et confundantur omnes
qui ostendunt seruis tuis ma
la. Confundantur in omni pō
tentia: et robū eozum cōn
teratur: t scient quia tu es do
minus deus solus: et glorio
sus super orbem terrarum: Et
non cessabāt qui miserāt eos
ministri regis succendere for
nacem: napta et stupa et pice:
t malleolis: t effundebat flā

a In vniuersa terra hodie ppter peccata nostra: qz iā t sp
si erat in multis terris p captiuitatē assyrioz t chaldeoz t
egyptioz. **b** Et nō est in tēpore hoc princeps: sup filios isrl
qui possent eos defendere: qz sedechias iā erat capt⁹. **c** Et p
pheta. q denūciat futurā cōsolationē. **d** Et dux. ex popu
lo nostro. quasi diceret: virtute hūana nō possum saluari de
manib⁹ inimicorū. Similit̃ eis nō erat via ad placandū deū p
viā sacrificioz. t hoc ē qd postea dīc: **e** Neq holocaustū.
q erat oblatio tota incēsa ad honorē diuinū. **f** Neq sacri
ficiū. qd partim icēdebat t partim ad vsū sacerdotū reserua
bat. **g** Neq oblatio. q offertur ex deuotiōe. **h** Neq in
censū. hoc est thymiana odoris suauissimi qd offerebat super
altare thymiamatis ad cōsumationē sacrificij: vt bī ad Heb.
ix. Ratio oīm istoz est: qz nō erat ip̃sis licitū talia offerre nisi
in iherusalem que iā erat destructa. t hoc est quod dīcī:
i Neq locus primitiaz corā te: qz iam erat destruct⁹ vt vīdū
est. **k** Et possumus inuenire misericordiā tuā. supple p ta
lia sacrificioz t oblationes. **l** Sed in aia strita tē. q. d. lo
co sacrificioz suscipias illd qd possum⁹ tibi offerre. i. cor ttri
tū et humiliatū. ps. l. scribit: Sacrificiū deo spūs tribulat⁹.
vnde sup illud Heb. xrv. Isaac amabat Isau. dīc **Isa.** Moy
ses. Pilecte sunt magis tribulationes q sacrificia quippe: qz
sacrificia sunt de diuitijs hominis: tribulationes vero de cor
pore ipsius tribulati: quod est magis charū sibi: fm qd dīcī
Job. ij. Pelle pro pelle t cuncta que habet homo dabit p
animā suā. **m** Et sicut in milib⁹ agnorum tē. quia tribu
latio in qua isti erant propter deum: est magis accepta deo q
sacrificia: vt dictum est. **n** Quoniam non est confusio cō
fidentibus in te. quod est verū de confusione vera que est co
ram deo per peccatū in conscientia mala: licet sancti bene su
stineant confusioē corā hominibus: sed ista nō est vera con
fusio. vnde dīcī Chrysos. super Matth. Leuit ē cōsolatio si
homo in seipso confusus sit: non tamen corā hominib⁹. Per
contrariam leuitis est confusio. i. modica vel nulla: si tñ cōfu
sus coram hominibus est et non coram deo. **o** Et nūc seq
mur. Itē cōsequenter aqarias allegat in sua oratione confusio
tam dei misericordiam quam inueniunt reuertentes ad ipsū.
et hoc est quod allegat: Et nūc sequimur te in toto corde tē.
qualitercūqz aut peccauerimus. **p** Ne confundas nos:
id est confusibiles in conspectu hominum dimittas. **q**
fac nobiscū iuxta mansuetudinem tuā tē. quia. propitietas
tua est misereri et parcere. **r** Et erue nos. hic consequen
ter aqarias inuocat liberatricem dei potentā que solet assi
stere in casibus desperatis fm viam humanā. t hoc est qd
dīcī: Et erue nos in mirabilibus tuis. hoc est per opera su
pra virtutē nature fienda: quod factū est in liberatione eozū
de fornace. **s** Et dā gloriā nomini tuo. vt infideles vidē
tes potentā tuā mirabilē glorificent nomen tuum.
t Et confundantur omnes qui ostēdunt seruis tuis mala.
t loquitur hic de confusione per penitentiam qua homo con
fūdatur coram deo de peccato perpetrato. t hoc est quod sub
ditur: **v** Et scient quia tu es dominus deus solus et glo
riosus super orbē terrarum. hoc factū est p h q nabuchodo
nosor viro miraculo glorificauit deum per totum regnum su
um. **x** Et non cessabant. Descripta commendatione diu
ne equitatis. hic consequenter ponitur cōdescensio sue bo
nitatis incendens noxios t liberans innocentes. Circa qd
quattuor tanguntur. Primum est fornacis incendium. cum
dicitur: Et non cessabant ministri regis qui miserant eos in
fornacem. i. t isti erant fortissimi de exercitu regis: vt dictū ē
supra. **y** Succendere fornacem napta. quod est genus bi
tuminis inuentum circa babiloniam: t maxime nutrit ignē
vt dīcī Salustius: fm alios sunt ossa oliuarum arefacta cuz
amurca. **z** Et stupa t pice et ma. i. sarmētis. secūdo sub
ditur chaldeoz excidium. cum dicitur: Et effundebatur: t pa
tet littera. Tercio angelicū presidū subditur. cū dicitur: An
gelus autem domini descendit cum aqaria tē. Quarto pue
rorum remediū. cum dicitur: Et non tetigit eos oīs ignis
tē. et patet littera. Sed queritur hic quomodo isti pueri non
sunt lesi in fornace. et dicunt aliqui q hoc factum est per hoc
q angelus excussit flammam de fornace: vt hic dicitur: t ap
posuit aliqua refrigeratiua inter. vnde dīcī hic q fecit me
diū fornacis quasi ventū rois flantē: t tūc hanc viā opor
tet dicere q nō erat ardor in fornace: nec fm effectū nec hz rē
vel actū primum. Sed hoc non videtur verum: quia supra dī
ctum est q fuerint positi in fornace ligati: tamen ignis consu
psit vincula eozum: quia ambulant in camino et nō con
sumpsit eozum corpora: et sic patet q pueris existentibus in
fornace

Pat. is. c

durat: vt et si vsq ad tentationē cordis flāma ardeat: vsq ad consensu tū tēatio nō exurat. a **Tūc** hi tres. Abicūq duo vel tres cōgregati fuerint in noīe meo rē. Sine fide trinitatis nemo audif. **Cherubin** plenitudo sciētie interpretat. b **Bū** dicite oīa opa. Nos p omnib: qz cū videm: aliqd in mundo pulchrū et honestū: inde deū laudare et ei referre gratias debem.

¶ Qui eruit

Mico. de lyra

fornace erat ibi ardor ignis: nō solū modo fm rem vel fm actū primū: sed etiā qz ad effectū vel actū secundū: qd est cōbūdere: ex quo cōbūssit vinctu la eoz. **Itē**. j. co. ca. dicif q ambulant in medio ignis ardētis. **Picēdū** igit q sal pueror facta est diuina virtute suspēdere actū scd: ignis: id ē effectū: manēte tū actu primo: qz cū creatura obediat creatori i omnib: possibilib: fieri: potest per virtutē diuināz conseruari ardor ignis in actu primo sine secundo: qz pū pōt absolutā pōsteriori. Et sicut potest virtus diuina suspendere actū ignis simpliciter: ita potest suspendere circa vnū obiectū absq hoc q suspendat circa aliū: et sic suspendit actum ignis circa corpora puerorum et non circa vicula eorum: nec circa eos qui fornacem incendebant. Sed contra predicta potest sic argui: quia administratio rerū et cōseruatio sunt idem realiter fm aliquos. **Administratio** autē impōtat applicationē rei ad effectū: ergo conseruari nō potest in actu primo ignis: quin exeat in secūdu actū appōsito cōbūssibili. **Itē** calefacere p se inest igni: illud autē quod per se inest alicui non potest ab eo separari: ergo impossibile est q ignis maneat in actu primo et nō cōbūrat appōsito combustibili. **Ad** primū dicendū q administratio rerum et conseruatio possunt dupliciter accipi. **Uno** modo ex parte cause inqz sunt actiones dei in ipso manētes. et sic sūt idem realiter: quia in deo non est nisi vnica actio intrinseca que est idē qd sua substantia. **Alio** modo ex parte effectus qui est in creatura. et sic differt administratio a cōseruatiōe: sicut enī in artificialibus videmus q aliud est instrumentum cōstitui in esse: et aliud ipso constituto vti: vt patet de securis: ita intelligendū est in proposito: quia creature sunt dei artificialia. et iō aliud est creaturā in esse pducere seu tenere: quod est conseruare: et aliū ipsam ad operationem applicare: quod est administrare: et hoc est posteri ad ipsum conseruare: vt patet. **Licet** autem posterior non possit esse sine prior: tamen prius potest esse sine posteriori. et ideo potest ignis conseruari absq hoc q agat: nō tamē cōuērsō. et eadem ratione pōt sic cōseruari q agat in vnum et non in aliud: vt dictū est. **Ad** secundū dicendū q calefacere inest p se igni: sed hoc est in tertio modo pseitāt: et talē potest separari. **Illud** autē quod p se inest primo modo: non potest ab aliquo separari: etiā virtute diuina: qz ponitur in eius diffinitione: ideo non valet argumentū. **Quā** autē dicif q angelus fecit mediū fornacis quasi ventū rē. **Dicendū** est q licet miracula fiant sola virtute diuina principaliter: tamē angeli circa hoc habent aliquādo aliquod ministeriū: sic hic: q flāma effusa est extra fornacē: factum est virtute angeli: s; q pueri existētes intra fornacem non sunt lesi: hoc factum ē diuina virtute. igitur propter tale ministeriū predictum dicit scriptura hoc fecisse angelum. a **Tūc** hi tres quasi ex vno

a s forte vento impulsa. b s qd geometrica regula dephensum est.

mā super fornacem cūbitis quā / dragintanouem: et erupit et incēdit qd repperit iuxta fornacē de

a s aspiratio diuina. s verbum dei.

chaldeis. Angelis autēz domini descendit cūz aqaria et socijs eius

s cordis. s diaboli.

in fornacē: et excussit flāma ignis de fornace: et fecit medium fornacis quasi ventum flantem:

a s suauē aspirationē. b s refrigeratē eoz vī aīaz

a s rōnē. dicif enī: nō mea volūtas sed tua fiat.

et non tetigit eos oīno ignis neq cōtristauit: nec qcq molestie itū

s vnanimitatē.

a lit. Tūc hi tres qsi ex vno ore lau-

dabāt et glorificabāt et benedicebant deū in fornace dicētes: Be-

a s quozum meritis nō nostris liberamur.

nedictus es domine deus patrū nostrorū: et laudabilis et glorio-

s omnia.

sus et superexaltatus in secula. Et benedictū nomen glorie tue san-

ctum: et laudabile et superexaltatū in omnibus scīs. Benedictus es

s in celo.

in tēplo sancto glorie tue: et super laudabilis et supergloriosus in secula.

s pio corde.

la. Bndictus es in throno regni tui: et superlaudabilis et superex-

altatus in secula. Benedictus es q

s cui omnia secreta nuda.

intueris abyssos: et sedes super cherubim: et laudabilis et superex-

altatus in secula. Benedictus es in firmamento celi: et laudabilis et

a s generaliter. b s nos p omnibus.

gloriosus in secula. Bndicite oīa opa domini dño: laudate et super-

s primo generaliter.

exaltate eum in secula. Bndicite

a s plenitudinē sciētie. id est charitatē: plicitudo enim legis est dilectio.

et laudabilis et superexaltatus in secula. Benedictus es in

a s generaliter. b s nos p omnibus.

firmamento celi: et laudabilis et gloriosus in secula. Bndicite oīa

s primo generaliter.

opa domini dño: laudate et superexaltate eum in secula. Bndicite

a s plenitudinē sciētie. id est charitatē: plicitudo enim legis est dilectio.

et laudabilis et superexaltatus in secula. Benedictus es in

a s generaliter. b s nos p omnibus.

firmamento celi: et laudabilis et gloriosus in secula. Bndicite oīa

s primo generaliter.

opa domini dño: laudate et superexaltate eum in secula. Bndicite

a s plenitudinē sciētie. id est charitatē: plicitudo enim legis est dilectio.

et laudabilis et superexaltatus in secula. Benedictus es in

a s generaliter. b s nos p omnibus.

firmamento celi: et laudabilis et gloriosus in secula. Bndicite oīa

s primo generaliter.

opa domini dño: laudate et superexaltate eum in secula. Bndicite

a s plenitudinē sciētie. id est charitatē: plicitudo enim legis est dilectio.

et laudabilis et superexaltatus in secula. Benedictus es in

a s generaliter. b s nos p omnibus.

firmamento celi: et laudabilis et gloriosus in secula. Bndicite oīa

s primo generaliter.

opa domini dño: laudate et superexaltate eum in secula. Bndicite

a s plenitudinē sciētie. id est charitatē: plicitudo enim legis est dilectio.

et laudabilis et superexaltatus in secula. Benedictus es in

a s generaliter. b s nos p omnibus.

firmamento celi: et laudabilis et gloriosus in secula. Bndicite oīa

s primo generaliter.

ore lau. Posita condescensioe bonitatis diuine circa pueros: psequēter ponit collaudatio diuine maiestatis ab ipsis. et diuidit in duas partes: qz primo isti pueri deū laudant. Secundo ad laudē dei creaturas inuitant. ibi: Benedicite oīa opa.

Prima adhuc in se: qz primo laudāt deū in se. Secūdo i ap-

propriato sibi nomine. Et benedictus nomen glorie tue. Tertio in assumpta

humanitate. Benedictus es in tēplo. Quarto in beata virgine. Benedictus es in throno. Quinto in angelorū di-

stinctione: Benedictus es qui intue- ris. Sexto in celo empyreo omnia cō-

tinente: Benedictus es in firmamento. Et nota q in omnibus istis modis quattuor nominibus cōmunitur vti:

quia deus benedictus dicitur ratiōe creatōis. Laudabilis ratione cōser-

uatiōis. Gloriosus: ratione cōsummate fructiōis. Superexaltatus: ratione in-

cōprehensē pfectionis: qz excedit om-

ne qd de ipso dicim: et cogitam. Al-

iter sic: quia de dicit benedictus ra-

tionē bōitatis. Gloriosus: ratione sa-

piētie. vnde dicit Ambrosius: **Ha** ē clara notitia. Superexaltatus: ratiōe po-

tētie. Laudabilis: inqz ex istis de-

riatur perfectio in creaturis. Dicit ergo primo: b Benedictus es do-

mine deus patrum nostrorum. de pa-

tribus fit mentio: quia ex meritis pa-

trum procedebat eorum liberatio. Se-

quitur: c Et bndictum nomen glo-

rie tue sanctum. hoc est nomen domi-

ni tetragrammaton quod est deo ap-

propriatum et nulli aliū attributum: qz fm q dicit **Babi** Moyses illud no-

men significat diuinam proprietatem intrinsecam omnibus alijs separatis.

Alia autē nomina diuina imponunt ab operibus diuinis: sicut patet de b nomine helym in hebreo: vel de in latino qd imponitur a generali prou-

dentia: et ppter hoc cōmunicant ali-

is per quādam participationē. vnde et iudices dicuntur helym vī dñi: vt habet **Ero. xxi.** Si latet fur: dñs do-

mus applicabit ad deos. i. ad iudices et. et multo magis alia nomina diuina hoc mō cōmunicant. Nomen autē dñi tetragrammaton nulli aliū cōicaf: s; de solo deo dicif: d Benedictus es in

tēplo. istd tēplū est hūanitas xpi: qz i xpo habitat plenitudo diuinitatē cor-

poralis: vt dicit **Apīs ad Collos. ij. p** pter b d: **Apōc. xxi.** de celestī hierlm: Tēplū nō vidi in ea: dñs de ipse ē tem-

plum eius et agn. e Benedictus es in throno. rē. b est in beata virgine q spectat ali mō pūcta est deo rōne maternita-

tis: et dicif. ppter ipsi thron: qz i gre-

mio eius sedet qn recepit munera a re-

gibus: vt habet **Mat. ij. f** Bndi-

ctus es qui intueris abyssos. i. ange-

los dñatos de celo delectos. g Et

sedes super cherubim. pñdēs angelis sc-

ctis. b Benedictus es in firmamen-

to rē. et accipif hic firmamentū. p empyreo celo: quod deser-

bitur immobile a sanctis: quia est locus proprius beatorum. ideo d: firmamētū. Cōsiderādū etiā q in istis creatur pñdēt.

d: de spālī bñdīci et glīficari: qz sūt diuine deo spālī pñ-

ctiōe: vt piz ex pñdēt. i Bndicite oīa opa do. **Hic** pñt tres

pueri inuitāt creaturas ad laudādū deū celi. Et pmo creatu-

ras in generali. dicētes: Bndicite oīa opa rē. Et cōsiderādū q in omnib istis sequētibz vtrūq istis xblis: bñdīcite: lau-

date et superexaltate. eadē rōne qua vñ sūt in pñdētibz nōb:

bñdīcite: laudabil: et superexaltat. k Bndicite angelis.

Hic inuitāt creaturas in spēciali: et pmo creaturas pure sp-

et coposita ex spu et corpo /
re. ibi: **Benedicite** filij homi /
nu. **Dicit** igit pmo: **Bendi /**
cite angeli etc. pmo em iui /
tat creatura angelica: tan /
q deo pp inquitore. **En dic /**
Aug. l. i. p. 1. p. 1. **Quo feci /**
sti dñe. vna ppe te. s. natu /
ra angelica. alio ppe nihil /
sez materia prima. a **Bendi /**
dicite celi. hic iuitat creatu /
ras corporales. et primo cor /
pora celestia. scdo ea q pti /
net ad elemēta. ibi: **Bendi /**
dicite imber. **Circa** primū di /
citur: **Benedicite** celi etc. /
vbi iuitat celū siderū cū /
sper. vñ. p. 1. p. 1. et celū cry /
stallinū. id dicit: b **Bendi /**
cite aque etc. illud em celus /
dicit aque ppter quā daz /
similitudinē: qz cōtinet euz /
aqua i diaphaneitate. **Ter /**
tio iuitat angelos in qstū /
mouent oves: qz ex motu /
eos cognoscim: qz ex illi mo /
tione ministrat. et hoc ē qd /
dr: c **Benedicite** oēs vir /
tutes. **Quarto** iuitat ea q fa /
ciūt ad ornatū scilicet. s. solē et /
lunā et alia luminaria. cum /
dicit: **Benedicite** sol etc. et pa /
tens in lra p. 1. dicit. d **Bendi /**
dicite imber. hic iuitat /
ea q ptiēt ad elemēta. et p /
mo iuitat ipsa elemēta. **Se /**
cūdo ea q faciūt ad ornatū /
elemētoz. ibi: **Benedicite** ce /
te. **Prima** in duas. qz pmo /
iuitat elemēta superiora. /
secūdo inferiora. ibi: **Bendi /**
cat terra. **Considerā** dñi aut /
in omnib? istis q ista inani /
mata et rōne carētia dicunt /
benedicere deū et laudare p /
quandā similitudinē: in qz /
tū pficiunt ea ad q ordinat /
a deo: et itex in qstū ex p /
deratione talū creature ra /
tionales assurgūt ad bñdi /
cendū et laudādū deū. **Idē /**
mo igit iuitat elemēta aer /
ris tāgendo tres ipressiōes /
que sunt in aere multū vri /
les ad vltā hominū et fruc /
tificationē terre nascentiū: /
que sunt imber et ros et spi /
ritus. i. vñ. et hoc est qd dr: /
Benedicite imber et ros do /
mino. **Secundo** tangit ele /
mentū ignis et effect? q ē /
estus. cū dicit: **Benedicite** /
ignis etc. **Tertio** tangit al /
ternatio tps causata ex mo /
tu solis in obliquo circulo. /
sez hyemis et estas: qz sole ex /
istente in signis australib? /
causatur hyemis: eo autem /
existēte i signis septētriona /
lib? causat estas. et hoc ē qd /
dicit: e **Benedicite** frig? /
et hyēs etc. **Quarto** iuitat /
ipressiōes que fiūt in oppo /
sitis tpsibus. s. in vere et au /
tūno. cū dicit: f **Bendi /**
dicite rores etc. qz ros plurimū /
fit in vere. pruina i autūno: /
et dicit pbs. ij. **Metauroz.**
Quinto

a ostendūt se cōgaudere dei laudibus: quē admirant et lau /
dant in omnibus. /
angeli domini dñio: laudate et sup exaltate eū in /
a secula. **Benedicite** celi dñio: laudate et superalta /
a s vnde: Aque q sup celos sunt laudēt nomē dñi. s. iferiores et superio /
res. /
b te eū in secula. **Benedicite** aque oēs que sup celos /
c sunt dñio: laudate et superaltate eū in secula. **Be /**
nedicite oēs virtutes domini dñio: laudate et su /
perexaltate eum in secula. **Benedicite** sol et luna /
domino: laudate et superaltate eū in secula. **Be /**
nedicite stelle celi domino: laudate et superexal /
d tate eum in secula. **Benedicite** imber et ros do /
mino: laudate et superexaltate euz in secula. **Be /**
nedicite omnes spiritus dei domino: laudate et /
superaltate eum in secula. **Benedicite** ignis et est? /
e domino: laudate et superexaltate eū in secula. **Be /**
nedicite frigus et estas domino: laudate et super /
f altate eum in secula. **Benedicite** rores et pruina /
domino: laudate et superaltate euz in secula. **Be /**
nedicite gelu et frigus domino: laudate et super /
exaltate eum in secula. **Benedicite** glacies et ni /
ues domino: laudate et superaltate eū in secula. /
Benedicite noctes et dies domio: laudate et su /
perexaltate eum in secula. **Benedicite** lux et tene /
bre domio: laudate et superaltate eū in secula. **Be /**
nedicite fulgura et nubes domino: laudate et su /
perexaltate eū in secula. **Benedicat** terra domi /
nū: laudet et superalter euz in secula. **Benedicite** /
montes et colles domino: laudate et superaltate /
eum in secula. **Benedicite** vniuersa germinātia /
in terra domino: laudate et superexaltate euz in /
secula. **Benedicite** fontes domino: laudate et su /
perexaltate eū in secula. **Benedicite** maria et flu /
mina domio: laudate et superalte eum in secula. /
Benedicite cete et omnia que mouēt in aqz do /
mino: laudate et superaltate eū in secula. **Bene /**
dicite oēs volucres celi dñio: laudate et superalte /
eū in secula. **Benedicite** oēs bestie et pecora dñio: /
laudate et superaltate eū in secula. **Benedicite** filij /
hominum domino: laudate et superaltate eum /
in secula. **Benedicat** israel dñm: laudet et superal /
tet eū in secula. **Benedicite** sacerdotes dñi dñio: /
laudate et superaltate euz in secula. **Benedicite** /
serui dñi dñio: laudate et sup exaltate eū in secula. /
Benedicite spiritus et anime iustorum domino: /
laudate et superaltate eū in secula. **Benedicite** sñn /
cti et humiles corde domino: laudate et superex /
altate eum in secula. **Benedicite** anania acaria /
misael domino: laudate et superexaltate eū in se

Quinto inuitant ipressiōes /
que sunt in hyeme. ibi: **Bē /**
dicite gelu etc. **Sexto** inuitat /
ea q fiūt in motu solis diurno /
in duob? hemispherijs q sunt /
noy et dies: lux et tenebre: qz /
sole existēte in hemispherio no /
stro causat dies et lux: qñ au /
tē est in hemispherio opposito /
causat noy et tenebra. et hoc ē /
qd dr: **Benedicite** noc. etc. **Se /**
ptimo inuitant duas impressiō /
nes notabiles que sunt fulgu /
ra et densitas nubū. ibi: **Bē /**
dicite fulgura etc. **g** **Be /**
nedicat terra. hic inuitat ele /
mēta iferiora. s. terrā et aquā. /
et pmo iuitat terrā fm se. ibi: /
Benedicat terra etc. **Secūdo** /
qstū ad partes eius. ibi: **Bē /**
dicite montes et colles. **Ter /**
tio qstū ad ea q germināt ex /
terra et adherēt ei: ppter qd /
ptinēt ppe ad ornatū terre. /
ibi: **Benedicite** vniuersa ger /
minantia etc. **Quosequēter** iui /
tant elemēta aque: et pmo qz /
tum ad originē fluminū. cum /
dr: **Benedicite** fontes. **Secūdo** /
qstū ad id qd est terminus /
fluminū: q flumia in mari cō /
gregant. ibi: **Benedicite** ma /
ria etc. **b** **Benedicite** cete. /
hic inuitat ea que ptinent ad /
ornatū elemētoz. cuiusmo /
di sunt animalia in elemēti /
uentia et mouētia seipsa: et p /
mo que ptinent ad elemēti /
aque: cuiusmodi sunt pisces. /
et hoc est quod dr: **Benedici /**
te cete etc. et exprimunt h cete: /
qz sunt pisces maximi et mira /
biles mltū iter creaturas dei. /
Secūdo inuitat ea q ptinēt ad /
ornatū aer. cū dr: **Benedicite** /
oēs volucres celi. et accipit ce /
lū iproprie p celo aereo. **Ter /**
tio inuitat ea q ptinēt ad or /
natū terre. cū dr: **Benedici /**
te oēs bestie: qstū ad aialia sil /
uestria. vñ dicit bestie qñ va /
stie. **l** **Et** pecora. qstū ad /
animalia domestica. **Be /**
nedicite filij. hic inuitat crea /
turam coposita ex spirita /
li et corporali. s. naturam hu /
manā. et primo generaliter. cū /
dicit: **Benedicite** filij hominū etc. /
secūdo pplm isrl specialit. cū di /
cit: n **Benedicat** isrl do. etc. /
hoc est qz ille ppl specialit cul /
tu dicebat peculiar? deo. ter /
tio adhuc specialit? sacerdo /
tes. cū dicit: o **Benedici /**
te sacerdotes etc. et hoc qz de /
bēt pollere specialit scitate in /
populo. quarto ministros sa /
cerdotib? adiutores. ibi: **Bē /**
dicite serui domi etc. **Et** quia /
laus nō est accepta a deo nisi /
fiat ex spiritu et sanctitate et /
humilitate. id subdit: **Bene /**
dicite spiritus etc. **Ultimo** ter /
minant laudem istam in seip /
sis sic a seipis ichoauerūt. cū /
dr: p **Benedicite** ana. etc. **Et** /
est qz spālē rōnē laudādi ha /
bebāt q tāgūt cū subditur: /
Quia eruit

Quia eruit nos

de. Si enim moreretur
tur. Si enim moreretur
essent ad inferos de
scenderet. b. **L**o-
fitemi dño. Bene-
rali laudatiōe pre-
missa qua oīs crea-
tura laudare dñm
debeat p ptes ad-
hortat singla: an-
gelos: celos: aq̃s
ter. et post oīe ge-
nus hominū: israe-
lem et ei⁹ sacerdo-
tes et seruos dñi:
spūs et aīas iusto-
rū: et tandē ananī-
am azariā et misae-
elem q̃ ad laudem
dei pñti bñficio
puocāt. **D**is autē
creatura non voce
sed ope laudat de-
um: qz ex creaturē
creator intelligit
in singul dei mag-
nificētia demonstra-
tur. c. **E**t speci-
es quartū sc. in
Symmachū. Spe-
cies autē quartū li-
militudo filiorum
dei in quo angeli
significā: qui et
dij et dei filij nūcu-
pant. iste angelus
sive dei filius: xps
est q̃ ad inferni for-
nacē descendit: in q̃
sanctorum anime
tenebātur nec vte-
bantur vt ab infer-
ris liberaret: q̃ an-
gelus magni con-
siliij ē. **E**t erū
pens na. **R**ursus
deū confitē: idō
la dānat: pueros
laudat qui verum
deū adorant et illi
soli seruiūt. e. **A**
me ergo positū ē.
Quidā h pessime
ad diaboli refert
asserētes q̃ in pñ-
matiōe seculi etiaz
ipse recipiat veraz
dei noticiā: et oēs
coboret ad peni-
tētiā: et hūc volūt
esse regē. **R**atiue:
q̃ nouissime descē-
dat de throno sup
bie sue: et hūilitatē
pñia cōsequat et
penitentia agat.

Tunc rex pro-

monuit sidrac et

ait dicunt supra

tres pueros nō iu-

dicēs prouinciaz

sed prefectos fuis-

se singulorum ope-

rum. hic primo vo-

lunt eos prouinci-

arum iudices con-

stitutos.

Abubcho,

ait rex pro-

monuit sidrac et

ait dicunt supra

tres pueros nō iu-

dicēs prouinciaz

sed prefectos fuis-

se singulorum ope-

rum. hic primo vo-

lunt eos prouinci-

arum iudices con-

stitutos.

Abubcho,

ait rex pro-

monuit sidrac et

ait dicunt supra

tres pueros nō iu-

dicēs prouinciaz

sed prefectos fuis-

se singulorum ope-

rum. hic primo vo-

lunt eos prouinci-

arum iudices con-

stitutos.

Abubcho,

ait rex pro-

monuit sidrac et

ait dicunt supra

tres pueros nō iu-

dicēs prouinciaz

sed prefectos fuis-

se singulorum ope-

rum. hic primo vo-

lunt eos prouinci-

arum iudices con-

stitutos.

Abubcho,

ait rex pro-

monuit sidrac et

ait dicunt supra

la: quia eruit nos de inferno: et saluos fecit de

mano mortis: et liberauit d medio ardētis

flamme: et de medio ignis eruit nos. **L**ōfi-

temini dño qm bon⁹: qm in scīm misericor-

dia eius. **B**enedicite omnes religiosi dño

deo deorū: laudate et cōfitemini ei: quia in

omnia secula misericordia eius. **H**ierony-

mus. **H**ucusq̃ in hebreo nō habetur: et que

posuimus de theodotiōis editiōe trāslata

a s viso tanto miraculo. b s punitis principib⁹ rex corripit vt

viuēs glorificet deū.

Tunc nabuchodonosor rex obstupuit:

et surrexit ppere et ait optimatibus suis:

Nōne tres viros misimus in medio ignis

cōpeditos? **Q**ui respondēt regi dixerūt:

Vere rex. **R**espōdit rex et ait: **E**cce ego vi-

deo viros quattuor solutos et ambulātes

in medio ignis et nihil corruptionis in eis

est: et species quartū similis filio dei. **T**unc

accessit nabuchodonosor ad ostiū fornacē

ignis ardēt et ait **S**idrac misac et abdena-

go serui dei excelli: egredimini et venite.

Stātimq̃ egressi sūt sidrac misac et abdena-

go de medio ignis. **E**t congregati satrape

magistrat⁹ et iudices et potētes regis cōn-

templabant viros illos: qm nihil potesta-

tis habuisset ignis in corporib⁹ eorū: et ca-

pillus capitis eorum non esset adustus: et

araballa eorum non fuissent immutata:

et odor ignis nō trāssisset per eos: **E**t erū-

pēs nabuchodonosor ait: **B**ēdīc⁹ de⁹ eorū:

sidrac videlicet misac et abdenago: q̃ misit

angelum suum et eruit seruos suos qui cre-

diderunt in eum: et verbum regis immuta-

uerunt: et tradiderunt corpora sua: ne ser-

uirēt et ne adoraret omnem deum excepto

deō suo. **A** me ergo positū est hoc decretū:

vt omīs populus tribus et lingua: quecū-

q̃ locutus fuerit blasphemiam contra de-

um sidrac misac et abdenago: dispereat et

domus eius vastet: neq̃ enim est deus ali-

us qui possit ita saluare. **T**unc rex pmouit

sidrac misac et abdenago i puīcia babilōis.

A me ergo positū est hoc decretū:

vt omīs populus tribus et lingua: quecū-

q̃ locutus fuerit blasphemiam contra de-

um sidrac misac et abdenago: dispereat et

domus eius vastet: neq̃ enim est deus ali-

us qui possit ita saluare. **T**unc rex pmouit

sidrac misac et abdenago i puīcia babilōis.

A me ergo positū est hoc decretū:

vt omīs populus tribus et lingua: quecū-

q̃ locutus fuerit blasphemiam contra de-

um sidrac misac et abdenago: dispereat et

domus eius vastet: neq̃ enim est deus ali-

us qui possit ita saluare. **T**unc rex pmouit

sidrac misac et abdenago i puīcia babilōis.

A me ergo positū est hoc decretū:

vt omīs populus tribus et lingua: quecū-

q̃ locutus fuerit blasphemiam contra de-

um sidrac misac et abdenago: dispereat et

domus eius vastet: neq̃ enim est deus ali-

us qui possit ita saluare. **T**unc rex pmouit

sidrac misac et abdenago i puīcia babilōis.

A me ergo positū est hoc decretū:

vt omīs populus tribus et lingua: quecū-

quia eruit nos de inferno et quia illuc de-

scendissent anime eorum: nisi preferant fuissent

de incendio ignis. **B**enedicite omnes religiosi et.

istud vltimum addidit

quia non solū in populo israhel: sed etia in alijs

populis erant aliqui i qui specialit cultu colebat

dominum: sicut fuit iob et melchisedech: et con-

similes qui dicuntur hic religiosi. c. **T**unc

nabuchodonosor. **D**ec ē pars pñcipalis huius

capitul: in qua ponitur puerorū exaltatio con-

digna: vbi scriptura notat quattuor. **P**rimū ē

apparitio angeli: qz apparuit quart⁹ cū tribus

pueris. et hoc ē qd dicitur: **T**ūc nabuchodono-

soz rex obstupuit ex cōbustione subita robustis-

simorū viroz sui exercit⁹: vt predictū ē: et de pue-

roz saluatione in fornace. d. **E**t surrexit pro-

pere. ad videndū miraculū. e. **E**t ait optima-

tib⁹ suis. i. pñtis pñcipibus post regē. f. **N**ō-

ne tres viros tñ. i. et nō plures. g. **D**istm⁹

in medio ignis cōpeditos. q. d. sic et idē affir-

mat pñcipes et pater. h. **B**ēdīc⁹ rex et ait: **E**c-

ce ego et. i. idē admirabā de q̃to. i. **S**olutos.

qz admirabā q̃ ignis cōbussisset eorū vincula et

nō corpora. et hoc ē qd dicitur: **E**t ambulātes in medio

ignis et. k. **E**t species quartū similis ē filio dei.

qz ppter irradiationē vult⁹ in corpore assumpto bñ

apparebat q̃ angelus nō erat filius hominis: s. ma-

gis aliqd supra hominē et qd diuinū. **S**ed qd

ponit ē approbatio miraculi. cū dicit: **T**ūc ac-

cessit nabuchodono. ad hostiū fornacē: qz ppter de-

uotio: qz nō mittit nūciū. m. **E**t ait sidrac.

et. fui dei excelli. non idolorū mutorū q̃ colunt

in terra. n. **E**gredimini: de fornace scilicet.

o. **E**t venite. ad me securi. sequit⁹: p. **E**t cō-

gregati satrape. q̃ dicunt satrape et hmoi. s. ex-

positū ē. q. **C**ontemplabant viros illos. ad

mirātes de miraculo qd pbat⁹ p id qd subdixit

Qm nihil potestāt habuisset ignis in corpori-

b⁹ eorū: et qd plus ē: r. **E**t capillus capitis

eorū nō esset adustus. q̃ tñ defacili incendit.

s. **S**araballa. i. brache estinales et breues.

t. **N**ō fuissent immutata. qz nō solū non erant

adusta: sed nec fumo denigrata. v. **E**t odor

ignis nō trāssisset p eos. qz nō erāt immoderate

calefacti. **T**ertij qd ponit hic ē acclamatio dei.

cū dicit: **E**t erūpēs. nabuchodonosor in lau-

dē dei sez. y. **A**it benedict⁹ de⁹ et. q̃ misit an-

gelū suū. p hoc em q̃ erat alijs dissimil⁹ et q̃ subli-

to disparuit alijs egrediētib⁹ de fornace cognō-

uit q̃ fuerat angelus. sequit⁹: z. **E**t verbū re-

gis immutauerūt. obediēdo deo et nō regi. **E**t

qz nō solū nabuchod. i. se: sed etia in toto regno

voluit laudare deū. ideo sequit⁹: a. **A** me er-

go po. ē hoc de. et. i. ley firma. et pty: **Q**uar-

tū qd ponit h est exaltatio ppli israhelici p pue-

roz pmotionē. et hoc est qd dicit: **T**ūc rex p-

monuit: sidrac misac et abdenago ampl⁹ q̃ an. qz

pñus erat pfecti operū: sed nūc fecit eos iudi-

ces. puīciarū. et pater littera. **E**t in isto capita-

lo pōt assignari quadruplex moralitas: qz in sta-

tua est nota simulationis: in adorantib⁹ emula-

tionis: in ministris vel instrumētis adulationis:

in fornace tērationis. **S**tatua igit notat simula-

tionē potentie scientie seu cuiuscūq̃ excellētie.

Hec statua est ficta: quia vita simlata habet me-

rā falsitatē. **A**urea: qz habz falsā honestatē. **A**l-

† 9. di. c. 1.
et. 11. q. 3. c.
imparos
23. q. 4. c.
qñ vult. c.
nō inuenit.

gnitatem: ne potestas: honores vltimas pdaat: qz exeplo sub
diti facillit inducunt impulsu a maioribz p potentia. **A** docto
ribz p falsam doctrina. **R**eligionis p falsam vitam. **I**n mini
stris vlt instrumentis notat adulatores. qda eni adulant supiori
bus rone timoris: **r** **B** significat p tuba qz terret. qdaz rone
psequendi honoris vt ambitiosi: **r** **B** significat p fistula. qdaz
rone fauor: hndi i causis: **r** **B** significat p citrara. qdaz rone
valoris tpal vt paupes: **r** **B** significat p sambuca. qdaz rone
affectu carnal amoris: sicut sunt pprie diligentes: **r** **B** significa
tur p psalteriu. qda rone decoris vt lasciuie: et **B** significat p
symphonia. qda rone liuoris: vt sic p supiores possint se vin
dicare de alijs: **r** **B** designat p omne gen^o musicoz: qz tales p
oem via qrit adimplere suu ppositu. **Q**uarto i fornace **r** pu
eris notat tēptatio **r** tribulatio in fornace actiue: et in pueri
passiue. **F**ornax eni tribulatiois septuaginta succendit **r** iustos
anteqz liberent. **P**er aduersitatē: in insidijs hostilibz. **P**er
asperitatē: in afflictioibz corpis exterioribz. **P**er ariditatē:
in afflictioibz mētis interioribz. **P**er ariditatē: in opibz diffici
libz. **P**er auctoritatē: in pceptis fortioribz. **P**er austeritatē:
in victu **r** alijs necessitatibz corporalibz. **P**er calamitatē: i in
firmitatibz **r** languoribz. **F**ornax autē tēptatiois silr septu
aginta succendit: qz septē sunt differētie tēptatiois: qz quedā est
tēptatio dubia: qdā occulta: qdā fraudulenta sub specie bo
ni: qdā subita **r** piculosa: qz in repētinis difficile ē ēē bñ hñe.
qdā importuna: sic est tēptatio carnis q impugnat oibz horz.
quedā pplexa. qdā violēta ex intensiōe piculi vel mortis. **P**er
tēptatiois succendunt napa. i. pcupiscētia peccati original.
Sruppa. i. pcupiscētia supbie **r** vanitatis. **P**ice. i. pcupiscē
tia luurie carnalis. **M**alleolis. i. pcupiscētia mūdane cupi
ditatis q desiccāt avarum hoīem: sicut malleoli sarmēta sunt
desiccata. **E**x hac fornace eripiunt pueri. i. innocētes. **A**incu
la psumunt. i. difficultas ad bonu **r** pñitas ad malū. **S**er
uant aut illesa saraballa. i. bona q honestat: qz tegūt mēbra
pudibūda. **T**are. i. bona q delectat: qz ponunt i capite. **Cal**
ciamēta. i. bona q sustentat. **T**estes. i. bona q pseruant. **Flā**
ma aut q diffundit p cubitos. **xlj.** qz qdā gēsimā nō attingit
signifi

Solo. ordi.

Ca. III

Nabuchodonosor rex. **E**pla nabucho. in ppe volumie ponit vt non fictus ab alio postea liber sic sy chophara mētiē: sed ipsius Daniel esse credat. **A**l def hec epla post visionē arbor mis fa et mutationem vij. ānoz. **E**go nabucho. **D**iero. **I**storia est mani festa nec magna i

diget expositioe. ad offensam eni dei dici tur nabuchodonosor in amētia versus. vij. annis inē bnta aialia herbis **r** radicibz vixit: **r** postea in regnū restitutus lauda uit **r** glorificauit regē celi: qz oia opa ei iustat: **r** oēs vie ei iudicia q supbos hūi liat. **S**ed qz volūt quidā p nabuchodo nosor pstrāā intelligere fortitudinez. de qua: **E**idebā sathanā. i. f. c. d. c. **E**t i apo cal. **D**raco cadēs i terrā tertiā partē stel larū secū trahit. **E**t **E**sa. **Q**uō cecidisti lu cifer qui. m. o. asserunt nō potuisse fieri vt hō nutrit^o d elitijis. vij. ānis feno vixerit: **r** absqz corpis laceratiōe inē bestias tam diu fuerit. **Q**uērt aut obijciēdo si alter ei successit cui^o vecordie fuerit si ei ab ipe rio cessit qd tū possedit: aut qd p tū tē pus imperiū illi seruatiū sit: **r** sine rege fu erit: cū pferim nihil tale pñeāt hūiozie chaldeoz: nec possint hec silētio pterijisse qui minora scripserint. **D**ec oia ingerunt vt cū hūiozia nō steterit p nabucho. signi ficet diabolus: qd nos nō recipimus: ne

Omnia

significat penā inferni q nūqz psequet remissionez iubilic. i. requie eterna q p remissione iubilic significat in scriptura: qz in inferno nulla ē remissio.

Ca. III

Moraliter. **N**abuchodonosor aut rex fecit statuā aureā. **P**er statuā auream significatur malus et inutil^o platus q statua dē: **Z**ach. xj. **P**a stor **r** idoli dē relinqns gregē. **D**ec at statuā quā fecit rex fuit tū aurea exteri^o. nā pñices terreni scitatis apparētia vlt aliē decepti. pcurāt aliqñ ad platiōis statuū utiles p moueri. **P**er qd de ista statuā dē q ē alia. i. p supbiā: **r** lata p ambitioem: **r** sita i cāpo durā q interpretat loqila. iō significat xpo sitatē sine veritatē suba. **I**n hui^o statuē dedicatiōe dicunt ēē iustā omis gener^o musicoz. p q significat q in electiōe **r** pfirmatiōe talis electi fuit falsē cōmēdatiōes q ad ei^o pfirmatiōez vlt electiōez pñt opari. **H**ac aut statuā sic pfirmatā adorāt satrape. i. satis rapiētes: qz platiū malū vlt inutilē venerant **r** cōmēdāt illi q sub ei^o vmbra qrit bona rape sub ditor: **r** magistrat^o. i. pñilia rij q sub eo volūt dñari: **r** iudices. i. officiales ei assitētes **r** du ces: tyrāni **r** pfecti. isti sunt q disponunt bona tpalia plati. ex qb^o querūt mag^o ditari. **E**adētes oēs ppli tribus **r** lingue adorauerūt statuā. nā inferiores vidētes platiū iutilē siue ma lū a maioribz venerari. idē faciūt timore mag^o q amore virtu tis. **37** **S**tatuqz spō tpe accedentes vii chaldei accusaue runt iudeos. **r** p istos significant illi q iustos **r** innocētes ac cusant supioribz cupidis vt inde trahat pecunia sine causa. **38** **Q**z si nō adorauerūt statuā mitemini in fornacē ignis. **r** p istos tres q statuā noluerūt adorare s mag^o piculū mort^o sub ire: significant illi q deo firmē adherētes p fidē scitissime trini tat^o nillo mō volūt assentire alicui qd sit i offensaz maiestāt^o di uinē: **r** isti sp saluant^o vlt p diuinā potētiā eos mirabil^o a mort^o piculo liberatē sic fuit i pposito: vlt p dei misericōdiaz ipis i tormē tis pñtāia tribuēt^o: **r** ista liberatio melior ē q pñia: sic di. **A**u g^o. i. ser. **M**achabei iusto mel^o liberati sūt ab illis trib^o vir^o q qd hō seuebat: **r** flāma parcebat. nā illi ab vna tēptatiōe libe rati sūt itex cū diabolo certaturi. isti xō sūt ab oī tēptatiōe sim plicē liberati. illos dē vltibz libat. istos at iutilibz coronat.

Nico. de lyra

Ca. III

Nabuchodonosor rex. **E**pla nabucho. in ppe volumie ponit vt non fictus ab alio postea liber sic sy chophara mētiē: sed ipsius Daniel esse credat. **A**l def hec epla post visionē arbor mis fa et mutationem vij. ānoz. **E**go nabucho. **D**iero. **I**storia est mani festa nec magna i

narratio. ibi: **S**igna. tertio infer^o clusio. ibi: **H**uc igi^o. **I**n salutiōe aut pñit psona salutās: qz ē maior. cū dē: **N**abuchodonosor rex. postea subdū psonē salu tate. cū dē: **B** **Q**ib^o pñis. **r** qz erat monarcha oriētis: vt dictū ē. **T**ertio dē scri bunt bona optata psonis salutar^o. cū dē: **E** **P**ax vo. multiplicet. qz bonū pael dē rex optare subdit^o: qz ad **B** eis pñit. **D** **S**igna **r** mirabilia. **H**ic ponit p se quēter eple narratio: **r** pmo ponit in generali. scdo in speciali. ibi: **E**go nabucho donosor. **C**irca pñū pñiderādū q hic in generali narra^o factū nabucho. quō ppe superbiā suā in amētia xpus ē **r** hūiliat^o: **r** p pñis a deo in regnū restituit^o. ppter qd fuit mor^o ad deū laudandū **r** p eplam ad laudē dei suos subditos inuitandū: **r** **B** est qd dē hic: **S**igna. i. opera diuin^o facta ad inducendū hoies ad dei reue rentiā. **E** **M**irabilia. quia excedūt intellectus hūani facultatem. **F** **F**ecit apud me. i. in persona mea: **r** sunt xba nabuchodonosor. **G** **D**eus excelsus. **B** dē ad differentia illoz q in tēplis colebant. **H** **P**lacuit g mibi pñicare. i. solē niter per eplam diuulgare. **I** **E**ius signa. i. opa sup naturā facta. **K** **Q**uia magna sunt. i. talia q null^o pōt similia facere. **L** **E**t mirabilia eius quia fortia. cui nullus potest resistere vel etiam impedire. **M** **E**t regnum eius. quia regnum sempiternū: id est sine fine. **N** **E**t potestas eius in generatione et generatione: id est in omnem nationem. **O** **E**go nabu chodonosor. **H**ic describitur narratio epistole in speciali: vbi pñmittitur quoddā exordium respectu sequētiū: in quo in generali tangunt persona videns **r** per sona interpretans **r** status vtriusqz. **S**ecundo autem ponitur psecutio istoz deter minate. ibi: **A**liso capitis mei. **P**rimo ergo describitur persona videns. cñm dici tur: **E**go nabuchodonosor monarcha oriētis.

Quicquid

Oia q legim^{us} v^{er}ba
bra & fabule vi/
deat. **Q**uis ei
ameres q^{ui} b^{ea}u/
ta aialia i agris
& siluestrib^{us} lo/
cis nesciat viue
re: & multo iere/
dibiliora hoib^{us}
accidisse: & gre/
ce & romane tra/
dit historie euz
scilla q^{ui} & chi/
merā: hydraz &
cētauros: & mul/
ta huiusmodi
narrent fabule:
quid mirū si ad
osendā di po/
tentia & regum
hūiliandā sup/
biaz nabucho.
hec ptulerit.
a **Q**uoniam col.
2. r. r. **B**escio q^{ui}
rōne hec pterie/
rūt. hac g^o de cā
& sūb^{us} transla/
tio eoz est repu/
diata et **T**heo/
dotionis vulgo
celebrata: que &
hebraice verita/
ti & ceteri trāsla/
torib^{us} cōuenit.
Queramus
ab eis q^{ui} i hac vi/
sione histozia si
recipiūt quis sit
iste nabuchodo/
nosor q^{ui} somniū
viderit: q^{ui} da/
niel q^{ui} somniū
expōserit & v^{er}
tura p^{ro}dicet: &
quō daniel qui
fm eos scā itel/
ligit fortitudo
a nabucho. p^{ri}/
nceps arioloz cō/
stituit: et colle/
ga illi^{us} appella/
tur. **b** **E**t al/
tudo eius. **P**e/
hulsi modi p^{ro}/
phetaz: **V**idi im/
piuz superalta/
tū & c. l. **Q**ui
nō virtutū ma/
gnitudie s^{ed} sup/
bia eleuatur. iō
excidunt & cor/
rūt. **c** **A**spe/
ctus illi^{us}. **T**he/
odotio d^{icit} h^{ic}io:
q^{ui} p^{re}ptores hi/
storie calūntia/
tur: quia nabu/
chodo. orbē ter/
raz m^{un}de posse/
derit q^{ui} orientis
tū p^{ro}uicias te/
nuit: s^{ed} nos hec
oia hyperboli/
ce dicta accipi/
m^{us}: & ob supbia
regis impij q^{ui} in
aialia tū gliaf
vt iacet

a s hoc totū est de epistola. **b** s mundo fm
eos q^{ui} p nabuchodonosor diabolu intelligunt: q^{ui}
dicit: Dec oia tibi dabo si pcedas ado. me. & ali/
bi d^{icit}: Mundus in maligno positus est.

donosor in domo mea quietus
eram: & florens in palatio meo.

a s rādeant q^{ui} somniuz vidit diabol^{us} nisi forte
deq^{ui} in mūdo est ymbria videt & somniū.

Somniū vidi quod perterru/
it me: et cogitationes in stratu

a s mētis nō oculo: ad gliaf enī
seruorū dei reuelant mysteria illi.

meo: et visiones capitis mei cō/
turbauerunt me. **E**t per me pro/
positum est decretū: vt introdu/
cerent in p^{ro}spectu meo cuncti sa/
pientes babylonis: & vt solutio/
nē somniū indicaret mibi. **T**unc

ingrediebant arioli magi chal/
dei & aruspices: & somniuz nar/
raui in conspectu eoz: & solutio

a s quia solius dei est hoc.

nem ei^{us} nō indicauerūt mibi do/
nec collega ingressus ē in cōspe/
ctu meo daniel: cui nomen bal/
thasar fm nomē dī mei: qui ha/
bet spiritū deoz scōz in semet/
ipso et somniū corā ipso locutus

a s alij incanta/
tozū: nō mirū si princeps arioloz omniū consti/
tutus sit qui ad pceptuz regis sapiam dīdicerat
chaldeoz & decuplū sapiētorū inuenit^{us} est.

sum. **B**althasar p^{ri}nceps ariolo/
rū: q^{ui} ego scio q^{ui} spiritū deozū
sanctorū habes in te: et omne

a s secretum.

sacramentū non est impossibile
tibi: visiones somniorum meo/
rū quas vidi: et solutionem ea/
rum narra. **V**isio capitis mei

a s nabuchodonosor.

in cubili meo. **V**idebam & ecce
arbor in medio terre: & altitudo
ei^{us} nimia: magna arbor et for/
tis: et proceritas eius cōtingēs

a s excellentia regis.

celum. **A**spectus illius erat vsq^{ue}
ad terminos vniuersę terre. **F**o/
lia eius pulcherrima & fructus

a s quos alebat.

eius nimius: & escavniuersoz
in ea. **S**ubter eam habitabant

a s simplices. **b** s feroces.

animalia et bestię: et in ramis
eius conuersabant volucres ce/
li: et ex ea vescebat omnis caro.

Videbam in visione capiti mei
super stratum meum: et ecce

a s leues mendaces.

celestis visio in q^{ui}ntū p^{ro}tebat sniam dei. vñ d^{icit}: **V**idebā. s. p^{ro}
speritate stat^{us} mei. **l** **I**n visioe capitis mei & c. q^{ui} p^{ro}peri/
tas p^{ro}ntis vite nō est nisi q^{ui} somniū. s. vñ d^{icit} in **p**sal. **D**ormie/
rant somniū suū & nihil inuenerūt oēs viri diuitiaz in mani/
bus suis. sequit^{ur}: **m** **E**t ecce vigil. i. angel^{us}: q^{ui} angel^{us} vi/
gilat ad custodiā n^{ost}ram & ad excānda dei mādara: & q^{ui} nūq^{uam}
cessant ab actu intelligēdi: sicut nos cessam^{us} opp^{ro}ssū somno.

Et sa natus

Et sa natus

Et sa natus

Et sa natus

Et sa natus

Et sa natus

Et sa natus

Et sa natus

Et sa natus

Et sa natus

Et sa natus

Et sa natus

Et sa natus

Et sa natus

Et sa natus

Et sa natus

Et sa natus

Et sa natus

Et sa natus

Et sa natus

Et sa natus

Et sa natus

Et sa natus

Quier^{is}. s. a filijs subiugato mibi oriente. **b** **I**n domo
mea. i. babylōe quā fecerat caput sue monarchie: vt dicit^{ur}. j.
eodē ca. **c** **E**t flores in palatio meo. q^{ui} oia successerāt sibi
ad libitū. fortuna enī pspira d^{icit} florizio metaphorice.

d **S**omniū vidi. diuinit^{us} imissuz. **e** **Q**uod pterruit me & c.
diuina virtute p^{ro}faciente. sequit^{ur}: **f** **E**t p^{ro} me ppositū ē de
cretū. hic incipit psonā interpretantē rāgere: **E**t intro ducerem
tur in p^{ro}spectu meo cūcti sapiētes & c. **g** **T**ūc ingrediebāt
arioli & c. s. expōitū ē q^{ui} dicebant arioli & ceteri h^{ic} noīati.

h **E**t solutio ē ei^{us} nō indi. mibi. q^{ui} b^{ea}st soli^{us} dei: ex q^{ui} patet
eos falsum rādisse in p^{ro}ma visioe q^{ui} dixerūt: **R**ex dicat somni
um seruis suis & solutioez indicabim^{us}: q^{ui} hic d^{icit} expōse q^{ui} rex
narravit somniū in p^{ro}spectu eoz & tū nescierūt interpretari.

i **Q**uoniam collega. i. familiaris: **k** **I**ngressus ē in p^{ro}spectu
meo. **Q**uerit^{ur} q^{ui} q^{ui} nō fuit p^{ro}mo vocat^{ur} cū alijs: & maxime q^{ui}
als ei somniū expōserat: vt dicit^{ur} est ca. ij. **P**recēdum q^{ui} erit
absens. p^{ro} aliq^{ui} arduo regni negotio. p^{ro}pter q^{ui} rex nō pcepit i.
terfici sapiētes: sicut p^{ro}us pcepit in sili casu: q^{ui} expectabat da/
nielē. & hoc videt sonare lra cū d^{icit}: **S**olutio ē eius nō indica/
uerūt mibi: donec ingressus est daniel & c. **l** **C**ui nomē bal/
thasar fm nomē dei mei. q^{ui} tali noīe vocabat^{ur} de^{us} nabucho/
donosor. **m** **Q**ui bz spū deozū scōz ad interpretandum
somnia: p^{ro}pter b^{ea}st interpretādi somnia dicebat^{ur} scia diuina.
vñ & **Q**uoniam magn^{us} sup libz de somno & vigil. dicit^{ur}: **S**ocra/
tē exclamasse arthenisib^{us} laudantē sciam diuinitatis somni/
orū dicentē: **A**bsit a me vt hāc v^{er}am quā expti estis p^{ro}sonia
dicā esse falsam sciam: s^{ed} hāc vt diuinaz me ignorare p^{ro}fitcor:
humana me scire exiliter. p^{ro}testatus sum: & vt verū fatear hoc
solū me scire arbitratus sum q^{ui} ignoroz: eo q^{ui} sciam deozum
vel sanctorū nō sum adeptus. sequit^{ur}: **n** **B**althasar p^{ri}nc/
eps arioloz. i. diuinatorū: & hoc rōne p^{ro}uine sapie quā habe/
bat & nō aliq^{ui}. & hoc est q^{ui} subdit^{ur}: **o** **Q**uoniam scio q^{ui} spū
tum deoz scōzum habes in te. **D**icit^{ur} deoz scōzum ad disse/
rētiā demonuz a q^{ui}bus magi & arioli & h^{ic}moi querebant res/
pōnsa. loquit^{ur} etiā in plurali de deo fm more gentiliū. sequit^{ur}:
p **E**t omē sacra. i. secretū. **q** **Q**uoniam est impossibile
tibi. q. d. omē secretū potes apire. **r** **A**ssidēs somniorum
meoz q^{ui} vidi & solutioē eaz narra. nō petit h^{ic} nabuchodo/
nosor narrationē sui somniū q^{ui} ignorati sicut in p^{ro}ma visioe:
q^{ui} somniū narravit p^{ro}mo rex alijs p^{ro}phetozib^{us}: & scdo daniel:
vt b^{ea}st dicit^{ur} ē: sed petit narrationē p^{ro} modū expōitōis i qua
opozet repeti somniū ab expōitore applicādo partes singu/
las visiois ad partes solutiois. **s** **V**isio capitis. **P**osito
exordio narratiois & interpretationis: hic p^{ro}cedit ad vtrūq^{ue} in
speciali: & p^{ro}mo ad narrationē. scdo ad ei^{us} interpretationē. ibi:
Quoniam balthasar. **P**rima i tres: q^{ui} p^{ro}mo narrat visio p^{ro}ut si/
gnificat regē eminetiā. scdo. p^{ro}ut significat s^{ed} ei diuinā sniaz.
ibi: **V**idebā. tertio. p^{ro}ut expmit snie cām. ibi: **I**n snia. **I**n p^{ro}ia
g^o p^{ro}te d^{icit} sic: **V**isio capiti mei: q^{ui} tales visioes sūt in p^{ro}ima
gnatūna q^{ui} viger i capite. **t** **I**n cubili meo. q^{ui} in sōno ē fa/
cta visio q^{ui}etaz sensib^{us} exteriorib^{us}. hec ē. s. q^{ui} sequit^{ur}: **v** **V**ide/
bā & ecce arbor. p^{ro} arborē nabucho. significat^{ur}: q^{ui} fm p^{ro}im
hō est q^{ui} arbor euerfa h^{ic}ns radices sursum. i. capillos vel os:
q^{ui} radices sūt ori siles. ij. de aia. **p** **I**n medio terre. q^{ui} ba/
ylon vbi regnabat nabucho. ē in medio climate terre habi/
tabil. i. in q^{ui}nto fm **A**lfraganū. **y** **E**t altitudo ei^{us} nimia.
p^{ro}pter potētā nabucho. & ei^{us} supbia. **z** **M**agna. p^{ro}pter re/
gni extēsiōē. **a** **E**t for^{is}. p^{ro} magnā militā et peritiā ar/
moz. **b** **E**t p^{ro}ceritas ei^{us} p^{ro}tingēs celū. p^{ro}pter nabuchodo/
nosor excellētiā q^{ui} de infimo statu ad tantā potētiam deuene/
rat: vt. s. dictū est. **c** **A**spect^{us} illi^{us} erat vsq^{ue} ad terminos
vniuersę terre. q^{ui} ab habitātib^{us} in remot^{is} partib^{us}. timebatur
ne eos inuaderet. **d** **S**olia ei^{us} pulcherrima. hoc dicit^{ur} q^{ui}
tū ad ei^{us} ornatū & localia q^{ui} de diuersis regnis superat^{ur} p^{ro}gre/
gauerat. **e** **E**t fruct^{us} eius nimius. p^{ro}pter multitudinē diui/
tiarū artificialiū. **f** **E**t esca vniuersoz in ea. p^{ro}pter multitu/
dinē diuitiarū naturalū. **g** **S**ubter eā habitabāt ania/
lia. i. simplices. **h** **E**t bestie. i. feroces: q^{ui} nullus audebat
resistere ei. **i** **E**t in ramis ei^{us} quiescebat volucres celi. p^{ro}
tales solēt p^{ro}ncipib^{us} & laterales. **k** **V**idebā. hic p^{ro}nt nar/
rat visio in q^{ui}ntū p^{ro}tebat sniam dei. vñ d^{icit}: **V**idebā. s. p^{ro}
speritate stat^{us} mei. **l** **I**n visioe capitis mei & c. q^{ui} p^{ro}peri/
tas p^{ro}ntis vite nō est nisi q^{ui} somniū. s. vñ d^{icit} in **p**sal. **D**ormie/
rant somniū suū & nihil inuenerūt oēs viri diuitiaz in mani/
bus suis. sequit^{ur}: **m** **E**t ecce vigil. i. angel^{us}: q^{ui} angel^{us} vi/
gilat ad custodiā n^{ost}ram & ad excānda dei mādara: & q^{ui} nūq^{uam}
cessant ab actu intelligēdi: sicut nos cessam^{us} opp^{ro}ssū somno.

Et sa natus

Et sa natus

Et sa natus

Et sa natus

Et sa natus

Et sa natus

Et sa natus

Et sa natus

Et sa natus

Et sa natus

Et sa natus

Et sa natus

Et sa natus

Et sa natus

Et sa natus

Et sa natus

Et sa natus

Et sa natus

Et sa natus

Et sa natus

Et sa natus

Et sa natus

Et sa natus

Et sa natus

Et sa natus

Et sa natus

Et sa natus

Et sa natus

Et sa natus

Et sa natus

Et sa natus

Et sa natus

Et sa natus

Et sa natus

Et sa natus

Et sa natus

Et sa natus

Et sa natus

Et sa natus

Et sa natus

Et sa natus

Et sa natus

Et sa natus

Et sa natus

Et sa natus

Et sa natus

Et sa natus

Et sa natus

Et sa natus

Et sa natus

Et sa natus

Et sa natus

Et sa natus

Et sa natus

¶ ut faceret se tenere celū et orbē terrarū q̄si nidū et oua volucrū.
a **¶** Vigil. Theodotion angelus. Vigilat enim angelus sp̄ ad dei
 officiū parati. Nos q̄ crebris p̄noctatiōib⁹ eos imitari debe
 mus. De ip̄o q̄z dicit: **¶** Nō dormitabit neq̄ dormiet q̄ custodit is
 rael. In sequentiū q̄z dicit: In snia vigiliū. i. angelorum.

b **¶** Et septē tē. Quidā mētunt q̄ se
 p̄tē anni i septē mēses mutati sunt ora
 tione danielis. **c** **¶** Et cogita. Quia
 intelligebat somniū regi p̄trariū esse:
 et cordis timorē pallore vultus signa
 bat. p̄ rege enī non ingrat⁹ dolebat q̄
 ei p̄mū dēculerat. et ne videat insul
 tare ei ait: **¶** Nē mi tē. **¶** Balbha.

Nico. de lyra

a **¶** Et scūs. hoc dicit ad differentiā de
 moniū: q̄ p̄bi gētilis dicebāt demōes
 corpa h̄re aerea: vt dictū est. s. ange
 los autē esse intelligētiās oīno separa
 tas. **b** **¶** De celo descēdit. q̄z a deo
 mittunt⁹ angeli ad h̄c inferiora admi
 nistrāda. **c** **¶** Clamauit fortis. ad in
 fluandū auctoritatē diuine sentētie.
d **¶** Succidite arborē. q̄z nabucho. de
 regno abiectus est ad tps: vt dicef. j.
 eo. ca. **e** **¶** Succidite ramos ei⁹. i. fi
 lios ei⁹ vel posteros q̄ deieci sūt i in
 terfecti p̄ mēdos et p̄as: vt p̄z ca. se.
f **¶** Excutite folia ei⁹. i. decozem regni:
 q̄ multū deperijt in infirmitate lōga
 regis nabuchodonosor. **g** **¶** Et dis
 pergit fruct⁹ ei⁹. q̄z illo tpe quilibz
 rapiebat sibi diuitias illi⁹ regni.
h **¶** Fugiat bestie q̄ subter eaz sunt. et
 q̄ multi recesserūt de dñio nabucho/
 donosor tpe amētie sue tā de simplici
 bus q̄ significant p̄ bestias: q̄ de p̄n
 cipibus qui designant p̄ volucres ad
 alta tendētes. **i** **¶** Tēruū gērmē ra
 dicū ei⁹ in terra sinite. i. spem certā re
 uertēdi ad regnū post amētiā. **k** **¶** Et
 alligēf vinculo ferro. i. infirmitate in
 ducta ex diuina snia q̄ infrāgibilis est.
l **¶** In herbis q̄ foris sunt. q̄z tpe amē
 tie habitabat in cāpis cū bestiis.
m **¶** Cor ei⁹ ab humano cōmūet. et
 q̄ p̄didit vsum rōnis p̄ amētiā: et sic
 fact⁹ est q̄si bestia: q̄z vita hoīs nō dif
 fert a vita bestiali nisi p̄ vsum rōnis:
 nō q̄ fuit mutar⁹ in bouē: vt dicit Jo
 sephus: q̄ licet veracit⁹ narrat historiā
 veteris testamēti: tñ qñ vult exponere
 turpiter deficit: sicut de nuditate ade
 in statu innoētie dicit Joseph⁹ q̄ nō
 erubescēbat: et exponēdo rōnē alligēf: q̄z adā vixit tñc in sim
 plicitate bestiali: sicut pueri aī vsum rōnis nō erubescunt de
 sua nuditate: sed h̄ est manifeste falsum: q̄ sic p̄ p̄ctm meliora
 tus fuisset stat⁹ p̄mi hoīs: q̄z p̄ hoc ad ept⁹ fuisset vsum rōnis:
 et eodē modo dicit hic Joseph⁹ dicēdo q̄ nabuchodonosor
 fuit mutar⁹ in bouē. **n** **¶** Et septē tpa mutenē sup eū. i. septē
 anni. p̄ tps enī intelligit ann⁹ in scriptura: vt dicit. j. xq. cū dicit
 Per tps et tpa et dimidiū tps. Et q̄ p̄z falsum q̄ aliq̄ dicit
 vij. annos fuisse mutatos in. vij. mēses orōne danielis: vt di
 cit glosa sup locū istū. **o** **¶** In snia. hic narrat visio q̄ntuz
 ad diuine snie cām. cū dicit: In snia vigiliū decretū est. et. i. ad pe
 titiōē scōrū q̄ sunt i terra quā angeli p̄sentāt corā deo decre
 tū est hoc a deo in aspectu angelorū: q̄ dicunt vigiles rōnib⁹
 p̄dictis. et cā subdit: **p** **¶** Donec agnoscat viuētes sup ter
 ram. i. hoīes. **q** **¶** Et dñatur excelsus in regno hominū.
 trāsserēdo regna fm voluntatē suā. **r** **¶** Et humilimūz ho
 minū. i. christū. **s** **¶** Et constituet sup eum. fm q̄ ip̄emet dicit
 Dat. vlt. Data est mibi oīs ptās in celo et i terra. **t** **¶** Vel fm
 lram per hoc intelligit nabuchodonosor qui de humili statu
 primo fuit ad regnū eleuatus: sed p̄pter supbiā ad tps deie
 ctus: et p̄ humilitatē iter restituit. **u** **¶** Hoc somniū vidi ego
 nabuchodo. rex. p̄ hoc p̄z falsitas illoz q̄ dicit q̄ ea que di
 cūtur in b. ca. nō sunt intelligēda ad lram de nabucho. sed de
 diabolo q̄ in p̄sumatiōe seculi cōsequēf maiorē gloriā q̄ illi
 angeli

angeli q̄ nō peccauerūt. **¶** Autē nō intelligat ad lram de na
 buchodonosor: arguit primo: q̄ nō est verisile q̄ rex fuisset di
 missus currere p̄ cāpos cū bestiis: sed magis fuisset ligatus et
 inclusus. Sicut nec q̄ p̄ tantū tps vixisset nudus et sub diuo.
¶ Tertio impossibile videt q̄ lra dñi vixisset tali cibo: q̄z. j. dicit
 tur: **¶** Feni q̄si bos comedes. **¶** Quarto
 q̄z i tāto tpe bestie deuorassent eū: vt
 videt. **¶** Quinto q̄z nō est verisile q̄ per
 vij. ānos tātū regnū fuisset sine rege:
 et nō legif alit⁹ instituit⁹: et si fuisset isti
 tut⁹ nō ē verisile q̄ ei cessisset p̄ furia.
 iō dicit q̄ daniel ad lram loquit⁹ h̄ de
 diabolo sub metaphora de nabucho.
 h̄ dicit istoz ē erroneū: q̄ p̄mū demo
 nis ē irremediabile: sic diffusi⁹ tracta
 tur. q̄. snia: et dñi dicere errorē ē. **¶** Si
 genis. cui⁹ ip̄obatiōes omittit h̄ p̄p̄
 p̄litate vitandā. et q̄z h̄ in scriptis
 cōib⁹. **¶** Itē falsitas istoz p̄z ex lra vbi
 dicit q̄ daniel erat collega huius nabu
 cho. de q̄ est h̄ sermo. **¶** Aut cēt fami
 liar⁹ ip̄i diabolo ē falsus: cū hic dicaf
 q̄ habebat sp̄m deoz scōrū. **¶** Itē som
 niū nō p̄t esse diabolo sic nec somn⁹.
¶ Itē quō exponeret daniel somniū dia
 bolo: cū in demōib⁹ vigeat acūmē in
 tellect⁹ mag⁹ q̄ in hoīb⁹: et iō dicitū
 est q̄ h̄ est h̄a historia et nō locutio pa
 rabolica. q̄z p̄z ex b̄ q̄ p̄sone sic de
 minate noīant. i. daniel: nabucho. et
 alij et eoz officia. **¶** Itē p̄ b̄ q̄z factū nō
 est sic celebre q̄d scribit⁹ toti regno in
 regia epta. **¶** Ad p̄mū igit q̄ i p̄trari
 um obijci dicitū q̄ sic dicit Miero. et
 exp̄ientia docet: multa sūt impossibilia
 hoī sano: q̄ tñ sunt possibilia hoīi fu
 rioso. furia enī facit hoīes multa age
 re et pati q̄ alis nō possēt. videm⁹ enim
 amentes diu sub diuo morari: crudelis
 sustētari: q̄b⁹ etiā videt q̄ sint bestie
 bestiaz etiā fero cū: et cū talib⁹ amici
 tiā p̄trahūt. **¶** Hec Miero. **¶** Rō aut istoz
 q̄ dicit hic Miero. p̄t assignari b̄euitē:
 q̄ furia naturā hoīs deordinat et q̄si
 bestialē facit: et ex h̄ sequitur q̄ aliq̄ sūt
 eis delectabilia et possibilia q̄ ante nō
 erāt. p̄t trāsmutatiōez nature: sic mu
 lierib⁹ p̄gnatib⁹ carbonēs vt terra fit
 cib⁹ delectabil⁹. p̄t nature deordinatio
 nē: q̄ tñ alis sūt eis abomiabilia. **¶** Et b̄
 etiā sequitur aliud. i. q̄ cū bestiis p̄tra
 hūt familiaritatē p̄pter q̄ndā assimi
 lationē ad eas: et p̄t h̄ bestie nō deuo
 rabāt nabucho. sicut et exp̄imēto vi

a **¶** vigil et scūs de celo descēdit: et cla
 mauit fortis et sic ait: **¶** Succidite
 arborē et p̄cidite ramos ei⁹: excu
 tite folia ei⁹ et dispergite fruct⁹ ei⁹:
 fugiat bestie q̄ subter eaz sunt: et
 ponendū: sed illi seruandum regnum.
b **¶** volucres de ramis ei⁹. **¶** Et runth
 germen radicū ei⁹ in terra sinite:
 et alligēf vinculo ferro et ereo in
 herbis que foris sunt: et roze celi
 tingatur: et cū feris ps eius i her
 ba terre. **¶** Cor ei⁹ ab humano con
 mutetur: et cor fere de f ei⁹: et septē
 tēpora mutenē sup eum. **¶** In snia
 vigiliū decretū ē: et sermo scōrū et
 petitio donec agnoscat viuētes:
 quoniā dñatur excelsus i regno
 hominū: et cuiq̄ voluerit da
 bit illud: et humilimū hominem
 cōstituet sup eū. **¶** Hoc somniū vi
 di ego nabuchodonosor rex. **¶** Tu
 ergo balthasar itēptationē nar
 ra festinus: quia omēs sapiētes
 regni mei nō queunt solutionem
 edicere mihi: tu autē potes: q̄ sp̄i
 ritus deoz sanctorū in te est. **¶** Tūc
 daniel cui⁹ nomē balthasar cepit
 intra semetipm tacitus cogitare
 quasi hora vna: et cogitatiōes ei⁹

detur q̄ canes ferocissimi nō nocēt fatuis naturalit⁹ vt amēti
 bus. **¶** Pōt tñ dici q̄ a bestiis fuit diuinit⁹ p̄seruat⁹: et sic p̄z ad
 quartū. **¶** P̄ia aut cā q̄re nō fuit ligat⁹ vt inclusus tpe furie fu
 it: q̄z p̄ infirmitas fuit aggrauata. p̄z enī ad sensū: q̄ furio
 si cū ligant⁹ mag⁹ ifirmant⁹: et sciebāt hoīes sui p̄ reuelationez
 daniel q̄ in cāpis non morerēf: h̄ finalit⁹ in regnum restitue
 tur. **¶** Ad q̄ntū dicitū q̄ regnū tpe illo fuit gubernat⁹ p̄ p̄n
 cipes: et marie p̄ danielē q̄ diligebat regē. et q̄z p̄ daniel reuel
 ationē sciebāt regē restitue dū: iō nullū aliū audebāt interi sta
 tuere: ne nabucho. postea restituit⁹ p̄uieret eos tāq̄ reos crim
 ne lese maiestāt. **¶** Itē q̄ nabuchodo. multū regnū ampliāue
 rat et glorificauerat: iō cū maiori patiētia p̄ncipes eū expecta
 bāt. **¶** Bellalit⁹ p̄t dici: q̄ fill⁹ eius enilmerodach illo tpe regnauit.
¶ Quō aut postea cessit p̄t: dicitū q̄ h̄ fecerūt p̄ncipes q̄ eius
 maliciā odiebāt. vñ vt dicit aliq̄ p̄pter mala q̄ fecit tpe infir
 mitat⁹ paterne fuit postea incarcerat⁹ a p̄re cū ioachin rege in
 da: ex q̄ cū eo amicitiam p̄traxit et cū de carcere extraxit. vt h̄
 iij. Regl. vlt. **¶** Tu g balthasar. **¶** Hic p̄r ponit visiois in
 terptatio: et diuidit i duas p̄tes. q̄z p̄io ponit ip̄a itēptatio.
 scōdo itēptatiōis ipletio. ibi: **¶** Dia hec. **¶** In p̄ia p̄te dicit: Tu g
 balthasar. i. daniel. **¶** r **¶** Narrā festiū et. q̄. d. nō indiges tps
 dilatiōe ad cogitādū p̄t dīnā sapiām q̄ ē in te. **¶** Tūc da
 niel et. cepit itēra semetipm tacit⁹ cogitare: q̄z nolebat cito p̄ce
 dere ad p̄mūciādū regi mala. **¶** Et cogit. ei⁹ p̄tur. eū. q̄z rex
 et honoriatur

Balthasar som. Adens
en pteritū nec cōtra se velle
dicere aliqd sinistrū: cohor/
taf vt vere r simplr qd intelli
git eloquaf. **b** **A**nciāf
fer. Querūt a nobis q bisto/
rie ptraditū quō ferro r ere
vincr fuerit: aut qd cū liga/
uerit cū pspicuū sit oēs furio
sos: ne aliqd occidat catenis
religari. **c** **H**ec est interp.
austeritate snie: verborū tēpe
rat blā dimētis: et mala rele/
uat pmissis. **d** **R**egnū tuū
tibi manebit. **e** **R**egnū tu
um tū. **f** **Q**z calūniatores accu/
sant mīrātes q post efferatio
nē: post tāta tormēta: post fe/
ni r herbaz alimēta dēū con/
fiteatur: r sit q fuerat. **g** **R**e/
spondeat quō dgruat vt an/
geli q nūqz corruerūt cū ha/
beant pncipem qui p pñiam
sit reuerfus. **h** **M**ob/
rem. **i** **Q**uis de p dixerit: cui?
pfcientia nō pōt mutari: hor/
tatur tū ad elemosynā r pau/
perum misericordiā: qz nesci/
ebat an eēt dei comminatio:
quia r **E**zechiel nūmītarūz
snia mutata est nō iudiciū va/
nitatis: sed eorū mutatiōe qui
conuerfi ventīz meruerunt.
Mierente quōqz dicit dñs se
mala sup gentem inferre: r si
bona fecerit: mīnas elemētia
cōmutare: sup bona se datū/
rū pmitit: sed si mala fecerit
dicit se suā mutare sniam nō
in hoīes sed in opa q mutata
sunt. **M**eqz enī de hoīb? ira/
scitur s vitijs: q cū in homīe
nō fuerint nō qd mutatz est
punit. **I**ntēdit enī pctā pūit
re: hoīes saluare. **F**ecit na/
buchodonosor iuxta daniel
consiliū misericordias i pau/
peres: r idcirco vsqz ad men/
sem. **r**ij. dilata est snia: s quia
gloriatū dicēs: **N**ōne hec ē
babylon rē. bonū mīscōie p/
didit malo supbie. **P**ropf
hūilitatē adhuc p annū man/
sit in regno: r qz benefecerat
paupib? fm pñiūz daniel: s
elatus i supbia statim eiecit.
Affus est i infantiā. **I**n hie/
remia pcpit ppo iudeorū vt
oient p babyloniorū pace: qz
in pace eorū ē par captiuorū.
F **G**ostitan igno. **D**aniel p/
scius futuorū de dei snia du/
bitabat: in q apparet eorū ito/
lerabilis temeritas q auda/
cter pctōrib? veniā pollicen/
tur: nemini tū desperādū: qz
r nabucho. si fecerit bona i/
dulgentia pmittitur.
G **A**dhuc eēt. **A**rrogās
glorio statim punit: nec snia
differē ne mīscōia in paupes
mīme pfuisse videat. **I**n sup/
bia statim regnum perdidit:
quod aliquādiu in misericor/
dia derinuit: quia de magni/
tudine operis sui tūmuit vl/
tra homines: factus est infra
homines.

Et sensus

conturbabant eū. **R**espōdēs aut rex ait:
Balthasar somniū r interp̄tatio eius nō
p̄turbet te. **R**espondit balthasar et dixit:
Domine mi: somniū his q te oderunt: et
interp̄tatio eius hostib? tuis sit. **A**rbōrez
quā vidisti sublimē atqz robustā: cui? alti
tudo p̄tingit ad celū: r aspectus illi? in
omnē terrā: et rāmi ei? pulcherrimi: r fru/
ctus eius nimius: r esca oīm in ea: subter
eā habitātes bestie agri: et in ramis eius
cōmorantes aues celi: tu es rex q magni/
ficatus es r inualuisti: et magnitudo tua
creuit et puenit vsqz ad celū: et ptās tua
in terminos vniuersę terre. **A**utē vidit
rex vigilē et sanctum descendere de celo r
dicere: **S**uccidite arborē et dissipate illā:
attamē germē radicū eius in terra dimit/
tite: et vinciaf ferro r gre in herbis foris:
et roze celi cōspēgat: et cū feris sit pabu/
lum eius: donec septē tpa mutent super
eū. **H**ec est interp̄tatio sentētie altissimi q
puenit sup dñm meū regēz. **E**uēient tē ab
hominibus: et cum bestijs ferisqz erit ha/
bitatio tua: et fenum vt bos comedes: et
roze celi in funderis. **S**eptem qz tempora
mutabunt sup te: donec scias q dñs ex/
cellus sup regnum hoīm: et cuiusqz vo/
luerit det illud. **A**utē p̄cepit vt relin/
queretur germen radicū eius: id est arbo/
ris: regnum tñū tibi manebit postqz co/
gnoueris potestātē esse celestēz. **M**ob̄
rex consiliū meū placeat tibi r et pctā tua
elemosynis redime: et iniquitates tuas mi/
sericordijs pauperū: forsitan ignoscet de?
delictis tuis. **O**mnia hec venerūt super na/
buchodonosor regē. **P**ost finē mensiūz
duodecim in aula babylonis deambula/
bat. **R**espōditqz rex r ait: **N**ōne hec est ba/
bylon ciuitas magna quā ego edificauī i
domū regni: in robore fortitudinis meę: et
in gloria decoris mei? **Q**uqz adhuc eēt ser/
mo in ore regis: vox de celo ruit. **T**ibi di/
cit nabuchodonosor rex: **R**egnū tuū trā/
sibit a te: r ab hoīb? tē eijciēt: r cū bestijs
atqz feris erit habitatio tua: fenum quasi
bos comedes: et septem tempora muta-

honoraueat cū multū r socios ei? r
iō qñ grat? cōturbabaf de malo ei?
futuro. vñ seqtur post: **a** **D**ñe mī.
somnia his q te oderūt rē. qz l3 verū
tas ptra supiores sit dicēda in cū re/
uerētia d3 dici. **b** **A**rbōrez quā vi/
disti. hic incipit exponere vñsionē eo/
modo q supi? est exposita: r iō p̄tz ex/
dictis snia vsqz ibi: **c** **M**obrem.
vbi posita expositiōe ponit monitio
daniel monētis regē ad pñiaz r opa
mīscōie: vt p bec auertat pēa futura
ab eo: qz nesciebat p̄pba vtrū h p̄p
phetia eēt dicta p cōminationēz mī:
qz tales cōminationēs frēqñt intelli/
gunt sub p̄ditiōe. s. si illi ptra qd di/
cunt p̄seuerēt in malo. vñ dicit dñs
Diere. xviij. **R**epente loqr aduersus
gentē r adūsus regnū vt eradicez r
destruā illud: **S**i pñiam egerit gens
illa a malo suo: agā r ego pñiam su/
per malo qd cogitauī vt facerē ei.
d **D**ia hec. **H**ic ponit interp̄tatio
nis iplēto: et diuidit in duas: quia
p̄mo ponit vñsionē iplēto q̄tum ad
ip̄i? nabuchodonosor delectationē. et
scdō q̄tū ad ei? restitutionē. ibi: **A**g/
tur post finē. **C**irca p̄mū p̄siderādū
q licet ad x̄bū daniel nabucho. all/
quā pñiam egerit: r aliq opa miseri/
cordie fecerit: tñ ad p̄stinā supbiā re/
diit: p̄p qd pena p̄dicta fuit ei in illi/
cta. r h est qd dicit: **D**ia h̄c. **e** **P**ost
finē mē. r. i. post annū: qz p ānū fa/
cta est dilatio pene. p̄p opa mīscōie:
sed qz vt dictū est reuerfus est ad su/
perbiā: iō tūc ei inflata est. **f** **I**n
aula babyl. deam. fretus multitudi/
ne militum. **g** **R**espōditqz rex. **r**
nō d3 hic q aliq loqrēt cū eo: et iō
dicēdū q r̄didit sue cogitatiōi: qz tūc
cogitabat de abiectionē sua quā p̄di/
cebat sibi daniel: r reputabat falsū
r impossibile: qz iā ann? trāserat: et
p̄pter magnitudinē potētē r supbie
sue. **h** **E**t ait: **N**ōne hec ē babyl. ci/
uit. mag. rē. q. d. qd posset me deice/
re. d3 aut babylon magna. qz fm q
dicit **M**ero. sup **A**sa. **I**pa erat edifi/
cata in quadro: r quodlibet lar? q/
dri habebat. xvij. millaria. i. octo leu/
cas: nec est mirū: qz tunc sic edifica/
bant ciuitates: qz q̄libet fm statū su/
um habebat iuxta domū suā ortum
r vineā vbi terrenascētia crescebāt:
vñ diu posservuere in obsidione cū
familia sua. **C**apitoleū aut vñ forali/
ciū illi? ciuitatis erat turris edifica/
ta a filijs noe: vt habet **B**en. r. j.
i **Q**uā ego edificauī in domūz re/
gni. nō enī edificauerat simplr illam
ciuitatē: sed fecerat eaz metropolim
sue monarchie: r eaz ampliauerat et
fortificauerat ad robur regni sui et
decorē. p̄pter qd reputabat dictū da/
nielis trufatū. **k** **C**unqz sermo
adhuc eēt in ore regē. vt ei ostēderet
deus q p̄pter supbiā suā punit? est.
iō ip̄o loqrēte supbie subdit inflatio
pene cū d3: **l** **V**ox de celo ruit. qñ
qdā pond? deiciēs ei? supbiā: et
vox facta est in ap̄to vt dei vindicta
intelligat a p̄pō: qz nō ābulabat sol?
p̄aulā snā: s multi erāt cū eo q voce
de celo audierūt. **m** **T**ibi d3: na/
bucho. rē. sensus p̄tz ex p̄dict. seq̄z:
n **S**enū qñ bos co. ex h p̄tz q si fu/
it mutat? i bouē: vt dicit **I**osephus:
quia nō

De pe. di.
r. c. q. d. b. c.
in textu et
in glo.

Die. 29. b

f

† 23. q. 5.
c. li.

Ca. Et sensus m. r. p. scedit sensum se amississe: nō formā huma-
nā qd quidā putat ex eo qd sequit: figura mea reddita ē mi-
hi. b. Juxta voluntatē. In hōc hōc le quis tanq nō fm iusticiā
agat: s fm voluntatē: t dū potentia dei p dicit iusticiā ei? vi-
det arguere qm inmerito penas sustinuerit. c. Optimates
mei. Sedm eos q historie tradidit
oēs angeli reqrēt diabolu i regnum
restituēdū: t maior fiet ei? glia q cō-
tra dñm supbiuit: qz eo? q obedierit
ei? fecit mala vt hōer bona. Tan-
ta erat neqcia euilmeradach q oēs
requirebat illū. An t postea posuit ē
a patre in carcere. Balthasar

Mico. de lyra

qz nō dicit hic bos s qm hōc hōc mō vi-
uendo: vt hō in decretis. xliij. q. iij.
remittunt. a. Et roze celi rē. qz ce-
lo tñm regebat. b. Donec ca. ei? rē.
.i. fm longitudinē alay aqle: qz nō
tondebat. c. Et vng. ei? rē. eadez
rōne. d. Jgif. h. ponit vñdōis ipe-
tio qm ad nabucho. restitutiōe: et
diuidit i duas ptes. qz pmo descri-
bit ei? restitutiō. sedm inferi intentā
delusio. ibi: Hūc g. Circa pñm dē
sic: Jgif post finē dīez. i. septē ānoz
p dīez ad dñm. e. Ego nabuch. o-
cu. meos. corpis. i. t mētis. f. Ad
ce. leuauit. i. potentia dei cognoui.
g. Et sen. me? rē. qz furia trāstierat.
h. Et altit. bñdixi. corde. i. Et vi-
uentē i sem. laudauit. ore. k. Et glo-
rificauit. pñtēdō virtutē ei? t bonita-
tē publice. l. Quia prās ei? prās
sempiterna. qm ad duratiōez. m. Et
regnū ei? in gene. t gene. qz se exten-
dit ad oēm gentē. n. Et oēs ba-
bita. ter. apud eū in ni. repu. sunt. qz
de nihilo sunt in nihilo redigerent
nisi manutentiā dei pñuarentur.
o. Juxta volun. enī su. facit tam in
virtu. ce. rē. i. in angelis. p. Et nō
est qz res. ma. eius. i. potētie. q. Et
dicat ei qre fecisti. i. dicere possit. qz
iudicia ei? incōphensibilia sūt a no-
bis: nec errare pōt in fact. suis. Seq-
tur: r. Figura mea reuerfa ē ad
me. nō est p b intelligendū q de figu-
ra bouis reuēsus sit ad figurā hōis:
vt dicit Ioseph? t male: vt vñdū est:
sed figura b accipit. p exteriori cōpo-
sitiōe: qz fuit tōtus r vestitus: et sic
quodā mō in figura mutat. Al ali-
ter intelligēdū est b fm estimatiōe
quā hēbat in furia: qz tūc sibi vide-
bat q esset bestia. s. Et optima-
tes mei t magi. mei req. me. fm tps
p dīctum a dānicel: t ppter neqciā
euilmerodach cui? dñiuz erat eis o-
diosus. Cetera patēt. t. Hūc igif.
Dic ponit delusio. cū dē: Hūc igitur
ego nabuchod. laudo. ore. v. Et
magnifico. corde. r. Et glorifico.
ope. y. Regē celi. cui? regnū so-
lū est stabile. z. Quia oia opēra
ei? vera. qz pcedūt fm regulā sue sa-
piētie q nō pōt errare. a. Et oēs
vie ei? i. modi faciēdi. b. Iudicia. i. recti. c. Et gradiē-
tes in supbia pōt hūiliare. b. cognoscebat p expēntiā. Dubi-
tatur a qbusdā vtrū iste nabucho. fuerit saluar?: ppter b qd
dē deo Esa. xliij. Detracta est ad inferos supbia tua: cōcidit
cadauer tuū. t. j. Et vñdū ad infernū detraheris in pfundūz
laci: t multa q ibi dicūtur. ex qb? aliqb? videt q sit dānar?.
Dicendū q est saluar?: qz scriptura tēminat historiā ei? in sui
humiliatiōe t diuine pñtē: t fidei pñfessio: vt hic pñ. qd nō
fit in scriptura nisi de his q sunt in statu salut. B etiā dīc de re-
tum. xliij. q. iij. Nabucho. Ad illud qd dē in pñtatiū i Esa.
dicendum

a s magna miserie consolatio. b s sup omnes gen-
res sine cuius nūru nec solum arboris cadit.
bunt sup te: donec scias q dñet ex/
a s omnis prās a deo est.
cellus in regno hōis: et cuiusq vo-
a s vt foret esse supbie penā s dei.
luerit det illud? Eadem hora sermo
cōpler? est sup nabuchodonosor: et
a s mēre caprus.
ex hōib? abiectus est: t senū vt bos
a s qz celo tñm regebat.
comedit: t rōze celi corp? ei? infectū a
est donec capilli eius in similitudinez b
a salarum.
aqlarū crescerēt: t vngues eius qm c
a s seprē annoz. b s p dīctoz a dñm.
vngues auuū. Jgif post finē dīez d
a s mētis t corporis.
ego nabuchodonosor oculos meos c
a s vbi deus. vñ: fīat volūtas tua sicut in ce. t i ter.
ad celū leuauit: t sensus me? reddi f
a s ideo. a s qui dñatur in regno hōim.
tus ē mibi: et altissimū bñdixi: et vi b
uentē i sempiternū laudauit glorifi-
a s expēro credere.
caui tqz potēstas ei? prās sempiter/ l
a s in oia rpa vel legi vel euāgelij. poruit enī nabu-
chodo. sensu pmo recepto etiā hoc nō ignorare.
na: t regnū ei? in generatiōe t gene m
rationē: t oēs hitatores terre apud n
eū i nihilū reputati sunt. Juxta vo/ o
luntatē enī suā facit tā in pñtūib? qe
li q in hitatorib? terre: t nō est q re/ p
a s potētie eius.
sistat mānu ei? t dicat ei: qre feci/ q
a s quo cognoui eū. f. b s q amiserā.
sti: t In ipo tpē sensus me? reuersus
est ad me: t ad honorem regni mei
a s reformatio sensus. s humana quā
infans vñs est amississe.
decoreqz quēi: t figura mea reuerfa r
ē ad me: t optimates mei t magistra/ a
tus mei reqsierūt me: t i regno meo
restitutus sum: t magnificētia mea
amplior addita ē mibi. Hūc igitur
ego nabuchodonosor laudo et ma/ v
gnifico t glorifico regē celi: qz omia r
opa ei? vera t oēs vie ei? iudicia: t b
a s intellexit si p supbia punitum t iuste humiliatū.
gradiētes in supbia pōt humiliare. c

dicendū q dīctū est p cōminatiōe intellecta p dīctōe. f. si nō
peniteret: qz tñ penituit. iō ad infernū dānaroz nō descēdit: s
cut Esa. xxviii. q. Et dīctū est qz dñet: Dispone domui tue
qz morier? tu t nō viues. qz tñ penituit: iō snia mutata fuit: et
additi sūt vite ei? .xv. āni: vt hō ibidē. Moralit exponēdo p

Moralit

arborē intelligere possum? quēcūq
statū p pēz tpālē vel spūalē. Si ac-
cipi? qm ad tpālē tñm: sic arbor ista
est hō qm ad pñā. hō ei est arbor
euerfa: vt. s. dīctū est. Ista arbor est
in medio terre: qz sita est inf orientez
natiuitatē: t mozt occidētē. Alta:
p excellētiā inf alias creaturas. Ma-
gna: qm ad sciam. Fortis: qm ad
potentiā. Pro cera: qm ad apparen-
tiā. Ramosa: qm ad gener? lineā. Fru-
ctifera: p opulentiā: sed nō qm ad
charitatē sed carnē nutriendā. La-
ta vel diffusa: qm ad famā. Subter
eā aīalia. i. simplices. Bestie. i. fero-
ces. In ramis ei? volucres. i. in do-
mo ei? vel curia sunt leues supbi mē-
daces garrulosi. Ex ea vñt oīs ca-
ro. i. carnales ei? bona pñmunt: qz
torū dat mūdo: nihil deo. Sup hanc
arborē est snia quā clamat. Agil. i.
chastus vñ angelus vel p dīctoz vel
platus. que sequit: Succidite arbo-
rē p moztē. Ejicite qm ad vilitatē
extremā inter aīalia: qz in alijs aīali-
bus post moztē remanet aliqd vtile:
nihil aut in hōm hōie. Precidite ra-
mos ei? .i. parentelā. Excute folia:
id est exteriorē apparentiā. Disp gite
fruct? .i. opulentiā: qz in moztē qm
rapit qd pōt de bonis talū. Fugiat
aīalia rē. ppter familie dispñonem.
Ejiciatur exteri? .i. ad societate infer-
nalē. Cor ei? ab hūano cōmutet: qm
tū ad obstinatiōe. Septem rpa mu-
tent sup eū: qm ad dānatiōe ppe-
tuā q p septenariū designat. Ecce ar-
bor hūane pñtē: t ptra eā snia
diuine vñtōis. Sed pōt exponi
de pñtē: seu excellētiā spūali: et
sic p arborē intellige hōiem virtu-
sum. Nec arbor est alta: p iusticiā.
Fortis: p stantiā. Frondosa: p elo-
quentiā. Magna: p pudentiā q dī-
git omēs virtutes. Diffusa: p miseri-
cordiā. Fructifera: p deuotiōis cru-
berantiā. Omēs pascunt ex ea: p
fraternā edificatiōe. Subter eā be-
stie: p sensuū exteriorē refrenatiōe.
In ramis ei? volucres celi: p motuū
exteriorē moderantiā. Dic hōi i pec-
catū cadat: cōtra eum inclamat: Al-
gi. i. xps in euāgelio p dīctoz vñ p-
latus p dīcando. Succidite arborē:
quantū ad desertiōe charitatē que
est vita aīe. Precidite ramos: qm
ad ablatiōe voluntatē bone. Excute
folia: qm ad defectū bone lo-
cutionis. Disp gite fructus: quantū
ad subtractiōe bone opatiōis. Fu-
giant aīalia q subter eā sunt: qm
ad defectū debite subiectiōis. Al-
lige vñculo: qm ad generatiōe

† 17. q. 4. c.
moro.

B

† 17. d.

† 23. q. 4. n. a
buchodōz
nosoz.

nem male pñtēdōis. Ferreo: ppter duriciā obstinatiōis.
Ejiciatur foris: qm ad inuerecundiā in oib? malis: qz tūc fa-
cta est ei frons meretricis. Cor eius ab hūano cōmutetur: qm
tū ad oēm modū crudelitātē. Septē rpa cōmutent sup eū: qm
tum ad pñtē opintōe toti? legi. Hui? arboris sententiā
percipiūt in somnīs reges: pñtē: nobiles: diuites: qz re-
quenter in pñtatiōib? audiūt diuinā sniam: sed nō curant ac-
si esset tantūmodo somnium. Ca. IIII

Moraliter. o. Ego nabuchodonosor rē. In b
capitulo sub specie arboris succise cu-
X 3 ius radi

ina radices oleum remanisse: fin sensus l'alem significatur delectio nabuchodonosor ppter suā elationē. Moraliter aut p arborē istā significat hō. An Judic. ir. dicitur: Gerūt ligna vt vngerēt super se regē. Ibi nāq per ligna hoies intelliguntur. Et de hac arborē subdit: Et ecce arbor i medio terre: id est in medio terrestriū hoim quoz stat variabil est fin for tunc mori. Et altitudo ei nimita. per supbia ex fortune pperitate causata. Et magna arbor. ppter statū eminentiā. Et for. ppter potētā mūdā. Et pperitas eius ptingēs celū. i. elatio nimis excessiua. ppter impetū sibi rene rentiā. Et aspectus illi erat vlt ad terminos vniuersę terre. per nōis sui diffusionē. Et folia ei pulcherrima. p exterioris apparatū ostentationē in familijs et equatur: in vasis aureis et argenteis et silib. Et fructus ei nuntius. p opulentā. Et elca vniuersoz i ea. i. multoz: qz sicut dicitur Act. v. Vbi multe sunt opes: ibi et multi q comedūt eas. Et subter eā habitāt aīalia. i. simplices in humilibus officijs existētes. sicut sunt famuli coquine et stabuloz et hōi. Et bestie. qd no men est. ppter ferociā aīaliū. vñ dicunt bestie qst vastie a vastādo: iō p eas significat mistri feroces i leuādis exactiōibz et grauari

Glo. ordi.

Balthasar rex. Ca. V. a. b. rex. Rō fili nabuchod. vt vulgo creditur: sed vt ait Berolus q chaldei scribit bithonā: et qui eā sequit Joseph p nabuchod. q regnauit annos. xliij. successit enim merodach filius ei. de q scribit Hieremias q in primo regni sui anno leuauerit caput ioakim regis iudee et eduxerit eū de domo carceris: hūc successit filius ei regular q habuit filius la-boriordech ptem huius balthasar q a media et peris occasio destructū ē regnū chaldeoz: et darii successit. B. Xenophon i cyri maioris scribit istā: et p dicitur pteus throg. hūc darii: alij astyagen: alij astyagis filium putāt. b. Precepit aut. Tradit hebrei q irri eā putās dei pmissione q Hieremias captiuatē iudeoz dixerat relaxādam: cui et Zacharias in pncipio meminit: qst spei vane insultās captiuoz fecerit grā de cōiunū: et attulerit vasa i mediū: in q stari diuinitū apparuit iudiciū. c. Temulētus. Et iō oblitus eoz q ptingerant nabuchodonosor. Tropo. logice. quicūq heretic vlt alius xba pparū assumit et ad sensum suū abutitur scripture sacre testimo nīs et dat bibere his q decipiūt: et cū qd a deo recedens fornicat: vasa tēpli tollit et inebriat i eis: et nō deū cui vasa sunt h deos laudat aureos. i. sculāri scia cōpositos. argēteos eloquij venustate et rethorica arte pstructos creos ferreos q. s. f. a. b. ule tradit: et carmina poetarū multā elegātie vltiusticie hūtes differētiā: de qd qz penitēpta tradit: lapidei vlt ignei merito dicunt. hos oēs p uteronomiū in duas ptes diuidit. Valedit: qui facit sculptile et cōstatile. s. opus manū artificis: et ponit illud in abscondito. abscondit enim oēs heretic mendaciōz suoz dogmata vt sagittent in obscuro rectos corde. d. In eadez hora. Sic. s. dictū est de nabucho. cū adhuc eēt sermo in. o. r. ne ob aliud videant illata supplicia. Dū vasa fuerunt

Balthasar rex. Ca. V. a. b. rex. Rō fili nabuchod. vt vulgo creditur: sed vt ait Berolus q chaldei scribit bithonā: et qui eā sequit Joseph p nabuchod. q regnauit annos. xliij. successit enim merodach filius ei. de q scribit Hieremias q in primo regni sui anno leuauerit caput ioakim regis iudee et eduxerit eū de domo carceris: hūc successit filius ei regular q habuit filius la-boriordech ptem huius balthasar q a media et peris occasio destructū ē regnū chaldeoz: et darii successit. B. Xenophon i cyri maioris scribit istā: et p dicitur pteus throg. hūc darii: alij astyagen: alij astyagis filium putāt. b. Precepit aut. Tradit hebrei q irri eā putās dei pmissione q Hieremias captiuatē iudeoz dixerat relaxādam: cui et Zacharias in pncipio meminit: qst spei vane insultās captiuoz fecerit grā de cōiunū: et attulerit vasa i mediū: in q stari diuinitū apparuit iudiciū. c. Temulētus. Et iō oblitus eoz q ptingerant nabuchodonosor. Tropo. logice. quicūq heretic vlt alius xba pparū assumit et ad sensum suū abutitur scripture sacre testimo nīs et dat bibere his q decipiūt: et cū qd a deo recedens fornicat: vasa tēpli tollit et inebriat i eis: et nō deū cui vasa sunt h deos laudat aureos. i. sculāri scia cōpositos. argēteos eloquij venustate et rethorica arte pstructos creos ferreos q. s. f. a. b. ule tradit: et carmina poetarū multā elegātie vltiusticie hūtes differētiā: de qd qz penitēpta tradit: lapidei vlt ignei merito dicunt. hos oēs p uteronomiū in duas ptes diuidit. Valedit: qui facit sculptile et cōstatile. s. opus manū artificis: et ponit illud in abscondito. abscondit enim oēs heretic mendaciōz suoz dogmata vt sagittent in obscuro rectos corde. d. In eadez hora. Sic. s. dictū est de nabucho. cū adhuc eēt sermo in. o. r. ne ob aliud videant illata supplicia. Dū vasa fuerunt

cit grande cōiunū opti matibus suis mille: et vnusquisqz a s quia fm eratē erant in continuo ordinati: vel nemo vltra vices bibere cogebatur. b fm suūm bibebat etatem. Prece pit ergo iam temulentus vt asferentur vasa aurea et argentea que asportauerat nabuchodonosor pater eius d tēplo: quod fuit in hierusalē: vt biberēt in eis rex et optiātes ei: vxoresqz eius et cōcubine. Tūc allata sunt vasa aurea q asportauerat de templo qd fuerat in hierusalē: et biberūt in eis rex et optimates ei: vxores et cōcubine illius. Bibebant vinū a s iulāres dō iudeoz. b s qd victoriā pben bibebāt in vasis dñi. c s philosophicos sensus. et laudabant deos suos aureos a s eloquij venustate. b s carmina poetarū. c s in anco gentiliū inuentiones. et argenteos et creos: ferreos: ligneos et lapideos. In eadē hora appuerūt digiti qst manū hois a s vt melius appareat et manus et qd scribitur. scribētis ptra candelabū in supficie parietis aule regie. Et rex

Mico. de lyra

Balthasar rex. Ca. V. a. b. rex. Rō fili nabuchod. vt vulgo creditur: sed vt ait Berolus q chaldei scribit bithonā: et qui eā sequit Joseph p nabuchod. q regnauit annos. xliij. successit enim merodach filius ei. de q scribit Hieremias q in primo regni sui anno leuauerit caput ioakim regis iudee et eduxerit eū de domo carceris: hūc successit filius ei regular q habuit filius la-boriordech ptem huius balthasar q a media et peris occasio destructū ē regnū chaldeoz: et darii successit. B. Xenophon i cyri maioris scribit istā: et p dicitur pteus throg. hūc darii: alij astyagen: alij astyagis filium putāt. b. Precepit aut. Tradit hebrei q irri eā putās dei pmissione q Hieremias captiuatē iudeoz dixerat relaxādam: cui et Zacharias in pncipio meminit: qst spei vane insultās captiuoz fecerit grā de cōiunū: et attulerit vasa i mediū: in q stari diuinitū apparuit iudiciū. c. Temulētus. Et iō oblitus eoz q ptingerant nabuchodonosor. Tropo. logice. quicūq heretic vlt alius xba pparū assumit et ad sensum suū abutitur scripture sacre testimo nīs et dat bibere his q decipiūt: et cū qd a deo recedens fornicat: vasa tēpli tollit et inebriat i eis: et nō deū cui vasa sunt h deos laudat aureos. i. sculāri scia cōpositos. argēteos eloquij venustate et rethorica arte pstructos creos ferreos q. s. f. a. b. ule tradit: et carmina poetarū multā elegātie vltiusticie hūtes differētiā: de qd qz penitēpta tradit: lapidei vlt ignei merito dicunt. hos oēs p uteronomiū in duas ptes diuidit. Valedit: qui facit sculptile et cōstatile. s. opus manū artificis: et ponit illud in abscondito. abscondit enim oēs heretic mendaciōz suoz dogmata vt sagittent in obscuro rectos corde. d. In eadez hora. Sic. s. dictū est de nabucho. cū adhuc eēt sermo in. o. r. ne ob aliud videant illata supplicia. Dū vasa fuerunt

S fuerunt in ido-
lio babylonis.
nō irat^{us} est do-
minus: quōd vide-
bant^{ur} fū opul-
entē suā ea cul-
tū consecrasse
diuio. **S** post
q̄ hūanis vti-
bus d' uina cō-
tamināt: mox
sacilegiū pe-
na cōsequitur.
a **P**urpura
ve. **A**ps iude-
os reges vn-
ctio facit. **a**ps
gentiles q̄ru-
or insignia. **S**z
purpura: fibu-
la: annulus: et
diadema. vñ
horū sine alijs
cōcessuz nō da-
bat honor: ple-
nitudinē sed
participium.
b **R**egia āt.
Joseph^{us} auia.
Orige. mater
balthasar. **A**n
de potest nosse
preterita q̄ rex
ignorabat. eru-
bescat q̄ por-
phyrius q̄ eas
regis vxorem
somniauit: et
eam plus scire
q̄ maritum il-
ludat.

Munera

tatorum chaldeorum et aruspicum constituit eum. **P**ater
inquā tuus o rex: quia spiritus amplior et prudentia intel-
ligentiaq; et interpretatio somniorum ostensio secretorum ac
solutio ligatorum inueniunt in eo: hoc est in danielē: cui rex
imposuit nomen balthasar. **N**unc itaq; daniel vocetur: et in-
terpretationem narrabit. **I**gitur introductus est daniel corā

illis qui futura predicere consueuerant.

rege. **A**d quē p̄fatus rex ait: **T**u es daniel de filijs captiu-

a s cui vera dixisti.

tatū iude: quē adduxerat rex pater me^{us} de iu-

a s in quo pores.

dea? **A**udiui de te qm̄ spiritus deorum habes: et
scia intelligētiāq; ac sapientia ampliores in-
ueniunt in te. **E**t nūc introgressi sūt in con-
spectu meo sapientes magi: vt scripturā hāc le-
gerēt et interpretatiōē ei^{us} indicaret mibi: et ne
quiuerūt sensum sermōis hui^{us} edicere. **P**or-
ro ego audiui de te q̄ possis obscura interp̄-
tari: et ligata dissoluere. **S**i ergo vales sc̄ptu-
ram legere et interpretatiōē ei^{us} indicare mibi:
purpura vestier^{is}: et torquē aureā circa colluz
tuū hēbis: et terti^{us} i regno meo p̄nceps eris.

Ad q̄ r̄ndēs daniel ait corā rege. **M**unera tua

a s gratis. s gratis acceperat: gratis dabat.

sint tibi: et dōa dom^{us} tue alij da: sc̄pturā āt lē-
gā tibi rex: et interpretatiōē ei^{us} oñdā tibi. **R**ex

Suos

aspiciebat articulos man^{us} scribent^{is}. **T**ūc fa-
cies reg^{is} cōmūtata est: et cogitatiōes eius cō-

a s nimio errore.

turbabāt eū: et cōpages renū eius solueban-
tur: et genua ei^{us} ad se inuicē collidebant^{ur}. **E**x-

clamauit itaq; rex fortiter vt introducerent
magos chaldeos et aruspices. **E**t p̄loquens

rex ait sapiētib^{us} babylonis. **Q**uicunq; lege-
rit scripturā hanc: et interpretatiōē ei^{us} manife-
stam mibi fecerit: purpura vestier^{is}: et auream
torquem habebit in collo: et terti^{us} in regno
meo erit. **T**unc ingressi oēs sapientes regis
nō potuerūt scripturā legere: nec interpretatio-
nem indicare regi. **U**n rex balthasar satis cō-

turbatus est: et vultus illius immutatus est.
Sed et optimates ei^{us} turbabant^{ur}. **R**egina au-
tem pro re quē acciderat regi et optimatib^{us}
eius: domū cōiuij ingressa est: et proloquēs
ait: **R**ex in eternū viue. **N**on te perturbent co-
gitatiōes tue: neq; facies tua immutetur.

Est vir in regno tuo q̄ spiritum deorum sc̄torū

habet in se: et in dieb^{us} patris tui sciētia et sa-

piētia inuēte sunt in eo. **N**am et rex nabu-
chodonosor pater tu^{us} principē magorū incā-

tatorum chaldeorum et aruspicum constituit eum. **P**ater
inquā tuus o rex: quia spiritus amplior et prudentia intel-
ligentiaq; et interpretatio somniorum ostensio secretorum ac
solutio ligatorum inueniunt in eo: hoc est in danielē: cui rex
imposuit nomen balthasar. **N**unc itaq; daniel vocetur: et in-
terpretationem narrabit. **I**gitur introductus est daniel corā

illis qui futura predicere consueuerant.

rege. **A**d quē p̄fatus rex ait: **T**u es daniel de filijs captiu-

tatū iude: quē adduxerat rex pater me^{us} de iu-

dea? **A**udiui de te qm̄ spiritus deorum habes: et
scia intelligētiāq; ac sapientia ampliores in-
ueniunt in te. **E**t nūc introgressi sūt in con-
spectu meo sapientes magi: vt scripturā hāc le-
gerēt et interpretatiōē ei^{us} indicaret mibi: et ne
quiuerūt sensum sermōis hui^{us} edicere. **P**or-
ro ego audiui de te q̄ possis obscura interp̄-
tari: et ligata dissoluere. **S**i ergo vales sc̄ptu-
ram legere et interpretatiōē ei^{us} indicare mibi:
purpura vestier^{is}: et torquē aureā circa colluz
tuū hēbis: et terti^{us} i regno meo p̄nceps eris.

Ad q̄ r̄ndēs daniel ait corā rege. **M**unera tua

sint tibi: et dōa dom^{us} tue alij da: sc̄pturā āt lē-
gā tibi rex: et interpretatiōē ei^{us} oñdā tibi. **R**ex

suos

et inia in pariete scribent^{is} dicit^{ur} misterio tū an-

gelico: qz eo^{rum} misterio talia fiūt. **a** **T**ūc fa-

cies. **N**ec est sc̄da ps p̄ncipal in q̄ ponit viden-

tis perturbatio: et diuidit i duas: qz p̄mo defec-

tū interpretatiōis. ibi: **A**n rex balthasar. **C**irca

p̄mū dicit sic: **T**ūc facies reg^{is} cōmūtata ē: qz ex tē-

more recursus fact^{us} ē sanguis ad cor: et p̄ p̄s

fact^{us} est palloz i facie: tremor in mēbris exteri-

orib^{us}. vñ sequit^{ur}. **E**t cōpages renū ei^{us} rē.

b **E**xclamauit itaq; qz nō solū fuit turbat^{us} in

corde: s̄ turbatiōē oñdit voce. **c** **E**t intro-

ducerēt magos rē. expone sicut. **s**. **S**equitur:

d **Q**uicunq; lege. scriptu. hāc et interp̄e. ei^{us} ma-

nifestā mī. fece. pur. vestier^{is}. **q**. **A**ps gentiles

q̄ruor erāt insignia regalia: purpura: fibula: v-

torques aurea: annulus: diadema. **h**ec q̄ruor si-

mul p̄currētia designabāt honorē regū. **l**ingu-

la aut p se assumpta v̄l plura designabāt p̄ncipa-

tiōē honoris regū: et b̄ designat h. **u**n sequit^{ur}

e **E**t terti^{us} in reg. meo erit. **i**. terti^{us} a me erit in

honore. **f** **T**ūc ingres. oēs sapi. reg^{is} non po-

tuerūt nec scrip. legere rē. qz erat sc̄pta hebrai-

ce: et ip̄i illas lras ignorabāt. et dato q̄ sc̄rit le-

gere tū nō poterāt sc̄ire intellectū ei^{us}: qz i trib^{us}

xbis. **i**. mane: tethel: phares p̄tinebat tāta sen-

tentia q̄ nō poterāt intelligi nisi dñō reuelāte:

et h̄ est p̄p̄ie legere qm̄ nō soluz cognoscunt lre

sed etiā intellect^{us}. **g** **A**n rex balthasar. hic

describit reg^{is} perturbatio p̄pter defectū iterp̄-

tiōis. cū dicit: **A**n rex balthasar fact^{us} turbat^{us}

est. **h** ē multū. **h** **E**t vul. il. imū. ē. qz p̄p̄ ve-

hemētiā timoris: lre et turbatiōis frequē mutā-

bas colorē in facie. **i** **S**z et opti. ei^{us} tur. ex

regis perturbatiōe: et qz a deo erāt p̄cuss^{us} cū cēnt

participes criminis. **k** **R**egia aut. **i**. m̄ bal-

thasar fū **O**rige. **s** fū **J**osephū erat ei^{us} auia.

q̄ videt^{ur} p̄babil^{iter}: et iō poterāt sc̄ire p̄terita q̄

rex ignorabat: q̄. **i**. facta fuerāt tpe nabuch. aut

regis. **l** **D**omū cōiuij ingressa est. ad cōso-

landū regē et ei p̄sulēdū: et patet eius xba vsq;

ibi: **m** **E**st vir in reg. tuo q̄ sp̄m deorū sc̄torū

habet. loq̄tur de deo celi in plurali ad modum

gētiliū. **l**etera patet ex dict^{is} i alijs ca. vsq; ibi:

n **S**pūs amplior. q̄ru ad multitudinē cogni-

torū. **o** **P**rudētia. q̄ru ad cognitiōis clari-

tatē. **p** **I**ntelligētiāq; et interpretatio somnio-

rū. **q** **I**ntelligētia dicit^{ur} q̄ru ad cognitiōē occultū.

r **I**nterpretatio q̄ru ad exp̄sionē verbū. **q** **E**t

ostensio secretorū: qz multa sūt alta secreta q̄ in

somnijs: sicut ē in p̄posito de scriptura i parie-

te q̄ fuit nota danieli. **r** **A**c solutio ligato-

rū. q̄ru ad intellectū scripturaz alijs occultaz

que dicunt^{ur} eis ligate: qz non p̄nt viderē interi^{us}

intellectū. **s** mō loq̄tur p̄b. **h**. metaph. vbi di-

cit q̄ sicut nō dū nō p̄t soluerē q̄ nō nouit intri-

cationē nō dicit^{ur} nec q̄stionē dubitabilē solue-

re q̄ ignorat intricatiōes rōnū ex vtraq; parte.

s **I**nuente sūt in eo. hoc est in danielē cui rex

imposuit nomē balthasar. **p** **P**rimo ca. dictū est

q̄ p̄posit^{us} eunuchorū imposuit h̄ nomē danielē.

l. ergo rex nō imposuit. **d**icendū q̄ p̄posit^{us} im-

posuit de mādato reg^{is}: et iō rex p̄ncipalē fecit

h̄ vt b̄ dicit^{ur}. **S**equit^{ur}. **t** **I**gitur introduct^{us} est da-

niel rē. ex q̄ habet^{ur} q̄ p̄siliū mulier^{is} sapiētis nō

est p̄tēdū: maxime qm̄ non habet aliud: sicut

i p̄posito erat. **S**equit^{ur}. **v** **T**u es daniel de

si. capti. iude. q. d. tu es de illis apud quos con-

sueuerunt esse p̄phete: qz alibi q̄ apud iudeos

raro legunt^{ur} fuisse p̄phete. **r** **Q**uē ad. rex

pater me^{us}. **i**. auus me^{us} cui vera r̄ndisti de ocul-

tis. **l**etera patet ex dictis vsq; ibi: **y** **R**e-

spondēs daniel ait corā rege: **M**unera tua sint

tibi. quia ex pacto nō est aliquid accipiendū p̄

reuelationē diuini secreti: sed post factū p̄ al-

qd accipi ex liberalitate dantis: sic fecit daniel

. **j**. co. ca. **3** **R**ex. **N**ec est tertia ps hui^{us} ca.

vbi dat^{ur} regi r̄ndō a danielē. ex quo p̄t q̄ vitia

4 **P**ncipū

Placuit dario. **Q**uāto ordo p̄p̄terus est. **Ca. VI**
 ut ante sub dario q̄ sub balthasar narref historia q̄
 in sequētib⁹ apitur: cū balthasar a dario sit occisus. **S**
 est causa q̄ statim historia historic copulauit. In fine enim su
 perioris dixit visionis: et dario medus successit in regnū a. n.

Boschus dicit de b̄m̄di. **P**ari⁹ qui
 babilonio destruxit imperiū iuuāte
 et parit dimicante. **C**yro p̄p̄nq̄ annū
 vite agebat. **L**ix. quādo cepit babilo
 nem. eratq̄ fili⁹ altayagis q̄ apud gre
 cos alio vocat noie. **A**uerus. **T**ulit
 q̄ secū danielē p̄p̄betā et vnū fecit in
 tribus p̄ncipib⁹ q̄ p̄ceat regno ei⁹.
Ex quo p̄t̄ dario secū danielē in me
 diam abduxisse: et eo honorare q̄ bal
 thasar cū p̄fecerat habuisse: nec du
 bitum eū signū audisse q̄ accidit bal
 thasar et it̄p̄rationē danielis: et quō
 regnum medorum et p̄fay p̄dixit.

(Nico. de lyra

Insurgentes. **S**equitur: **C**omedētes et bi
 bentes surgite p̄ncipes arripite clype
 um. q. d. magis esset t̄p̄s p̄clādi q̄ se
 stinandi. **S**equitur: **E**t darius me
 dus successit in regnū. licet enī cyrus
 obsideret ciuitatē cum dario: t̄n̄ cessit
 ip̄i dario q̄ erat antiquior et ei⁹ aum
 culus: ita t̄n̄ q̄ post eū regnaret: ita
 factū fuit q̄ cyrus dario in regnū suc
 cessit. **M**oraliter exponēdo dicēdu
 q̄ in hoc ca. p̄tra vitii carnalitatis et cupiditatis datur iudi
 cium equitatē. **I**n balthasar nota sup̄fluitatē: q̄ interpretat
 capillus capiti: q̄ nascit ex sup̄fluitate. **I**n cōsululo gulas. **I**n
 vino ineptā leticiā. **I**n vxorib⁹ indebitā accedēdi licentiam.
In cōcubinis manifestā luxuriā. **I**n optimatib⁹ adulato: ruz
 applaudentiā. **I**n vasis aureis sup̄biā. **N**ā tales hoies fina
 liter in sup̄bia vitā cōsumūt: q̄ querit sup̄fluitas p̄pter sup
 biā. ideo p̄bat **O**rigenes q̄ ois diues est superb⁹. **I**n de vitio
 carnalitatis. **Q**uātū ad vitii cupiditatis nota q̄ cupiditas
 est idolorū seruit⁹. **S**m **A**plm̄: q̄ vnusq̄s rē quā p̄ ceteris dili
 git ponit deū suū. **S**m **M**icro. **I**git in dijs aureis notat opulē
 tia. **I**n argēteis apparētia: q̄ argētū est sonoz. **I**n creis frau
 dulentiā: q̄ videt esse aurū et nō est. **I**n ferreis violētia: quia
 ferrū domat oia: sic isti in oib⁹ sūt sine misericōdia. **C**ōtra duo
 vitia p̄dicta notat hic iudiciū equitatē: q̄ est p̄cessus et di
 cramen diuie iustie. **S**cribens est pater. **D**an⁹ est fili⁹. **D**igit⁹
 est sp̄s sc̄s: sicut enī digiti et man⁹ sūt a brachio: ita sp̄s an
 ctus a p̄te et filio. **V**n de ip̄o d̄t **E**ro. vij. **D**igit⁹ dei est hic. **I**n
 pariete notat plenitudinē assumpti hois. **I**n aula vter⁹ virgi
 nalis. **I**n cādelaboz p̄tra q̄ scriptis certitudo naturalis di
 craminis: q̄ defecit in oib⁹ his p̄seruādis. **I**n scriptura arti
 tudo extremi examinis. q̄ erit tale: **V**ane. numeratio. **T**he
 tel. statere appensio. **P**hases: diuisio: q̄ in finali examine de
 us oēs actiōes numerabit: oēs circūstācias ponderabit. om
 nes factiōes separabit. **E**t tunc sequit̄ terror affectiōis q̄ no
 tatur in faciei mutatiōe. **E**rror cognitiōis q̄ significat in co
 gitatiōis p̄turbatione. **V**eror afflictionis in renū dissoluti
 one. **T**remor desperatiōis in genuū collisione. **E**cce iudiciuz
 terribile p̄tra vitii carnalitatis et auaricie. **Ca. V**

Moraliter

Balthasar rex fecit grande cō
 uitiū. **P**er balthasar q̄ interpretat
 abforbens diuitias: significat q̄libet magn⁹ et potens in vi
 tijs maxime carnalib⁹ bona sua cōsumens. ideo subditur:
 b̄t **O**ptimatib⁹ suis mille. ad sui ostentationē. et nō d̄: hic q̄
 fecerit grande cōuitiū paup̄ibus ad p̄ctōz suoz remissionē:
 et diuine gratie impetrationē. **D**t̄ **P**recepit aut̄ iā temulen
 tus rex vt afferrent vasa aurea et argētea r̄c. **E**t b̄p̄tz q̄ ebrie
 tas et comesatio inducūt ad maiora mala. nā iste rex nō p̄ces
 sit ad cōtēptū dei: clus vasa hūanis v̄sibus applicando do
 nec fuit in cōsululo temulent⁹: et p̄ hoc significat q̄ potētes cō
 sumptis bonis suis in toto vel in parte in ebrietatib⁹ et cōui
 uijs frequēter se cōuertūt ad spolianduz ecclesias localibus et
 alijs bonis in dei cōtēptū. et qm̄ abysus abysum inuocat.
 ideo frequēter ad dicta vitia sequet̄ dei blasphemia. iō subdi
 tur: **g**t̄ **E**t laudabāt deos suos aureos et argēteos r̄c. ma
 gna nāq̄

gna nāq̄ dei blasphemia ē diuinitatē attribuere idol. it̄ **I**n
 eadē hora apparuerūt digiti q̄si man⁹ homis scribent⁹. r̄c. **H**ic
 ferf̄ snia diuina p̄tra p̄dictos p̄ctōres in script⁹: vt firmior ostē
 dat in q̄ scriptiōe scribēs est de⁹ p̄r. man⁹ fili⁹. nā p̄ filiū oia
 opaf̄: **J**ob. i. **O**ia q̄ ip̄m facta sūt. **D**igiti: sp̄s sc̄s. **A**n̄ dicit̄

Ero. vij. **D**igit⁹ dei est hic. **E**t de ip̄o
 cantat ecclesia: **A**n̄ septiformis munere
 dextre dei tu digiti r̄c. **D**e scriptura **N**o
 d̄ infra. **S**t̄ **H**ec est aut̄ scriptura q̄ di
 gesta est mane tethel phares. **P**er ma
 ne q̄ significat nūerationē significat
 q̄ de⁹ certissime numerat omia mala
 p̄ctōris. **P**er tethel q̄ significat appē
 sionē statere: significat q̄ de⁹ diligen
 tissime pōderat p̄ctōz grauitatē et cir
 cūstātiā. **P**er phares q̄ significat
 diuisionē significat separatō a cor
 pore et a bonis terrenis p̄ mortē: et cor
 pus dat vermib⁹ ad corrodēdū. ania
 vero demonib⁹ ad torquēdū: et bona
 tp̄alia exactorib⁹ ad rapiēdū: et exacto
 res isti ex vna parte sūt heredes per
 uersi: ex alia executores cupidit̄: et ex
 tertia superiores iniqui partē suā vo
 lunt habere de bonis defuncti.

Placuit dario. **H**ec **Ca. VI**
 est quinta visio: que licet sit hi
 storia t̄n̄ d̄ visio: q̄ hic fit men
 tio de angelo in lacū descendēte et ora
 leonū mirabiliter p̄cludēte et danielē
 liberante. in q̄bus notat̄ mysteriū xp̄i
 resurgētis: vt. **S**. dictū est. **C**ausa igit̄
 materialis hui⁹ visionis est emulatio

p̄ncipū p̄tra danielē: et reclusio eius in lacū: et liberatio ei⁹ p̄
 angelū. **C**ausa finalis vt danielis innocentia cerneret̄: dei ius
 sticia panderet̄: et mesticia plebis israelitice leniret̄. **C**ausa ef
 ficiens est angelica apparitio **H** merente danielis innocentia cū
 deuotione et parietia. **C**ausa formalis in modo p̄cedēdi consi
 stit. **P**rocedit autē hic p̄ modū fraterne inuidie et exploratio
 nis p̄tra vitā innocentis. et habet quattuor partes: q̄ primo po
 nitur honor exaltatiōis ex parte danielis. sc̄do linor emulatio
 nis ex parte p̄ncipū. ibi: **A**n̄ et p̄ncipes. tertio rigor p̄denatio
 nis ex parte regis. ibi: **M**d̄ verbū cū audisset. q̄to tenor libe
 rationis ex p̄te dei. ibi: **E**t tūc p̄mo diluculo. **C**irca primū no
 tant̄ tres gradus honoris danieli exhibiti. **P**rim⁹ est positū
 nus quē tenuit danielē i dignitate: q̄ a dario q̄ balthasar suc
 cessit fuit p̄stitut⁹ vnus de trib⁹ p̄ncipalibus regni p̄ncipib⁹.
 audito enī q̄ p̄cedentē visionē exposuerat: durit cū secū i ma
 diā honorifice p̄t ei⁹ sapiam et tenuit eū in illi honore in quo
 posuerat eū balthasar q̄ fecerat cū tertii i regno suo: vt dictū
 est ca. p̄cedēti. i. vnū de trib⁹ p̄ncipalib⁹ regni fuit: et **H** q̄ d̄
 hic: **P**lacuit dario medo. i. filio altayagis ad differētiā alteri⁹
 dari q̄ fuit fili⁹ asueri quē debellauit alexāder magn⁹. **C** **E**t
 consi. su. regnū satrapas. ex. sicut. **S**. dictū est: satrape dicun
 tur q̄si rapiētes sat. isti igit̄ erāt p̄stituti p̄ totū regnū i diuer
 sis partib⁹ ad pecunias colligēdas. **D** **E**t sup̄ eos p̄ncipes
 tres. maiotes. i. post regē. seḡ: **E** **E**t rex nō susti. molestiā.
 duplici de cā. **A**na q̄ iā erat antiqu⁹. **A**lia q̄ erat monarcha
 nouus. et in p̄ncipio taliū solent aliq̄ mag⁹ rebellare. ideo curā
 regni alijs tradiderat vt ip̄e posset magis vacare circa hostes
 reprimēdos si insurgerēt. **F** **I**git daniel. **D**ic secundo ponit̄
 gradus cōparatiū honoris ip̄i danielis: q̄ nō solū satrapas
 sup̄bat: sed etiā alios duos p̄ncipes q̄ erāt p̄stituti cū eo sup̄
 totū regnū: vt visum est. et cā subdit̄: **g** **Q**uia sp̄s dei. i.
 x̄tus a deo data ad cognoscēdū q̄ agēda sūt et exequēda.
h **A**mplior erat in eo. i. maior intēline et extēline. **i** **P**or
 ro rex. **H**ic pōit̄ gradus sup̄latiū honoris: quē reuoluit sibi
 exhibere p̄pter eminentiāz sue sapientie: q̄ rex voluit eū alijs
 duobus maioribus p̄ponere vt sic esset super totū regnum im
 mediate post ip̄m. **k** **A**n̄ et p̄ncipes. **P**ost q̄ describit̄ est
 honor ex parte danielis. hic p̄sequēter ponit̄ linor emulatiōis
 ex parte p̄ncipū qui solet vigere in curijs magnatorū: et quia
 inuidus semp querit occasionem contra innocentē: ideo p̄mo
 querunt occasionē contra danielē circa cōuictum carnale.
 secundo circa ritum legalem. ibi: **D**ixerūt ergo. tertio circa cō
 temptum regalē. ibi: **A**ri ergo illi. **I**n prima parte dicitur sicut
Unde. i. p̄pter excellentiā danielis quē rex volebat p̄ponere
 omib⁹. **l** **P**ncipes et satrape. moti a p̄ncipibus.

A

C

D

Q

Et vsq; ad oc.
Tanta regi libera
di cu cupiditas e
rat: vt quis porē
tissim' vsq; ad oc
casum solis cibuz
nō capiat: tanta il
lis in malo ptna/
cia: vt nec volūta/
te regis moueant
nec iuria. **b** **D**e
us tu' quē. **E**dit
multitudinē t ad
uersarijs pferenti
bus nō audet ne
gare mortē amici:
et qd ipe obtinere
nō pōt porēne dei
cōmittit. nō ambi
gue loqitur auda
cter affirmat: **D**e
tu'. q. c. f. i. l. t. au/
dicat tres pueros
quis iseriores flā
mas viciisse baby/
lonicas: et danieli
mysteria multa re
uelata. **c** **H**e qd
fieret. **Q**ui de leo/
nib' secur' est: de
homib' pmetescit:
ne qd ptra danielē
moliānt inimi
ci. **d** **E**t abiit
rex in. **Q**uāta be
nivolētia nec no
cte nec die cibū ca
pit: nec dormit: cū
ppha plectrāte qsi
vno pēdet affectu.
nos q p pēis. p/
prij: quāto magi
debeat' vigilijs et
ieiunijs deū ad mi
sericordiaz flecte
re: cū rex deū nesci
ens. **B** facit pro eo
quē vult a piculo
liberare. **L**acus
larine aquarū dul
cium congregatio
et benacus lacus
et alij: quod greci
lumin. i. stagnum
vocat. **e** **P**u
tas. **N**on dubitat
qui supius dixit:
Deus tuus libera
bit te: sed in ambi
guo suam tempe
rat: vt cū daniel i
columnis apparue
rit quāto res iere
dibilior: tanto ad
uersus pncipes iu
stior sit idignatio.
f **D**e' meus mi.
Adem dicat q erui
tur a faucib' inui
sibilium leonū: id
est de lacu leonum
inferni.
g **E**t cōclusera
ra leonū. **N**on mu
rata est feritas aut
rabies leonuz: sed
ab angelo pclusa:
qz pcellerat ppbe
g bona

mo qui rogaret quenq; de dijs et
hominib' vsq; ad dies triginta ni
si te rex mitteret in lacū leonum?

Ad quod respondens rex ait: **T**e

regnū medox atq; pfarū vt saluem' qd daniel nūc
sub vario nunc sub epro fuisse memoratur.

rus sermo iuxta decretum mēdo/
rum atq; pferarū: qd pperuicari
non licet. **T**unc respondentes dixē

rūt coraz rege: **D**aniel dē filijs ca/
a f quasi quod magis intolerabile.

priuat' iude nō curauit de lege

tua et dēdicto qd pstituiti: s' trib'

trib' p die orat obsecratione sua.

Qd verbū cū audisset rex sar' ptri

stat' est: et p danielē posuit cor vt

liberaret eū: et vsq; ad occasū solis

laborabat vt erueret illū. **T**uri at

llū itelligētes regē dixerūt: **S**cito

rex qz lex medox atq; pferaz ē: vt

oē decretū qd pstituerit rex nō lice

at imitari. **T**ūc rex pcepit et ad

duxerūt danielē: et miserunt eū in

lacū leonum. **D**ixitq; rex danieli:

De' tu' quē colis sp ipe liberabit

te. **A**llatusq; ē lapis vn' et posuit ē

super os laci quēz obsignauit rex

a f ne qd suspitionis contra eos h're videret: et qsi

a f ne qd suspitionis contra eos h're videret: et qsi

a f ne qd suspitionis contra eos h're videret: et qsi

a f ne qd suspitionis contra eos h're videret: et qsi

a f ne qd suspitionis contra eos h're videret: et qsi

a f ne qd suspitionis contra eos h're videret: et qsi

a f ne qd suspitionis contra eos h're videret: et qsi

a f ne qd suspitionis contra eos h're videret: et qsi

a f ne qd suspitionis contra eos h're videret: et qsi

a f ne qd suspitionis contra eos h're videret: et qsi

a f ne qd suspitionis contra eos h're videret: et qsi

a f ne qd suspitionis contra eos h're videret: et qsi

a f ne qd suspitionis contra eos h're videret: et qsi

a f ne qd suspitionis contra eos h're videret: et qsi

a f ne qd suspitionis contra eos h're videret: et qsi

a f ne qd suspitionis contra eos h're videret: et qsi

a f ne qd suspitionis contra eos h're videret: et qsi

a f ne qd suspitionis contra eos h're videret: et qsi

a f ne qd suspitionis contra eos h're videret: et qsi

a f ne qd suspitionis contra eos h're videret: et qsi

a f ne qd suspitionis contra eos h're videret: et qsi

a f ne qd suspitionis contra eos h're videret: et qsi

a f ne qd suspitionis contra eos h're videret: et qsi

a f ne qd suspitionis contra eos h're videret: et qsi

a f ne qd suspitionis contra eos h're videret: et qsi

a f ne qd suspitionis contra eos h're videret: et qsi

a f ne qd suspitionis contra eos h're videret: et qsi

a f ne qd suspitionis contra eos h're videret: et qsi

a f ne qd suspitionis contra eos h're videret: et qsi

a f ne qd suspitionis contra eos h're videret: et qsi

a f ne qd suspitionis contra eos h're videret: et qsi

a f ne qd suspitionis contra eos h're videret: et qsi

a f ne qd suspitionis contra eos h're videret: et qsi

a f ne qd suspitionis contra eos h're videret: et qsi

a f ne qd suspitionis contra eos h're videret: et qsi

quid nō cōstituit vt omnis homo qui ro. et sic loquun
tur tacito nomine danielis: vt cū rex responderit generalit'
q omnis trāsgrediens statutū sit morte puniendus: nō pos
sit postea excipere danielē: qz rēpōso habito a rege: vt patet
in littera: pposuerunt accusationē suā dicētes: **a** **D**ani
el. ipm nomināt nomine iudaico tacito nomine balthasar.
qd erat nomē regū. **A**ddūt etiā conditionē seruile: vt ma
gis puer cent regē cū subdit: **b** **D**e filiis captiuar'. iste
nanq; deberet esse humilis. **c** **N**ō curauit de lege tua.
q ab omnib' ē venerāda. **d** **E**t de edicto tuo. qd pēi est:
qz illa lex erat posita sub pcepto: qd contēpserit trāsgredien
do qd pphant p b qd subdit: **S**z trib' temporib' p die orat
et. **e** **Q**uod verbū cū audisset rex. **H**ec ē tertia ps pnci
palis hui' ca. vbi describit rigor condēnationis ex pte re
gis. vbi tria notant. **p**rimū ē malicia hosti impellenti. **S**e
cundū ē miseria hominis innocēt'. ibi: **T**ūc rex pcepit. **T**er
ciū ē mesticia reg' imperant'. ibi: **E**t abiit rex. **C**irca pāmū
dē sic: **Q**d vbi cū audisset rex sar' cōtristat' ē: qz pcepit
fraudē eoz et nō audebat de plenitudine potestatis frāgere
edictū in pncipio sue monarchie: qz reges d nouo creati so
lēt iurare qz seruabūt p̄suetudines regnū: et ideo si ptra con
suetudinē frangerēt tale edictū immineret piculum de fediti
one q de talib' solet accidere: et ideo alio mō conat' ē rex da
nielē liberare: ppter qd subdit: **f** **E**t p danielē posuit
cor. i. intelligentiā et conatū. **g** **A**t liberaret eū. interp
tando. s. edictū: et se multipliciter excusando. et licet modus
hic nō exprimat: tñ intelligit p hoc q in talib' parz sequi
tur: **b** **T**uri aut illi. s. accusatores pessimi. **i** **I**ntelli
gentes regē q. s. velle modis varijs liberare danielē.
k **D**ixerūt. ad contrariū arguēdo. **l** **S**cito rex. quia
lex medox et pferaz ē. et ideo reducūt edictū regis ad me
morā: qz ita erat exp̄ssuz q nullomō poterat danielē excu
sare qn fecisset contrariū: nō enī poterat excusare ex parte
legis qz erat firmata irruocabilis vt visum est: nec ex pte
orant': qz in ea sic dicit: **O**mnis hō q petierit et. et sic in ea in
cludit danielē et alij: nec ex pte orati qz dicit: **A** qm qz
deo et homine. **m** **T**ūc rex pcepit. **H**ec describit mi
seria hominis innocēt'. s. danielis. et hoc ē qd dicit:
n **A**dduxerūt danielē. vidēs ergo rex q nō poterat libe
rare danielē nisi frangendo decretū q fractio erat sibi picu
losa et toti cōmunitati rōne p̄dicta: ideo tanq; min' maluz
fm estimationē suā elegit eis tradere danielē et maxime qz
firmis credebatur qd eū liberaret: sic audierat de trib' so
cjs suis liberatis de camino. et hoc est qd sequit post:
o **D**eus tuus quē colis sp ipe liberabit te. qz fm q dicit
glosa nō loquit dubitative sed affirmative. **p** **A**llatus
qz est lapis vnus. magnus. s. et ponderosus. **q** **E**t posui
tus est sup os laci. ne aliquis posset ingredi: qz magi time
bat rex de crudelitate hōim ptra danielē qz de ferocitate
leonū. et hoc est qd subdit: **r** **Q**uē obsignauit rex et.
ne aliq; intraret sine scitu suo. cui' causa subdit: **R**e quid
fieret ptra danielē. **s** **E**t abiit rex. **H**ic ponit mesticia
regis ex p̄dēnationē danielis. et hoc est qd dicit: **t** **E**t dor
muit incenat'. i. abiit ad dormiendū: ita q non dormiuit.
vñ sequit: **v** **E**t somn' recessit ab eo. tum ex tristitia. tñ
ex defectu cibi. **x** **T**ūc rex pmo. **H**ec est qz pars pnci
palis vbi describit tenor liberationis ex parte dei. vbi tria
notant: innocētia liberata: inuidia lacerata. ibi: **I**ubente
aut rege. et dei magnificētia p̄dicata. ibi: **T**ūc dant'. **C**ir
ca pāmū dē sic: **T**ūc rex pmo diluculo. i. sumo mane trāfacta
illa nocte. **y** **C**ōsurgēs festin' ad lacū leonū prexit. ex
magno enī desiderio liberādi danielē rex q p noctē vigila
uerat: vt dictū est etiā in mane nō dormiuit: qd tñ solet esse
remediū maximū ptra vigiliā noctis. **z** **A**ppropinquas
lacui danielē voce lachrymabili inclamauit. ex affectu enī
cordis lachrymat' est: qd tñ reges solēt cauere qntuz pos
sunt maxime corā p̄plo: ne mliebres esse videant'. **a** **D**a
niel serue dei viuentis. hoc dicit quantū ad differentia ido
lorum que nō viuūt. **b** **D**eus tuus cui tu seruus semp:
putasne valuit te liberare a leonibus: nō dicit hoc dubitā
do de dei potētia: sed vt cum daniel ptra opinionē huma
nam illeus apparuerit: iustior appareat indignatio regis
contra accusatores danielis. sequitur: **c** **D**eus meus
misit angelum suum. quia opera mirabilia facit ministerio
angelorum. **d** **E**t cōclusera ora leonum. q. d. natura feri
tatis leonum nō est mutata sed ab angelo p̄hibita. quod
patuit ex effectu sequēti in accusatores suos.

Subēte

Bona opera: vt nō nō tam grā q̄ iusticie retributio in hac li-
beratioe notet. a **T**ūc Darius. Sicut per nabuchodo-
nosor: ita in h loco quidā per dāriū p̄trariā interpretant fori-
tudine que oēs vocet ad p̄nam. r querit vtrū in isto mūdo
futurū sit an in altero: vel post alios mūdōs: sed hoc delira-
ras nationes p̄ seruos dei signa fieri
vt p̄dicet cult⁹ r religio vni⁹ dei.
b **P**orro daniel. Q̄ supra in fine p̄
me visionis legi: fuit aut daniel v-
q̄ ad primū annū cyri regis nō vire
eius tps accipiendū est. Cū in vltima
visione legam⁹ anno tertio cyri regis
perfarz verbū reuelatū est danieli co-
gnomento balthasar: sed b significat
q̄ vsq̄ ad primū annū cyri regis qui
chaldeoz destruxit imperium: daniel
potēs fuerit in chaldaea post a dario i
medos trāslar⁹ est. **Ca. VII**

Anno p̄mo. Hec pericope et se-
quens priores sunt iuxta histo-
riam q̄ due supiores. hec enī r
sequens primo r tertio anno. B. regē
accidisse memorant. Illa autē q̄ ante
superiore lecta est nouissimo die regni
ei⁹: r nō solū in danielē sed in hie-
remia q̄ r Ezechiele legit⁹. S; in su-
perioribus historie ordo sequit. quid
sub nabucho donosor: r balthasar: r da-
rio siue cyro mirabilium signoz q̄ ac-
ciderit. In his vero narrant somnia:
que singul⁹ visa tpi⁹ q̄ rū solus p̄ba-
p̄scius: r ideo nullā hnt apud barba-
ros signi vel reuelatiōis admiratiōez.
Scribunt aut vt apud posteros eorū
memoria p̄seueret. **Quattuor**

Mico. de lyra

a **S**ubente aut rege. Hic describit i-
uidia lacerata cū d: b **A**dducti
sunt viri illi q̄ accusauerūt danielē. B
erat iustū fm penā talionis que max
me h; locū inter equales: sicut erat in
pposito. c **E**t nō perue. vsq̄ ad pa-
uimentū laci rē. Iosephus dicit q̄ ac-
cusatores dixerūt leones fuisse satia-
tos carnib⁹: r ideo danielē nō tetigis-
se: tunc rex iussit vt ipi daret carnes
leonib⁹: q̄ cū vellent facere: leones
eos decerpserūt ante q̄ venirēt ad pa-
uimentū: r ex h p̄tz manifeste q̄ dani-
el ex sua iusticia fuerat liberatus.

Iosephus
li. 10. c. vi.

Tūc Darius. Hic describit dei ma-
gnificētia p̄dicata per regē Darius p̄
pter visum miraculū: r p̄tz snia ex p̄-
dictis in p̄ncipio. itē. ca. r in fine ca. p̄-
sentis. **Moralit̄** exponēdo p̄cessus
emulatiōis describit in h ca. q̄ emu-
lis p̄mo notat ambitio: ex hac secuta
est elatio: ex hac emulatoz insidiatio:
ad vltimū istoz deiectio: r hec oīa patent in lra. Ad euaden-
dū aut emulationē exemplo danielis recurrēdū ē ad orōnē:
et in mō orādi cōsidera q̄ daniel ingressus ē domū. in q̄ notat atten-
tio legis. In cenaculo: in quo notat excessus p̄templatiōis.
Trib⁹ tpi⁹: in quo notat ordinatio tpi⁹. Flectebat genua:
in q̄ notat p̄fessio oris. Ad ista sequunt liberatio ei⁹: in q̄ ap-
paret equitas dei: r emuloz p̄ditio: i q̄ apparet dei seueritas.

Moraliter.

Ergo daniel superabat p̄nci-
pes om̄s r satrapas: q̄ spūs dei amplior erat in illo. Porro
rex cogitabat p̄stituere eū sup oē regnū. Per hoc docent p̄n-
cipes p̄stituere post se maiores q̄ p̄cellunt alijs in sapia r bo-
nitate vite. k **A**n p̄ncipes r satrape q̄rebāt vt inuenirent
occasione danielē ex latere regis. i. elongandi eū a regis ami-
cicia r familiaritate. Scribit enī Eccl. r. Initiū om̄is peccati
supbia. Propter quā p̄ncipes isti indignabant danielē eis
p̄poni: r ex hac indignatiōe p̄cesserūt ad iniqua p̄tra danielē.

lem. p̄mo suggerēdo regi legē inique p̄stitutōem: r scdō insidi-
ando danieli vt possent p̄tra eū p̄bare legis trāsgressiōem: vt
per h p̄dēnaret ad mortē. Itis aut siles sunt cupidī p̄ncipuz
r p̄relatoz p̄siliarij q̄ suggerūt eis statuta graua r iniqua fie-
ri vt ex eoz trāsgressiōe innoctēs accusari valeāt: r in reb⁹ v-
p̄sonis dānificari. q̄ **A**d cū dani-
el cōperisset. hic pontif occurrus mali-
cie inuidoz: q̄d maxime fit p̄ recursum
ad deū in orōne deuotiōis: ideo sequit:

corā eo iusticia iuēta est i me: b r
corā te rex delictū n̄ feci. Tūc ve-
hementer rex gauisus ē sup eo: r
danielē p̄cepit educi d lacu. Edu-
ct⁹ q̄ ē daniel d lacu: r nlla lesio i

a **S** fides vincit mundum.
uēta ē i eo: q̄ credidit dō suo. **Iu**
bēte at rege: adducti s̄ viri illi q̄
a **S** neq̄ enī lex equi-
or vlla est q̄ necis artifices arre p̄tine sua.

accusauerūt danielē: r i lacū leonū
missi sūt ipi r filij r vxores eoz: r
a **S** ibi erat fortis gradus ascensionis.
nō puenerūt vsq̄ ad pauimentū

a **S** vbi p̄tz danielē seruati esse dei potentia: non
leonū voluntate vel segnitie.

laci: donec arripent eos leones:
a **S** vt pax vobis multiplicetur.

r oīa ossa eoz cōminuerūt. Tunc
darius rex scripsit vniūsis ppou-
lis et tribub⁹ r linguis habitanti-
bus in vniuersa fra. Pax vobis

a **S** hic est miracul⁹ fruct⁹ vt nomē dei exaltet.
multiplicet. A me ergo p̄stitutus
est decretū: vt i vniuerso impio r

a **S** alij mortui.
regno meo trēmiscāt r paueāt de-
um daniel. Ipse est enī de⁹ vñēs

a **S** alij transiōij.
r eternus i secula: et regnuz eius

a **S** honor.
non dissipabit: et potestas eius
vsq̄ in eternum. Ipse liberator

a **S** in quo probatur verus deus.
atq̄ saluator faciens signa et mi-
rabilia in celo et in terra: qui libe-
rauit danielē de lacu leonum.

a **S** in chaldaea in summo honore.
b **P**orro daniel p̄seuerauit vsq̄ ad
regnū dārij: regnūq̄ cyri perse.

a **S** in quo probatur verus deus.
c **A**nno p̄mo bal **Ca. VII** et
thasar regis babylonis

a **S** in quo probatur verus deus.

a **S** in quo probatur verus deus.

a **S** in quo probatur verus deus.

a **S** in quo probatur verus deus.

a **S** in quo probatur verus deus.

a **S** in quo probatur verus deus.

a **S** in quo probatur verus deus.

a **S** in quo probatur verus deus.

a **S** in quo probatur verus deus.

a **S** in quo probatur verus deus.

a **S** in quo probatur verus deus.

a **S** in quo probatur verus deus.

lem. p̄mo suggerēdo regi legē inique p̄stitutōem: r scdō insidi-
ando danieli vt possent p̄tra eū p̄bare legis trāsgressiōem: vt
per h p̄dēnaret ad mortē. Itis aut siles sunt cupidī p̄ncipuz
r p̄relatoz p̄siliarij q̄ suggerūt eis statuta graua r iniqua fie-
ri vt ex eoz trāsgressiōe innoctēs accusari valeāt: r in reb⁹ v-
p̄sonis dānificari. q̄ **A**d cū dani-
el cōperisset. hic pontif occurrus mali-
cie inuidoz: q̄d maxime fit p̄ recursum
ad deū in orōne deuotiōis: ideo sequit:
† Ingressus est domū suā. p̄ quod
ostendit q̄ oratio debet esse secreta: sic
dicit d. art. vi. ca. 2. p̄m tuū in
abscondito rē. debet etiā esse ad deum
intenta. q̄d notat cū dicit: r **E**t fene-
stris ap̄tis in cenaculo suo cōtra hie-
rusalē. scz celestē: vbi de⁹ videt facie
ad faciē. debet etiā esse p̄seuerans r cō-
tinua. q̄d notat cū d: s; **T**ribus
tpib⁹ in die. s. mane: meridie r vesp̄e.
p̄ mane significat etas iuuetutis. per
meridie etas media: r p̄ vesp̄e etas
senectutis. debet etiā esse cū reueren-
tia. q̄d notat ibi: r **F**lectebat ge-
nua sua. r etiā deuota. ideo subditur:
vt **E**t adorabat. s. adoratiōe laetit̄e.
debet etiā esse cū humilitate. id subdi-
tur: r **E**t p̄tebāt corā dño. s. p̄tē
p̄li q̄ reputabat sua: eo q̄ erat de po-
pulo illo. Et secur⁹ est effect⁹ orōnis.
scz orantis liberatio ex dei benignita-
te. ibi: d; **D**e me⁹ misit angel⁹ suū
r clausit ora leonū rē. r inuidoz de-
structio ex ei⁹ seueritate. ibi: a; **I**n
bente aut rege adducti sunt viri illi q̄
accusauerūt danielē r i lacū leonūz
missi sunt rē. r sic impletū ē illud p̄ro-
uerb. xxvi. Qui fodit foueas incidet
in eam. **Ca. VII**

Anno primo balthasar. Supra
posuit p̄pheta q̄nq̄ visiones q̄
respicūt christi primū aduentū.
hic p̄sequēter ponit alias q̄nq̄ que re-
spiciunt ei⁹ aduentū scdū. Prima est
de quattuor animalibus monstruosis: et
de aduentu iudicis: r designat vltime
tribulatiōis totales p̄cessum. scdā de
pugna persarū r grecoz sub specie a-
rietis r hyrci: que designat eiusdē tri-
bulatiōis p̄ncipalem cōflictū. tertia
de hebdomadibus abbreviatis vsq̄
ad mortē christi: que designat eiusdē
tribulatiōis solatiū: q̄ tpe persecutio-
nis antixpi maximū solatiū erit fidelis
bus de memoria passiōis xpi. quarta
de apparitiōe viri liberatiōem p̄li p̄-
nunciantis: que designat eiusdē tri-
bulatiōis terminū. quinta de pugna
xpi r victoria finali sub signo regē aq̄-
lonis r austru: r designat eiusdē tribu-
lationis triumphū. Partes etiā pate-

bunt in quinq̄ capitulis sequētib⁹ p̄ ordinem positis. Circa
primam visionē cōsiderandum q̄ causa materialis ē de quat-
tuor regnis mūdi p̄ncipalibus fideles successiue affligenti-
bus: r de regno xpi p̄fecte obtento in iudicio finali omnia re-
gna p̄terente. Causa finalis ē p̄uidencia r cautela cōtra futu-
ram tribulatiōem: q̄ minus feriunt iacula que p̄uidenc: et vt
ostendatur q̄ vsq̄ ad finē mundi p̄uersorū molestia ē fideles im-
pugnatura: r iustoz modestia tandēz victura: r antixpi mole-
stia finaliter pertitura: r xpi militia eternalit̄ regnatura. Cau-
sa efficiens p̄ncipalis ē spūs sanctus animo desideranti r de-
uoto infundens cognitiōem regnoz: tempoz: r factorū.
Daniel autem est causa efficiens instrumentalit̄: ista sub qua-
dam breuitate describens. Causa formalis in diuisione consi-
stet: r diuiditur in duas partes: quia primo p̄mittitur q̄dam
p̄fatio respectu sequētum. secundo describitur ip̄a visio. ibi:
Videbam in visione mea. Circa primum tria ponuntur. Pri-
mum est tempus in quo ista visio facta ē. cum dicit: Anno p̄-
mo balthasar. Ex quo patet q̄ daniel non posuit visiones fm

ordinem

YZ Et sic

G diaboli eē vel demonē sed vniū de hoīb? in quo tot? sathanas
corpalliter est habitatur? Est enī hō fili? p ditiōis q extollit su-
pra oē qd dē dē aut qd colit: vt in tēplo dei sedeat ostendens se
tāq? sit dē. a Throni po. sūt. angelice virtutes. Gel. xliij. se-
dēb. nōz qd Johānes describit. Alīcū dñs aplis ait: Sedebit?

Job. s. d. sup sedes. xij. iudicātes. xij. tri. isrl. An-
geli enī dñi t oēs electi dñi i iudicio co-
mitabunt? et erunt throni dei: qz in illis
sedebit. Throni. Quos iohannes.

xliij. thronos dicit de qbus Paulus:

Sine throni: siue dñationes. Et i enāgo

lō: Sedebitis sup sedes. xij. iudicantes

xij. trib? isrl. b Antiqu? dierū. q apd

lohānē solus i throno sedet. Antiqu?

dier? pater. s. licet em psona filij in iudi-

cio appareat: nō dērit tñ pater vel spūs

sancr? t pater est a se filius a patre: t qd

quid habet impurat ei a q est. Sedēs

aut? t verus dier? dicit deus: vt eterni

iudicis habit? demōstret. Sener qz de-

scribit vt maturitas sñe cōprobet.

ut. 9. d. c Vestimētū ei? Saluator: trāfigurā

t mōre: t glām diuine maiestāt assūmēs

in cādidiis vestib? videt. d Thron?

eius. p pōtōres tōmētōz magnitudi-

ne pñmēscāt: t iusti saluent: sic tñ qñ p

ignē. Thron? dei Dōnalit vt ait pte.

sūt monachi t heremite qd in vno loco de-

gentes deo militare studēt nec p loca dis-

currūt: quoz quietis cordib? insidet dē?

q bñ flamma ignis dicunt: qz dilectione

dei t pñm t desiderio patrie celestis i-

flāmant. e Rote eius. Alī currus.

Eccebiel qz dñm sedēt quadrige indu-

cit. t oia dē flāma sūt. de quo alibi: De-

us noster ignis cōsumēs est: vt ligna: se-

nū: stipulā: arsura in die iudicij nouerit.

96. m. Et i psalmo: Ignis ante ipm pcedet

et inflāmauit in. c. l. eius. Rote ei? p-

dicatores. apli. s. et eoz successores: qd sū-

ma celebratē mūdū pdicando pagra-

uerūt: q bñ ignis accensus dicunt. de q

dē: Ignē veni mittere i terrā: t qd. v. n.

v. a. f Milia millū. Mō q tātus nūe-

rus sit seruo? dei: sed qz human? sermo

maiorē exprime nō potuit. Milia mi-

lū. Nec sunt milia t he milia des: de q-

bus in psalmo: Curr? dei. x. milib? mul-

tiplex tē. Et alibi: Qui facit angelos su-

os spūs: t in. s. f. l. Duplex angeloz offi-

ciū est. Alī pñia iustis retribuūt. Alī

singulis pñnt cruciatib?. Milia mi-

lū. Reg. Supno? ciuiū numer? t infi-

nit? t definit? est deo numerabilis: t no-

bis innumerabilis: qñs aliud ē assistere

aliud amīnistrare. Assistunt enī alie. pculdubio pñtes q ad q-

rendā hoīb? pacē t nūciā dā nō exeunt. Ministrant vero hī q

ad explenda officia nūcio? veniūt: sñ et tps cōtēplatione ab in-

li quasi oculi hoīs erāt in cornu

a s simile Johānes in apocal. post hec statim sui

in spū tē. vsq? q sūt seprē spūs dei.

isto t os loquēs ingētia. Aspiciē

a s fecurus iudex t verus.

b bā donec throni positi sūt: t antri

a s excellentia dēitatis.

c qu? dierū sedit. Vestimētū ei? q?

a s purū ostendit sincerū qz iudicis et nullā per-

sonā in iudicādo recipiens.

f si nix cādidiū: t capilli capitis

d ei? quasi lana munda. Thronus

a s vt malos puniat: bonos purget. b s veloci-

tas iudicij in peccatores.

e eius flammē ignis rotē eius ig-

a s seueritas iudicij. b s vt pccōres traheret

in gehennam.

nīs accensus: flūu? igneus rāpi-

f dusq? egrediebāt a facie ei? t apī

lia miliū ministrabāt ei: t decies mi-

a s ordo pñcantium.

lies cētena milia assistebāt ei. Ju

a s ordo iudicij

diciū sedit: t libri aperti sunt. As

a s antichristi.

piciebā ppi vocē sermōnū gran

a s contra deum.

i diū quos cornu illud loqbat. Et

vidi qñ interfecta esset bestia: et

s sicut christus est caput omniū bonoz ita anti-

christus omniū maloz. s oēs mali.

perisset corp? ei? t traditū eēt ad

a s gehēne. s tūc enī oia regna finient.

comburendū igni: aliax quoq?

a s bñ? vniūt sub antichristo. b s a deo. s electi

tēpora vite constitutā essent eis

a s qñ diu durabit psecutio: breuiari enī sunt dies

illi ppter electos.

k vsq? ad tps t tps. Aspiciēbam er

go i visione noctis: t ecce cū nu-

q

homo purus. a Et os lo. trigē. qz pñmēdo t cōmān-
do multos decipiet t de multis iactabit se q facere nō po-
test. b Aspiciēbā. Hic ponit aduētus xpi ad iudiciū
venitūs et regnū antichristi cōtēntis. t diuidit in duas
pres: qz pñmo ponit eiusdē iudicialis pñdētia rōne dēta-

tis. scōo ei? triūphalis victoria ex

parte humanitatis. ibi: Aspiciēbā

q in visione noctis. In prima igit

pre dicit sic: Aspiciēbā. i. cōsidera-

bā illud cornu parvū qd signifi-

cat antichristū. c Donec throni

positi sūt. dicit throni in plurali: qz

nō solus xps iudicabit s apli t vi-

ri pfecti ei assistēt i iudicio sup thro-

nos sedendo. d Et antiqu? dier?

sedit. hoc dicit qñ ad iudicē pñm-

cipalē q dē antiqu? ppter eternita-

tē. e Vestimētū ei? cādidiū qñ

nix. In hoc notat excellētia dēita-

tis q est lux in accessibilis qz cādōz

inter alios colores plus habet de

luce. f Capilli ei? quasi lana

mūda. b dē ppter maturitatē iudi-

cantis: qz snia dei nō est festina sed

mature plata. g Thron? ei? flā-

ignis tē. b dicit ppter glū verita-

tis. iste cōditiones pñdēt debēt eē

in vero iudice. h Flūu? igneus

rapidusq? p hoc designat pena in-

fernalis trahēs pccōres i infernū.

i Egrediebāt a facie ei? qz tollitur

impi? ne videat faciē dei. k Mi-

lia miliū ministrabāt ei. ecce du-

plex angeloz officiū. s. angelom-

ministratiū nobis ex dei ordinatio-

ne. cū dē: Ministrabāt ei. t officiū

angeloz assistētū q vacat cōtēpla-

tionē diuine. cū subdit: i Et de-

cies milies cētena milia assiste. ei.

t notādū q hic ponit nūerus de-

terminat? p indeterminatō: qz an-

geli sunt i maximo numero nobis

indeterminato. videm? enī sensibi-

liter t corpa celestia qñ incōpabi-

liter excedūt elemēta: qz vna stella

visu notabilis i firmamētō maior ē

tota tra. cū igit angeli videāt sic se

bñ respectu hoīm sic corpa celestia

respectu elemētoz: t nec angeli pos-

sint excedere hoīes i cōtinua quātā-

tate: iō ex b arguūt sacri t doctores

q excedūt eos qñ incōpabiliter in

nūerositate. m Iudiciū se. t. l.

apti sūt. i. libri cōsciarū qz cōscia cū

tu libet patebit oib? vt snia iudi-

cis appeat oib? recta. s. i. liber vite aperiet q tenebīs in

manu dei t lib? mor? q tenebīs i manu accusatoz.

n Aspiciēbā. i. cōsiderabam q snia daret de bestia. s. de re

gno antichristi: q vt visū ē quodā mō pñnt ad quartū re-

gnū. o Propter vocē tē. i. ppter blasphemias ab anti-

christo platas p deū. p Et vidi qñ tē. qz interficiet an-

tichristus xute dei. fm q dicit aplus. ij. ad Thessal. ij.

Quē dñs ielus interficiet spū oris sui tē. q Corp? ei?

id est hoīes mali q sūt corpus antixpi: sic xps ē caput oīm

bonoz. r Et tra. esset tē. s. infernali. s Aliarū qz be.

tē. i. vidi. s. q oīs pñs tūc cessabit. t Et tpa vite cōstī-

tura eēt eis. a deo pordināte. v vsq? ad tps t tps. i.

qñ diu durabit psecutio bonoz a malis. t p primū tps in-

telligit psecutio q fuit añ primū xpi aduētū. p scdm tēpus

psecutio fidelū vsq? ad aduētum xpi scdm. s. ad iudiciū.

el fm aliqz b ē referēdū ad tps psecutiōis antixpi. sed

prima expositio melior videt: qz psecutio antichristi dura-

bit p tps t tpa et dimidiū tps: vt bñ. j. xij. ca. x Aspiciē-

bā. hic describit xpi triūphalis victoria quātū ad ei? hu-

manitatē. t b ē qd dē: Aspiciēbā. i. cōsiderabā cui pñs ab-

lata ab antixpo daret. y Et ecce cū nubib? celi. sicut ei

xps ascēdit in celū fm humanitatē obsequio nubib? ita est

am veniet ad iudiciū: vt bñ. j. xij. ca. j. vbi dicit: Hic ielus q

2 assumptus

Possit hominū
cōuenire: aut
quis sit hic rā
potens q̄ oēs
gētes fuit ei
qui cornu par
uum quod an
tiochum inter
ptatur confre
git atq; priue
rit. Si dicit q̄
a iuda macha
beo sit supera
e: doceat quo
modo cum nu
bibus celi ve
niat quasi fili
hominis: et vs
q̄ ad antiquū
dierum perue
niat et def po
testas et honor
et regnū et quō
omnes popu
li tribus et lin
gue seruiēt ei:
et potestas ei:
potestas eter
na sit que nul
lo fine clauda
tur. **E**t ter
ra. Quia ter
rena. Omne
autem terrenū
revertit in ter
ram. Facti nō
accipient ter
renū sed cele
ste. Cesset er
go mille anno
rum fabula.
Et sermo
nes cōtra rē.
Symmachus
sermōnes q̄si
de loqueretur
ut qui assumit
dei potentiam
x̄ba quoq; di
uine maiesta
tis assumat.
Et sanctos
altissimi c. rē.
Superabit ei
sanctos in tan
tam elatus su
perbiā: ut le
ges et cerimo
nias mutare
conetur: extol
lens se super
omne quod di
citur deus aut
quod colitur.
Et mutare
tempora et le
ges rē. tempo
ralia scy vel oz
dinem et cur
sum temporū.
Et dimidiū
temporum rē.
Und: Nisi ab
breuiari essent
dies illi non fi
eret salua om
nis caro.
Ego

a s qui apud Jobānē leo de tribu iuda radix daniel dicit:
b s a sumo celo egressio ei et occurrus eius. v. ad f. o.
bib celi: quasi fili hoīs veniebat: et usq; ad
a s p oia equalis patri. **b** s in cruce.
antiquū dierū puenit: et in cōspectu ei^o obtu
s parer. **a** s data est mihi ois potestas. **s** nomē qd
est super omne nomen.
lerūt eū. **E**t dedit ei potestātē et honorē et re
a s omnes gentes seruiēte ei.
gnū: et omnes populi tribus et lingue ipsi ser
a s potestati eius quis resistit.
uiēnt. Potestas ei^o potestas eterna q̄ nō au
a s et regni eius nō erit finis. **a** s hīs vīsio.
feretur et regnū ei^o quod nō corrūpet. **hōr**
s hominis. **s** quia.
ruit spiritus meus. **E**go daniel territus sum
a s mentis.
in his: et visiones capitis mei cōturbauerūt
a s ergo. **b** s cup^o viderā imaginē. **c** s intelligēcie.
me. Accessi ad vnū de assistentib^o et veritā
s vīsio.
tē querebā ab eo de oib^o his q̄ dixit mihi in
s expōitionē.
terptationē sermonū: et docuit me. **H**e quat
a s ergo. **b** s post regna mūdi finita post mortē antichristi
tuor bestie magne quattuor sūt regna q̄ cō
a s qz terrena. **b** s post regna mūdi finita post mortē antichristi
surgēt de terra. **S**uscipient aut regnū sancti
a s machabei nō obtinuerūt regnū in pperuum.
dei altissimi: et obtinebūt regnū vsq; in secu
lum et seculū seculorū. **P**ost hoc volui diligē
ter discere de bestia quarta: q̄ erat dissimilis
valde ab oib^o et terribilis nimis. **P**ētes et yn
s ergo.
gues ei^o ferrei: comedeat et cōminuebat: et
reliqua pedib^o suis cōculcabat. **E**t de corni
**b^o decē q̄ habebat in capite: et de alio qd oz
tū fuerat: ante qd ceciderāt tria cornua: et de
cornu illo qd habebat oculos: et os loquens
grādia: et maius erat ceteris. **A**spiciebā: et ec
a s antichristus.
ce cornū illud faciebat bellum aduersus san
a s corporibus vexandis. **b** s venerandus iudey.
ctos et pualēbat eis: donec venit antiquus
a s victoriam iudicij. **b** s iudicij.
dierū: et iudiciū dedit sanctis excelli: et tē
s incertum.
pus aduenit et regnū obtinuerūt sancti. **E**t
a s romanum.
sic ait: Bestia quarta regnum quartū erit in
a s pcedentibus. **b** s gladio.
terra: qd mai^o erit oib^o regnis: et deuora
a s triburo. **b** s a potētia.
bit ynuerſam terrā et cōculcabit et cōminuet
a s tempore antichristi.
eā. Porro cornua decē ipi^o regni decē reges
s antichristus.
erūt: et ali^o cōsurgēt post eos et ipse potētiō
a s egypti ethiope libye. **s** sibi.
erit priorib^o: et tres reges humiliabit. **E**t ser
mones ptra excellū loquet^o: et sanctos altissi
a s a deo. **s** puniēdi. **s** sancti. **b** s potestare. **c** s annum.
mi conteret. **E**t putabit q̄ possit mutare tpa
a s duos annos iuxta ppteratē hebraicā: habent enī dualē nume
rum. **s** sex menses. **b** s iudicantes.
et tpa et dimidiū tps. **E**t iudiciū sedebit vt
a s antichristo. i. cornu paruo. **b** s amisso regno. **c** s i pperuū.
auferātur potētia: et cōterat et dispereat vsq;**

assūpt^o et a vobis in celū sic veniet rē.
a Quasi fili^o ho. dicit qz nō solū ē fili^o ho
minis s pl^o: qz ē fili^o dei: et b est qd subdit:
b Et vsq; ad anti. die. pue. i. ad equalitatem
dei patris i vna diuina essentia. **c** Et i cōspe
ctu ei^o ob. eū: angeli. s. q̄ i iudicio erūt ei obse
quētes. **d** Et de. ei po. qz tūc erunt subiecta
plene ipi xpo: vt hī ad hebreos. ij. **E**t nota q̄
dicit hic p̄tātē. s. coercēdi in quātū se extendit
ad punitionē malorū. **e** Et regnū. in quātū
p̄prie respicit salutē electorū. **f** Et p̄prie dicit q̄
sideret ad bonū subditorū. **f** Et honorē. s. la
trie q̄ sibi impendēt nō solū ab electis sed etiā
a dānatis. **g** Fin q̄ dicit aplūs ad **h** b. i. ij. **h**
noīe iesu oē genu flectat celestū terrestriū et in
fernoy. **sequit^o:** **g** Potestas ei^o p̄tās eter
na q̄ nō auferet et regnū ei^o qd nō corrūpet:
qz regni ei^o nō ē finis: vt dicit **l** ucc. i. p̄p̄ ex istē
falsitas porphyriū exponēt hoc de iuda ma
chabeo et ei^o fratrib^o: qz oēs ppli et lingue nō
seruiēnt eis: vt hic dicit: s. solūmō pauci de iu
daico populo et lingua hebraica: nec regnū co
rū fuit eternū: s. fuit ablatū p herodē ascalo
nitā. **h** Et iudas nō venit i nubib^o: vt hic dicit: et
iō ista nō possūt exponi nisi de xpo. **i** Por
ruit spūs me^o. **h** Et ponit vīsiois interpretatio. et
primo in generali. s. dō i spālī quātū ad regnū
xpi. ibi: **Post** hoc volui. **h** Dicit s. primo sic da
niel: **Post** ruit spūs me^o rē. **h** ppter mala q̄ vide
bat fieri in futurū. et ppter blasphemias cōtra
deū et ppter insolitā vīsionē. **sequit^o:** **i** Acces
si ad vnū de assistentib^o. s. angelis q̄ assistebāt
iudici. iste tñ accessus fuit in imaginaria vīsio
ne. **k** Et quattuor bestie rē. cōsurgēt sue
cessiue. s. sicut p̄p̄ ex p̄dictis. **l** Suscipient
aut regnū. post ista q̄tuor regna. **m** **S**acti
dei al. et hoc erit in iudicio finali. qz tūc cū xpo
regnabūt illi q̄ mō ppter ipm opprimunt.
n Et obtinebūt re. vsq; i se. i. se. seculorū. i. eter
naliter. vbi enī istud nomē seculū sic duplicat
intelligit eternitas. vt. s. dicit est. **o** **Post**
h. hic ponit interpretatio vīsiois i spālī de quar
ta bestia et puulo cornu ei^o: et p̄p̄ finia ex his q̄
dicta sūt de quarto regno vsq; ibi: **p** Et de
cor. illo. i. antichristo. **q** **U**nd: ha. ocu. qd si
gnat eius nimis astutiā. **r** Et os lo. gran. i.
blasphemias dēū. **s** Et ma. erat ce. qz re
gnū antichristi erat maximū fm extēsiōē: ly
sit parū fm durationē. **t** **A**spiciebā. i. p̄p̄
derabā. **v** Et ecce cornū. i. antichrist^o.
f Faciebat bellū aduersus sanctos rē. qz tūc
erit maxima psecutio sanctorū. **y** **P**onec ve
an. die. qz ante aduentū iudicis iterficiēt anti
christ^o. **z** Et iudi. dedit sanctis excelli. i. victo
riaz iudicis dedit eis s. opp̄ssores eorū. fm q̄
dicit **Sap. v.** **Strabūt** iusti i magna cōstātia ad
uersus eos q̄ se agustauerūt. **u** Et qz p̄fecti cū
xpo iudicabūt. **a** Et tps aduenit. s. iudicij
finalis. **b** Et regnū obti. s. acti. i. p̄tātē s. eos
q̄ iniuste ipsos afflixerūt. **c** Et sic ait. s. an
gelus q̄ loquebat danieli. **d** Bestia quar
ta regnū quartū erit. s. regnū romanū: vt p̄di
ctū est. **e** **U**nd: aut sequit^o. s. expōitū ē vsq; ibi:
e Porro cornua decē ipi^o regni decē reges
erūt. s. simul regnātes iūmēte tpe antichristi
q̄ sibi diuidēt regnū romanū. **f** Et ali^o con
surgēt post eos. s. antichristus. **g** **U**nd: sequit^o p̄p̄
ex p̄dictis vsq; ibi: **g** Et putabit q̄ possit mu
tare tpa. i. cursum et modū viuēdi et hoc ex ni
mia eius supbia. pcedit. **h** Et leges. a deo
dadas: qz cultū dei auferet. p posse suo et sibi il
lū cultū vsurpabit ostendens se tanq̄ sit de
us vt dicit apostolus. ij. ad **Thessal. ij.** **sequit^o:**
i **U**nd: ad tēp^o et tēpora et dimidiū tēporis:
id est vsq; ad tres annos et dimidiū: qz tan
tum durabit psecutio antichristi. **k** Et iudi
cium sedebit. vt dei sententia auferat malorū
potentia: vt dicit in littera.

Ca. VII **Ego da. Dacten** liber danielis chaldeo syroq sermone scripserit sequitur vsq ad finem voluminis bebraice.

Mico. de lyra

Anno

Regnū autē & potestas & ma. regni q̄ est subter oē celū de

pplo sanctorū. q̄ oē qd̄ includit infra ambitū celi vltimū. s. empyrei dabit sanctis: q̄ ceder totū ad gloriā eorū. & ex verbis istis p̄t q̄ loquit daniel nō tū de regno tereno: sed etiā de celesti. **b** **Hucusq̄ finis verbi. angeli loquētis cū danielē & docētis cū d̄ p̄ dicta visione. Sequit̄: c** **Ego daniel multū cogitationib⁹ meis cōturbā. p̄pter ocl blasphemias futuras & opprobria s̄ctorū. d** **Et facies mea mutata est in me. q̄ ex vehemētī cogitatione & abstractiōe a corpis sensib⁹ multū imutaf hoīs vult⁹. e** **Verbū autē in corde meo cōseruauit: vsq̄ ad debitiū tps descriptionis & denūciationis**

Et alit̄: Lōseruauit. i. memoriter tenui sicut rem dignā memoriā. Mora: liter exponēdo possum⁹ dicere q̄ prima bestia signat scitū tyrānoy. scda p̄fidia hereticoy. tertia fraudulentia simulatoroy. quarta maliciā emulatoy. Prima habet corpus leonis: in q̄ denotaf crudelitatis principis q̄ est efficaissima ad male agendū. Dabit autē duas alas. s. nobilitatē generis & potestatē regiminis: hec enī duo maxime crudelitātē supportat. Sed si ale iste auferant̄: stat sup pedes suos sicut hō. i. fit human⁹ q̄ ante erat crudelis & durus. Et cor datur ei: p̄ recognitionē sui & dilectionem dei. Scda bestia est v̄sus q̄ habet debile caput: q̄ heretici habēt debile fundamētū. Et in parte stetit: q̄ p̄cisi sūt ab ecclesia. Tres ordines dentū in ore ei⁹: q̄ trib⁹ modis se muniunt heretici. s. p̄ auctoritates canonicas male intellectas: p̄ rōnes sophisticas: & p̄ rōnes vere sciētie male tñ applicatas. p̄pter hoc d̄: Apo. xvi. De ore pseudo. p̄phete p̄cedebāt tres spūs imūdi in modū ranarū. Tertia bestia est pardus: q̄ est totus vari⁹: ita simulatores sūt vari⁹ corde verbo et facto v̄t decipiāt quocūq̄ modo. Quattuor capita hui⁹ bestie sūt quattuor intētiōes male. s. vanitas supbie: voluptas lasciuie: cupiditas auaricie: libertas insolētie. Intētiōe enī assequēdi ista vel aliq̄ istoy. p̄cedit cōlter fraudulentia simulatoroy. Quattuor autē ale q̄bus nitunt̄ cōse qui p̄dicta sunt amicitia ficta vel p̄uiriēs: beneficia largiens: apparentia mētēs. s. sanctitatē: applaudētia blādiēs. s. supiores. Quarta bestia inominabilis et terribilis cōtinēs i se omne ferocitatē altarū bestiarū est malicia emulatoy: q̄ malicia emulatoy cōtinēt in se maliciā p̄dictoy vitooy. habet enī emulatoz scitū tyrānoy: iō dicit terribilis. p̄fidia hereticoy idē mirabilis. fallaciā simulatoroy iō fortis. Describit̄ etiā p̄ hoc q̄ scit dentib⁹ vorare: pedib⁹ cōculcare: cornib⁹ pugnare. Per dentes intellige seductores: p̄ pedes sectatores: p̄ cornua fratres ad alios attrahēdū & seducēdū. habet cornua decē: q̄ decē sunt modi detractionis & septe eoy diabolū subiūciunt. tres vero destruunt̄ seu cōmuniunt. Prim⁹ modus detractionis est in absentia detrahēre. scdus malū fratris inquirere. tertius inquisitū diuulgare. quart⁹ nutib⁹ despiciere. quintus bonū denigrare. sextus innocētē decipere. septim⁹ deceptū accusare. Alij tres modi detractionis residui oīno destruunt̄. Prim⁹ est cōscientia sui. scdus amicitia. primi. tert⁹ reuerētia plati. q̄ enī emulatoz detrahāt dicit falsē q̄ cōscia enī incitat ad talia dicēdū. Vel q̄ diligit eū quē accusat. vel q̄ faceret p̄tra reuerentiā plati si talia taceret: cū tñ dicit sola voluntate detrahendi et nō p̄pter aliqd̄ istoy trium.

Moraliter. Et Anno primo balthasar regis. In hoc caplo describit̄ visio quattuor bestiarū fin sensū lralē quattuor regna significantiū. Moraliter autē significant quattuor vicia bonū virtutis vastāria. bestie nāq̄ pp̄te dicūt q̄ seuiūt dentib⁹ vel vnguib⁹ vel vtriscq̄: iō dicunt bestie quasi vastie a vastando. v. mutata in b. Prima bestia significat scitū tyrānoy. iō dicit d̄: i. Prima quasi leona. p̄ quā significat ferocitatē tyrānicā: q̄ leona fortior est leone. n̄. Et alas habebat aquile. vna ala significat verūtiā cōsiliarioy ipius tyranni: & alia significat nequitia ministroy eius iusta facientū: & iste due ale faciūt ipm volare ad crudelitatis

in finem. Regnū autē & potestas & magnitudo regni quē ē subter omne celū detur populo sancto

rū altissimi cui⁹ regnū regnū sem

piternū ē: & omnes reges seruiēt ei: & obediēt. Hucusq̄ finis verbi.

bi. Ego daniel multū cogitationib⁹ meis cōturbabar: & facies mea mutata ē in me: verbū autē in corde meo cōseruauit.

in corde meo cōseruauit.

crudelitatis actū. o. **Aspiciebā donec euulselunt ale ei⁹. nā aliq̄ cōtingit q̄ mēs tyranni mutat in mansuetudinē ex bonitate dei. iō subdit: p̄ Et sublata est de terra. p̄ denitētiā verā fin illud p̄rouer. xij. Verte ipios & nō erūt: sed impij sed in pietatē mutati. q̄ Et sup pedes. q̄. hō stetit. s. mansuet⁹. nā homo est alial māfuet⁹ natura ideo subdit: r̄ Et cor ei⁹ datus est ei. i. cor hūanū & benignū. s. Et ecce bestia alia similis v̄sio. p̄ quā significat p̄fidia hereticoy: q̄ sicut v̄sus habet debile caput sic heretici debile fundamētū. v̄t In pte stetit. nā heretici sunt ab ecclesia p̄ excoicatio: nē p̄cisi. r̄ Et tres ordines erant in ore ei⁹ & in dentib⁹ ei⁹ principes tres. Heretici nāq̄ trib⁹ dentib⁹ catholicos mordent. s. potētia seculari: v̄t paruit tpe Arrij sic dēn ē. s. Eccl̄. xxvii. et rōnibus sophisticis: & etiam sacris scripturis puerse intellect. Et Post hec aspiciebā & ecce alia quasi pard⁹. p̄ quā significat fraudulentia simulatoroy: sicut enī pardus est totus vari⁹ in colore sic simulatores in corde ore & opere. Et alas habebat q̄si autis q̄tuor sup se et quattuor capita. Caput in sacra scriptura frequēter accipit p̄ principio. principū aut in agibilib⁹ ē finis. Fraudulētie vero similatoz finis est quadruplex. s. bono: mūdā: fanoy humānus bonū v̄tile: & bonū delectabile. nā p̄pter ista v̄t aliq̄ istoy opaf malicia simulatoroy: & sic quattuor capita sunt ista bestia. similiter quattuor alis v̄t ad p̄positū cōsequēdi. s. simulatione sanctitatis adulatione potestatis: collatione numerū et famulatione operū. h̄ Post hec aspiciebā in visione noctis et ecce bestia quarta terribilis. p̄ quā significat malicia emulatoy: & iō nō d̄: q̄ bestia sit in speciali co q̄ emulatoz malicia nō potest vno noīe vel etiā plurib⁹ explicari. Dicit tñ i textu q̄ habebat dentes ferreos magnos. s. ad deuorandū famā innocētū vel saltē ad diminuendū. iō d̄: o. Comedēs atq̄ cōminuēs & reliqua pedibus suis cōculcās: p̄ pedes autē intelligunt̄ male volūtates emulatoy ad cōculcādū innocētē si possit: et ad despiciendū si plus nō possit. r̄ Et habebat cornua decē. p̄ q̄ significat decē modi detractionis. Primus est p̄ctm fratris occultū indebite reuelando. Scdus est peccatū reuelatū male verbis indebitis aggranādo. Tert⁹ est falso p̄ctm fratris iponēdo. Quartus est bonū fratris cognitū tacēdo q̄ debet dici. Quint⁹ ē bonū fratris auditū diminuēdo. Sext⁹ est dicēdo q̄ bonus fratris factū sit intentione puerfa. Septim⁹ octauus et nonus: sūt se iustificando. s. q̄ malū fratris dicit mor⁹ cōscientia vel amicitia ad fratē: v̄t corrigat vel ex reuerētia plato debitas cū tñ nullo istoy sed sua malicia moueat. Decim⁹ ē fratē si gnus vel nutib⁹ de culpa ignorata notandū.**

Et sup pedes. q̄. hō stetit. s. mansuet⁹. nā homo est alial māfuet⁹ natura ideo subdit: r̄ Et cor ei⁹ datus est ei. i. cor hūanū & benignū. s. Et ecce bestia alia similis v̄sio. p̄ quā significat p̄fidia hereticoy: q̄ sicut v̄sus habet debile caput sic heretici debile fundamētū. v̄t In pte stetit. nā heretici sunt ab ecclesia p̄ excoicatio: nē p̄cisi. r̄ Et tres ordines erant in ore ei⁹ & in dentib⁹ ei⁹ principes tres. Heretici nāq̄ trib⁹ dentib⁹ catholicos mordent. s. potētia seculari: v̄t paruit tpe Arrij sic dēn ē. s. Eccl̄. xxvii. et rōnibus sophisticis: & etiam sacris scripturis puerse intellect. Et Post hec aspiciebā & ecce alia quasi pard⁹. p̄ quā significat fraudulentia simulatoroy: sicut enī pardus est totus vari⁹ in colore sic simulatores in corde ore & opere. Et alas habebat q̄si autis q̄tuor sup se et quattuor capita. Caput in sacra scriptura frequēter accipit p̄ principio. principū aut in agibilib⁹ ē finis. Fraudulētie vero similatoz finis est quadruplex. s. bono: mūdā: fanoy humānus bonū v̄tile: & bonū delectabile. nā p̄pter ista v̄t aliq̄ istoy opaf malicia simulatoroy: & sic quattuor capita sunt ista bestia. similiter quattuor alis v̄t ad p̄positū cōsequēdi. s. simulatione sanctitatis adulatione potestatis: collatione numerū et famulatione operū. h̄ Post hec aspiciebā in visione noctis et ecce bestia quarta terribilis. p̄ quā significat malicia emulatoy: & iō nō d̄: q̄ bestia sit in speciali co q̄ emulatoz malicia nō potest vno noīe vel etiā plurib⁹ explicari. Dicit tñ i textu q̄ habebat dentes ferreos magnos. s. ad deuorandū famā innocētū vel saltē ad diminuendū. iō d̄: o. Comedēs atq̄ cōminuēs & reliqua pedibus suis cōculcās: p̄ pedes autē intelligunt̄ male volūtates emulatoy ad cōculcādū innocētē si possit: et ad despiciendū si plus nō possit. r̄ Et habebat cornua decē. p̄ q̄ significat decē modi detractionis. Primus est p̄ctm fratris occultū indebite reuelando. Scdus est peccatū reuelatū male verbis indebitis aggranādo. Tert⁹ est falso p̄ctm fratris iponēdo. Quartus est bonū fratris cognitū tacēdo q̄ debet dici. Quint⁹ ē bonū fratris auditū diminuēdo. Sext⁹ est dicēdo q̄ bonus fratris factū sit intentione puerfa. Septim⁹ octauus et nonus: sūt se iustificando. s. q̄ malū fratris dicit mor⁹ cōscientia vel amicitia ad fratē: v̄t corrigat vel ex reuerētia plato debitas cū tñ nullo istoy sed sua malicia moueat. Decim⁹ ē fratē si gnus vel nutib⁹ de culpa ignorata notandū.

Et sup pedes. q̄. hō stetit. s. mansuet⁹. nā homo est alial māfuet⁹ natura ideo subdit: r̄ Et cor ei⁹ datus est ei. i. cor hūanū & benignū. s. Et ecce bestia alia similis v̄sio. p̄ quā significat p̄fidia hereticoy: q̄ sicut v̄sus habet debile caput sic heretici debile fundamētū. v̄t In pte stetit. nā heretici sunt ab ecclesia p̄ excoicatio: nē p̄cisi. r̄ Et tres ordines erant in ore ei⁹ & in dentib⁹ ei⁹ principes tres. Heretici nāq̄ trib⁹ dentib⁹ catholicos mordent. s. potētia seculari: v̄t paruit tpe Arrij sic dēn ē. s. Eccl̄. xxvii. et rōnibus sophisticis: & etiam sacris scripturis puerse intellect. Et Post hec aspiciebā & ecce alia quasi pard⁹. p̄ quā significat fraudulentia simulatoroy: sicut enī pardus est totus vari⁹ in colore sic simulatores in corde ore & opere. Et alas habebat q̄si autis q̄tuor sup se et quattuor capita. Caput in sacra scriptura frequēter accipit p̄ principio. principū aut in agibilib⁹ ē finis. Fraudulētie vero similatoz finis est quadruplex. s. bono: mūdā: fanoy humānus bonū v̄tile: & bonū delectabile. nā p̄pter ista v̄t aliq̄ istoy opaf malicia simulatoroy: & sic quattuor capita sunt ista bestia. similiter quattuor alis v̄t ad p̄positū cōsequēdi. s. simulatione sanctitatis adulatione potestatis: collatione numerū et famulatione operū. h̄ Post hec aspiciebā in visione noctis et ecce bestia quarta terribilis. p̄ quā significat malicia emulatoy: & iō nō d̄: q̄ bestia sit in speciali co q̄ emulatoz malicia nō potest vno noīe vel etiā plurib⁹ explicari. Dicit tñ i textu q̄ habebat dentes ferreos magnos. s. ad deuorandū famā innocētū vel saltē ad diminuendū. iō d̄: o. Comedēs atq̄ cōminuēs & reliqua pedibus suis cōculcās: p̄ pedes autē intelligunt̄ male volūtates emulatoy ad cōculcādū innocētē si possit: et ad despiciendū si plus nō possit. r̄ Et habebat cornua decē. p̄ q̄ significat decē modi detractionis. Primus est p̄ctm fratris occultū indebite reuelando. Scdus est peccatū reuelatū male verbis indebitis aggranādo. Tert⁹ est falso p̄ctm fratris iponēdo. Quartus est bonū fratris cognitū tacēdo q̄ debet dici. Quint⁹ ē bonū fratris auditū diminuēdo. Sext⁹ est dicēdo q̄ bonus fratris factū sit intentione puerfa. Septim⁹ octauus et nonus: sūt se iustificando. s. q̄ malū fratris dicit mor⁹ cōscientia vel amicitia ad fratē: v̄t corrigat vel ex reuerētia plato debitas cū tñ nullo istoy sed sua malicia moueat. Decim⁹ ē fratē si gnus vel nutib⁹ de culpa ignorata notandū.

Et sup pedes. q̄. hō stetit. s. mansuet⁹. nā homo est alial māfuet⁹ natura ideo subdit: r̄ Et cor ei⁹ datus est ei. i. cor hūanū & benignū. s. Et ecce bestia alia similis v̄sio. p̄ quā significat p̄fidia hereticoy: q̄ sicut v̄sus habet debile caput sic heretici debile fundamētū. v̄t In pte stetit. nā heretici sunt ab ecclesia p̄ excoicatio: nē p̄cisi. r̄ Et tres ordines erant in ore ei⁹ & in dentib⁹ ei⁹ principes tres. Heretici nāq̄ trib⁹ dentib⁹ catholicos mordent. s. potētia seculari: v̄t paruit tpe Arrij sic dēn ē. s. Eccl̄. xxvii. et rōnibus sophisticis: & etiam sacris scripturis puerse intellect. Et Post hec aspiciebā & ecce alia quasi pard⁹. p̄ quā significat fraudulentia simulatoroy: sicut enī pardus est totus vari⁹ in colore sic simulatores in corde ore & opere. Et alas habebat q̄si autis q̄tuor sup se et quattuor capita. Caput in sacra scriptura frequēter accipit p̄ principio. principū aut in agibilib⁹ ē finis. Fraudulētie vero similatoz finis est quadruplex. s. bono: mūdā: fanoy humānus bonū v̄tile: & bonū delectabile. nā p̄pter ista v̄t aliq̄ istoy opaf malicia simulatoroy: & sic quattuor capita sunt ista bestia. similiter quattuor alis v̄t ad p̄positū cōsequēdi. s. simulatione sanctitatis adulatione potestatis: collatione numerū et famulatione operū. h̄ Post hec aspiciebā in visione noctis et ecce bestia quarta terribilis. p̄ quā significat malicia emulatoy: & iō nō d̄: q̄ bestia sit in speciali co q̄ emulatoz malicia nō potest vno noīe vel etiā plurib⁹ explicari. Dicit tñ i textu q̄ habebat dentes ferreos magnos. s. ad deuorandū famā innocētū vel saltē ad diminuendū. iō d̄: o. Comedēs atq̄ cōminuēs & reliqua pedibus suis cōculcās: p̄ pedes autē intelligunt̄ male volūtates emulatoy ad cōculcādū innocētē si possit: et ad despiciendū si plus nō possit. r̄ Et habebat cornua decē. p̄ q̄ significat decē modi detractionis. Primus est p̄ctm fratris occultū indebite reuelando. Scdus est peccatū reuelatū male verbis indebitis aggranādo. Tert⁹ est falso p̄ctm fratris iponēdo. Quartus est bonū fratris cognitū tacēdo q̄ debet dici. Quint⁹ ē bonū fratris auditū diminuēdo. Sext⁹ est dicēdo q̄ bonus fratris factū sit intentione puerfa. Septim⁹ octauus et nonus: sūt se iustificando. s. q̄ malū fratris dicit mor⁹ cōscientia vel amicitia ad fratē: v̄t corrigat vel ex reuerētia plato debitas cū tñ nullo istoy sed sua malicia moueat. Decim⁹ ē fratē si gnus vel nutib⁹ de culpa ignorata notandū.

Et sup pedes. q̄. hō stetit. s. mansuet⁹. nā homo est alial māfuet⁹ natura ideo subdit: r̄ Et cor ei⁹ datus est ei. i. cor hūanū & benignū. s. Et ecce bestia alia similis v̄sio. p̄ quā significat p̄fidia hereticoy: q̄ sicut v̄sus habet debile caput sic heretici debile fundamētū. v̄t In pte stetit. nā heretici sunt ab ecclesia p̄ excoicatio: nē p̄cisi. r̄ Et tres ordines erant in ore ei⁹ & in dentib⁹ ei⁹ principes tres. Heretici nāq̄ trib⁹ dentib⁹ catholicos mordent. s. potētia seculari: v̄t paruit tpe Arrij sic dēn ē. s. Eccl̄. xxvii. et rōnibus sophisticis: & etiam sacris scripturis puerse intellect. Et Post hec aspiciebā & ecce alia quasi pard⁹. p̄ quā significat fraudulentia simulatoroy: sicut enī pardus est totus vari⁹ in colore sic simulatores in corde ore & opere. Et alas habebat q̄si autis q̄tuor sup se et quattuor capita. Caput in sacra scriptura frequēter accipit p̄ principio. principū aut in agibilib⁹ ē finis. Fraudulētie vero similatoz finis est quadruplex. s. bono: mūdā: fanoy humānus bonū v̄tile: & bonū delectabile. nā p̄pter ista v̄t aliq̄ istoy opaf malicia simulatoroy: & sic quattuor capita sunt ista bestia. similiter quattuor alis v̄t ad p̄positū cōsequēdi. s. simulatione sanctitatis adulatione potestatis: collatione numerū et famulatione operū. h̄ Post hec aspiciebā in visione noctis et ecce bestia quarta terribilis. p̄ quā significat malicia emulatoy: & iō nō d̄: q̄ bestia sit in speciali co q̄ emulatoz malicia nō potest vno noīe vel etiā plurib⁹ explicari. Dicit tñ i textu q̄ habebat dentes ferreos magnos. s. ad deuorandū famā innocētū vel saltē ad diminuendū. iō d̄: o. Comedēs atq̄ cōminuēs & reliqua pedibus suis cōculcās: p̄ pedes autē intelligunt̄ male volūtates emulatoy ad cōculcādū innocētē si possit: et ad despiciendū si plus nō possit. r̄ Et habebat cornua decē. p̄ q̄ significat decē modi detractionis. Primus est p̄ctm fratris occultū indebite reuelando. Scdus est peccatū reuelatū male verbis indebitis aggranādo. Tert⁹ est falso p̄ctm fratris iponēdo. Quartus est bonū fratris cognitū tacēdo q̄ debet dici. Quint⁹ ē bonū fratris auditū diminuēdo. Sext⁹ est dicēdo q̄ bonus fratris factū sit intentione puerfa. Septim⁹ octauus et nonus: sūt se iustificando. s. q̄ malū fratris dicit mor⁹ cōscientia vel amicitia ad fratē: v̄t corrigat vel ex reuerētia plato debitas cū tñ nullo istoy sed sua malicia moueat. Decim⁹ ē fratē si gnus vel nutib⁹ de culpa ignorata notandū.

Et sup pedes. q̄. hō stetit. s. mansuet⁹. nā homo est alial māfuet⁹ natura ideo subdit: r̄ Et cor ei⁹ datus est ei. i. cor hūanū & benignū. s. Et ecce bestia alia similis v̄sio. p̄ quā significat p̄fidia hereticoy: q̄ sicut v̄sus habet debile caput sic heretici debile fundamētū. v̄t In pte stetit. nā heretici sunt ab ecclesia p̄ excoicatio: nē p̄cisi. r̄ Et tres ordines erant in ore ei⁹ & in dentib⁹ ei⁹ principes tres. Heretici nāq̄ trib⁹ dentib⁹ catholicos mordent. s. potētia seculari: v̄t paruit tpe Arrij sic dēn ē. s. Eccl̄. xxvii. et rōnibus sophisticis: & etiam sacris scripturis puerse intellect. Et Post hec aspiciebā & ecce alia quasi pard⁹. p̄ quā significat fraudulentia simulatoroy: sicut enī pardus est totus vari⁹ in colore sic simulatores in corde ore & opere. Et alas habebat q̄si autis q̄tuor sup se et quattuor capita. Caput in sacra scriptura frequēter accipit p̄ principio. principū aut in agibilib⁹ ē finis. Fraudulētie vero similatoz finis est quadruplex. s. bono: mūdā: fanoy humānus bonū v̄tile: & bonū delectabile. nā p̄pter ista v̄t aliq̄ istoy opaf malicia simulatoroy: & sic quattuor capita sunt ista bestia. similiter quattuor alis v̄t ad p̄positū cōsequēdi. s. simulatione sanctitatis adulatione potestatis: collatione numerū et famulatione operū. h̄ Post hec aspiciebā in visione noctis et ecce bestia quarta terribilis. p̄ quā significat malicia emulatoy: & iō nō d̄: q̄ bestia sit in speciali co q̄ emulatoz malicia nō potest vno noīe vel etiā plurib⁹ explicari. Dicit tñ i textu q̄ habebat dentes ferreos magnos. s. ad deuorandū famā innocētū vel saltē ad diminuendū. iō d̄: o. Comedēs atq̄ cōminuēs & reliqua pedibus suis cōculcās: p̄ pedes autē intelligunt̄ male volūtates emulatoy ad cōculcādū innocētē si possit: et ad despiciendū si plus nō possit. r̄ Et habebat cornua decē. p̄ q̄ significat decē modi detractionis. Primus est p̄ctm fratris occultū indebite reuelando. Scdus est peccatū reuelatū male verbis indebitis aggranādo. Tert⁹ est falso p̄ctm fratris iponēdo. Quartus est bonū fratris cognitū tacēdo q̄ debet dici. Quint⁹ ē bonū fratris auditū diminuēdo. Sext⁹ est dicēdo q̄ bonus fratris factū sit intentione puerfa. Septim⁹ octauus et nonus: sūt se iustificando. s. q̄ malū fratris dicit mor⁹ cōscientia vel amicitia ad fratē: v̄t corrigat vel ex reuerētia plato debitas cū tñ nullo istoy sed sua malicia moueat. Decim⁹ ē fratē si gnus vel nutib⁹ de culpa ignorata notandū.

Et sup pedes. q̄. hō stetit. s. mansuet⁹. nā homo est alial māfuet⁹ natura ideo subdit: r̄ Et cor ei⁹ datus est ei. i. cor hūanū & benignū. s. Et ecce bestia alia similis v̄sio. p̄ quā significat p̄fidia hereticoy: q̄ sicut v̄sus habet debile caput sic heretici debile fundamētū. v̄t In pte stetit. nā heretici sunt ab ecclesia p̄ excoicatio: nē p̄cisi. r̄ Et tres ordines erant in ore ei⁹ & in dentib⁹ ei⁹ principes tres. Heretici nāq̄ trib⁹ dentib⁹ catholicos mordent. s. potētia seculari: v̄t paruit tpe Arrij sic dēn ē. s. Eccl̄. xxvii. et rōnibus sophisticis: & etiam sacris scripturis puerse intellect. Et Post hec aspiciebā & ecce alia quasi pard⁹. p̄ quā significat fraudulentia simulatoroy: sicut enī pardus est totus vari⁹ in colore sic simulatores in corde ore & opere. Et alas habebat q̄si autis q̄tuor sup se et quattuor capita. Caput in sacra scriptura frequēter accipit p̄ principio. principū aut in agibilib⁹ ē finis. Fraudulētie vero similatoz finis est quadruplex. s. bono: mūdā: fanoy humānus bonū v̄tile: & bonū delectabile. nā p̄pter ista v̄t aliq̄ istoy opaf malicia simulatoroy: & sic quattuor capita sunt ista bestia. similiter quattuor alis v̄t ad p̄positū cōsequēdi. s. simulatione sanctitatis adulatione potestatis: collatione numerū et famulatione operū. h̄ Post hec aspiciebā in visione noctis et ecce bestia quarta terribilis. p̄ quā significat malicia emulatoy: & iō nō d̄: q̄ bestia sit in speciali co q̄ emulatoz malicia nō potest vno noīe vel etiā plurib⁹ explicari. Dicit tñ i textu q̄ habebat dentes ferreos magnos. s. ad deuorandū famā innocētū vel saltē ad diminuendū. iō d̄: o. Comedēs atq̄ cōminuēs & reliqua pedibus suis cōculcās: p̄ pedes autē intelligunt̄ male volūtates emulatoy ad cōculcādū innocētē si possit: et ad despiciendū si plus nō possit. r̄ Et habebat cornua decē. p̄ q̄ significat decē modi detractionis. Primus est p̄ctm fratris occultū indebite reuelando. Scdus est peccatū reuelatū male verbis indebitis aggranādo. Tert⁹ est falso p̄ctm fratris iponēdo. Quartus est bonū fratris cognitū tacēdo q̄ debet dici. Quint⁹ ē bonū fratris auditū diminuēdo. Sext⁹ est dicēdo q̄ bonus fratris factū sit intentione puerfa. Septim⁹ octauus et nonus: sūt se iustificando. s. q̄ malū fratris dicit mor⁹ cōscientia vel amicitia ad fratē: v̄t corrigat vel ex reuerētia plato debitas cū tñ nullo istoy sed sua malicia moueat. Decim⁹ ē fratē si gnus vel nutib⁹ de culpa ignorata notandū.

Et sup pedes. q̄. hō stetit. s. mansuet⁹. nā homo est alial māfuet⁹ natura ideo subdit: r̄ Et cor ei⁹ datus est ei. i. cor hūanū & benignū. s. Et ecce bestia alia similis v̄sio. p̄ quā significat p̄fidia hereticoy: q̄ sicut v̄sus habet debile caput sic heretici debile fundamētū. v̄t In pte stetit. nā heretici sunt ab ecclesia p̄ excoicatio: nē p̄cisi. r̄ Et tres ordines erant in ore ei⁹ & in dentib⁹ ei⁹ principes tres. Heretici nāq̄ trib⁹ dentib⁹ catholicos mordent. s. potētia seculari: v̄t paruit tpe Arrij sic dēn ē. s. Eccl̄. xxvii. et rōnibus sophisticis: & etiam sacris scripturis puerse intellect. Et Post hec aspiciebā & ecce alia quasi pard⁹. p̄ quā significat fraudulentia simulatoroy: sicut enī pardus est totus vari⁹ in colore sic simulatores in corde ore & opere. Et alas habebat q̄si autis q̄tuor sup se et quattuor capita. Caput in sacra scriptura frequēter accipit p̄ principio. principū aut in agibilib⁹ ē finis. Fraudulētie vero similatoz finis est quadruplex. s. bono: mūdā: fanoy humānus bonū v̄tile: & bonū delectabile. nā p̄pter ista v̄t aliq̄ istoy opaf malicia simulatoroy: & sic quattuor capita sunt ista bestia. similiter quattuor alis v̄t ad p̄positū cōsequēdi. s. simulatione sanctitatis adulatione potestatis: collatione numerū et famulatione operū. h̄ Post hec aspiciebā in visione noctis et ecce bestia quarta terribilis. p̄ quā significat malicia emulatoy: & iō nō d̄: q̄ bestia sit in speciali co q̄ emulatoz malicia nō potest vno noīe vel etiā plurib⁹ explicari. Dicit tñ i textu q̄ habebat dentes ferreos magnos. s. ad deuorandū famā innocētū vel saltē ad diminuendū. iō d̄: o. Comedēs atq̄ cōminuēs & reliqua pedibus suis cōculcās: p̄ pedes autē intelligunt̄ male volūtates emulatoy ad cōculcādū innocētē si possit: et ad despiciendū si plus nō possit. r̄ Et habebat cornua decē. p̄ q̄ significat decē modi detractionis. Primus est p̄ctm fratris occultū indebite reuelando. Scdus est peccatū reuelatū male verbis indebitis aggranādo. Tert⁹ est falso p̄ctm fratris iponēdo. Quartus est bonū fratris cognitū tacēdo q̄ debet dici. Quint⁹ ē bonū fratris auditū diminuēdo. Sext⁹ est dicēdo q̄ bonus fratris factū sit intentione puerfa. Septim⁹ octauus et nonus: sūt se iustificando. s. q̄ malū fratris dicit mor⁹ cōscientia vel amicitia ad fratē: v̄t corrigat vel ex reuerētia plato debitas cū tñ nullo istoy sed sua malicia moueat. Decim⁹ ē fratē si gnus vel nutib⁹ de culpa ignorata notandū.

Et sup pedes. q̄. hō stetit. s. mansuet⁹. nā homo est alial māfuet⁹ natura ideo subdit: r̄ Et cor ei⁹ datus est ei. i. cor hūanū & benignū. s. Et ecce bestia alia similis v̄sio. p̄ quā significat p̄fidia hereticoy: q̄ sicut v̄sus habet debile caput sic heretici debile fundamētū. v̄t In pte stetit. nā heretici sunt ab ecclesia p̄ excoicatio: nē p̄cisi. r̄ Et tres ordines erant in ore ei⁹ & in dentib⁹ ei⁹ principes tres. Heretici nāq̄ trib⁹ dentib⁹ catholicos mordent. s. potētia seculari: v̄t paruit tpe Arrij sic dēn ē. s. Eccl̄. xxvii. et rōnibus sophisticis: & etiam sacris scripturis puerse intellect. Et Post hec aspiciebā & ecce alia quasi pard⁹. p̄ quā significat fraudulentia simulatoroy: sicut enī pardus est totus vari⁹ in colore sic simulatores in corde ore & opere. Et alas habebat q̄si autis q̄tuor sup se et quattuor capita. Caput in sacra scriptura frequēter accipit p̄ principio. principū aut in agibilib⁹ ē finis. Fraudulētie vero similatoz finis est quadruplex. s. bono: mūdā: fanoy humānus bonū v̄tile: & bonū delectabile. nā p̄pter ista v̄t aliq̄ istoy opaf malicia simulatoroy: & sic quattuor capita sunt ista bestia. similiter quattuor alis v̄t ad p̄positū cōsequēdi. s. simulatione sanctitatis adulatione potestatis: collatione numerū et famulatione operū. h̄ Post hec aspiciebā in visione noctis et ecce bestia quarta terribilis. p̄ quā significat malicia emulatoy: & iō nō d̄: q̄ bestia sit in speciali co q̄ emulatoz malicia nō potest vno noīe vel etiā plurib⁹ explicari. Dicit tñ i textu q̄ habebat dentes ferreos magnos. s. ad deuorandū famā innocētū vel saltē ad diminuendū. iō d̄: o. Comedēs atq̄ cōminuēs & reliqua pedibus suis cōculcās: p̄ pedes autē intelligunt̄ male volūtates emulatoy ad cōculcādū innocētē si possit: et ad despiciendū si plus nō possit. r̄ Et habebat cornua decē. p̄ q̄ significat decē modi detractionis. Primus est p̄ctm fratris occultū indebite reuelando. Scdus est peccatū reuelatū male verbis indebitis aggranādo. Tert⁹ est falso p̄ctm fratris iponēdo. Quartus est bonū fratris cognitū tacēdo q̄ debet dici. Quint⁹ ē bonū fratris auditū diminuēdo. Sext⁹ est dicēdo q̄ bonus fratris factū sit intentione puerfa. Septim⁹ octauus et nonus: sūt se iustificando. s. q̄ malū fratris dicit mor⁹ cōscientia vel amicitia ad fratē: v̄t corrigat vel ex reuerētia plato debitas cū tñ nullo istoy sed sua malicia moueat. Decim⁹ ē fratē si gnus vel nutib⁹ de culpa ignorata notandū.

Et sup pedes. q̄. hō stetit. s. mansuet⁹. nā homo est alial māfuet⁹ natura ideo subdit: r̄ Et cor ei⁹ datus est ei. i. cor hūanū & benignū. s. Et ecce bestia alia similis v̄sio. p̄ quā significat p̄fidia hereticoy: q̄ sicut v̄sus habet debile caput sic heretici debile fundamētū. v̄t In pte stetit. nā heretici sunt ab ecclesia p̄ excoicatio: nē p̄cisi. r̄ Et tres ordines erant in ore ei⁹ & in dentib⁹ ei⁹ principes tres. Heretici nāq̄ trib⁹ dentib⁹ catholicos mordent. s. potētia seculari: v̄t paruit tpe Arrij sic dēn ē. s. Eccl̄. xxvii. et rōnibus sophisticis: & etiam sacris scripturis puerse intellect. Et Post hec aspiciebā & ecce alia quasi pard⁹. p̄ quā significat fraudulentia simulatoroy: sicut enī pardus est totus vari⁹ in colore sic simulatores in corde ore & opere. Et alas habebat q̄si autis q̄tuor sup se et quattuor capita. Caput in sacra scriptura frequēter accipit p̄ principio. principū aut in agibilib⁹ ē finis. Fraudulētie vero similatoz finis est quadruplex. s. bono: mūdā: fanoy humānus bonū v̄tile: & bonū delectabile. nā p̄pter ista v̄t aliq̄ istoy opaf malicia simulatoroy: & sic quattuor capita sunt ista bestia. similiter quattuor alis v̄t ad p̄positū cōsequēdi. s. simulatione sanctitatis adulatione potestatis: collatione numerū et famulatione operū. h̄ Post hec aspiciebā in visione noctis et ecce bestia quarta terribilis. p̄ quā significat malicia emulatoy: & iō nō d̄: q̄ bestia sit in speciali co q̄ emulatoz malicia nō potest vno noīe vel etiā plurib⁹ explicari. Dicit tñ i textu q̄ habebat dentes ferreos magnos. s. ad deuorandū famā innocētū vel saltē ad diminuendū. iō d̄: o. Comedēs atq̄ cōminuēs & reliqua pedibus suis cōculcās: p̄ pedes autē intelligunt̄ male volūtates emulatoy ad cōculcādū innocētē si possit: et ad despiciendū si plus nō possit. r̄ Et habebat cornua decē. p̄ q̄ significat decē modi detractionis. Primus est p̄ctm fratris occultū indebite reuelando. Scdus est peccatū reuelatū male verbis indebitis aggranādo. Tert⁹ est falso p̄ctm fratris iponēdo. Quartus est bonū fratris cognitū tacēdo q̄ debet dici. Quint⁹ ē bonū fratris auditū diminuēdo. Sext⁹ est dicēdo q̄ bonus fratris factū sit intentione puerfa. Septim⁹ octauus et nonus: sūt se iustificando. s. q̄ malū fratris dicit mor⁹ cōscientia vel amicitia ad fratē: v̄t corrigat vel ex reuerētia plato debitas cū tñ nullo istoy sed sua malicia moueat. Decim⁹ ē fratē si gnus vel nutib⁹ de culpa ignorata notandū.

Et sup pedes. q̄. hō stetit.

circiter. deccc. anni a suo initio qđ excedit tps duratiōis regni
medoy & grecoꝝ p̄dictoꝝ & vltra. Sicut ē magnū ī p̄secutiōe su-
deliū vt satis ē notū. vñ fm quosdā figurat ī visione statue p
tibias ferreas: & ī vīsiōe bestiarū p quartā bestia q̄ p regnū
xpi & occidēda: s̄ regnū xpi seu ecclie de q̄ agit nūq̄ cōminuit
seu cōtruit h̄ regnū ferreū: seu hāc quartā bestia vt notū ē: s̄
regnū xpi nō est quintū de quo daniel loquit̄. Preterea fm
oēs expositores tā catholicos q̄ hebreos regnū grecoꝝ ē ter-
tū: s̄ regnū grecoꝝ & romanoꝝ vident̄ esse vnū regnū. nā ro-
mani sūt filij immediati grecie: vt ptz **Gen. x.** vbi inter filios ia-
nā q̄ sonat greciā ī hebreo: ceciliū noianē q̄ sūt romani ī eadē
hebraica lingua. Et sic ptz q̄ regnū grecoꝝ & romanoꝝ sūt vñ
us et eiūsdē natiōis fm originē: vñ nō debēt dici regna diuer-
sa s̄ vnū qđ p successiōe q̄i hereditariā a grecis ī romanos
venit. Vel sicut p̄se & medi nō duo regna s̄ vnū hic cōputant̄:
& p̄ p̄s regnū romanoꝝ ē tertū: cū sit idē cū regno grecoꝝ.
S̄ cōstat q̄ regnū ecclie immediate successit regno romanoꝝ et
cōiter tenet̄: s̄ regnū xpi seu ecclie ē quartū & p̄ p̄s nō q̄ntū.
Preterea: posito q̄ regnū romanoꝝ sit q̄rtū adhuc videt̄ q̄
regnū xpi seu ecclie nō sit q̄ntū: ē ei regnū ecclie idēz cū regno
romanoꝝ. Nā regnū ecclie p̄ncipaliter videt̄ sūp̄fisse p̄tē seu
initū a romano iplo. s. a **Costantino**: q̄ imp̄alē p̄tē auctori-
tatē tribuit **Siluestro** & ei⁹ successorib⁹. Et etiā vt qđā dicunt
cōpultū seu cōegit p̄ma regna vt acciperet fidē ecclie. & sic re-
gnū ecclie ē q̄rtū sic & romanū cū q̄ ē idē & p̄ p̄s nō q̄ntū. Pre-
terea **Paū. ij.** legit̄: **In dieb⁹** regū seu regnoꝝ istoz sūscitabit
de⁹ celi regnū qđ ī eternum nō corrūpet̄. In q̄ manifeste de-
notat̄ q̄ alia q̄tuor regna debebāt existere seu durare cum re-
gnū q̄ntū a deo suscitaret̄: s̄ regnū ecclie fuit suscitātū tpe vni-
us regni tñ. s. romani cū alia p̄cedentia iā eēnt sūp̄fissa: q̄ re-
gnū ecclie nō ē q̄ntū. Preterea: cornu puulū qđ apparuit ī q̄r-
ta bestia p̄p̄e videt̄ figurare regnū ecclie: tū q̄ habuit initū
valde infirmū seu humile. s. a xpo q̄ vitā pauperē gessit & hu-
milit̄: qđ notat̄ cū dī puulū: tū q̄ fixū erat ī q̄rta bestia: qđ de-
notat̄ ipi⁹ colligatiōe cū iplo romanoꝝ & deriuatiōe ab eo:
vt factū ē ī **Costantino**: tū q̄ de eo dī **vij. ca.** Et smones
excellū loquet̄: & putabit q̄ possit mutare tpa & legē: qđ expo-
nit ab hebreis de xpo: ī q̄ntū docuit multa denotatiā p̄tate
ī diuinis. Sicut & docuit idēitatē p̄sonalē dei & hoīs: q̄ etiā vo-
luit mutare legē fm eos īquantū multa docuit s̄ p̄barisicā
doctrinā. P̄barisicē ei erat doctores p̄ncipales molatce legis:
vt dī **Mart. xij.** Sup cathedrā moysi sederūt scribe & pha-
risēi. S̄ p̄as illi⁹ cornu puuli ē destruenda p̄ regnū q̄ntū:
vt ptz ī eodē ca. s̄ regnū xpi nō ē q̄ntū. S̄ p̄tū h̄ **Paū. ij.** vbi
narratis q̄tuor primis regnis subdit̄: **In dieb⁹** aut̄ regū seu
regnoꝝ istoz sūscitabit de⁹ regni celi regnū: qđ ī eternū nō dis-
sipabit̄. vbi **Ho.** Pater suscitabit regnū filij sui & ecclie: & sic
ptz qđ regnū xpi & ecclie ē q̄ntū ī ordine p̄dictoꝝ. Hūc dicēdū
q̄ fm catholicā vītate necesse ē dicere q̄ regnū q̄ntū de q̄ **Da-
niel** facit mētiōē ī vtraq̄ vīsiōe de p̄dicta sit regnū xpi. Nā
ī vtraq̄ vīsiōe de q̄tuor regnis p̄currētib⁹ dicit q̄ sint p̄p̄-
liter termināda. de q̄nto xpo regno dicit q̄ stabit ī eternū: vt ptz
ī vtroq̄ ca. p̄dictoꝝ. S̄ cōstat q̄ ad regnū xpi p̄p̄e p̄tner du-
rare ī eternū & sine fine iuxta illud **Luc. i.** Regnabit ī domo i-
acob ī eternū & regni ei⁹ nō erit finis. S̄ ad maiorē euidētiā cō-
tētoꝝ ī p̄dictis duob⁹ caplis: & eoꝝ aduersantiū exclusiōe at-
tēdēdū ē q̄ ī vtraq̄ vīsiōe p̄dicta de regno xpi agit̄: differē-
tē tñ ī vtroq̄ caplo de h̄ tractat̄. q̄ sic ptz. Nā regnū xpi sit
vnū & idē fm se: dupliciter tñ pōt p̄siderari fm duos ei⁹ aduē-
tus: ex q̄b⁹ diuersi effect⁹ erāt. p̄ducēdi sp̄aliter circa rēpubli-
cā mūdā. In primo enī aduētū diuulgata ipi⁹ fide: idola-
tria erat extirpāda: vt h̄ **Isa. ij.** & ī alijs locis: qđ fuit singula-
rissimū ī regno xpi & ecclie cū hacten⁹ tpe moysi & alioꝝ p̄p̄a-
rū: ī magnā vītute diuina opabant̄ nō tñ h̄ viciū potuit ex-
tirpari: nedū a gētilib⁹: s̄ etiā ab ipō p̄plo israelitico ī cui⁹ p̄-
tia illa tā magna fiebat̄: vt ptz **Exo. xxxij. & liij.** Reg. ī multis
locis. S̄ cōstat q̄ post primū aduētū xpi & sui fidei diuulgati-
ōē exclusa ē idola tria simplr a tota republica mūdā: s̄ forte ī
aliq̄b⁹ regiōib⁹ aliq̄ ei⁹ vestigia remaneāt: de q̄b⁹ nō est mētiō
faciēda: q̄ vt ait p̄s qđ modicū est. p̄ nihilo reputat̄. De isto
igit̄ aduētū xpi. s. p̄mo & de ei⁹ effectū circa idolatriā agit̄ ī p̄-
ma vīsiōe p̄dicta: vbi q̄tuor regna p̄cedētia q̄ntū regnū qđ
est xpi figurant̄ p̄ statuā. nā statua cōiter significat idolatriā:
put etiā hebrei sentiūt: simulacra etiā demonū cōiter p̄ statuā
idolaticas colebāt vt ptz supra **Paū. ij.** de statua quā fecit na-
bucho. Et q̄ oia regna mūdā ante aduētū xpi primū ī lītē se
multū differebāt: tñ ī hoc cōueniebāt vt cultū deo debitū crea-
turis impēdebāt: idcirco p̄p̄e designabant̄ oia regna p̄nci-
palia

palia ī vnica statuā q̄ idolatriā designat̄: p̄ter ipsoꝝ p̄tē
entiā ī cultu idolorū: licet particularia mēbra statne essent dī-
uersis materijs et formis: sicut & ipsa regna inter se erāt di-
uersa ī varietate idolorū et ī alijs. In scda vero vīsiōe agi-
tur de regno xpi. put ī scdo suo aduētū totā mūdā pote-
statē habet amouere subiciens oia impio patris et sui: de q̄
p̄ma ad **Cor. xv.** Deinde finis cū tradiderit regnū deo & p̄i
cū euacuauerit oēm principatū & p̄tē & vītutē cū q̄ etiā san-
cti cōgregabūt̄ put ī. **vij. ca.** dicit̄: Magnitudo regni detur
p̄plo sanctoꝝ. De isto igit̄ aduētū xpi. s. scdo et h̄mōi suo esse:
etū circa mūdā p̄tē penit⁹ auferēdā agit ī scda vīsiōe:
in q̄ quattuor regna p̄cedētia seu p̄currētia cōuenienter figu-
rant̄ p̄ varias bestias feroces: designātes variā ferocitatē &
tyrānicā ipsoꝝ regnoꝝ. put expositores cōiter tradūt̄. Pre-
dictis etiā cōsonat q̄ q̄ntū regnū ī prima vīsiōe p̄ lapidē ab-
scisū sine manib⁹ designat̄: qđ denotat natiuitatem xpi scdm
carnē nō ex virili semine p̄ductā: put cōiter tradit̄. In scda
vero vīsiōe q̄ntū regnū p̄ filiū hoīs ī nubib⁹ celi venietē de-
signat̄ qđ p̄p̄e p̄tner ad aduētū secūdū: iuxta illud **Act. i.**
Quādamodū vidistis cū cūntē celi tē. Et notādū q̄ sicut
prima bestia fm magistrū hystoriarū incipit ī scdo etate. s. a
sai ubi ab auo abraē & forte meli⁹ vt qđā dicunt a nemroth qđ
fuit prim⁹ oppressor hoīm: & p̄mo regnauit ī babilonia seu
chaldaea: vt h̄ **Gen. x.** qđā p̄as tyrānicā cōtinuat̄ ē p̄ assy-
rios et alios vsq̄ ad nabucho. ī p̄ internalla habuit multas
īterpellationes: sic quarta bestia cōtinet totā tyrānicā pote-
statē & mūdā īcipiēdo a regno romanoꝝ vsq̄ ad finē mū-
di seu vsq̄ ad scdm aduētū xpi: put ptz ī lra. Ad primū q̄ di-
cēdū q̄ ī regnū xpi seu ecclie nō cōminuit regnū grecoꝝ seu
p̄tū et h̄mōi quātū ad eoꝝ mūdā p̄tē cōminuit tñ oia
regna mūdā quātū ad cultū idolorū: put diuulgata fi-
de ī orbe p̄ discipulos ei⁹ et eoꝝ successores: euacuata ē cul-
tura demonū a toto fere mūdo vt dictū est. Nā p̄tente la-
pide absciso sine manib⁹. i. absq̄ humana potentia statuā. i.
idolatriā ipam cōminuit tā antiquā. s. chaldeoꝝ q̄ alias suc-
cedentes vt dictū est. Regnū enī romanoꝝ vt dictū ē quod
quartū oī simulacra colebat̄: vt ptz ī eo qđ legit̄ de phano
pantheon: & sic tota statuā. i. idolatria erit ī sua integritate
cū p̄cissa fuit p̄ lapidē abscisū sine manib⁹. Ad scdm dicēdū
q̄ regnū saracenoꝝ ī p̄ magnū & potēs: nō tñ de eo fieri de-
buit aliqua mētiō ī prima vīsiōe: q̄ ante primū aduētū et
diuulgatiōē sue fidei nō fuerat ortū vt est manifestum. Nec
etiā ī scda vīsiōe debet de ipso regno mētiō fieri p̄ se tanq̄
de vno quattuor regnoꝝ p̄dictoꝝ p̄ncipaliū: nā qđlibet eoꝝ
rū se extēdit ad totū orbē: sic q̄ quolibet p̄dictoꝝ quattuor
fua valitudine existēte: nō erat aliud regnū qđ sibi resistere
valeret. Regnū vero saracenoꝝ nunq̄ ad tantā potentia de-
uenit q̄ sibi resistere nō valeret aliud maioris potētie vel sal-
tē equalis: Nā nō debet inter monarchias cōputari. Possēt
tñ ī scda vīsiōe intelligi seu significari p̄ aliqua cornua q̄r-
te bestie: q̄ quidē bestie totā tyrānicā p̄tē a romanis vsq̄
ad vltimā etatē cōtinere videt̄. put tactū ē ī responsiōe. Ad
tertū dicēdū q̄ quidā expositores hebreoꝝ de magis famosis q̄
dī Ba. abenbaqra hispan⁹ ostēdere vel exponere intendens
q̄ regnū xpi et ecclie nō sit q̄ntū ī ordine regnoꝝ hōiū da-
niel reuelatoꝝ: & ex inde inferre q̄ nō sit regnū celeste & eter-
nū: sed adhuc spectat aliud quintū a deo ī eternū suscitādū:
finxit idēitatē specificā inter regnū grecoꝝ et romanoꝝ: cui⁹
motina tangūt̄ ī argumēto p̄dicto: q̄ tñ idēitas a nullo ex-
positoꝝ hebreoꝝ tenet̄. Sed falsitas hui⁹ fictionis est mani-
festa: nā greci et romani sūt diuersarū nationū sicut et lingua-
rū maxime distincta. Aliqua enī greca manifeste differt a la-
tina sicut et hebraea: Nā et titulus sancte crucis ī his tribus
linguis tāq̄ inter se valde differtib⁹ fuit script⁹: hebraice gre-
ce et latine **Job. xij.** Diuersitas aut̄ linguarū p̄ncipaliū na-
tionū diuersitatē manifestat. vñ **Gen. x.** Et istis disperse sūt ī
sule gentiū vnusquisq̄ ī linguā suā. nec solū hoc: sed etiā
omnino diuersis characterib⁹ vt ant̄ ī scribēdo: qđ nō cōpe-
tit vni nationi. put est manifestū. Itē regnū romanoꝝ successit
regno grecoꝝ: eos debellādo: eo mō quo p̄se successerunt
chaldeis vt hystoriarū tradūt̄: Nā talis successio nō fa-
cit idēitatē regnoꝝ: alias pari rōne dicerent̄ perse & chaldei
vnū et idē regnū: & sic de alijs qđ est falsum: put ptz ī lītē
ra. Nec valet illud alligatū **Gen. x.** de ianā tē. q̄ ī scriptu-
ra sacra nomē allēit⁹ patris mltioꝝ q̄nq̄ appropriat̄ vñ tñ
sic vt distinguat̄ ab alijs fratrib⁹ seu cōdescendentib⁹. He-
brei enī dicunt̄ qđ abraā vel ab heber: & tñ h̄smael qđ ab abra-
am descēdit: & p̄ p̄s ab heber: vt h̄ **Gen. xxi.** nō dī hebreus
vnde

vñ. et sicut et huiusmodi romani i hebreo l3 descenderunt a iana
q i hebreo de grecis: nō tñ ex hoc seq̃ q natio romana et gre
ca sint eiusdē speciei. Ad quartū dicēdū q hebrei cōter tā sim
plices q̃ periti sicut vel saltē false asserūt regnū romanorū de q̃
agīt in danielē et regnū xpī seu ecclesie esse vñ. et idē: in quā q̃
dem estimatiōe erronea seu fallaciā inciderūt p̃cipaliter ex
hoc q̃ credūt regnū ecclesie esse mūdānū seu terrenū sicut vñ
de ceteris regnis huius mūdi: qd̃ ē euidēter falsū testante xi
tare. Job. xviij. Regnū meū nō est de hoc mūdo q̃ auctoritas
sola sufficit ad cogēdū fideles vt ponāt differentiā iter regnū
ecclesie et cetera regna in hoc. s. q̃ regnum xpī et ecclesie nō est
mūdānū: sed celeste seu diuinū: put a p̃curatore xpī primo fuit
p̃dictū: Matth. ij. qd̃ sepe cōfirmat xp̃s in sua doctrina: vo
cādo regnū suū regnū dei et regnū celozū. Sed infideles qui
has sacras auctoritates nō recipiūt: rōne possunt de hoc con
uinci. Ex multis enī p̃t3 differentiā euidēter notissima inter re
gna mūdāna et regnū xpī seu ecclesie: sed vñ inter cetera suffi
cit qd̃ sumis ex p̃tate tradita sumo ponifici ecclesie: nā vt di
cit p̃b. ij. politicoz. Ordinatio populi p̃cipue dependet ex
maximo principatu. cōstat aut q̃ maximū principatū ecclesie cō
sistit in p̃tate pontificali. s. ligādi aīas atq̃ soluedi scdm̃ quas
sumus pōtifer et ecclesia credit habere clauēs regni celozū: vt
Matth. xvi. sed cōstat q̃ talis potestas nō est mūdāna nec si
millis potestati alioz regnoz sed omnino ab eadez separata. Si
aut dicat ab infidelib⁹ q̃ licet hoc asserat in euangelio: nō tñ
ab ipsis credit. Ad hoc dicēdū q̃ siue credat ab infidelibus
siue nō: adhuc p̃t3 ratio maxime differentie inter regnū roma
norū qd̃ in virtute armorū et legū seculariū dominabat orbi
et inter regnū ecclesie qd̃ p̃ hanc potestātē pōtifficālē regit subdi
tos suos: et hoc sufficit ad ponēdū distinctionē latā inter potē
tiā romanā cesaris et sumi pōtifficis instantū q̃ nō possunt dici
vñ. et idē regnū: vt p̃t3 recte intelligenti. Differentia etiā iter
regnū romanorū et ecclesie satis est euidēs p̃ p̃secutiones tyrā
nicas romanorū quas exercuerūt in ecclesia seu in martyribus
chusti ferocissime a tpe Heronis vsq̃ ad quēstionē cōstāntini.
Ad illud aut qd̃ dicit de cōstāntino q̃ p̃ cōpulsionē fecit venire
gentes ad fidē xpī: b̃ est falsū et ficticiū. p̃trariū ei patet in hi
storia sua: vbi sic legit. cōstāntin⁹ inuitas p̃p̃os ad fidē xpī in
p̃sentia totius populi romani et senat⁹: ista publice dixit q̃ se
quunt. Inter diuina et humana seruitia hoc interest vt huma
na seruitia coacta sūt: diuina aut volūtaria. De cū quia quie
ta mēte colit⁹: et sincero affectu ab hoībus honorat⁹ spontanea
debet e⁹ esse cultura. sit q̃ oībus notū nō necessitate coactos
sed suo iudicio liberos posse fieri xpīanos. Que oīa multa si
milia ex gestis beati Siluestri et in alijs auctēntis historijs cō
corditer tradunt ex q̃bus porius elucida⁹ veritas catholica
cū xp̃s qui in sua cōceptione et natiuitate fuit lapis absconditus si
ne manib⁹. sūt sine manib⁹ p̃cussit statuā. s. idolatriā. nā absq̃
p̃tate humana seu tpali cesarē p̃cussit lepra: ex qua p̃cussione et
sanatione miraculosa tota statuā idolatrie fuit vere virtuali
ter dirupta p̃cipiente cesare: vt oīa phana idolorū destrueren
tur: vt in veris historijs p̃t3. Que qd̃ destructio vsq̃ in ho
diernū diē durat: nō cesaris virtute cū etiā in locis nō obediē
tib⁹ cesari hoc remanet immobile: sed pot⁹ diuina virtute hoc
p̃ordināte in aduētū primo filij sui: et ei⁹ fidei diuulgata. Si
aut neq̃ ab infidelib⁹ cōtigit miraculū in cōuersione cō
stāntini: respōdet fm̃ Aug⁹. q̃ adhuc mai⁹ miraculū esset si tā
maxima mutatio et tam generalis et duratura seu diuina cir
ca cultū idolorū cōtigit nullo sup̃ueniente miraculo euidē
ti. Ad quintū dicēdū q̃ licet qñ suscitātū fuit regnū chisti et
ecclesie: sup̃pressa essent tria regna prima q̃tū ad potestatem

mūdānā: nō tñ q̃tū ad cultū idolorū. idolatria ei remanebat
in vigore suo in qualibet gente: etiā destructis principatibus
regnoz. put dicitur est. Et qz daniel in illa vñsōe de statuā ha
buit specialē respectū ad destructionē idolatrie p̃ aduentum
xpī primū et diuulgationē ei⁹ fidei. id̃ dixit: In dieb⁹ regnoz
istoz: qz existentib⁹ quattuor p̃dice⁹ quo ad idolatriā: vt p̃t3
de romanis: q̃ oīa idola ceteraz nationū colebant: suscitabit
deus regnū celeste qd̃ totā fere idolatriā i republica destrux
it. Ad sextū dicēdū q̃ bñ verū est q̃ initū regni ecclesie fuit
humile: imo et totū ecclesie fundamētū in humilitate cōsistit:
dicente xp̃o Matth. xj. Discite a me qz mitis sum et. Et nisi
efficiamini sicut paruul⁹ iste et. Matth. xvij. Sed hoc ē vnus
de p̃ncipalib⁹ signis veri xpī. p̃missi vñ Elaias. liij. loquēs
de xp̃o ad israhel ait: Et ascēdet sicut virgultū corā eo. Et ibi
dicit: Adm⁹ cū despectū et nouissimū viroz. in quo loco et in
alijs q̃ plurimis satis p̃mōstrat humilitas xpī. p̃missi. S3 in
hoc qd̃ dicit de regno ecclesie q̃ deriuat a regno romano: vel i
eo fundat⁹ p̃supponit falsum: vt ex dictis p̃t3: imo inter ista
duo regna. s. ecclesie et romani imperij est tanta distātia p̃tatis
sicut celū a terra distat in latitudine: vt iā dictū est. Vera ei⁹
potestas ecclesie est mere spiritualis tā q̃ in clauib⁹ regni cele
stis fundata. Potestas vero romani imperij ē mere tpalis: vt
manifestū ē. Et et posito q̃ regnū ecclesie aliqd̃ dñū tpale a
romano impio suscepisset: ex hoc nō suscipit ecclesia aliqd̃ aug
mētū essentialē i sua p̃tate: sed pot⁹ qd̃ adiacēs et acciden
tale: qd̃ pōt adesse et abesse p̃ter subiecti corruptionē. Ita enī
erat verus monarcha i regno ecclesie Cle⁹ vel Clemēs q̃ nul
lū habebat p̃tātē saltē in exercitiōe: sicut Siluester vel ei⁹ sue
cessores q̃ p̃rimonū ecclesie tpale integre possederūt. In hoc
aut dicit ab hebreis de xp̃o q̃ locut⁹ est p̃tra dēū in q̃tū docuit
pluralitatē i diuinis: sūt et diuinitatē in seipso: et etiā q̃ locu
tus ē p̃ legē in q̃tū docuit multa p̃tra pharisaicā doctrinā p̃
supponit falsū et erroneū sequēdo obstinationē sue cecitatis
circa cognitionē veri xpī: sed de hoc nō est hic discutēdū: s̃
dñō cōcedente forte in alio tractatu videbit⁹.

Replica. In daniel circa vñsōe statue ca. ij. et q̃t
tuor bestiarū ca. vij. Burg. cōmendat po
sillatoz expositionē: et addit vñi⁹ quēstiois determinationē
p̃ quā vult ostēdere regnū xpī et ecclesie esse q̃ntū post q̃tuo
z signata. Et vñ de fundamētū illi⁹ determinationis ē q̃ p̃mū
xpī aduētū statuā ē cōminuta. s. idolatria penit⁹ destructa: qz
et si i q̃busdā mūdī p̃tib⁹ remāserit modicū b̃ p̃nibilo repu
tat fm̃ p̃m. Sed timeo q̃ vbi Burg. p̃ fidei fauore disputat
fidē ledat. nā iude⁹ p̃supposito dicto Burg. p̃ncipio pōt forma
re tale argumētū p̃tra fidē et p̃ suo errore. In aduētū messie
debet cessare idolatria simplr vñ p̃ maria sui p̃te: s̃ hodie si
videt factū igif messias nōdū venit s̃ ē expectādus: q̃ est for
mal error iudeoz: maior hui⁹ argumētū ē Burg. minor p̃t3. Hā
hodie asta aphrica et ps europe fūit idol: imo et hi q̃ xpīani
dicūt sine cultura idolorū nō sūt i europa. Hā fūit ventris
ebrietati: fornicatiōi et auaricie p̃ cūcti natiōib⁹: i q̃ oīa s̃ ap̃s
ad Ephe. v. et p̃ philip. ij. idolorū sūt fuitutes: cui snie contor
dat Burg. circa ca. xij. Zacharie. Quapropt securi ē cū po
sillatoz sentire q̃ i p̃mo aduētū xpī statuā idolatrie sit p̃cus
sa: i scdo it aduētū sit totalr cōminuta. Nec allegatū d̃ p̃ho
locū h3 de cōpatione modici et nihili. Quilibet ei⁹ intelligēs
videre poterit si modica terra isideliū ad cōpationē xpīa
nitatis: nec multū p̃cludit iudeis q̃ Burg. i hui⁹ q̃stiois dispu
tatiōe interficit historias Siluestri et cōstāntini: qz sic canonē
biblie p̃ sui erroris defensioē i mult⁹ corrupit et falsificat ita
historias citra et extra bibliā facilliter cōtēnūt.

Nico. de lyra

Glo. ordi. Ca. VIII

Ano tertio re. Precedens vi
sio prior: qz i primo anno regni
balthasar hec in tertio. vñ post
id qd̃ viderā in principio. Cum

Nico. de lyra

Ano tertio regni balthasar. Ite ponit septi
ma visio: et ē scda de p̃nētib⁹ ad aduētū xpī scdū
Sicut in p̃cedēti vñsōe habitus est p̃cessus genera
lis vltimē tribulationis: sic in ista explicat cōflictus p̃cedens
vltimā tribulationē. Causa materialis hui⁹ vñsōis est pugna
regnū grecoz et medoz sub similitudine arietis et birci: et pu
gna antiochi epiphanis inde orti sub similitudine cornu mo
dici. Finis hui⁹ vñsōis est exponere principiū p̃cedētis vñ
sōis: qz sequētes vñsōes sūt quasi expositiones ipsius. vnde
in p̃ce

Ano tertio re. Ca. VIII
gni balthasar regis vi
sio appuit mihi. Ego

Ano tertio re. Ca. VIII
in p̃cedenti vñsōe dictū est circa finē
illius q̃ daniel fuit edoct⁹ de illa vñsō
ne ab vno angelo assistētū: verūtū il
lud de quo fuit edoctus nō exp̃ssit totū
in ca. p̃cedenti. et id̃ exp̃ssit magis in
sequētib⁹ caplis. Finis enī ē ostēdere
magnitudinē tribulationis tpe antichristi et suoz membroz
ipsū p̃cedētū et robur sanctorū cōtra eos et terminū labozū.
Causa aut efficiēs est instinctus sp̃s sancti factus danieli p̃
pter affectū deuotionis et conatum attentionis. Causa forma
lis in diuñsōe cōsistit. Notādū ad euidētiā sequētis lre q̃ i
sacra scriptura aliquādo ē duplex sensus literalis: quia ea
q̃ sunt facta in veteri testamento sunt figure eozū q̃ fiunt i no
uo dicente apostolo. j. Cor. x. Omnia in figura cōtingebant
illis: et ideo quādo in veteri testamento p̃dicat aliquid esse
Y 4 impletū

a *Et* *esset* *in* *su* *Sus* *metropolis* *est* *regionis* *Elamitarum* *in* *qua* *daniel* *fin* *Iosephum* *turre* *extruxit* *excelsam* *quadro* *lapi-*
de *edificata*: *tantae* *magnitudinis* *ac* *pulchritudinis* *ut* *visus*
in *spens* *nova* *esse* *videat*: *et* *in* *ea* *regum* *psarum* *ac* *medorum* *con-*
dunt *reliquie* *et* *custos* *sive* *editi*: *et* *sacerdos* *iude* *est*.

b *In* *elam*: *vel* *ut* *Symmachus* *ait*:
ciuitate *a* *qua* *regio* *nomen* *accepit* *et*
ab *hela* *elamite*: *ut* *a* *babylone* *babyl-*
onia *p* *q* *lxx* *elamidem* *regione* *in-*
ter *prati* *sut*. *In* *ciuitate* *aut* *hela* *oia*
loca *q* *ad* *eam* *ptinent* *esse* *dicunt*.

c *Sup* *p* *ylai*. *Pro* *quo* *Aqla* *super*
vbal *ylai*. *Theodotio* *sup* *vbal*. *Sym-*
machus *sup* *palude* *ylai*. *Lxx* *iuxta*
porta *ylai*. *Est* *aut* *ylai* *nomen* *porte* *si*
ue *loci* *ut* *troicea* *porta* *rome* *carm-*
talio. **d** *Et* *leuau* *ocu*. *Quis* *in* *vi-*
sione *in* *ymbra*. *f* *et* *imagine* *hec* *vide-*
ant: *ita* *nec* *ipsa* *quid* *videre* *possum*
nisi *oculis* *leuatis*. **e** *Et* *ecce* *aries*
v *scz* *darius* *auunculus* *cyri* *qui* *post*
astagagum *pater* *regnauit* *in* *mediis*.

f *Et* *vnus* *ex* *cel*. *a* *cyr*. *f* *q* *post* *astya-*
gem *aut* *maternu* *cu* *auunculo* *dario*:
mediis *impauit* *et* *psis*. **g** *Postea*
vidi *a*. *Ad* *ipsum* *ariete*: *cyru* *vel* *da-*
riu: *sed* *eiusde* *regni* *ariete*. *i* *dariu* *al-*
terum *qui* *ultim* *rex* *persice* *potentie*
fuit *que* *Alexander* *philippi* *supauit*:
q *aut* *darius* *iste* *potentissim* *fuerit*
grece *et* *latine* *et* *barbare* *testat* *histo-*
rie. **h** *Intelligebat*. *Ex* *superiorib*
visionibus *in* *q* *bus* *secundu* *regnu* *per*
argentu *significatu* *est* *eti* *no* *intelli-*
git *q* *medoz* *et* *persaru* *corruat* *impe-*
rium. **i** *Ecce* *aut* *hir*. *Alexander* *rex*
grecoz *qui* *subuersis* *thebis* *in* *psas*
arma *corripuit*: *et* *apud* *grauecu* *flumi-*
um *inito* *certamine* *darij* *duces* *sup-*
rauit: *et* *tand* *ipsum* *pussit* *ariete*: *et*
duo *eius* *cornua* *cofregit*: *medos* *scz*
et *psas*: *misitq* *euz* *sub* *pedib* *suis* *et*
utruq *cornu* *suo* *subiugauit* *imperio*

Et *onta*

B

Nico. de lyra

Impletum in aliqua persona veteris te-
stamenti: verius tamen et pfectus in
aliqua noui testamenti: tunc est ibi duplex sensus litteralis: vnus
minus principalis: et alius principalior de illo. f. in quo pfectus
implet verbum pdictum. verbi gratia. j. *Parat. xxiij*. dicitur:
Ego *ero* *ei* *in* *patrem* *et* *ipse* *erit* *mibi* *in* *filium*: *quod* *est* *verbum*
dni *loquentis* *de* *salomone* *qui* *fuit* *fillius* *dei* *p* *adoptione* *in*
principio *regni* *sui*: *ppter* *quod* *amabilis* *dno* *dicit* *est*: *ut* *piz*
q. *Reg. xij*. *et* *sic* *verbum* *illud* *impletu* *est* *ad* *littera* *in* *salomo-*
ne: *perfectius* *aut* *impletu* *est* *in* *christo* *qui* *est* *fillius* *dei* *p* *na-*
turam *cutus* *figura* *fuit* *salomone*: *et* *ideo* *illa* *auctoritas* *ad* *lit-*
tera *intelligit* *de* *salomone* *et* *de* *christo*. *de* *salomone* *min* *p*
cipaliter: *et* *de* *christo* *principaliter*. *ppter* *quod* *apostolus* *ad* *he-*
bzeos. *j*. *allegat* *pdictam* *auctoritatem* *tancq* *de* *christo* *dictas*
ad *littera*. *Sic* *est* *in* *pposito*: *quia* *sub* *similitudine* *arietis* *et*
hirci *tractat* *daniel* *de* *pugna* *regni* *grecoz* *et* *medoz*: *prin-*
cipalis *tamen* *ei* *intentio* *est* *tractare* *de* *pugna* *antichristi* *vel*
membroz *eius* *et* *christianoz*. *et* *ideo* *est* *ibi* *duplex* *sensus* *lit-*
teralis: *ut* *pater* *ex* *pdictis*. *ppter* *quod* *sciendum* *q* *sicut* *i*
prima *visione* *egit* *de* *quattuor* *regnis* *subuertendis*. *per* *quin-*
tum *quod* *est* *christi* *regnum*: *ita* *hic*: *et* *quod* *ibi* *intelligit* *per*
statuam *et* *lapidem*: *intelligit* *hic* *per* *bestias* *et* *filliu* *hominis*
sen *iudicem*. *Agit* *circa* *causam* *formale* *considerandum* *q* *pri-*
mo *ponit* *visionis* *ostensio*. *secundo* *expositio*. *ibi*: *Factum* *est*
autem *cum* *viderem*. *Circa* *primu* *tria* *tangunt*. *quia* *primo* *ta*
gitur *de* *curfus* *arietis*: *id* *est* *regni* *medozum*. *secundo* *co* *cur-*
fus *hirci*. *i*. *regni* *grecoz*. *ibi*: *Ecce* *aut* *hircus*. *tertio* *incur-*
fus *cornu* *modici*. *i*. *antiochi* *in* *populu* *iudeoz*. *ibi*: *De* *yno*
aut *ex* *cis*. *Per* *simile* *aut* *potest* *exponi* *de* *christianis* *et* *an-*
tichristianis. *Et* *in* *ariete* *intelligat* *potestas* *ecclesie* *et* *sancto-*
rum. *Per* *hircu* *potestas* *malignoz*: *quia* *scriptu* *est* *Matth. xxv*.
Statuer *oues* *a* *dextris*: *hircos* *aut* *a* *sinistris*. *Per* *cornu* *par-*
uum

a *f* *anterior* *visione*. **f** *prio* *anno* *regni* *bal*.

daniel *post* *id* *q* *o* *videra* *i* *princi*

a *prio* *vidi* *i* *visione* *mea* *cuz* *essem* *i*

a *f* *i*. *equatio* *vel* *reuerens*. **f** *q* *metropolis*

tante *firmis* *est* *ut* *castru* *esse* *videat*.

c *f* *i*. *secularia* *vel* *sempiterna*.

b *subis* *castro* *q* *o* *est* *in* *ela* *regione*:

c *f* *i*. *ciuitate* *castri*.

c *vidi* *aut* *in* *visione* *ee* *me* *sup* *pdr*:

a *f* *i*. *palus* *a* *palude* *sive* *dolo*: *femois* *aut* *ym*.

b *ta* *ylai*: *et* *leuau* *oculos* *meos* *et*

c *vidi*. *Et* *ecce* *aries* *vn* *stabat* *an*

c *palude* *habens* *cornua* *excelsa*:

f *Cyrus* *qui* *regnu* *circu* *qua* *q* *dilauit*.

f *rynus* *excelsius* *altero* *atq* *succe*

a *f* *caput* *agranit* *et* *ventu* *mouent*.

s *scs*. *Postea* *vidi* *ariete* *cornib*

v *ventilante* *cotra* *occidentem* *et* *con*

tra *aquilonem* *et* *contra* *meridie*

et *oes* *bestie* *no* *poterant* *resistere*

a *f* *Alexandro*. **b** *f* *potentia*.

ti: *necq* *liberari* *o* *manu* *ei*: *fecit*

q *scdm* *voluntate* *sua*: *et* *magnifi*

a *f* *daniel*. **b** *f* *regnoz* *mutacione* *priori* *visio*.

cat *e*. *Et* *ego* *intelligebat*. *Ecce* *au*

ne *puocat*. **a** *f* *regnu* *grecoz*.

te *hircus* *capraru* *veniebat* *ab* *oc*

a *f* *macedonia*. **b** *f* *q* *p* *situ* *illi* *erre* *plaga* *e*

cidete *super* *faciem* *totius* *terre*:

a *f* *nimia* *velocitate*: *q* *ma*

gio *victoria* *huc* *currat* *q* *bellis*.

et *non* *tangebatur* *terram*. **Porro**

uum *intelligat* *potestas* *antichristi* *et* *suozum* *co* *tempozum*.
Reuertendo *autem* *ad* *sensum* *qui* *primo* *intelligit* *licet* *non*
principaliter. *f*. *de* *regibus* *medozum* *et* *grecoz* *consideradu*
q *circa* *quelibet* *regem* *vel* *regnum* *tangit* *triplicem* *statum*
regni: *scz* *initialem* *mediu* *et* *finali*. *Circa* *primu* *dicat* *da-*

niel: *Anno* *tertio* *regni* *balthasar* *re-*
gis *visio* *apparuit* *mibi* *ex* *quo* *piz* *q*
hec *visio* *facta* *est* *per* *duos* *anos* *post*
pcedentem: *et* *hoc* *tangit*. *cu* *subdit*:

a *Post* *id* *quod* *videram* *in* *princi-*
plo: *quia* *pcedentem* *visionem* *vidit*
daniel *primo* *anno* *regni* *balthasar*.
b *Quoniam* *esset* *in* *sus* *castro*. *hic* *tan-*
git *locu* *hui* *visionis*. *Picit* *aut* *in* *su-*
lis *castro*: *q* *illa* *ciuitas* *erat* *clausa*
fortibus *muris* *ad* *modu* *castri*.

c *Quod* *est* *in* *elam* *regione* *vi*. *Ab*
elam *dicat* *regnu* *Elamitaru* *et* *metro-*
polis *illius* *regionis* *erat* *sus*: *quia*
multa *regna* *et* *multe* *regiones* *erant*
sub *rege* *medozu*. **d** *Adi* *aut* *in* *vi-*
sione *imaginarie* *scz*: **e** *Esse* *me* *su-*
per *portam* *ylai*. *Alai* *est* *ppriu* *nomen*
cutusdam *porte* *predicte* *ciuitatis*: *et* *i*
terpetat *palus*: *quia* *ante* *illam* *por-*
tam *sunt* *paludes*: *a* *quibus* *illa* *por-*
ta *est* *denominata*. **f** *Et* *ecce* *aries*.

per *que* *signatur* *regnu* *medozum* *q* *o*
no *fuit* *multum* *infectum* *iudeis*: *ut* *di-*
cunt *hebrei*: *ppter* *q* *signat* *per* *ani-*
mal *mansuetu*. **g** *Stabat* *ante* *pa-*
ludem. *per* *hoc* *signat* *instabilitas* *re-*
gni *eius*: *sicut* *palus* *non* *est* *locus* *fir-*
mus. **h** *Habens* *cornua* *excelsa*. *f*.
duos *reges* *magnos* *inter* *alios*. *f*. *da-*
riu *filliu* *astagagis* *et* *cyru* *eius* *nepote*.

i *Et* *vnus* *excelsius* *altero*. *q* *cyrus*
fuit *potentior* *dario*. **k** *Atq* *suc-*
crefcens. *q* *ere* *totu* *asia* *sibi* *subiuga-*
uit. **l** *Postea* *vidi* *ariete* *cornibus*
veritate *tra* *occidete* *et*. *q* *reges* *p*
saru *et* *medoz* *ad* *oes* *istas* *ptes* *dila-*
tauerit *regnu* *illud*. *vn* *in* *historia* *Iu-*
dith. j. ca. scribit *q* *cambyses* *filli* *cy-*
ri *misit* *holofern* *ad* *subiugandu* *sibi*
oia *regna* *occidentis*. **m** *Et* *oes* *be-*
stie *no* *poterant* *resistere* *ei* *et*. *q* *nulli*
reges *optu* *q* *foras* *poterat* *ei* *resi-*

stere. *Sequitur*: **n** *Et* *magnificat* *est*. *q* *illud* *regnu* *obtinu-*
it *monarchia* *et* *greca* *ei* *seruiebat* *sub* *tributo*. *ut* *piz* *tp* *pbi*
lippi *pri* *Alexandri* *magni* *q* *reddebat* *tributu* *dario* *regi* *p*
saru *et* *medoz*. **o** *Et* *ego*. *f*. *daniel*. **p** *Intelligebat*. *qd* *si*
gnificaret *visio* *et* *mutacione* *regnoz* *regnu* *grecoz*
huic *regno* *succellit*. **q** *Ecce* *aut* *hir*. *Hic* *ponit* *discursus*
regni *grecoz* *q* *regnu* *signat* *p* *hircu*: *q* *grece* *fuerunt* *luxuri-*
osi *sicut* *hircus* *e* *atal* *luxuriosu* *et* *feridu*: *et* *maxime* *Alexan-*
der *q* *fuit* *prim* *rex* *ut* *dr*: *ppter* *q* *missa* *fuit* *sibi* *puella* *veno-*
no *nutrita*: *ut* *sic* *p* *incorineta* *sua* *accedes* *ad* *ea* *intoxicaret*
sed *Aristoteles* *p* *gest* *et* *aspect* *oculoz* *illi* *puelle* *ppedit* *ea*
sic *esse* *nutrita* *et* *p* *hibuit* *Alexandru* *ab* *ei* *cobibitu*: *ut* *scri-*
bis *libro* *de* *secret* *secretor*. **r** *Veniebat* *ab* *oc*. *et* *q* *mace-*
donia *vbi* *pri* *regnavit* *Alexander* *et* *vn* *mouit* *exercitu* *tra*
dariu *regu* *psaru* *est* *in* *occidentali* *pte* *respectu* *regni* *psaru* *et*
medoz. **s** *Et* *no* *tage*. *ter*. *q* *Alexander* *tata* *festinatio* *venit*
tra *dariu* *q* *videf* *magis* *volasse* *q* *iuisse* *fm* *co* *dem* *modu*
loquedi *ad* *expmendu* *velocitate*. *Aduertendu* *q* *iste* *darius*
no *fuit* *filli* *astagagis* *de* *quo* *dicitur* *et* *nec* *fuit* *ille* *dari* *filli* *by-*
staspis *sub* *quo* *co* *sumatu* *est* *teplu*: *et* *hoc* *fm* *opinione* *co* *dem*
lat

Et orta sūt. **I**ppo in babilo ne mortuo. xxx. scdo etatis sue anno. surrexerūt pro eo quat tuor duces ei⁹: **E**gyptū tenuit ptolomeus lagi fili⁹: **M**acedo- nas philippus q⁹ aridus fra- ter alexan. **S**y- ria ⁊ babilonē ⁊ oīa regna ori- entis seleuco ni- chanoz: i **A**sia regnauit atigo- nus. **B** Et de- fecit de. f. Sub antiochi specie de pēcipe tene- bzaru dī: **D**ei- cit de for. Et de stel. qd fit cū vl los luce iusticie resplēdentes et virtute operum robustos fran- git qd vsq ad pē- cipē. f. magnifi- cas: quia cōtra ipsoz auctozem virtutis extollit iuge. f. sacrifici- um tollit. i. qz istud cōuersatio nis ecclesie i eis quos ceperit in terrāpit. **A**n- no. celiq. a seleu- co qd prim⁹ post alexandru re- gnauit in syria ingressus ē an- tiochus hiero- solymā ⁊ vniū- faz vastauit: ac- etio p⁹ ano re- sus i tēplo iouis statuā posuit. **R**obur autē quia nisi per- euntium merita exigerent eos qd recte credebant obtinere: aduer- sari⁹ neqz pos- set. **V**eritas i. f. ⁊ p. qz fidel tūc rex celestiu ad desideriu vite tē- poralēclinaf: et prof. ⁊ faciet: qz tūc nō solū etiā reproboz mēti- b⁹ etiā i electo- rū corpib⁹ cru- delitate iestima- billi sine q̄libet obiectiōe crassa- tur. **D** Et qd. qdā b ad anti- xpm refert ⁊ qd sub atiocho i ty- po factū ē: f. il- lo dicunt cē cō- plendum. **D**uo

a f alexander q regnū medozū arqz p̄sarū in vario-
ditissimo farsame filio iperu quoda destruxit.
hircus habebat cornu insigne iter
oculos suos: ⁊ venit vsq ad arie/ a f
a f dāriū filiū farsame i quo medoz arqz p̄sarū re-
gnū destruxit est. b f quasi immobilem.
tēm illū cornutū quē viderā stān/ b
tē ante portā: ⁊ cucurrit ad euz in c f
impetu fortitudinis sue. **L**ūq ap/ d
a f dārium. f.
propinquasset ppe arietem effera e
tus est in eū: ⁊ pcussit arietē ⁊ cō/ f
a f medos et persas.
minuit duō cornua ei⁹ ⁊ nō pote/ a f
a f alexandro. b f vincrum.
rat aries resistere ei. **L**ūq euz mi/ b
a f amicorum.
sisset i terrā cōculcauit: ⁊ nemō q/ i
bat liberare arietē de manu eius. a f
a f subiugato orbe.
Hircus autē capraz magn⁹ fact⁹ ē k
a f subito. a f morte. b f ipse alexander.
nimis. **L**ūq creuisset fractū ē cōz/ i
a f per quattuor climata mundi.
nu magnū: ⁊ orta sūt cornua q̄ttu m
oz subter illud p quattuor v̄ctos n
a f seleuco.
celi. **D**e vno autē ex eis egressū est p
a f antiochus epiphanes fili⁹ seleuci qd ⁊ philome-
tor qd nescire senatu p dolū cepit iperu cū obdes fu-
isset rome et ptra prolemez philometozē dimicauit
et cōtra egyptios. f. hoc est cōtra meridiē.
cornu vnu modicū: ⁊ factū ē grā/ q
a f egyptios. f. eos. f. qui in p̄side res nouas mo-
liebant ad egerem cōtra iudeos dimicant.
b f populū dei qd in ipso foris est. f. dei.
de cōtra meridiē ⁊ ⁊ oriētē ⁊ ptra/ r
a f dū capra iudea ingressus ē hierosolimā et in tē-
plo iouis olympi simulacrū posuit.
fortitudiez. **E**t magnificatū ē vsq/ v
a f i filios isrl q angelozū vallabā custodia.
b f plures ei seroz idolatrie subiecit ⁊ q̄i stella celi
cōculcauit pedib⁹ suis: pplm qz et v̄bē vastauit.
ad fortitudinē celi: ⁊ deiecit d for/ r
titudine ⁊ d stel: ⁊ cūculcauit eas. y
a f ipm dei cui⁹ sacros p̄secutus est vel iudā ma-
chabeū. b f opinione sua et hoim.
Et vsq ad p̄cipē fortitudinis mā/ s
a f quod mane offerebat et vespere.
gnificatū ē: ⁊ ab eo tulit iuge sacri/ a
a f hierusalē et tēplū ponens in tēplo statuam Jo-
uis olympi.
ficiū: ⁊ deiecit locū sanctificatiōis b
a f q̄i nō sua teute f. dei. b f a deo. c f atiocho.
ei⁹. **R**obur autē dāriū ē ei ptra iuge/ c
a f facit de⁹ regnare hominē. p. p. p. b f populi.
f ita c f cultu idoloꝝ crescere religio dei decreuit
sacrificiū ppter peccata: ⁊ pster/ e
a f v̄t etiā legē dei cōburendā quereret et circūci-
sionē p̄biberet. f opinione sua.
nef veritas i terra ⁊ p̄sperābif et f
a f fm cor suū. b f angelū quclibet racio noie.
faciet. **E**t audiui unū d sanctis lo/ g
a f angelo.
quentē: ⁊ dixit vn⁹ sac⁹ alteri ne
a f hec scz cōplebif. i. quanto spacio complebif ex
quo ceperit compleri.
scio cui loqueri. **V**squo visio et i
a f templi in quo simulacra.
iuge sacrificiū ⁊ p̄ctm desolatiōis k
a f sub atiocho rege syrie dei iudicio. f dei f serōz
q factū ē: ⁊ sanctuariū ⁊ fortitudo m
a f cōculca.

issime p aristotelē philosophoz principē. **E**t venit
vsq ad arietē illum cornutū: qz alexāder inuasit dāriū.
b **Q**uē viderā stantē ante portā: qz dāri⁹ aduentū alexā-
dri p nullo reputabat: ⁊ ideo ei nō occurrit sed stās in lo-
co suo misit aliquos de principibus suis p̄cipiens eis vt
ad ducerēt sibi alexādrū ligatū et flagellatū. c **E**t cucur-
rit ad eū in impetu fortitudinis sue. qz alexāder primo oc-
currit p̄cipib⁹ dāri⁹ p̄dictis et deuicit eos iuxta flumini
grancū. d **L**ūq appropinquasset ppe arietem: qz deu-
cit principibus dāri⁹ venit contra ipsum dārium.
e **E**fferatus est in eum. i. serino more eū inuasit. f **E**t p-
cussit arietem. f. dārium regem persarū. g **E**t cōminuit
duo cornua eius. i. robur regni medozū ⁊ persaz. **Q**uif:
h **C**unq cum misisset in terrā cōculcauit: id est gloriā il-
lius regni deiecit. i. **E**t nemo quibat liberare arietē de
manu eius: quia nullus amicorū suoz vel cōiunctorū po-
terat sibi ferre auxilliū ptra alexandrum. k **H**ircus autē
capraz fact⁹ est magnus nimis: quia magnitudo alexan-
dri ⁊ ei⁹ fama creuit supra modū: subiugata sibi tota asia
⁊ aphrica pro magna parte. l **C**unq creuisset factum est
cornu magnū: qz immediate post illas victorias mortuus est
alexander anno. xij. regni sui: etatis autē sue. xxxij. anno i
babilone: nec potuit redire in terrā natiuitatis sue: vt dis-
fusus dicit in scholastica historia. m **E**t orta sūt cornua
quattuor subter illud. i. quattuor regna in quibus diuisus
est imperiū alexandri. n **P**er quat. ventos celi. i. p
tuor principales partes mundi vñ oriunt ventī: qz ptolē-
meus lagi fili⁹ regnauit in egypto. philippus frater alexā-
dri in macedonia. seleucus in syria ⁊ babilone: antigon⁹
in asia: fm qd dicit hic glo. o **D**e vno autē ex eis. **D**ie
describif incurfus antiochi epiphanis ori ex p̄dictis ptra
iudeos. cū dicit: **D**e vno autē ex eis. i. de seleuco rege syrie.
p **E**gressum est cornu vnu modicum. i. antiochus epipha-
nes qd descendit de seleuco: tū plures fuerūt intermedij: qd
istud cornu modicū: qz prius fuit rome obses. vt dicit
j. machab. j. q **E**t factum est grande. scz qz antiochus
ignorante senatu exiit de rome vt occuparet regnū syrie:
vt dicit. j. machab. j. **E**t priuauit filium fratris sui primo-
geniti scz seleuci philometozis regno sibi debito.
r **C**ontra meridiē. qz ptolēmez regem egypti fugauit de
campo et egyptū obtinuit: vt habet. j. machab. j. egypt⁹
autem est in situ meridionali respectu syrie. s **E**t cōtra
orientem: quia in perside que est in oriente respectu syrie
multos deuicit et sub tributo tenuit: vt ibidem dicitur. itē.
ca. t **E**t contra fortitudinem. i. contra hierlū vbi deus
qui est fortitudo colebaf. v **E**t magnificatū est vsq ad
fortitudinē: id est contra filios israel qui angelozū antiqui-
tus custodia vallabant. f **E**t deiecit de fortitudine. quia
plures eoz idolatrie subiecit. y **E**t destellis. quia mul-
tos stables in cultu dei occidit. vt p̄z. ij. machab. vj. et
vj. z **E**t vsq ad p̄cipē fortitudinis magnificatū est: id
est vsq ad deū q colebaf in hierusalē: qz ad tēpus ab-
stulit cultū ei⁹: ⁊ dicit sic ei p̄ualuisse p quā dā similitudinē.
nē. **E**t alter: p p̄cipē fortitudinis intelligif sum⁹ sacer-
dos: qz tūc regebat ciuitatē et templum: ptra quē p̄ualuit
antiochus. a **E**t ab eo tulit iuge sacrificiū: qd dicebaf
agnus qui immolabatur vespere et mane: quia figurabat
immolationem corpore christi quod quotidie immola-
tur in altari. b **E**t deiecit locum sanctificationis eius:
quia antiochus prophanauit templum ponendo ibi abo-
minādū idolum. vt dī. j. machab. j. verūtū qz ista non fe-
cit antiochus p̄p̄ia x̄tute: sed deo p̄mittēte ppter peccā
populi puniēda. iō subdif: c **R**obur autē dāriū est ei. i.
antiocho. d **C**ontra iuge sacrificiū ppter peccā. populi is-
rael ⁊ maxime sacerdotū: qui vt dī. ij. machab. itē. iā non
erāt dediti circa altare sed cōtēpto tēplo ⁊ sacrificiis negle-
ctis festinabāf participes fieri palestine: et sic dī ibidem qd
fecerūt p̄stibula iuuenū iuxta tēplū. e **E**t p̄sternef ve-
ritas in terra. i. verus dei cult⁹. f **E**t p̄sperābif ⁊ faciet
scz antiochus fm volūtātē suā. g **E**t audiui vnū d san-
ctis. i. angelis. h **Q**uēntē alteri nescio cui ⁊ ⁊. b dī: qz
daniel nō habebat itellēctū hui⁹ visiōis ad plenū. vt. j. pa-
rebit. i **V**squo visio. i. lex q illuminat itellēctū: ⁊ qd dī
uinā reuelationē habita est. k **E**t iuge sacrificiū. i. quo-
tidianū. l **E**t peccatū desolatiōis. i. desolatio tēpli facta
ppter peccata populi p positonē idoli in tēplo. m **E**t sa-
ctuariū. i. tēplū cui⁹ vna pars dicebaf sanctum: altera san-
ctuariorū. n **E**t fortitudo. sanctoz. f.

Et roborabit. Greg. Illius hominis fortitudo non in suis viribus roboratur: quia satbane virtute in gloria potius attollit.

Et interficiet ro. Greg. Robustus interficiet cum eos qui ne se iniuncti sunt corporaliter vincit vel cum eos qui sancti et robusti credebant ad naturam suam voluntatis trahit in cuius manu dolus dei rigis: qui in illa fraude per opus adiunxit: quod enim fallendo dicit: Mira facies do asserit. Nam quicquid mendax lingua simulat: hoc quasi verum esse manus operis ostendit. c. Et sine manu. Non angelorum bello non sanctorum certamine: sed per aduentum iudicis solis oris spiritus eterna morte feriet.

Tu ergo signa. Gabriel exposita visione addit. Tu ergo signa visionis obscuritate signas nec patere multis nec nisi ope compleat posse intelligi.

Interpretare. sicut angelus. Vel quia reges audierat et eorum nomina nesciebat futura cognouerant: sed quo essent tempore nesciebat. Stupebat quod soli facere poterat: et dei scientie omnia committerat.

In anno.

Mico. de lyra

telligere facies. q. d. daniel: quia per ea quae faciet intelligit ista visio quae modo est occulta. a. Et roborabit fortitudo eius: sed non in viribus suis. q. d. licet sic crescat fortitudo antiochi ad faciendam istam: tamen hoc erit ex viribus suis: sed propter peccata populi sic dimittit et a deo agere: quia sicut frequenter dicitur: est deus aliqui viri malis ad puniendum bonos. b. Et supra quam credi potest universa vastabit et. quia non erat credibile hominibus quod ille qui erat romae obses deberet sic prosperari et tanta ardua facere. c. Et interficiet robustos. i. septem fratres qui cum matre fuerant robustissimi ad tenendum legem dei. ut patet. ij. Machab. vij. Et quia non solum illi sunt interfecit ab antiocho: sed etiam multi alii qui noluerunt dere linquere legem dei. ideo sequitur:

Et populum sanctorum secundum voluntatem suam interficiet. e. Et diriget dolus in manu eius. i. ad finem intendit ab eo produci per opera eius.

f. Et cor suum magnificabit: quia antiochus in tantum erat elatus per superbiam quam crederet habere terram ad navigandum et mare ad ambulandum: ut dicit. ij. Machab. v. g. Et sic copia rerum omnium occidet plurimos: quia tunc occasione sanctorum scilicet per temporalem potentiam a deo sibi permittam. h. Et contra principem principum consurgit. quia contra deum surrexit auferendo cultum eius quantum ad tempus. i. Et sine manu coteret. quia antiochus rediens de phidie percussus a deo morbo intestino mortuus est per ut habet. ij. Machab. ix. Quoniam autem sicut dictum est antiochus fuit figura antichristi: ideo littera ista quae exposita est de antiocho iterum melius exponitur et perfectius de antichristo ab illo loco ubi incipit scriptura loqui de antiocho cum dicit: Et post regnum eorum. i. grecorum: quia regnum antichristi pertinet quodammodo ad regnum romanum de quo orietur: ut predictum est: quod quidem regnum romanum est post regnum grecorum: de quo fit mentio in parte immediate precedenti ut patet. Cum creverint iniquitates: quia secundum testimonium salvatoris Matth. xxij. imminente tempore antichristi abundabit iniquitas et refrigescet charitas multorum. Consurgit rex impudens facie: quia antichristus ad omne malum erit inuerecundus. Et intelliges propositiones: quia antichristus erit callidissimus ingenio naturalis et auxilio diaboli familiaris sibi: quia habebit demonem principem. Roborabit fortitudo eius: quia excedet omnem terranum potentiam tempore suo. Sed non in viribus suis: quia non erit hoc virtute humana sed diabolica in cuius virtute faciet illa mirabilia: deo tamen permittente. Et supra quam credi potest universa vastabit et. quia potestas antichristi sic subito apparebit quod omnibus admirabilis erit. Et interficiet robustos et. i. illos qui inveniuntur firmi in lege dei nolentes ei obtemperare.

dire. Et dirigetur dolus et. i. ad finem intentum ab eo produci licet ad tempus breue. Et cor suum magnificabit: quia extollet super omne illud quod dicit deus aut quod colit: ut dicit apostolus. ij. ad Thessal. ij. Et in copia omnium rerum occidet plurimos: quia per fortitudinem militie et thesauros diuitiarum naturalium et artificialium multos interficiet.

Et contra principem principum consurgit. i. contra deum: cultum eius auferens et sibi usurpans: quia in templo dei sedebit ostendens se tanquam sit deus. ut dicit. ij. ad Thessal. ij. Et sine manu coteret: quia dominus iesus christus cum interficiet spiritum oris sui. ut ibidem dicit: Sequitur. k. Et visio vespere et. i. per successionem temporis apparebit veritas visionis ipsius in quantum pertinet ad antiochum: et in quantum pertinet ad antichristum. Vel aliter exponitur: ut per mane intelligat tempus antiochi: quod fuit primum respectu temporis antichristi: ut sit sensus. Visio predicta secundum quod refertur ad mane. i. ad tempus antiochi: et vespere. i. ad tempus antichristi vera est: quia in utroque sensu habet veritatem: ut visum est. Sequitur. l. Tu ergo daniel. m. Signa visionem. i. memoriam comedam eam scribendo: ut postea possit sciri a posteris. n. Quia post multos dies erit. i. complebitur. o. Et ego. hic ponitur quedam conclusio respectu predicti cui dicit: Et ego daniel laqueum co-

cussus timore visionis et admiratione. Sequitur. p. Quia surrexissim facies tua opera regis. i. negocia regni. quia super ipsa erat positus daniel: ut visum est. s.

q. Et stupebam ad visionem: propter horrorem malorum futurorum. r. Et non erat qui interpretaretur: quia visio esset ei interpretata in generalitate non tamen omnino in speciali quantum ad nomina regum et determinationem personarum. Et quo pertinet spiritus sanctus non semper reuelat prophetis sensum plenarium visionis: sed solum quantum expediret per locum et personam per quam sit reuelatio: et propter hoc prophetae non ita clare scripserunt mysteria christi de futuro sicut euangeliste scribentes historiam de praeterito. Unde forte alicuius quod hec visio non posset literaliter exponi de antichristo. Pro-

mo quia tribulatio quae hic describitur dicitur durare per sex annos ut dicitur est: quod non potest dici ad litteram de persecutione antichristi: quia durabit tempus ad tres annos et dimidium: ut dicitur. ij. r. ca. et. xij. Sequitur. t. Et in hac tribulatione quae hic describitur debet auferri iuge sacrificium: iuge autem sacrificium nunc est sacrificium altaris: quod non cessabit usque ad iudicium finale: secundum quod dicit. Matth. vi. Et ecce ego roboravi sum omnibus diebus usque ad consummationem seculi. Ad primum dicendum quod persecutio antichristi aliquando accipitur stricte per tempore in quo antichristus persecuet fideles in persona propria: et sic non durabit nisi per tres annos et dimidium. Ali-

quando large accipitur: in quantum cum hoc accipitur aliquid de tempore precedenti in quo per ministros antichristi fieri quaedam dispositio ad ipsum per deceptiones et malas persuasiones: et sic accipitur hic duratio illius persecutionis. Ad secundum dicendum quod sacramentum altaris tempore antichristi cessabit quantum ad solennitatem: quia tunc missae non celebrabunt publice: sed tamen occulte propter rabiam illius persecutionis et sic intelligitur hic cessatio iugis sacrificii. Ca. VIII

Moraliter. Anno tercio regni balthasar. et. Sequitur. t. Et leuavi oculos meos et. Per arietem qui dux est omnium significat bonum platum qui dux est fidelium. h. Habes duo cornua. quae sunt scientia et bona vita. i. Et unum excelsum altero. i. bona vita quae melior est scientia. l. Postea vidi arietem cornibus veritatis contra orientem et. i. bonum platum per scientiam suam et vitam extirpantem vicia per omnes sue dioecese partes. m. Et oves bestiae. i. homines bestiales ter viucentes. n. Non poterant resistere ei. impediendo suam debita correctionem. o. Nec liberari de manibus eius. euadendo de bita pena donis vel precibus. n. Et magnificat. et. tal platum coram deo et angelis eius. o. Et ego intelligebam. quia talia sunt consideranda

et dimidium: ut dicitur. ij. r. ca. et. xij. Sequitur. t. Et in hac tribulatione quae hic describitur debet auferri iuge sacrificium: iuge autem sacrificium nunc est sacrificium altaris: quod non cessabit usque ad iudicium finale: secundum quod dicit. Matth. vi. Et ecce ego roboravi sum omnibus diebus usque ad consummationem seculi. Ad primum dicendum quod persecutio antichristi aliquando accipitur stricte per tempore in quo antichristus persecuet fideles in persona propria: et sic non durabit nisi per tres annos et dimidium. Ali-

quando large accipitur: in quantum cum hoc accipitur aliquid de tempore precedenti in quo per ministros antichristi fieri quaedam dispositio ad ipsum per deceptiones et malas persuasiones: et sic accipitur hic duratio illius persecutionis. Ad secundum dicendum quod sacramentum altaris tempore antichristi cessabit quantum ad solennitatem: quia tunc missae non celebrabunt publice: sed tamen occulte propter rabiam illius persecutionis et sic intelligitur hic cessatio iugis sacrificii. Ca. VIII

Moraliter. Anno tercio regni balthasar. et. Sequitur. t. Et leuavi oculos meos et. Per arietem qui dux est omnium significat bonum platum qui dux est fidelium. h. Habes duo cornua. quae sunt scientia et bona vita. i. Et unum excelsum altero. i. bona vita quae melior est scientia. l. Postea vidi arietem cornibus veritatis contra orientem et. i. bonum platum per scientiam suam et vitam extirpantem vicia per omnes sue dioecese partes. m. Et oves bestiae. i. homines bestiales ter viucentes. n. Non poterant resistere ei. impediendo suam debita correctionem. o. Nec liberari de manibus eius. euadendo de bita pena donis vel precibus. n. Et magnificat. et. tal platum coram deo et angelis eius. o. Et ego intelligebam. quia talia sunt consideranda

et dimidium: ut dicitur. ij. r. ca. et. xij. Sequitur. t. Et in hac tribulatione quae hic describitur debet auferri iuge sacrificium: iuge autem sacrificium nunc est sacrificium altaris: quod non cessabit usque ad iudicium finale: secundum quod dicit. Matth. vi. Et ecce ego roboravi sum omnibus diebus usque ad consummationem seculi. Ad primum dicendum quod persecutio antichristi aliquando accipitur stricte per tempore in quo antichristus persecuet fideles in persona propria: et sic non durabit nisi per tres annos et dimidium. Ali-

consideranda ad imitandum. S; q; cōtra tales bonos platos ali/
qñ diabolus excitat satellites suos sicut ptra sacra Thomam
excitavit anglie regē. iō sequit: q; Et ecce aut hircus. q; ē aīal
feridū. iō significat principē tyrānū infamē fetore abominan
dū. r; Veniebat ab occidēte. i. ex defectu lucis grē. Seq;:
s; Et nō tāgebat terrā. i. amatores terrenorū q; nō nocet
tyrānus s; magis fouet. r; Porro hircus habebat cornu
insigne. i. p;atē valde notabile r; magnā ex malis adherētib;
sibi. at; Et venit vsq; ad arietē illū. i. platū bonū. c; Et cu

currit ad eum impetu fortitudinis r; nō ex motu rōnis: sicut
fuit de rege anglie r; sacro Thomā: r; in multis alijs regnis
facta sūt similia. g; Et cōminuit duo cornua ei. i. sciētiam
r; vltā: nō quātū ad rei existētiā sed quātū ad efficiētiā i; dioce
si. p;ia quā fuit cōpulsus exire r; sic nō potuit ibi proficere.
i; Et nemo quibat liberare arietē de manibus ei. p; regem
enim francie r; papā cōstituti fuerūt dies pacis plurimi sed in
utiliter: r; finaliter in fauorē regis sanctus Thomas fuit cru
deliter occisus: sed a deo gloriose susceptus.

Bilo. ordi.

Nico. de lyra

In anno pri. Repute. Ca. IX
m; cū q; filli hytaspis cui? se/
cūdo anno tēplū edificatū est
q; Por. suspicaf vt annos danielis
extēdat: vltū q; ab alexādō rege ma
cedonū supat: ē: r; nomē patris r; vi
ctoriā addidit: q; p;imū de semine me
dorū subuertit regnū chaldeorū vt au
ferat ppter similitudinē noīs errorē.
b; Ego daniel. P;editit hieremias
lxx. annos desolatiōis tēpli: post q; s;
rediret p;lis in iudeā: r; edificaret tē/
plū: q; res nō facit danielē negligētē
sed p; mouet in p;ce. vt q; de p; suam
p;misit clemētiā: p; suā ipeat p;ce: ne
supbia negligētiā faceret: r; negligē
tia offēnsā pariat. Legim; i; geneli. c.
xx. annos penitentie cōstitutos ante
diluuiū. S; q; c. annis filij hoīm pe
nitere neglexerūt nō expectat de; vt
xx. compleant: sed ante infert q; po
stea fuerat cōminat. Tū r; ad hierē
mā d; ob duriciā iudeorū: Re oēs p;
populo hoc: q; non exaudia te. Et ad
Samuel: Vsq; luges sup saul: Ego
abieci ei. Igit in sacco r; in cinere po
stulat impleri q; de; p;misit nō q; sit
incredulus futuroz. Et vi

In anno primo. Ca. IX
a; s; q; supra d; balthasar succēssit q;
p;imū caput isrl soluit: deide cyrus.
b; s; nō illi q; in hēter legif. s; q; r;
dāriū filij asueri de semine
a; s; p;imū.
ne medorū qui imperauit super
regnū chaldeorum: anno vno re
gni eius: ego daniel intellexi in
libris numez annoz i; de quō ser
mo fact; est ad hieremiā prophe
tam vt complerent desolatiōis
hierusalē septuagita anni. Et pō
sui faciē meaz ad dominū deum
meū rōgare et deprecari in ieiū
nijs sacco r; cinere et orauī domi
num deum meuz r; cōfessus sum
r; dixi: Obsecro dñe deus mā
gne r; terribilis custodiēs pactū
r; misericordiā diligētibus te: et

ducā vos ad locū istū rē. Cōpletionē
aut annoz appropinquatē intellexi
p; tpa regū q; regnauerāt a principio
desolatiōis hierlū vsq; ad tps illud:
p; q; fuit ostēdū. Eide. i. q; hec desola
tio fuit cōpleta āno. liij. Cyri. ante cy
rū vero dari; medus regnauit duob;
annis. r; sic cōplemētū desolatiōis ol
stabat tū quing; annis r; p;cipio ser
ti: q; cyrus de quarto āno suo regna
uit tū in p;cipio ante dictū cōplemē
tū. vt ibidē dictū fuit. g; Et po. fa.
meā ad dñm. i. attētiōē mētis r; faci
em corpis qm; versa facie versus hier
usalē orabat. vt dictū. ē. s. vi.
b; Rogare. seruenter. i. Deprecari.
p;teranter. b; In ieiunijs. vt su
mul fieret deo sacrificiū p; spirit; ora
tionē: r; carnis ei; macerationē. q;
scribit Tobie. xij. Dona d; oratio cui;
ieiunio. i. Sacco. i. cilicio.
in Et cinere. i. recordatione fragili
tatis hūane. Hic erat modus iudeorū
qñ erāt in afflictionib; positi ponere
cinere sup caput i; signū humiliatiōis:
q; d; Eccl. xxxv. Oratio humiliantis
se nubes penetrabit. Sed videt hic q;
daniel peccauerit orādo. p; liberatiōē
p;pli: q; talis oratio videt p;cedere ex
quādā dubitatione ne impleret; vbi
dei dictū p; hieremiā de liberatiōe po
puli tpe determinato: r; hoc videt im
portare defectū fidei. P;cedū q; dani
el orabat p; diuine p;missionis imple
tione. nō q; dubitaret de dei fidelita
te: sed vt ostēderet se grātū deo de pio
missione p;lis facta. Itē daniel scie
bat p;missiones diuinas i; p;li p; oīo.

Nico. de lyra

In anno primo. Dñe. Ca. IX
ponit octaua visio q; fuit fa
cta in anno primo darij q; occi
dit balthasar. Postq; Daniel descri
psit vltimē tribulationis totalē decur
sum r; principalē ei; cōfictū: vt visum
est in duob; p;cedētib; capitulis. hic
p;ter describit ei; dē tribulationis so
latiū q; maxime erit ipis fidelib; ex cōsideratione passionis
xpi. Igit cā materialis ē de lxx. hebdomadib; determinatis
r; p;fixis vsq; ad passionē xpi q; maxime erit imitāda tpe anti
xpi. Causa finalis vt ostēdat tps expiationis p;ti p; mouē xpi
r; p; hoc def cōsolatio xpi fidelib; i; tribulatione anti xpi existē
tib;. Causa efficiēs ē instinet; spū sancti facit; danieli cōfictū
p;ctū suū: r; desideratū r; postulātū remediū. Causa formalis in
diuisione p;fistit q; talis ē: q; p;imo ponit meritū oratiōis. scō
modus reuelationis ibi: Cūq; adhuc loquerer. P;imū est ex
pte danielis. Scdm ex pte angeli reuelantis. Circa p;imū tria
notant. p;imū est debita cōditio orātis. scdm cōfessio penitēt
ib;: Et orauit deū. tertiū imētiō p;etis. ibi: Et nūc dñe. Circa
p;imū cōsiderādū q; debita cōditio orātis ē q; antēdat debitū
tēpus orādi: s; facit daniel hic: q; itellerit q; appropinquabat
tps a deo. p;missus de liberatiōe p;pli: r; hoc ē q; dicit: In āno
primo darij filij asueri. Aduertendū q; iste asuer; nō ē iste sub
quo hystoria dēster facta ē: q; ille fuit post p; magnū tps: sed
iste asuer; ē ille q; s. dicit; est astyages. r; b; est q; subdit:
b; De semine medorū: q; dari; victo balthasar trāstulit regnū
ad medos. c; Qui impē. su. re. chaldeorū. p;imū nō simpliciter
r; absolute: s; p;imū de p;dicto semine. s. medorū. d; Anno
vno. i. p;imo fm modū loquēdi hebraicū. vñ d; Ben. j. Sactū
ē vespē r; mane dies vn; i. p;imū. e; Ego daniel intellexi in
libris. hieremie: f; Numerū annoz rē. Et nota q; iste cui re
uelabant diuina secreta nihilomin; tñ scripturā hieremie et
alloz pphetaz legebat; illos q; cōfidentes de p;pio ingenio
dedignant videre dicta alloz. Scriptura aut illa de qua fit h
mētiō h; hieremie. p;tr. Cū ceperint ipleri in babylone. lxx.
anni visitabo vos: r; suscitabo sup vos verbū meū bonū r; re
ducam

nes bonorū: q; sicut de; ordinat aliquid futurū: ita etiā r; mo
dū euēdi: q; vtrūq; cadit sub diuina ordinatione. s. res et
suus modus. r; iō orabat impleri p;missionē a deo factā. Itē
p;missiones diuine in sacra scriptura semp; itelligēde sūt sub
cōditione. s. nisi ponat impedimētū ex pte illi; cui p;missio sit
deū offēdēdo. vt d; Hier. xvij. Subito loquar de gēte r; d;
regno vt edificet; r; plātē illud si fecerit malū i; oculis meis vt
nō audiat vocē meā: p;nam agā sup bono q; locut; sū vt fa
cerē ei. Timebat aut daniel ne filij isrl p; p;ctā sua possuissent
impedimētū diuine p;missioni: r; iō orabat dñm ad tollēdum
istud ipedimētū si cēt. P;ter p;dicta p;tr argumētū. q; oīo da
nielis nō p;cedebat ex aliq; infidelitate s; magis ex bonis cau
sis. n; Et orauit dñm. Hic p;ter describit cōfessio penitētis.
vbi notādū q; daniel assumit i; se psonā p;pli isrl: q; h; erat ta
lis etatis nec cōditiois q; talia mala egisset qñ fuit trāstulatus
q; erat puer sanct;: s; p;ctū p;pli isrl dicit p;ctū suū in quātū
erat populi illi; mēbū. P;cedit aut sic. q; cōfiteudo p;imo
narrat malicias deprauates. scōo remouet circūstantias ex
cusantes. ibi: Hō obedim; . tertiū exaggerat cōditiones ag
grauates. ibi: Et stillauit. Et nota q; i; oib; istis attribuit deo
iusticiā: r; sibi r; p;plo isrl iniusticiā. Circa p;imū notādū q;
malicie deprauates sūt ptra bonos mores omittēdo p;cepta
r; faciēdo p;hibita. dicit igit p;ponēs dei magnitudinē r; cle
mētiā. vt p; hoc p;ctū p;pli graui; appeat. q; Obsecro dñe
de; ma. q; supeminet oib; q; possum; deo cogitare vel dice
re. p; Et. ter. trāsgressores puniēdo. q; Custodiēs pa. p
missa implēdo. r; Et mi. vltā p;missa addēdo. sed q;bus h
sit subdit: s; Diligentib; te r; cu. mā. t. corde r; ope. Aliter
us incipit peccata cōfiteri. dicens:

Peccauim;

a s peccata populi in sua glosa enumerat: qz vn^o ex eis sicut Paulus in episto/ la ad romanos.

b s in alios.

custodientibus madata tua¹ Peccauim² iniquitate³ fecimus: impie egimus: et recessim⁴ et declinauimus a

s in nos.

mandatis tuis ac iudicijs. Non obediim⁵ seruis tu

a s quia.

b s qui vos spernit me spernit.

is pphetis: qui locuti sunt in nomine tuo regibus no

s non suo.

stris principibus nostris: patribus nostris: omniqz

populo terre. Tibi domine iusticia nobis aut⁶ confusio

faciei sicut est hodie viro iuda⁷ et habitatoribz hierusa/

lem et omni israel: his qui ppe sunt: et his qui pculi

vniversis terris ad quas cieisti eos ppter iniquita/

tes eorum in quibus peccauerunt in te dñe. Nobis co/

fusio faciei: regibz nostris: principibus nostris et pa/

tribus nostris qui peccauerunt. Tibi aut⁸ dño deo no/

stro misericordia et propiciatio: quia recessimus a te:

et non audiuiamus vocē dñi dei nostri vt ambula

remus in lege eius quā posuit nobis per seruos suos

pphetas: tibi israel pvariati sunt legē tuam: et dedi/

nauerunt ne audirent vocē tuā: et stillauit sup nos ma/

ledictio et detestatio que scripta est in libro moysi ser/

ui dei quia peccauimus ei. Et statuit sermones suos

quos locutus est sup nos et sup principes nostros qz

iudicauerunt nos: vt supinduceret in nos malum ma/

gnū quale nunqz fuit sub omni celo scdm quod factū

est in hierusalem: sicut scriptum est in lege moysi. Om/

ne malum hoc venit sup nos. Et non rogauim⁹ faciē

tuam domine deus noster vt reuerteremur ab iniqui/

tatibz nostris: et cogitarem¹⁰ veritatē

tuā. Et vigilauit dñs sup mālitiā et ad/

duxit eā sup nos. Iussit dñs de¹¹ nri oī/

b¹² opibz suis qz fecit. Non enī audiuiim¹³

vocē ei¹⁴. Et nūc dñe de¹⁵ nri qz eduxisti

populū tuū d terra egypti i manu forti:

et fecisti tibi nōmē fm diēz hāc: peccā/

uim¹⁶: iniquitatē fecim¹⁷ dñe i oēm iustici/

am tuā. Auertat¹⁸ obsecro ira tua et fu/

ror tu¹⁹ a ciuitatē tua hierlm et a mōte

scō tuo. Propri²⁰ pctā ei nra et iniquitatē

a Peccauim²¹: in oī genere peccati. s. qd explicat

cōsequēter. b Iniquitatem fecit. cōtra homines.

c Imple egi: ptra deū. Pietas em est cultus diu/

mus: et ideo impletas est recessus a debito cultu diu/

no. d Et re. a mandatis tuis: ea totaliter deserēdo.

e Et de. primo paulatim contrarius agēdo: quia non statim decidit homo in pfundum peccato/

rum. Dicit autē: A mādatis tuis. ppter pcepta mo/

ralia. A iudicijs. ppter iudicialia. f Non obedi.

hic psequēter remouet circūstātiās excusantes que

sunt ignorantia et infirmitas. Primū remouet per

hoc qz populus isrl fuit obediēs verbis pphetarum

ex ore dei loquētū. Secūdu remouet p hoc qz nō so

lū vulgares homines peccauerunt: imo etiā illi qui

credebant esse viri pfecti in populo. et hoc est qd di/

cif: Non obediim²² seruis tuis pphetis q locuti sūt

in nōmē tuo. non ex capite pprio. g Regibus nris

pri. nostris et pa. nris. i. sacerdotibz q quasi patres

habebant. h Omniqz populo terre. hoc addit vt

nemo appareat excusabilis. i Tibi dñe iu. qz ista

mala incurrim²³ ppter pctā nostra. sequit:

k Tibi aut²⁴ dño. b. n. m. rē. qz citra cōdignū puni/

ti nos. Et nota qz frequēter hic repetit eandē infam

sub alijs verbis ostēdēdo dei iusticiā et misericordiā

et populi israel iniquitatē: talis enī est cōditio loquen/

ti ex affectu et pūadenti iudicē vt ipm magis mo/

ueat ad clemētiā. l Et stilla. hic describit cōditio/

nes aggrauātes q sunt obstinatio i peccato: et ingra/

titudo de beneficijs acceptis: q patent ex hoc q licet

dñs pcuteret eos paulatim ad eoz correctionem: et

mitteret pphetas ad reuocandū eos: nō sunt tñ reuer/

si ad rogādū dñm: et regradū de paterna correcti/

one: sed obstinati sūt in malis suis: ppter qd finali/

ter venerūt maledictiōes sup eos scripte i lege moy/

si Deut. xxv. vbi maledicunt trāsgrediētes legē do/

mini: et b ē qd dicit: Et stillauit sup nos maledictio

et bñ dicit stillauit: qz nō simul vno spetu descēdit

sup eos dei punitio: sed primo passi sūt aliquas pse/

cutiones pticulares ad eorum reuocationē et corre/

ctionē anteqz totaliter captiuaret p nabuchodonos/

or vt pty ex decursu quarti libri Reg. x. ij. Paraf. se/

quit: m Et statuit sermones suos rē. i. stables ostē/

dit in punitiōe nostra iusta. sequit: n Et sup. in

nos magnū malū rē. figura hypbole est ad designā/

dū magnitudinē sue tribulationis. Et fm veritatē

hystorie pōt hoc exponi de tēpli cōbustioē in quo de/

us colebat et tale malū nō fuit factū alibi: qz i nul/

lo alio loco erat tēplū deo celi dedicatū. o Et nō

ro. fa. tuā dñe de²⁵ noster rē. i. quo ostēdit eoz obsti/

natio. p Et cogi. veri. tuā. i. puniēdo nos. q Et

vigila. dñs sup ma. nram. s. sup mālitiā culpe.

r Et addu. eā sup nos. puniēdo nos iuste. cetera

patet. s Et nūc dñe. hic pñr declarat intētiō po/

stulantis et primo quātū ad petitiōis materiā. scdo

quātū ad ipetrādū fiduciā. ibi: Propter tenetipm.

tertio qz ad petētijs instantiā et deuotionē. ibi: Ex

audi dñe: Circa primū cōsiderādū qz materiā sue pe/

tiōis est duplex. s. amotio mali et collatio boni. Ad

impetrādū primū reducit ad memoriā malū scru/

tis egyptiace ab eis amotū p dñm: qz modus magni

fici est dare citi²⁶ bñficiū postulatū qñ pcedēs bñfici/

um ad memoriā reducit vt habet. iij. ethicorū: et b

facit daniel in pposito dicens: Et nunc domine de/

us noster qui eduxisti populum tuū de terra egypti

in manu forti. pharaonē pcutiendo et mirabilia pro

populo tuo faciēdo que nō poterāt fieri nisi virtu/

te infinita. r Et fecisti tibi nomē. quia per illud fa/

ctū nomen dñi publicatū fuit quasi p vniuersam ter/

rā. v Secūdu diem hāc. i. vt patet in hac. qz fu/

lij isrl tunc dispersi per orbem narrabant ea que dñs

p eis fecerat in egypto. sequit: x Auertat obse/

cro ira tua rē. metaphorica est locutio. deus em dicit

tur israci qñ punit. qz ad modū hoīs iratū se habet. et

sic daniel petit punitiōis amotionē. y A ciuita.

tua hierusalē. in qua vigeat cultus diuinus ex di/

uina electione. z Et a monte sancto tuo. in quo

erat templum. quia illa pars cintratis hierusalem in

qua erat templum erat mōtuosa. sequit: Hierusalem

Et vigil. rē.

qz ppter pctā

corripimur vi/

gilat super nos

de: qñ b nō fa/

cit dormire dñ

nobis. Et in

pā. Surrexit

tāqz dormiens

dñs: tāqz potē

e. a v. Malicia

ei et neqcia nra

lebitat eū: qñ

i nobis corrip/

tur euigilare dñ

et s ebrietate cō

surgere: vt nos

ebrios euigila/

re faciat iusti/

ele.

Septuagin

In introitu misse maioris in nativitate
te domini. Septuaginta hebdomades.
Hic consequenter ponit revelatio sa-
cta danieli. ⁊ dividit in duas partes.
quia primo ponit ipsa revelatio. secū-
do ipsius revelationis expositio. Ibi
Scito ergo et adiverte. Circa primū
cōsiderā dū q daniel monis ex cōfide-
ratione pphetie. Hieremie. orabat p
consolatione populi isrl ⁊ liberatione
eius de captivitate babylonica: vt vi-
sum est in principio capituli. Et domi-
nus qui plus dat q̄ ab eo pectatur ex
abundanti non solū sibi hoc futurum
revelavit: sed etiā liberationē fīdām
p christū: cui⁹ erat figura illa libera-
tio de captivitate babylonica: ⁊ sic do-
min⁹ revelavit Danieli plenū intelle-
ctum pphetie hieremie: q̄ illis. lxx.
annis in fine quorū liberatio captivi-
tatis babylonice facta est: figurat⁹ fu-
it nūerus septuagenari⁹ hebdomada-
rū: in cui⁹ fine erat fienda liberatio p
fecta per christi passionē. Ad intelle-
ctū autē dicēdoz duo sunt hic pmittere
da primū ē qualiter accipienda est hic
hebdomada. scdm ē quātum cōtinēt
lxx. hebdomade. Circa primum scien-
dum est q hebdomada ides est quod
septimana vel septena. ⁊ ideo aliqui
dixerūt q hic accipit⁹ septena vel heb-
domada iubileorū: quaz quelibet con-
tinet quinquaginta annos. Alij autē
dixerunt q hic accipitur hebdoma-
da centenariorum quarū quelibet cō-
tinet centum annos. Sed vtrūq̄ isto-
rū patet falsū. primo q adhuc nō ē
ablatū sacrificiū ⁊ hostia de hierusa-
lē: nec ciuitas hierusalem destructa p
dūcē populi romanū: quia ille hebdo-
made non essent implete. Contrarius
autē manifeste apparet verum: q ante
ista multis temporibus ciuitas hieru-
salem destructa est per romanos: et p
consequens sacrificium ablatū est in
de et hostia et oblatio: quia non est li-
citur iudeis talia offerre alibi. Item
nūq̄ inuenit⁹ in scriptura hebdoma-
da iubileorum vel centenariorum: sed
bene inuenitur hebdomada dierum:
Acuit. xxiij. vbi agitur d festo pante
coeste: et hebdomada annorū Acuit.
xxv. vbi agitur de iubileo. ⁊ ideo ex-
ponere hunc passum de hebdomadi-
bus iubileorum vel centenariorū est fi-
cticiū: cū talis hebdomada vel septe-
na nō inueniat⁹ alibi in scriptura. Itē
iudei nūq̄ accipiūt hebdomadā cen-
tenariorū vel iubileorum: nec aliqui
eorum vnq̄ exposuerūt sic istū locū.
⁊ ideo christiani qui sic volunt expo-
nere magis iudicant in hoc q̄ ipsi:
per hoc cōcludentes q p locū istū nō
potest probari christi aduentū esse cō-
pletum. Alio modo potest accipi heb-
domada vel septena dierū: sicut acci-
pit⁹ cōmunit⁹: q hoc modo nō potest
accipi hic: quia totum tēpus. lxx. heb-
domadarum nō cōtineret vltra annū
et dimidiū: ⁊ sic quod hic p̄dicat⁹ im-
plendū in illis. lxx. hebdomadib⁹ fu-
isset impletum infra annū et dimidiū.
Tertio modo accipit⁹ hebdomada vlt
septena annorū: quarū quelibet cōti-
net septē annos: ⁊ hoc nō oportet q
accipiat⁹ hic p locū a diuisione. q: nul-
lo p̄dictorum modorum potest accipi
nec alijs modis potest rōnabiliter
dici

dici ab eis: cum nō inueniat hebdomada aliter dici in scriptu-
ra: nec etiam in vñ cōmuniter loquentium. Sed adhuc restat
dubium qualiter accipitur hic annus: quia vñ dictum est hic
iste hebdomade sunt annorum: q̄ sic acceperunt etiam oēs ex-
positores tā hebrei q̄ catholici. Sed dubiū est vñ istī anni i-
ntelligant lunares vel solares q̄ distinguunt ab inuicē: q̄ ann⁹
lunaris est breuior anno solari. xj. diebus. Dicit igit̄ Beda et
Aphricanus et expositores catholici cōiter ip̄os sequentes q̄
iste. lxx. hebdomade sunt annorū lunariū. Nouē aut̄ ad hoc
dicendū q̄ iudei sic cōputāt vt dicit̄. Item p̄ hoc q̄ in littera
iste hebdomade dicunt abbreviare: et sic vident̄ intelligi de
hebdomadibus annorū lunariū q̄ sunt breuiiores q̄ hebdo-
made solariū. Sicut enī annus solaris excedit annū lunarem
in. xj. diebus. sic hebdomada vna annorū solariū excedit heb-
domadā annorū lunariū in. lxxvij. dieb⁹. Sed hoc dictū nō
videt̄ verum. primo quia iudei nō cōputant per annos luna-
res sed tñ solares. aliter sequeretur q̄ pasca eorū iam circūflet
torum annū. ita q̄ celebratū fuisset in quolibet tempore anni:
quia tenent̄ facere pasca de mādāto legis. xiiij. luna primi mē-
sis. Si igit̄ cōputaret per annos lunares: sequeretur q̄ reuolu-
to anno pasca eorū celebraret per. xj. dies ante solennitatē pa-
scalē p̄cedentis anni. et sic cōsequenter de alijs solennitatibus
paschalibus. Et quo p̄t q̄ infra satis breue tēpus celebraret i-
oibus tēporibus anni: q̄ manifeste p̄t falsum ex vñ eorum.
Et ideo dicendū q̄ lxx iudei incipiāt annū a prima luna xpin-
quorū equinoctio vernali. tñ per embolismos fit equatio tēpis
apud eos: q̄ terti⁹ ann⁹ apud eos habet. xij. lunationes. Itē
q̄ dicit̄ q̄ hebdomade dicunt hic abbreviare. nō valet: q̄ in
hebraico dicit̄ p̄cise: et sonat ac si diceret q̄ illud tēpus est deter-
minatū et ratatū a deo: ita q̄ illa abbreviatio nō sonat hic di-
minutionē: sed magis determinatiōis tēpis et p̄finitionē. Itē ex-
positores iudei sup̄ locū istū nunq̄ fecerūt mentionē de an-
nis lunarijs sed tñ de solarib⁹. ex quo p̄t q̄ hic sunt accipie-
di anni solares: aliter nō haberem⁹ argumētū contra iudeos
cū nullus eorū modo p̄dicto accipiat. Itē in toto veteri testa-
mento fit cōputatio p̄ annos solares: et oēs sic cōputant: sicut
manifeste patet in Genesi et alijs libris. Et quo p̄t q̄ dictum
Beda et Aphricani et aliorū sequentiū supponit falsum. Sic igit̄
tur patet primū scz qualiter hebdomades hic sunt accipiedes:
scz hebdomades annorū solariū. ann⁹ aut̄ solaris continet
cccclxx. dies. annus aut̄ lunaris minor est. xj. diebus: vt dictū
est. Secūdū q̄ est p̄mittendū ē quātū tēpus cōtinet iste. lxx.
hebdomades. et patet de facili q̄ continet. ccccxc. annos sola-
res: q̄ quilibet hebdomada cōtinet septē annos. si vero mul-
tiplicent̄. lxx. p̄ septē resultant. ccccxc. His vñs accedēdum
est ad exponēdū lram: et circa hoc primo ponēda est et reprobā-
da quedā expositio q̄ apud iudeos est cōmunit⁹ et celebrat⁹ et
est expositio Ba. Sa. Itē igit̄ Ba. Sa. incipit cōputationem
lxx. hebdomadarū a destructione tēpli facta p̄ nabuchodonoso-
rē et dicit eas cōpletas in destructione secūda tēpli p̄ Titū et
Vespasianū: ita q̄ tēpus mediū inter istas duas destructiōes
fm̄ ip̄m nō cōtinet nisi. ccccxc. annos in q̄bus licet pplis isrl
sustinuerit aliquas aduersitates: tñ cū hoc habuit aliquas p̄-
speritates: q̄ redijt de captiuitate babilonica et tēplū fuit re-
edificatū et ciuitas et sacerdotes et principes in populo p̄p̄is
legib⁹ vti p̄missi sunt. Sed post destructiōē secūda p̄ Titū et
Vespasianū cōpletis hebdomadib⁹ p̄dictis sunt i p̄fecta capti-
uitate in qua dimittit eos deus. vt dicit Ba. Sa. vt p̄ hoc desi-
stant a peccatis et puniāt p̄ p̄teritis et mereant q̄ visiones p̄-
phetarū d̄ christo impleant̄: et ista captiuitas durabit vsq̄ ad
aduētū xpi. Sic igit̄ adaptat lram. Variat tñ lram aliq̄ modo
accipiedō in aliq̄b⁹ locis aliter q̄ habeat trāslatio nostra: vt
videbit̄ exponēdo lram. Dicit igit̄ sic: Septuaginta hebdo-
mades. i. septuaginta septene annorū q̄ cōtinet tēpus p̄dictū.
P̄cise sūt. hec ē lra hebraica fm̄ eū. i. cū p̄cise diffinita a
deo. ita q̄ nō sūt plures nec pauciores. Sup̄ populum tuū. i.
isrl. Et sup̄ vrbē sanctā tuā. i. hierlā a prima destructione q̄ fa-
cta est p̄ nabuchodonosor vsq̄ ad secūda q̄ futura est: ad hoc
vt p̄fecto puniant de malefactis suis: p̄pter qd̄ sequit̄. Et cō-
sumet p̄uariatō. i. vt desistant a p̄uariatōib⁹ suis. et p̄ hoc
mereant apud deū q̄ deleat iniquitates eorū. Et adducat iusti-
cia sempiterna. i. vt in sempiternū iusti fiant: et tūc finaliter im-
pleat̄ visio et p̄phetia. i. p̄missiones facte p̄ p̄phetas de xpo:
Et vngat̄ sanctū sanctoꝝ. vbi enī nos dicim⁹: Sanctus Ba. Sa.
dicit̄: Sanctus: et i hebraico nō est distinctio: q̄ eodē mō scribit̄
et p̄nūciat̄ in neutro et i masculino. Sic igit̄ exponit: Vngat̄
sanctū sanctoꝝ. i. tēplū qd̄ reedificabit̄ p̄ messīā: et arca testa-
menti et alia vasa sanctuarij. Scito ergo et aduerte. Hic po-
nitur

nif explicatio p̄dicte visionis magis in particulari: qd̄ sic ex-
ponit Ba. Sa. Scito q̄ et aduerte: verba sūt angeli danielē
exultantis ad attēdēdū. De exitu sermonis ita q̄ vbi dicim⁹
ab exitu dicit̄ d̄ exitu. vt p̄ p̄positionē cōiunctā nō designet ter-
minus a quo sit incipiēda cōputatio: sed denotet materia d̄
qua angelus vult loqui. q̄. s. dixerat danieli: Ab initio p̄e-
cū tuarū egressus est sermo. Et sit sensus: Tu daniel scito et
aduerte de exitu sermonis vt iterū edificet hierlā. i. intelli-
ge diligenter qualiter sermo egressus a deo de edificatiōe hie-
rusalem sit intelligēdus. Quia vsq̄ ad xpm ducē hebdoma-
des. vij. i. vsq̄ ad cyrū qui dicit̄ est xps Esa. xlv. Nec dicit do-
min⁹ xpo meo cyro et. Ipse enī fuit dux iudeorū in quātū p̄e-
pro ei⁹ reducti fuerūt de captiuitate babilonica: et a destru-
ctione tēpli et ciuitatis facta p̄ nabuchodonosor vsq̄ ad pri-
mū annū cyri fluxerūt. lxx. anni qui faciūt septē hebdomades
annorū. i. lxx. annos et adhuc vltra tres annos: sed angelus
nō numerabat nisi hebdomades p̄fectas. Tres aut̄ annos q̄
p̄tinet ad hebdomadā sequētē dimisit: q̄ numerant̄ cū heb-
domadib⁹ sequētib⁹. Et hebdomadibus. lxx. reuertet̄ ita q̄
vbi dicim⁹: Hebdomades. lxx. in notatiōe ipse ponit in abla-
tīo: hoc fit sine mutatione lre hebraice: q̄ oīa noīa hebrai-
ca sunt indeclinabilia: ita q̄ nō est variatio ibi p̄ casus: s̄ tñ
p̄ plurale et singulare et vbi dicim⁹: Et iterū ipse dicit̄: Reuer-
tet̄: q̄ in hebraico satis cōsimiliter scribunt̄. Sic et exponit:
Et hebdomadib⁹. lxx. i. in tpe qd̄ fuit a licētia data p̄ cyrū re-
uertendi vsq̄ p̄ destructionē factā p̄ Titū: Reuertet̄. i. p̄
pulsus de captiuitate. Et edificabit̄ platea. i. ciuitas. Et murū
in angustia tēporū: q̄ in tpe illo toto habuerūt aliqua p̄spe-
ra: vt p̄t in reditu captiuitatis et reedificatiōe tēpli et cōsistē-
bus: et etiā aliqua aduersa. Et post hebdomades. lxx. occide-
tur. xps. i. agrippa rex: de quo legit̄ Act. xxvj. q̄ fuit rex i-
udea: et sic dicit̄ xps p̄pter hoc q̄ reges inungebant̄: sicut de
saule d̄. ij. Reg. j. Quare non timuisti mittere manū in xpm
dñi. Itē aut̄ agrippa vt dicit̄ Ba. Sa. occisus ē circa illa tpa
i q̄bus destructa est ciuitas p̄ Titū et Vespasianū. Et nō illi:
sic enī est in hebraico vbi dicim⁹: Et nō erit illi populus q̄ est
negatur⁹ est. sic ergo exponit: Et nō illi. i. ipse agrippa nō erit
q̄ p̄ morte tollet̄ d̄ medio. Alij aut̄ iudei moderni hoc addūt
sic: Et nō ei. i. nō agrippa nec aliq̄s rex de cetero de gēte iude-
orum quousq̄ veniat xps p̄missus in lege et p̄phetis. Et ci-
uitate et sanctuariū dissipabit̄ populus cū duce vēturo: B̄ ex-
ponit sicut et nos de destructione hierlā et tēpli facta p̄ ducē
p̄p̄i romani. Et finis ei⁹ vastitas. i. finis p̄p̄i romani: q̄ ille
p̄p̄s et oēs aduersarij iudeorū finaliter vastabunt̄ p̄ regē mel-
siā. Et vsq̄ ad fines belli statuta desolatio. ita q̄ vbi dicim⁹:
Post finē et. ipse dicit̄: vsq̄ ad finē et. qd̄ exponit sic cōtinu-
ando p̄dictū: q̄ lxx oēs aduersarij iudeorū vastēt̄ finaliter per
messīā. vt dictū est: tñ statuta. i. a deo diffinita desolatio ciui-
tatis hierlā et regni iudeorū erit vsq̄ ad finē belli. i. gog et m̄ a
gog. de q̄bus loquit̄ Ezech. xxxvij. Et demineat̄ p̄ regem
messīā et tūc restituet̄ ciuitas hierosolymitana et regnū iude-
oꝝ: vt dicit̄ iste Ba. Sa. Cōfirmabit̄ aut̄ pactū mltis hebdo-
mada vna et. q̄ in vltima septena annorū fuerūt treuge inter
populū romanū et iudeos: q̄s treugas vocat̄ b̄ pactū. i. pacis
sed iudei cito fregerūt treugas et rebellauerūt: et sic in medio
ill⁹ hebdomadis. i. quarto anno: venit exercit⁹ roman⁹ et
dissipauit ciuitatē et tēplū et captiuauit p̄p̄m: et sic defecit bo-
stia et sacrificiū iudeorū: q̄ nō est eis licitū talia facere extra
hierlā. et hoc ē qd̄ d̄: Et i dimidio hebdomadis. i. i vltima
ei⁹ medietate. Deficiet hostia et sacrificiū. In tēplo. i. in loco
vbi fuerat tēplū. Et abominatio desolatiōis: q̄ ibi fuit statua
Adriani impatoris posita in loco vbi steterat arca: et vsq̄
ad cōsumationem et finē belli gog. i. et magog. Perseuera-
bit desolatio iudeorum: q̄ deuictis gog et magog p̄ messīam
restituet̄ regnū iudeorum: vt dicit̄. Contra istā expositiōē
arguit̄ primo de numero annorū: quia a destructione hieru-
salem p̄ nabuchodonosor vsq̄ ad destructionē eius p̄ Titū
et Vespasianū: non posuit iste Ba. Sa. nisi. ccccxc. annos p̄e-
cise: quia fm̄ omnes historiographos sunt multo plures: sed
hanc obiectiōē omitto: quia in cōputatione annorū secut⁹
sum Ba. Sa. tāq̄ rōnabil⁹ dicentē sup̄ libz Dester et i aliq̄
bus alijs locis. Itē id qd̄ exponit: Et cōsumet p̄uariatō. i.
vt desistant a p̄uariatōib⁹ et petis: p̄ esse falsū: eo q̄ a tpe de-
structionis facte p̄ romanos nō desituit iudei a petis. imo sūt
augures et p̄uatores et mult⁹ alijs petis irrecitū: q̄ maxime p̄
bibēt i lege moysi. Itē id qd̄ exponit. Et deleat̄ iniquitas. i.
mereat̄ apud deū p̄ captiuitatē modernā: vt iniquitas eorū de-
leat̄ apud deū. Quero ab eis q̄ sit ista iniquitas delēda: q̄ an
captiuitatē

Septuaginta hebdomades abbreviate sunt sup po. hebrei exponunt ita. Quasi. Daniel scito ab hac die qua tibi nunc loquor. erat aut annus primus darij qui occidit balthasar: et regnum chaldeorum in pias medosque transiit: vsq ad. lxx. annu hebdomadarum. i. annos. ccccxc. hec populo tuo p pres accidet. Primu ppia: bis tibi de sicut p caris: et debet peccatu: et sine accipiet p nariatio. nunc ei vobis et templo destructis i luctu e ppls: si breui restaurabit: et non solu h fiet i his. lxx. hebdomadibus: si nascetur xps. i. iusticia sempiterna et signabitur visio et pphetia vt ppheta non inuentat i isrl: et vngat scitissimorum d q: ppheta vnxit te de tu oleo le. et. q dicit: Sancti estote q ego sacrum sum. Scito q ab hac die qua nunc tibi loquor: et dei sermonem pmitto q reuertat ppls et hierusalem restaurat vsq ad xpm et desolationem templi hebdomades numeret. lxx. et alie. vij. in qb iuxta ordinem suu due res fient. de qb ante dixi: q reuertat ppls et reedificet plateas et a nemia et cidra sub artaxerxe. xx. anno regni ei: In fine g hebdomadarum complebitur dei snia i angustia teporu qn rursu destruet templu et capiet ciuitas. Ha post. lxx. hebdomades occidet xps: et non erit ei ppls q eu negatur: est siue vt illi dicunt: non erit illi ppls iperiu qd putabat se retenturu: et qd dico de xpo occidendo: et negaturo ppls penit de fredo: cu et ciuitate et sanctuariu dissipatur: sit ppls romanu cu duce veturo. i. Despasia: no: q mortuo trasactis. vij. hebdomadibus. i. an. xlii. bel adrianu a q postea d ruinis hierusalem vrbis bella codita et rebellantes iudeos timozupho magistro exercit pugnate superuit: et tunc defecit hostia et sacrificiu: et vsq ad consumationem mundi continuabit desolatio.

Tertulianus

Tertulianus i libro 3 iudeos hec ad verbu ait: Qn g ostendim q xps venit intra. lxx. hebdomadas. Numerus i primo anno darij qm eo tpe ostendit danieli visio hec: dicit ei intellige et coijce a pphetatione sermonis rinde re me tibi hec q sequit in textu de constructio ne muri et. An a primo ano darij debem co putare. Tunc eni hanc visionem vidit Daniel: Videam igit quot mo anni impleant vsq ad aduentu xpi. Pari regnavit annis. xix. artaxerxes. xli. ochus q et cyrus annis. xlii. argus vno anno. alio darij q et melas. xxi. alexander macedo annis. xii. post eu regnavit sotter in alexandria annis. xxxv. cui succedens philadelphus regnavit annis trigintanove. Post huc euergetes annis. xxv. deide philopater. xvij. post huc epiphanes. xlii. et alius euergetes annis. xxxvij. Sotter annis. xxxvij. proleme. xxxvij. cleopatra annis. xx. et mensib. sex. et cleopatra coregnavit augusto annis. xlii. post cleopatra augustinus alius. xlii. iperauit. Ha ocs ani augustinus fuerunt numero. lvi. Scim aut q i. xl. ano et primo iperij augustinus post mortem cleopatre iperauit natu e xps: et sup iuxit augustinus ex q natu est xps annos. xv. et erit reliq tpa annoru i die natiuitat xpi in annu augustinus. xli. post mortem cleopatre anni ccccxxxvij. et menses vij. vni impleant. lxx. hebdomades: et dimidia: q faciunt annos. ccccxxxvij. et menses. vij. i die natiuitatis xpi et manifestata est iusticia eterna et vni sanctus

captiuitate babylonis fuerit iudei idolatre maximi et occisores pphetarum: vt ptz ex quarto libro Regu: et multis alijs pccis irretiti: et tñ p oib istis de ledio no sustinuerit captiuitate nisi. lii. annis: fm. A. Sa. A tpe aut titi sustinuerit captiuitate p. M. cc. annos et amplius: et adhuc nescit terminu captiuitatis: g oportet illa iniquitas q p hac captiuitate delect sit maior quasi incopa rabiliter q illa q pcellit captiuitate babylonica: q non pot aliq assignari nisi illa q interfecerunt xpm q fuit maxima iniquitas. A reditu eni captiuitatis babylonice no legunt iudei fuisse idolatre vel occisores pphetaru et actores cosimiliu criminu sicut an. p qd nulla alia ca hui captiuitatis pot assignari ronabiliter nisi occisio xpi fm q pcedit saluator. Luc. xix. A des ielus ciuitate sacra hierlm et. et sic no e expectandus xps de futuro: vt dicit iste expozitor. It e illud qd dicit: Et impleat visio et pphetia. i. p meritum iudeor in hac captiuitate implebit visioes et pphetie de xpo q Aggei. ij. dicit: Adhuc vnu modicu et mouebo celu et terra et. Sequit: Et veniet desiderat cunctis gentibus et replebo domum ista gloria. Scdm ocs expozitores catholicos et hebreos iste desiderat cunctis gentibus intel ligit xps cu q dicat ppha q post vnu modicu debeat venire no pot adhuc intelligi vetur de futuro: qz a tpe

Aggei vsq ad destructionem facta p romanos fluxerunt. cccc. anni et pl fm comune coputatione. fm ho coputatione hebreor fluxerunt anni. cccc. et iter a destructione facta p Titu vsq nunc fluxerunt anni. M. cclij. s. vsq ad annu dñi. M. cccc. xviij. i. clusue i q hec postilla fuit vltimate correctio. tñ aut tps no pot dici modicu. It e eade auctoritate dic ppha i psona dñi: Replebo domum ista gloria: et loq ppha d templo reedificato post captiuitate babylonica: g staret isto templo venit desiderat cunctis gentibus. i. xps. It e id qd dicit: Et vngat sacrosanctum: p b intelliges arca testameti et alia vasa sacruarij q p messia debet recuperari. qz d. Hier. li. cu multiplicati fuerit et creuerit i terra. In dieb illis ait dñs: No dicet vltra arca testameti dñi: neq ascendet sup cornes qz sicut vltra et. g no sut p messia recuperanda. It q hic xpm vocat Cyru: et postea agrippa cu subdit: Occidet xps. ptz falsu ex mutatione psonae: qz pserit textu ptz q loquitur de eode xpo. It q dicit agrippa occidit circa tpa destructionis ciuitatis p Titu et Despasia: videt ee manifestu falsu: qz b no h i aliq historia aut tica: imo Iosephus libro de iudaico bello dicit eu cofederatu fuisse romanis tpe isti belli. It qd postea subdit: vsq ad finem belli gog et magog statuta et id est diffinita e a deo desolatio ciuitatis hierlm b ptz falsu: qz ciuitas hierosolymitana reedificata fuit postea p Adrianu ipatore. It qd subdit: Confirma bit aut pactu multis et. qd exponit de treugis fact inter iudeos et romanos circa tps destructionis ciuitatis: videt manifestu falsu: qz Iosephus de b no loquit nec i libro antiquitatu: nec i libro de iudaico bello: vbi diligenter describit oia q fuerunt facta iter xpm iudaicu et romanu tpe illo. b etia ptz p b qd dñi in lra. Mult. qz si ceteris fuisset factu cu oib iudeis: et no cu aliqb tñ. Ex oib p dicit pty expozitio p dicit falsa et irronabilis. Nis visis poneda est expozitio catholicor dicentiu istas hebdomades impletas i xpi passioe. Circa qd sciendu q est vna cois expozitio qua sequit coter expozitores catholici. et expozitio Bede: si illa ad pns omittit duplici de ca. Ana est q hec expozitio ponit multu expfle i glosa sup Danieli i loco isto: et in scholastica historia: et io ibi pot re currere q vult ea ibi videre. Alia ca est: q illa expozitio videt mibi falsa: quia coputat p annos lunares supponedo q b mo coputat iudei qd et. s. iprobatu vt visit est. It io aliter expono coputatio p annos solares. Ad cui euidentia sciendu q coputatio annoru solaru dupliciter pot accipi. Ano mo fm Iosephu fm que a reditu captiuitat babylonice vsq ad principiu machabeor fluxerunt anni. cccc. xlii. vt h i libro antiquitatu iudaice. Principat ho machabeor durauit cxxvij. annis antiquitatu iudaice li. xlii. q. vl. Et tunc herodes ascalonita cui tpe natu fuit xps: vt h i Matt. ij. regnavit i iudea. xxiij. annis vsq ad natiuitate xpi: nec obstat q aliq historie dicunt xpm natu. xxx. anno regni herodis qz coputat ab anno q fuit ei datu regnu p impozore romanu qd fuit p tres annos ante q haberet illud occiso antigono: q vltim regnavit machabeis: et ide fluxerunt. xxx. anni et principiu. xxx. vsq ad baptismu xpi. Luc. ij. Iesus erat in dñi p ens. xxx. annor et. et ide fluxerunt. vij. anni vsq ad. lii. annu post passionem ei. Ist ho anni simul iuncti faciunt. cccc. annos. a quibus si rescindat. cxx. anni qui fluxerunt a reditu captiuitatis babylonice accipiendo a primo anno cyrtarxerxis: q tunc misit neemia ad reedificadu ciuitate hierlm. Mcmie. ij. remanet. cccc. anni q faciunt. lxx. hebdomades anno solaru. Et sic nuer. lxx. hebdomadarum incipit a. xx. ano clusue regni artaxerxis. et terminat i quarto anno post passionem xpi. No restat ostendere q a pmo anno cyrtarxerxis fluxerunt. cxx. anni qd ostendit p chronicas latinoz fm qd cyrtarxerxis regnavit. xxx. annis: cabyses filius ei. vij. duo magi. vij. menses q p vno ano coputatur qz sut maior ps anni. darij hytaspis. xxxvij. xerxes filius ei. xx. artaban menses. vij. q coputat p vno anno artaxerxes. xix. vsq ad missionem neemie. Anni vero isti simul iuncti sut. cxx. Nis visis accedendu e ad lram cui dicit: a Septuaginta hebdo. vbi primo ponit hebdomadarum reuelatio. cu dñs: Septuaginta hebdomades q coninet. cccc. annos vt. s. dñs et. b Abbreviata est. i. sut registrata i dei pscientia. c Sup ppls tuu. i. iudaicu.

Et sup

Sanctorum. i. xps et signata est visio et prophetia et dimissa sunt peccata per fidei notis xpi. Quid est autem quod dicit signare visum et prophetiam quoniam omnes prophetie veterum annuntiabant et passurum. Quia ergo impleta est prophetia: per aduentum eius signari dicebat visionem et prophetiam: quoniam signaculum est omnium prophetarum implens omnia que retro de eo annuntiabantur. prophetieque post aduentum et passionem eius iam non visio neque prophetia est quod xpm nunciet esse venturum. et paulo post inquit videamus quid alie. vij. et dimidia hebdomades: que suppositum diuise in abscissione priorum hebdomadarum in qua anno vel actu sunt implere. Post augustum enim qui suppositus per naturam xpi anni. xv. est. ficiunt. cui successit tyberius cesar annis. xxij. et mensibus septem. et diebus. xxvij. annis. xv. imperij eius baptizatus xps: habens annos qm. xxx. Preterea gavius caligula annis tribus mensibus octo diebus. xij. Herodotus annis. xij. mensibus. vij. diebus. xij. Salba mensibus. vij. diebus. xxvij. Otto ipator. vij. mensibus diebus tribus. vitellius mensibus. vij. diebus. xxvij. vespasianus anno primo imperij sui debellavit iudeos et fuit anni numero. lq. et menses sex. Nam impauit annis. xj. atque ita in die expugnationis iudei impleuerunt septuaginta hebdomades predictas a danieli. Septuaginta. Beda in libro de natura rerum. Per xba xpi incarnationis designat. que legem et prophetas impleuit. et vinctus est o. l. p. suis hebdomades. lxx. per septenarium annos distincte. cccc. et. xc. annos lunares insinuant. Sed notandum quod easdem hebdomadas non simpliciter annos: sed abbreviatas asserit occulte commones ut breviores solito annos nouerim indicat. Scito ergo inquit et aduerte ab exitu sermone ut iter edificet hierusalem usque ad xpm ducem hebdomades vij. et hebdomades. lxx. erunt et rursus edificabit plateam: et muri in angustia temporis. esdra narrat de danieli quod neemias pincerna regis artaxerxis. xx. anno regni eius mense nisan impetrauit ab eo restaurari muros hierusalem. templo multo ante cyro permittente astruere et quod ipse quod opus videtur et in angustia temporis profecerit: adeo scilicet a finitimis gentibus impugnatus ut structores singuli gladio renes acciderent una manu pugnasset altera murum recipere narent. Ab higit tpe usque ad xpm ducem. lxx. hebdomades computat. l. anni duodenarii mensium lunarium. cccc. et. q. sunt anni solares. cccclxx. Siquidem per se a pfato. xx. anno regis artaxerxis usque ad mortem dario regnauerunt annis. cxvij. Et hinc macedones usque ad iteritum cleopatre annis. ccc. inde romani usque ad xvij. tyberij cesaris annum monarchiam tenuerunt annis. lvij. qui simul videtur digiti anni solares. cccclxx. Et continetur circulus decem nouenalius. xxv. decies enim nouies. xxv. sunt. cccclxx. et quod in singulis circulis embolismi. vij. accrescunt multiplici. xxv. p. vij. et sunt. cccclxx. q. sunt menses embolismi. cccclxx. anno. Si ergo vis scire quod annos lunares faciunt isti menses: diuide p. duodecim. cclxx. menses et faciunt annos. xliij. et menses. vij. hos luge ad supradictos. cccclxx. annos erunt. cccclxx. anni. et. vij. menses. et hos supfluos menses adde ad ptem octauidecimi anni imperij tyberij ibi que dñs passus est et inuenies pfinitas hebdomadas vel pfinitas terminum. ab exitu sermone que preceptum est ut reedificaret muri hierusalem. usque ad eius passionem. lxx. hebdomadas abbreviatas. l. annos lunares. cccc. et. Ad eius vero baptismum qui vinctus est sanctus sanctus. descendente super eum spiritu sancto. sic columba non solum hebdomadas. vij. et. lxx. fuisse completas sed et ptem istam septuagesime hebdomade inchoatam: et per hebdomadas inquit. lxx. occidit xps. et non erit eius populus qui cum negaturus est. Non statim per. lxx. et. vij. hebdomadas. sed in fine. lxx. hebdomade occisus est: xps quia idem quatuordecim possunt segregantur a ceteris hebdomadibus quod hac erat plura relatus. Nam et xps in illa crucifixus et a populo pfido non modo in passione: vix trino ex quo a Johanne predicari cepit: negatus est. Sed autem sequitur: et ciuitate et sanctuarii dissipabit populus cum ducem venturo et finis eius valetas: et post finem belli statuta desolatio: non ad. lxx. hebdomadas pertinet. predictum enim fuerat quod ipse hebdomades usque ad xpi ducatum pertingeret: scriptura predicto aduentu et passione ipsius. quod etiam post hanc populo qui eum accipere nollet esset euentum ostendit. ducem enim esse venturum tyrum dicit. que scilicet. xliij. anno dominice passionis ita cum populo romano ciuitatem et sanctuarii dissipauit. ut non remaneret lapis super lapidem. An his per anticipationem per libatis mox ad exponendum hebdomade quam omiserat euentus redit. Confirmabit autem pactum. scilicet fidei multum. hebdomadas vna. et. ipsa nouissima. in qua vel Jobes baptista: vel dñs vel apli p. di. cado. multos ad fidei peruerterunt. et in dimidia hebdomade deficiet hostia

et sup. vrbē sanctam tuam: ut con-

sumetur puaricatio: et finem acci-

piat peccatum: et deleatur iniqui-

tas: et adducatur iusticia sempiterna:

et impleatur visio et prophetia: et vngatur

a s non mea. b s in passione

xpi qui tulit peccata mundi. a s delera.

sumetur puaricatio: et finem acci-

a s expostio. s tpe gratie.

piat peccatum: et deleatur iniqui-

a s euangelij. s q legio iusticia vincat.

tas: et adducatur iusticia sempiterna:

a s lex et prophetie usque ad Johanne: qui an aduentum

xpi hec omnia magis sperabatur et reuerentur.

et impleatur visio et prophetia: et vngatur

et impleatur visio et prophetia: et vngatur

et impleatur visio et prophetia: et vngatur

et impleatur visio et prophetia: et vngatur

et impleatur visio et prophetia: et vngatur

et impleatur visio et prophetia: et vngatur

et impleatur visio et prophetia: et vngatur

et impleatur visio et prophetia: et vngatur

et impleatur visio et prophetia: et vngatur

et impleatur visio et prophetia: et vngatur

et impleatur visio et prophetia: et vngatur

et impleatur visio et prophetia: et vngatur

et impleatur visio et prophetia: et vngatur

et impleatur visio et prophetia: et vngatur

et impleatur visio et prophetia: et vngatur

et impleatur visio et prophetia: et vngatur

et impleatur visio et prophetia: et vngatur

et impleatur visio et prophetia: et vngatur

et impleatur visio et prophetia: et vngatur

et impleatur visio et prophetia: et vngatur

et impleatur visio et prophetia: et vngatur

et impleatur visio et prophetia: et vngatur

et impleatur visio et prophetia: et vngatur

et impleatur visio et prophetia: et vngatur

et impleatur visio et prophetia: et vngatur

et impleatur visio et prophetia: et vngatur

et impleatur visio et prophetia: et vngatur

et impleatur visio et prophetia: et vngatur

et impleatur visio et prophetia: et vngatur

et impleatur visio et prophetia: et vngatur

et impleatur visio et prophetia: et vngatur

et impleatur visio et prophetia: et vngatur

et impleatur visio et prophetia: et vngatur

et impleatur visio et prophetia: et vngatur

et impleatur visio et prophetia: et vngatur

et impleatur visio et prophetia: et vngatur

et impleatur visio et prophetia: et vngatur

et impleatur visio et prophetia: et vngatur

et impleatur visio et prophetia: et vngatur

et impleatur visio et prophetia: et vngatur

et impleatur visio et prophetia: et vngatur

et impleatur visio et prophetia: et vngatur

et impleatur visio et prophetia: et vngatur

et impleatur visio et prophetia: et vngatur

et impleatur visio et prophetia: et vngatur

et impleatur visio et prophetia: et vngatur

et impleatur visio et prophetia: et vngatur

et impleatur visio et prophetia: et vngatur

et impleatur visio et prophetia: et vngatur

et impleatur visio et prophetia: et vngatur

et impleatur visio et prophetia: et vngatur

et impleatur visio et prophetia: et vngatur

et impleatur visio et prophetia: et vngatur

et impleatur visio et prophetia: et vngatur

et impleatur visio et prophetia: et vngatur

et impleatur visio et prophetia: et vngatur

et hostia et sacrificium dimidium hebdomadis huius: quatuordecim annis tyberij cesaris erat: quoniam inchoato xpi baptismate hostiarum purificatio fidelibus paulatim vilescebat. Preterea quod sequitur in tempore desolationis: et usque ad assumptionem et fine peruehatur desolatio. ad sequentia tempora respicit: cum prophetie veritate historia veteris et noui temporis euentus testatur. Totum ideo testimonium prophetie ponentes istius facultas super tebat exposuimus: quod et a plerisque lectoribus ignorari et speciale genus hebdomade flagitare cognouimus. fallunt enim qui putant hebdomades talibus annis versus. alioquin tota veteris instrumenti series vacillat: nec ulli etas tanta quanta scripta est debet intelligi: sed ad lune cursu stringit. Scilicet sane quod apbricanus hebdomadarum cursu quem nos in decimusseptimum vel decimum octauum tyberij cesaris annum qui dñm passum credimus. iuxta chronicas eusebij produimus ab eodem quo nos incipimus exordio quatuordecimo eiusdem imperatoris anno: qui eum passum credidit putat esse completum. ponens annos regni psarum. cxv. macedonum. ccc. romanorum. lx. Sed diligens lector quod magis putauerit sequendum eligat. Apbricanus. Quicquid anno artaxerxis regis psarum. pcessit sermo quoniam neemias eius pincerna sicut in esdra legitur rogauit et impetrauit ut reedificaretur hierusalem et hic est sermo qui egressus est quod extruende vrbis dedit licentiam que usque ad tempus illud vicina rum gentium patebat incuribus. Siquidem ad cyri regis imperium qui volentibus reuerti in hierusalem dederat potestatem iesus et corobabel et esdras sacerdos: et qui cum eis pficisci voluerunt templum et vrbem et muros eius edificare conati sunt. perhibentibus in circuitu nationibus ne impleatur opus: quoniam hoc fieret regis iniussu. Pendebat ergo opus interruptum: usque ad neemiam: et. xx. artaxerxis annum quo tempore regni persarum. centum. xv. anni fuerant euoluti. captiuitatis autem hierusalem elxxv. Tunc primus artaxerxes iussit muros extrui. et neemias presuit operi. Tunc edificata est platea et muri circumdati. Et illo tempore si numerare velis. lxx. annorum hebdomadas usque ad christum inuenire poteris. Si vero harum hebdomadarum principium ab alio tempore sumimus: et tempora non occurrunt et multa contraria incurrimus. Nam si a cyro et prima eius indulgentia: qui iudeos laxata est captiuitas. lxx. hebdomadas numeramus: ceterum annos et eo amplius inueniemus qui istum hebdomadarum excedant numerum: et multo plures si ex quo danieli locutus est angelus: addituras amplius numerus si captiuitatis principium habueris hebdomadarum exordium. permansit enim regnum persarum usque ad initium macedonum annis. cccxx. et macedones regnauerunt annis. ccc. atque exinde usque ad annum. xv. tyberij cesaris qui christus passus est anni sunt. lx. qui omnes faciunt. dxc. ita ut ceterum supflui anni. a vicesimo autem anno artaxerxis usque ad christum complentur hebdomade. lxx. iuxta lunarem supputationem hebreorum: qui menses non iuxta solis sed lune cursu numerant. Nam a centesimo et. xv. anno regni persarum quoniam artaxerxis eiusdem regni vicesimum imperij sui agebat annum: et erat octogesima et tertia olympiadis annus quartus usque ad ducetismam et secundam olympiadem et fm eiusdem olympiadis annus tyberij cesaris annus xv. colligunt anni. cccclxx. qui faciunt annos hebreorum. cccc. Hora apbricanus et beda in summa conuenientes in hoc solo sentire quod apbricanus dicit regni romani sexaginta annos fuisse usque ad. xv. annum tyberij cesaris quando dicit passum christum. Beda vero. lvij. annos usque ad. xvij. annum regni tyberij cesaris quando dicit christum passum. Licet ergo dicat. lvij. annos fuisse usque ad annum. xvij. tyberij cesaris in quo innuit non nisi. lvij. annos fuisse usque ad. xvij. annum tyberij cesaris. tñ cum apbricano in summa conuenit: quod apbricanus in regno persarum minimum ponit: in regno romanorum plus ponit sed sequamur Bedam qui dicit christum. xvij. anno tyberij passum fuisse: quod fm Lucam statim per. xxx. annum qui fuit. xv. annus tyberij cesaris: xps est baptizatus: inde per tres annos passus et sic. xvij. non. xv. annis tyberij cesaris.

Nico. de lyra

a Et sup. vrbē sanctā tuā. i. hierlm. b Et sumet puaricatio. i. terminet. ideo subdit: c Et finē accipiat peccatum. p christi passionē. d Et adducatur iusticia sempiterna. p eius p. dicationem. e Et impleatur visio et prophetia. de christi p. dicta. f Et vngatur sanctus sanctus. i. christus qui in humanitate vinctus est oleo gratie p. confortibus suis.

Scito s

Scito g. Mo nos moneat bebrei si pri numerent. vij. hebdomades. et postea. lxx. et rursus vna i duas pres diuidatur. Est eni b idtoma bebrei smonis: et antiq latinis: vt aut mi noze numerum supputet post malore: xbi gra. Nos iuxta aprie tatē lingue nre nūc dicim⁹ abraā vixit ānos. clxxv. Illi econ trario vixit. v. lxx. c. Non igit vt legif ita adimplet: s vt totuz pariter suppu tet: ita finē accepit. Nec ignorādū qd dam illoz dicē: qd vna hebdomadas d q d: cōfirmabit a. p. m. e. v. diuida tur i vespasianū et adrianum: vt iuxta historiā Iosephi vespasian⁹ et tytus trib⁹ ānis et septē mēsb⁹ pacē cū iudeis fecerint. Tres autē āni et sex mēses s adriano cōputent: qñ hierlm oīno subuersa ē: et iudei cateruatim cesti: ita vt a iudec qz finib⁹ pellerēt. B atunt bebrei nō magnope curātes a primo anno darij regis pīay vsq ad extrēmā euer sionē hierusalē: que sub adriano accidit: computari olympia des. clxxiij. i. ānos. dcccvi. qui faciūt hebdomadas bebrai cas. xcix. et ānos tres qñ chochebas dux bebreoz ē oppressus et hierlm vsq ad solūm diruta est.

Nico. de lyra

Scito g. Dic pter ponit dicte reuelatiōis expositio. Ad cui⁹ intellectū piderandū q angel⁹ diuidit. lxx. hebdomades in tres ptes. s. in. vij. et. lxx. et vnam: qz in istis pti⁹ specialia opa facta sūt in ppo iuda. Bā in pti⁹ vij. ppls cū labore ma gno reedificauit hierlm et eam tenuit 3 aduersarios. naz vna manu faciebāt op⁹ et altera tenebāt gladiuz. Recmle. iij. pp aduersarios insurgētes in edificatiōe. et post i alijs. lxx. ppls aliqñ habuit. pspira aliqñ aduersa. in vltima xō rps p dca/ uit et passus fuit. et fides xpi multū fuit dilataa p p dicationē aploz post xpi mortē: vt piz in actib⁹ aploz. Dixit igit ange/ lus. Scito g et aiaduerte tu daniel q lter hebdomades sūt in/ telligēde. Ab exitu smonis vt iterū edificet hierlm scz a. xx. anno artaxerxis tūc mittētis ncemā ad et⁹ reedificationem. Vsq ad xpm ducē. i. vsq ad xpi baptisimū in q fuit declarat⁹ dux fidelū p patris et spūsancti testimoniū. Dat. iij. hebdo mades septē in qb⁹ ppls tu⁹ cū labore magno ciuitatē reedifi/ cabit et tenebit. Et hebdomades. lxx. in qb⁹ nūc aduersa nūc. pspira sustinebit. Et rursū edificabit platea et muri tē. B di/ cit ad ostendendū qd futurū erat in septē hebdomadib⁹ pti/ mis. Et p⁹ hebdomades. lxx. cū. vij. primis q faciunt hebdo mades. lxx. occidēt rps. i. i vltima hebdomada q incipit a ba ptismo xpi: qz post baptisimū p dcauit trib⁹ ānis cū dimidio et tūc passus fuit i medio illi⁹ hebdomade. Et nō erit ppls et⁹ q cū negatur⁹ ē: qñ iudei negātes cū corā pllato extū nō fue rūt et⁹ ppls. Et ciuitatē et sanctuariū. i. hierl⁹ et tēplū. Dissipa bit ppls cū duce vēturo. i. exercit⁹ roman⁹ cū pncipe tyto. Sci endū itaqz q hec dissipatio non fuit impleta infra dictas heb domades. lxx. s postea p. xxix. ānos fm istā expositionē: qz tū fuit facta i penā mort⁹ xpi: vt b⁹ Luā. xix. ideo b imediate ponit post mortē xpi de q ān imediate fit mētio. Et finis eius scz ciuitat⁹ hierlm. Bastitas. p exercituz romanoz. Et p⁹ finē belli. s. romanoz 3 iudeos. Statuta desolatio. i. desolatio ci uitar⁹ vel iudeoz a deo p finita. Cōfirmabit autē: qz occasione mort⁹ xpi extierat terminos. lxx. hebdomaday i penā dicte mor tis: vt dictū ē. tūo reuertit ad ostendendū qd ampli⁹ debeat fie ri i vltima hebdomada de q icēpat dicere: et n psecrat dicēs: Cōfirmabit at pactū mult⁹. i. legē euāgelicā q d: pactū nouū. Biere. xxix. hebdomada vna. i. vltia i q rps trib⁹ ānis et di/ midio p dcauit legē euāgelicā: et eam cōfirmavit p miracula et mortē suā: et i trib⁹ annis residuis cū dimidio p p dicationem aploz: vt p dictū ē. Et i dimidio hebdomadis deficiet hostia et sacrificiū: qz i medio illi⁹ hebdomadis passus ē xps vt visū ē et tūc sacrificia legē cassa et mortua fuerūt. Et i tēplo erit ab/ ominatio desolatiōis. Istud fuit diu post. lxx. hebdomades qñ adrian⁹ ipator suā statuā feci poni i loco vbi steterat arca dñi. Et qz posset qri quātū durabit captiuitas siue desolatio iudalci ppli. rñdet dicēs: Et vsq ad cōsumationē. s. mūdī: tūc eni fm doctores catholicos auertēt iudei ad fidē xpi. Dunc at exponēdi modū secut⁹ sū als qñ pmo scripsi sup. danielcz. Bz qz postea p dēs de dei adiutorio aggressum sū scribere su per totā sacrā scripturā: et cū ventissem ad libros Esdre et He/ ster visū mihi fuit. et adhuc vidē saluo meliori iudicio q enu meratio ānoz q posita ē in expositiōe ista non bñ psonat sacre scripturē: qz i magna pte sui. pcedit fm chronicas latinoz. s. a destructionē ciuitat⁹ hierlm p nabuchodonosor vsq ad. xx. an num artaxerxis exclusiue: qd tps fm chronicas latinoz fuit

clxxv. ānoz. Scdm hāc cōputatiōes mardoche⁹ fuisset. eclix. ānoz qñ p assuep fuit exaltat⁹: nō ē aut verisile q rātū vixerit. et dato q vixisset: facē nō potuisset illa q d eo scribūf i libro Hester. i. regere domū regine et regis palatiū et edicare p ciuita/ tē et silia. Et autē sequat ad dictam enumerationē mardoche⁹ tūc fuisse tātē etatis ostēdit: qz dicit⁹ fuit i babilonē cū iechonia rege iuda vt habet Hester. ij. et tūc fuit ad min⁹ decē ānoz. p⁹ iechonia sedechias re gnauit. xj. ānis. iij. Reg. xxiij. Dein/ de secuta ē captiuitas. lxx. annoz fm

a s agentū reddir.
a sactussactoz. Scito g et aiaduerte a

chronicas latinoz scz a destructionē ciuitatis p nabuchodonos/ sor vsq ad p mū āni cyri a q vsq ad. xix. āni artaxerxis inclu/ sive fuerūt āni. cxxv. vt p dictū ē: et remanēt adhuc de ei⁹ regno xxi. āni. qz regnauit. xl. ānis. Xerxes scōs mēsb⁹ duob⁹. Sog/ dianus mēsb⁹. vij. et cōputat⁹ isti duo p vno āno. Parius no/ thus. xix. Assuer⁹. xij. āni exaltationem mardoche⁹. Hester. ij. Si xō p dicti āni simul pūgāf faciūt ānos. eclix. sic als dixi i pncipio libri Hester. iō pono aliū modū cōputādī. lxx. hebdo mades p dcaas psonū mag⁹ scripture fm quē mardoche⁹. xij. āno regni assueri fuit tñ. xxiij. ānoz vt ostēdi i pncipio libri He ster. et adhuc i sequētib⁹ ostēdet. Mod⁹ etiā iste quē intēdo po nere pcedet pti⁹ fm sacrā scripturā. pti⁹ fm bebreoz dicta: p pter qd nō poterit ab eis rationabil⁹ ipugnari tñ i vno nō in/ tēdo eos sequi i q ostēdā eos deficere manifeste. Primo igitur vidēdū ē a q incipit computatio. lxx. hebdomaday scō vbi ter minat⁹: qz i his duob⁹ iacet vis negocij. tertio ad expositionem lre accedet. Qñ ad p mū dirigit nos xbiū angeli dicēt⁹ daniel li. Ab exitu smonis vt iterū reedificet hierlm tē. Et in bebreos habet⁹. Ab exitu smonis ad reuertēdū et edificādū hierlm tē. Et q videt⁹ q a pmo xbo ex reuelatiōe dñi pcedit de reditu ppli i hierlm. et p psequēs reedificādū ibi templū et habitacula mistroz et ppli ibidē habitātis: lxx. adhuc nō ēē dāta licētia re/ edificādū muros ciuitatis et fortalicia. Debeat hebdomadary cōputatio inchoari. Illud aut xbiū h⁹ Biere. xxix. vbi d⁹: Cū ceperint ipleri in babilone. lxx. anni visitabo vos et suscitabo sup vos xbiū meū bonū et reducā vos ad locū istum. Bz q tpe fuit b dictū piz ex ca. xxv. Biere. vbi d⁹ q in anno qro sede/ chie regis mēse. v. hieremias respēdit ananiā falsū ppham. Iste eni asserbat iechoniā: et q cū eo trāslati fuerāt in babilo/ nē redire i hierlm post duos ānos. et iugū regis babilonis cō fringi et psequēter ca. xxix. ponit epla hieremie ad transmigra gratos i babilonē vt nō p dderēt xbis falsoz pphay. i. q scri/ bit⁹ xbiū ex reuelatiōe dñi. Cū icēperit ipleri i babilōe. lxx. āni tē. Et sic piz q b xbiū dixit dñs p hieremiā āno qro sede/ chie circa finē. ppter qd cōputatio. lxx. hebdomaday debet i/ cipi ab āno qnto sedechie iclusue. Qñ ad scdm dico q termi natur i āno passiois dñi iclusue. Bā icipiēdo ab āno qnto in/ clusue regis sedechie habet⁹ sex anni integri de regno ei⁹: qz. xj. āno regni sui mēse qro fuit capt⁹ et captiuat⁹. iij. Reg. xxv. p/ pter qd ille. xj. annus rōne maioris pti⁹ cōputā dus ē in tpe de structiōis ciuitatis ne vn⁹ ann⁹ bis cōpute⁹. A dicta xō destruc tiōne vsq ad p mū āni cyri fluxerūt. iij. āni fm bebreos. Cy rus xō trib⁹ ānis regnauit fm eos post monarebiā acceptā: a quo tpe debet b fieri cōputatio. Illi xō q dicit⁹ euz regnasse xxix. ānis incipiūt cōputare a pncipio regni sui i pside tñ. p d cipiū xō āni quart⁹ q regnauit cyrus cōputādū ē in tpe cabv/ sis filij sui vn⁹ ne ann⁹ bis cōpute⁹. Cābyes xō sex ānis reg/ uit vt dicit Ioseph⁹ libro antiqat⁹ iudalce. xj. post quē fm be breos regnauit assuer⁹ marit⁹ hester. et i b supra secut⁹ sū eos i pncipio libri Hester. s i b q dicit⁹ eū regnasse. xxiij. ānis tñ vt den⁹ mihi deficere manifeste. Bā assuer⁹ cepit hester vxorē an no septimo regni sui mēse decimo: vt habet Hester. ij. Cuz igit fm ipos dari⁹ fili⁹ assueri et hester regine post assuerum regna/ uerit imediate: optet pñr eos dicere q in pncipio regni sui fuit tñ ānos vel sex ānoz. nā a desolatiōe hester vsq ad natiuita/ tē darij trāsijt octauus ann⁹ assueri: vel maior ps ip⁹ ad min⁹. Bō ē aut verisimile q talis puer scriberet sic autē tice et seriose edificatiōe tēpl⁹: sicut epprimitur de ipso. j. Esdre. vj. Sed ad b posset respōderi q hester mater sua q iudea erat et mortuo as suero supuiterat: in fauorē iudeoz fecit scribi illam eplam. et si gillari noie filij sui existētis adhuc pueri. ppter b bec respon/ sio remouet ibi p lram sequentē vbi d⁹ q de sumptib⁹ regis si necesse fuerit ministrēt sacrificia et offerāt oblationes deo celis oietis. p vita regis et filioz eius. Et q piz q erat tante etatis q filios habebat. et i deo dico cū alijs historiographis q assue rus regnauit. xl. ānis: et sic dari⁹ fili⁹ ei⁹ qñ cepit regnare post pñm imediate fuit. xxix. ānoz vel circiter fm p dicta. Anno xō scōo

Confirmabit autem patet Johanne scilicet et christo et apostolis predicantibus multi saluati sunt. et cepit vetus hostia in cordibus fidelium vel electorum vilesce. Confirmabit autem patet. hoc de tribus annis intelligendum est: et dimidio quibus christus predicavit: et quod patribus promiserat confirmavit.

Nico.de lyra

Non secundo darij resumpti sunt opus templi scilicet. et consummati sexto anno regni eius mese. xij. j. Asdre. vij. Scilicet dñi q̄ idē an nō fuit q̄dragēsimū assueri et p̄m darij. nā ei successit immediate: et sic oportet de numero annorū ipsoz vnuz subtrahere. alit̄ vñ bis cōputaret: et sic assueri et darij regnauerūt. xlv. annis vsq; ad sēcūdi tēpli cōsumationē. et inde vsq; ad ei⁹ destructionē p̄ romanos fluxerunt. an. ccccx. fm̄. **Ca. 9a.** et alios hebreos q̄b si iugāf anī p̄dicti ab āno qñto sedechie iclusiue sūt simul anī ccccx. xxxij. a q̄b si rescindant. xlij. anī qui post anū passiois xpi fluxerūt vsq; ad destructionē templi scilicet. fm̄ oēs historiographos: remanēt anī. ccccx. q̄ faciūt. lxx. hebdomades annorū p̄cise. Et sic p̄z scdm̄. i. terminatio. lxx. hebdomadaz i anno passionis xpi iclusiue. Et p̄dictis p̄z q̄b. s. dicitur ē de citate mardochei. nā si accipiant anī b enumerati ab āno qñto sedechie vsq; ad xij. assueri sūt simul anī. lxxij. q̄bus si adiugāf q̄tuor p̄mi regni sedechie: et x. q̄s ad minus habuit tpe trāslatiōis sue iuentēf anī. xciij. sicut. s. dicebat. His dieb; accedēdū ē ad expōitiōem lre q̄ diuidit i duas p̄tes. i. p̄ma ponit reuelatio. i. scdo xpo reuelatiōis expōitio. ibi: Scito g. Prima ps exponat sic i expōitiōe hebdomadaz imediata p̄cedēt. nā i hoc pueniunt b i illa. Scito g. hic p̄ter ponit reuelationis expōitio. et diuidit i duas p̄tes. qz p̄mo ponunt. lxx. hebdomades generalit̄. scdo exponit aliq̄d p̄nēs ad vltimā specialiter. ibi: Confirmabit āt. Circa p̄mū dicit angel⁹ danieli. Scito g. et aduerte: q̄lter hebdomades sūt i cōp̄tēde et intelligēde. a. Ab exitu sermonis xpi. i. a qñto āno sedechie i chōa de sūt: vt ostēdū ē supra. b. **Ca. 9a.** c. Ad xpm̄ dūcē. p̄cedēde sūt.

Hebdomades septē et hebdomades. lxxij. vsq; ad vltimam hebdomadā i q̄ xps dux ppli xpiani baptizatus ē. et legē euāgelicā p̄dicauit. et p̄ salute humani generis moritur⁹ et resurrexit et i celū ascēdit. Distinguit autē septē hebdomades et vltimā ab alijs p̄p̄ specialia opa facta i ip̄is. Nā i vltima facta ē generis humani reparatio vt dicitū ē. In septima xpo. tēpli p̄mi destructione vsq; ad p̄mū anū cyri q̄ dedit licentiā recedif. eādē. A destructione enī scdi tēpli vsq; ad p̄mū anū cyri q̄ dedit hāc licentiā fluxerūt anī. liij. vt dicitū ē. s. q̄ faciūt septē hebdomades annorū. et cū b tres annos q̄ cōputat cū tpe. lxxij. hebdomadaz: eo q̄ nō faciūt p se hebdomadā. et eadem rōne sex anī de tpe sedechie p̄cedētes tēpli destructionē. e. Et rursum edificat. pla. scz tēpli. f. Et muri. ciuitat⁹ hierlm̄ i tpe. lxxij. hebdomadaz p̄ corobabel et neemiā et alios patres. g. In angustia tēporū. qz p̄ gētes circūstātes fuerūt multū ipe dñi et alii et etiā postea: vt p̄z i Asdra et Neemia et libri Machabeorum. h. Et post hebdomades. lxxij. et vij. alias p̄cedētes supple. i. Accidēt xps. i. vltima hebdomada vt p̄dictū ē. k. Et nō erit xps ei⁹ q̄ cū negaturus est. i. iudei corā pilato ip̄m negaturi dicētes: Nō habem⁹ regē nisi cesarē. Job. xij. nō erūt amplī ei⁹ p̄p̄s. i. xpiani i ip̄o regenerandi et ab eo denominandi. l. Et ciuitatē et san. i. tēplū scdm̄. m. Dissipabit p̄p̄s. i. exercit⁹ roman⁹. n. Cū dūce vltimo. i. cū tyro vltimo b hierl. i. s. nō fuit factū infra tēplū. lxx. hebdomadaz p̄ postea p̄. xl. annos vt p̄dictū ē. s. qz b factū fuit i penā mort⁹ xpi. idō b ponit immediate post q̄ locut⁹ fuerat de xpi occisio. ne. o. Et finis ei⁹. i. ciuitatis hierlm̄. p. Vastitas. quia

Anno

a s annoz. i. ccccx. ab exitu sermonis vt respōdetur ab artaxerxe et edificet hierusalē.

ab exitu sermonis: vt iterū edifi-

ceſ hierlm̄ vsq; ad christū ducem

a s nouissimā videt̄ separe q̄si de ea plura locutus de qua subdit: et cōfirmabit pactū multis hebdomas vna.

hebdomades septē et hebdomades

des sexaginta due erunt: et rursum

a s a neemia. b s hierusalē. c s in bzeui

edificabit platea: et muri in angustia

stia tēporū. Et post hebdomades

a s subaudiō. et vñ. b s nō statim eis impletis s

sexaginta duas occidēt xps: et nō

postea i fine. lxx. a s s cesar: s vel diaboli: vnde

pres vulpiū erunt. b s nō habem⁹ regē nisi cesarē.

erit eius populus qui cū negaturus

est. Et ciuitatē et sanctuariū

dissipabit populus cum duce vltimo:

et finis eius vastitas: et post

a s sub vespasiano. b s a deo i eternum.

finem belli statuta desolatio. Et

a s nā iā tres anni p̄terierāt nouissime hebdomade

de qñ dñs baptizāt⁹ ē. i. cccclxxvi. quibus adiciuntur tres anni et sex mēses: et par. xviij. anni tpe

berij et sunt. ccccx.

mas vna: et in dimidiō hebdomadis

deficiet hostia et sacrificiū. Et

a s abominata desolatio. s abominata sacrificia

in tēplo erit abominatio desolatio:

post mortē xpi. s mundi.

onis: et vsq; ad cōsumationē et

a s iudeorum.

finem perseuerabit desolatio.

fuit vastata p̄ romanos. q. Et post finē bel. romanoz s iudeos. r. Statuta de. i. desolatio ciuitat⁹ et tēpli q̄ cōbuserūt romani et iudaici ppli: quē p̄m occiderūt et p̄m captiuauerūt sicut statutum erat et ordinatū a deo i penā mort⁹ xpi. Scdm̄ autē q̄ lra hebraica sic habet: Et vsq; ad finē belli statuta desolatio. et multū murat⁹ finia. Et b enī dī cū hebrei q̄ desolatio et captiuitas in qua sūt: duratura ē vsq; ad finē belli gog et magog q̄s messias vltur⁹ debelabit. et tūc regnabūt i iudea t̄p̄aliter. Et fm̄ b possent iudei dicē q̄ lra nra sit falsa et expōitio ip̄i? silit. Ad qd̄ excludēdū sciendū q̄ i hebreo sūt due dictiōes qz vna significat idē qd̄ ad huc. alia idē qd̄ vsq; q̄ eisdes lris scribunt. s. eyn et daleth et distinguūt iste due dictiōes solū p̄ p̄tationē: q̄ dī faciūt mutari pōt manētib; lris. Nec autē dictio ad huc aliqñ accipit i scriptura post. sicut. Bone. iij. Ad huc. xl. dies et niniue subuertet. i. post. xl. dies subuertet. Et fm̄ hūc sensū p̄mo fuit facta p̄tatio dictiōis hebraice i b loco et sonat o. d. sic trāslulit trāslator noster. Et postea murata ē p̄tatio per iudeos ad significatā vsq; s sic sonat ad. et similiter fecerūt i plurib; alijs loc⁹ veteri testamēti. put i p̄cedētib; libris declarauit. Accepit āt occasiōes b faciēdi ex. lxx. iter p̄tib; q̄ vbi iuenerūt aliqd̄ d mysterio trinitat⁹ et incarnationis: tacerūt vel aliter trāslulerūt fm̄ q̄ dīc̄ Hiero. i. p̄logo sup̄ p̄tateu chū. Et idē ego oñdi i plurib; loc⁹ veteri testamēti: specialit̄. **Ca. 9a.** p̄ eo enī q̄ ibi b̄ de xpo. Et vocabif nō mē ei⁹ admirabilis: cōsiliari⁹: de⁹ fortis: pater futuri seculi. p̄iceps pacis. trāslulerunt. Et vocabif nomen eius magni p̄slij angel⁹. s. Confirmabit āt pactū multis. Dic reuertit̄ angel⁹ ad loquēdū de vltima hebdomada de q̄ incepit dicere q̄tū ad mortē xpi et nō p̄fecerat iterponēs penā hui⁹ mortis: vt dicitū ē. dicit̄ igit̄: Confirmabit autē pactū multis. i. legē euāgelicā: q̄ dē pactū et fedus nouū. Dicet. xxxij. et hebdomada vna. Nā i vltima hebdomada xps p̄dicādo mirabilia faciēdo: moriēdo: resurgēdo. ascēdēdo i celū. et mittēdo spiritū sanctū: legē euāgelicā p̄firmavit. et anno sue passionis p̄ dicationē aploz nō tabilit̄ dilatauit: vt p̄z **Ca. 9a.** h. et. liij. v. Et i dimidiō hebdomadis. i. in vltima ei⁹ medietate i q̄ passus ē xps. r. Deficiet hostia et sacrificiū. qz sacrificia veteris legis cessauerūt p̄ passionē xpi nō habētia vltra vim obligādi. y. Et erit in tēplo abominatio desolatiōis. hoc refert ad tps sequēs. lxx. hebdomades. in q̄ adrian⁹ impator fecit poni statuā suā in loco tēpli vbi steterat arca: q̄ statua apud hebreos vocat̄ abominatio sicut et quodlibet aliud idolū. et erat desolatiōis iudaice signū manifestū. z. Et vsq; ad cōsumationē et finē. s. seculi. a. Perseuerabit desolatio. Prope enī finē mūdi. detecta falsitate anti xpi p̄ belia et enoch iudei ad xpm̄ p̄uertent: et multū eorum cōstanter sustinebūt martyrium. put dicunt cōmuniter doctores nostri.

Ca. IX.

Moraliter. In anno p̄mo darij xpi. Sequitur: et Ego daniel intellexi in libris numerum annorū de quo factus est sermo dñi ad hieremiam xpi. Iste daniel fuit p̄fectus i vita p̄templatina: qd̄ p̄z ex hoc qd̄ dicit̄ supra. ca. j. Daniel autē dedit deus intelligentiā omniū visionū atq; somniorū. Fuit etiā p̄fectus in actiua vita: qd̄ p̄z ex b q̄ darij rex cogitauit eū cōstituire sup̄ omne regnū p̄pter suā industriā ad regendū sicut dictum ē supra ca. vi. Igit̄ per danielē significat̄ eps bon⁹ qui debet esse p̄fectus in vtrāq; vita. p̄ hoc autē q̄ daniel sic p̄fectus studebat in libris hieremie: ostendit̄ q̄ eps q̄rūcūq; litterat⁹ debet studere in libris sacre scripture. g. Et posui faciē meā ad dñm deum meū rogare et deprecari. nam eps qui medi⁹ est inter deū et populū debet pro populo suo

B

Ca. 9a. d

populo suo deuotē dēpārī dñm. k̄t In ieiunijs sacco et cinere. debet enī c̄ps austerā vitā ducere exēplo Pauli dicēs. **1. Cor. ix.** Castigo corpus meū et in seruitutes redigo ne forte cū alijs p̄dicauerim ip̄e reprobus efficiar. vnde et ep̄i ecclēstie p̄mitiue fuerunt austerissime vite. ōt Et dixi obsecro dñe deus. hic ponit oratiōis p̄cessus: q̄ totus ē moralis ad lram sicut p̄z in expositiōe mea literali p̄pter quod hic omitto. n̄t Adhuc loquēte me in oratiōe mea ecce vir gabriel r̄c. Se quis: v̄t Dixitq; daniel. nūc egressus sū vt docerē te. hominib; enī carnales morus p̄ austeritatē vite reprimētib; et per oratiōē seruīdā sp̄ritū roborantib; reuelant secreta diuina ideo subdis: b̄t Tu aut animaduerte sermonē. naz in talibus requirit attētiōis conat. āt Septuaginta hebdomades r̄c. Septuagesim; numer; resultat ex ductu denarij p̄ septenariū. denari; aut significat impletionē decalogi: septenarius v̄o septiformē grām sp̄s sancti: p̄ ista r̄ps q̄ est sapientia dei patris venit sp̄s aliter in mentē humanā: sicut corporaliter venit in virgine. q̄ quidē aduentus per decursū septuaginta hebdomadarū fuit hic literaliter significat. ideo sequitur: b̄t Et p̄sumet p̄uaticatio: et finē accipiat peccatū. sicut enim p̄ aduentū x̄pi in carnē ablatū est mūdi peccatū generale: ita p̄ aduentū ei; in mentē tollit p̄ctū hominis p̄sonale. **In ca. ix.** vbi dicit in postilla. P̄is visis accedendū est ad litteram exponendā.

Additio. j. In hac reuelatiōe danieli p̄ angelū facta: q̄ inter cetera p̄phetica de p̄mo aduentū x̄pi tractantia efficacior videt ad p̄futandā hebreorū p̄fidiam asserentiū nōdū impletū esse t̄ps hui; aduēt; vltra illa q̄ in postilla ponit: tria videt addēda. **Primum** cui; auctoritatis sit h̄ expositio **Ra. Sa.** inter hebreos: vt videat si sufficit illa t̄m impugnare: et ex ea h̄ eos arguere: vel oporteat inq̄rere de alijs expositiōib; eorū in b̄ loco. **Secūdo** q̄lter p̄ter rōnes postillatoris q̄b; reprobari videt p̄dicta expositio sunt alie valide: q̄b; rationabiliter posset euacuari. **Tertiu** quō ex ip̄a expositiōe **Ra. Sa.** lz fallat. t̄m cū q̄busdā veris et ab eis receptis. **Vitas** nostra. s. q̄ aduēt; x̄pi tam longe trāsiuit i p̄teritū: posset p̄cludi p̄tra eos. **Circa** p̄mū sciendū q̄ hec reuelatio plurib; et varijs modis exponit ab hebreis: non t̄m excedit singulorū opinionēs seu erroneas enarrare expositiōes. Nam fm p̄bm. j. et b. oēs q̄des p̄scrutari opinionēs inane fortasse ē sufficiens aut maxime q̄ sufficiens; appareat vel estimet habere aliquā rōnē. **Costat** aut q̄ hec expositio **Ra. Sa.** est seu debet esse tāte auctoritatis apud hebreos q̄ non possit ab ea deuiare in p̄ta fundamentū p̄dicitae doctrinae: fm quāz illa q̄ in thalmut determinato habent seu diffinita circa sacre doctrinae expositiōē: nō eis q̄ltercūq; ab eis dē recedere s̄ tenenda sunt tanq̄m i textu sacre scripture p̄teta. put **Ra. Mo. lar.** ge tradit in p̄ncipio sui deutero. et i plurib; alijs locis habet. **Eni** ē ratio: q̄ auctoritas thalmutica in b̄mōi determinatiōib; apud eos ē i eodē gradu sicut auctas vniuersalis ecclē apud nos. s̄ p̄stat q̄ **Ra. Sa.** nō fuit p̄m; i uētor; hui; expositiōis s̄ q̄ b̄ agit: s̄ exp̄sse h̄ expositio ponit i thalmutica doctrina sp̄alit in duob; locis. **Primo** i libro q̄ intitulat s̄ ordi ne mūdi: q̄d hebraice d̄ cederholā. **Silr** et i libro q̄ d̄ aboda gara. j. ca. In q̄b; locis cōcorditer habet: q̄. lxx. hebdomade danielis sc̄piūt a destructiōe p̄mi tēpli. et termināt in destructiōe sc̄di. **Quas** auctes seq̄t **Ra. Sa.** in b̄ passu tāq̄ inuio labiliter tenēdas apud hebreos rōne p̄dicta. **Ex** q̄b; sequit q̄ lz multi hebreorū attēdētes q̄ p̄dicta expositio p̄ suos magistros determinata nō solū nō poterat rōnabiliter teneri seu sustineri: s̄ ex eadē cū alijs q̄busdā veris p̄cludebat x̄pm tā vēnisse vt infra patebit: inenerūt q̄sdā varias et p̄fusas expositiōes: vt saltē p̄ vias obliq̄s et tortuosas vitatē luce clario: rē subterfugerēt: put de eis vaticinat ezechiel. xliij. ca. **Sicut** vulpes i deserto sūt p̄p̄tē tui isrl̄ exclusa tamē hac expositiōe thalmutica quā seq̄t **Ra. Sa.** nō ē faciēda alia mētiō d̄ alijs expositiōib; eorū multiplici fictis. **Oportet** enī illos adherere p̄dictae expositiōi ac si eēt in lra cōteta. **Circa** sc̄dm p̄ter illa q̄ postillator pōt h̄ p̄dictā expositiōē thalmuticā seu **Ra. Sa.** q̄ sūt satis valida: adhuc pōt vltēr; h̄ illā fortiter obijci. **Et** p̄mo pōt sumi h̄ eos validissimū argumētū de numero annorū in b̄mōi historijs sit i multis que nobis sūt incerta tenēda seu sequēda p̄sertim h̄ eos h̄ q̄s p̄ sua p̄p̄ta testimonia rationabiliter posset p̄cedi: vbi tāenidēter deficiunt: vel subtipis cōtradictū i cōputatiōe nullo mō sūt eorū dicta admittēda: s̄ p̄tra illos de talib; fortit d̄m̄tēdū. **Costat** aut q̄ in p̄posito manifeste deficiūt. **Plures** etiā āpi fm eos fluxerūt iter vtrāq; destructiōē

destructiōem quā. lxx. hebdomade quē faciūt. cccc. annos qd sic p̄z. **Mā** ip̄i diuidūt has. lxx. hebdomadas i duas p̄tes p̄ncipales. s. in. x. hebdomadas q̄ faciūt. lxx. ānos q̄ fluxerūt fm eos a destructiōe tēpli p̄ nabuch. vsq; ad p̄sumationē edificatiōis tēpli sc̄di. q̄b; adaptant illud **Hiere. xxiij.** Cū impleti fuerint i babilone. lxx. anni: visitabo vos r̄c. **Et** in. lxx. hebdomadas: q̄ faciūt. cccc. annos: q̄b; dicūt durasse tēplū sc̄dm vt p̄z in libro aboda gara p̄allegato ca. j. vbi habet q̄ regnū persarū tpe tēpli sc̄di durauit. xxiij. ānis. p̄ter regnū grecorū tpe p̄dicti tēpli. cly. xxi. p̄ter regnū machabeorū. cūj. p̄ter regnū herodis seu herodianorū. cūj. ānis. **Hec** oīa sūt in textu libri p̄allegati. vbi **Ra. Sa.** glosa habet. cccc. annos duratiōis tēpli sc̄di q̄ si cū. lxx. ānis q̄ fluxerūt a destructiōe tēpli p̄mi. vsq; ad p̄sumationē sc̄di iugant. habes scz. lxx. hebdomadas danielis. **Hec** **Ra. Sa.** s̄ p̄ma ps ista; cōputatiōis cōtinet salūm etiā fm eos. **Pōt** enī ex auctoritatib; suis deducti q̄ a destructiōe p̄mi tēpli vsq; ad ei; p̄sumatā edificatiōē. lxx. vij. anni fluxerūt qd sic p̄z. **Mā** nabuch. regnauit. xlv. ānis vt in libro magnila. ca. j. ex v̄bis sacre scripture p̄bat. **In** āno autē xix. nabuch. destructū est tēplū in mēse. v. vt habet **Hiere. liij.** et in. liij. **Reg.** **Ex** q̄ seq̄t q̄ nabuch. regnauit a destructiōe tēpli xviij. ānis: q̄ p̄m; lz implect cōputat p̄ āno vt sepe h̄t in scri pturis: et etiā in thalmut frequenter legit q̄ vna dies cōputat p̄ āno. **Cōsequenter** euilmerodach regnauit. xxiij. annis. put ip̄i p̄stet haberi ex traditiōib; antiq̄s libro p̄allegato. **Bal thasar** v̄o regnauit. iij. ānis vt habet ex textu. **Dari** v̄o p̄m; regnauit duob; ānis: qd silr habet ex tertio. **Cōsequenter** cyr; fm hebreos lz min; vere: vt patebit cū de vera expositiōe agatur: regnauit trib; ānis. **Babyl** q̄ d̄ arpharaz regnauit. xxiij. ānis. q̄. xij. habet ex textu **Hiere. liij.** ca. et duo habet ex traditiōe fm eos lz fm latinos. xl. regnauit. **Dari** v̄o vsq; ad p̄sumationē tēpli: vt habet ex tertio. vi. ānis. **Ex** q̄b; seq̄t q̄ a destructiōe tēpli p̄mi vsq; ad p̄sumationē sc̄di etiā fm cōputū ip̄orū fluxerūt āni. lxx. vij. lz fm alios m̄lto plures. **Et** sic p̄z q̄ p̄ma ps hui; cōputatiōis ē falsa etiā fm eos. deficit enī p̄ vna hebdomadā et vnu annū. **Siliter** in sc̄da p̄te cōputatiōis p̄ ampl; deficiūt: subtrahēdo plures ānos vt patebit in lra i hoc ca. cū de vera expositiōe harū hebdomadarū age: vñ manifestū ē q̄ hec expositio p̄supponit falsū etiā fm eos cōputatiōē. **P̄terea** vt lra sonat euidenter in his. lxx. hebdomadibus danieli reuelat: implēda erāt illa q̄ in lra p̄tinēt scz cōsumatio p̄uaticatiōis: et deletio iniquitat; et adductio iusticie sempiternae. et h̄mōi qd exp̄sse lra testat dicēs. lxx. hebdomade abbreuiate sūt seu diffinitae vt p̄sumat p̄uaticatio: et finē accipiat p̄ctū: et deletat iniquitas r̄c. **Hō** enī dicit angel; q̄ post. lxx. hebdomadas b̄ erat implēdū s̄ i sequētib; dixit post hebdomadas lxx. occidēs x̄ps r̄c. lxx. hebdomade sc̄isse sūt vt talia fiāt. **S̄** durate tpe. lxx. hebdomadarū: vt p̄z manifeste sane p̄dicta verba intelligēt. **Sed** fm p̄dictam expositiōē manifestū ē q̄ n̄ bil illoz q̄ in p̄ma p̄positiōe angelica p̄tinēt: fuit impletū fm eos: durate tpe. lxx. hebdomadarū: s̄ totū illud remanet apud eos futurū: ita q̄ nō implebit vsq; ad aduentū messie inaniter expectari ab eis: qd ē manifeste s̄ sensū lre vt dicitur. **Si** autē dicat q̄ illa q̄ p̄tinēt in p̄ma p̄positiōe angelica: lz non fuerint impleta durate tpe hebdomadarū q̄ ad p̄fectā affecutiōem fuerint impleta p̄ modū meriti: s̄ est durante tpe hebdomadarū: p̄p̄s ille meruit vt p̄sumaret p̄uaticatio r̄c. in aduentū sui messie futuri. **Hoc** nō valet: tū q̄ nō ē p̄sonū lre q̄ simpliciter dicit vt p̄sumat p̄uaticatio et adducat iusticia sempiterna. et cetera h̄mōi. **Hō** enī dicit vt mereat talia habere: s̄ vt habeant. **Magna** enī differētia ē iter mereri aliqd et habere illud. nam multi merēt vitā eternā q̄ tū nō habēt eā: tum q̄ etiā **Ra. Sa.** p̄stet q̄ p̄p̄s ille nō meruit p̄dicta infra t̄ps hebdomadarū: s̄ finitis hebdomadib; tpe hui; diuturne et interminabilis captiuitatis illa habebat mereri: vt p̄z ex dictis suis q̄ in postilla p̄tinēt. **Ex** q̄ sequit q̄ infra t̄ps hebdomadarū nihil fuit impletū fm eos de p̄tētis i p̄ma p̄positiōe angelica: nec p̄ modū meriti nec affecutiōis: vñ lra fm p̄dictam expositiōē remanet simpliciter falsa. **P̄terea** captiuitas babilonica tollera bilior et melior fuit hebreis incōpabiliter magis q̄ captiuitas hodierna. **Mā** p̄z ex trib; **Primo** rōne duratiōis. **Illā** enim durauit p. lxx. ānos: ista v̄o durauit vltra. **Mā** cccc. annos. et adhuc in suo vigore p̄stet. sc̄do respectu diuine p̄uidētie. **In** illa enī fuerūt a deo p̄uisti de dono p̄p̄etie et miraculorū. **Crāt** enī inter eos q̄ plurim; p̄p̄etie dñi: vt hieremias: ezechiel et gabarias et daniel. **In** ista v̄o null; legif fuisse p̄p̄etia. **Similiter** et in illa de; fecit p̄ eis multa miracula vt p̄z de libera tiōe danielis et triū pueroz; et mardocheo et h̄mōi. **In** ista v̄o

sicut

sicut nec fuerunt. pphete: ita nec miracula diuina. p eis leguntur facta. vñ tñ de se ipsis tñ statu hodiernae captiuitatis i q neu trū p dicto habuerunt: itelligit illd pphete. ps. lxxij. Signa nra nō vidim⁹: tñ nō est ppha tñ. tñ tñ respectu dignitatum seu bonorū seculariū. In illa enī qdā eorū habuerūt honores re gios t multas dignitates: vt legi de ioachim pphete. vlt. cui⁹ thron⁹ fuit sublimat⁹ ab euilmerodach sup thronos aliorū regū p totā vitā suā. Silitet daniel fuit sublimat⁹ habēs prātez sup puincia babilonica. Silitet et socij ei⁹: vt habet Dan. ij. Mardoche⁹ etia fuit pstitut⁹ qñ secundus regi assuero. Hester vlt. corobabel habuit dignitatē comitar⁹: vt patz Aggei. ij. sic de qbusdam alijs. In ista xō captiuitate oēs sunt in villis/ mo statu sine honozib⁹ seu dignitatib⁹ hmoī vbiq⁹ sūt vt est notū. Ex qb⁹ seq⁹ q daniel q vebemēt anxiebat⁹ et dolebat de pma leuioz et de cuiorū captiuitate dicit in b ca. in sua oratiōe: Popul⁹ tu⁹ ē in opprobriū oib⁹ q in circuitu nro sūt. Silitet Aperi oculos tuos t vide tribulationē nram tñ. Incōpabili ter ampli⁹ doluisset de captiuitate hodierna si eaz cognouisset ppo dei futurā. Cōstat aut q fm p dictā expositionē angelus nūciat⁹ danieli i hac reuelatiōe captiuitatē hodiernā: q acer/ bissima t lōgissima ē incōpabiliter sup primā t p psequēs an gel⁹ nō pnotificabat ei grata seu p solatoria: s⁹ poti⁹ molestia et sūme afflictiua: cui⁹ oppositū ptz in lra. nā angel⁹ gabriel appa ruit ei qñ bon⁹ nūcius t in hora accepta. s. tpe sacrificij vesper/ tint: t in verbis suis annuēs q preces sue erant exaudite. Vi cebat enī ab exordio precū tuarū egressus ē sermo. Silitet voca bis cū virū desiderioz. q. d. q indicaret ei suoz desiderioz im/ pletionē: cui⁹ oppositū totaliter ē fm p dictā expositionē. nam danieli nō expedito de prima captiuitate: pnotificabat crudelis simā scdām. Silitet dolēti t se affligenti de longitudine pme captiuitatē. lxx. annorū. t sup hoc perentī liberatiōis accelera/ tiōē dicēdo: Placare dñe: accelera t fac: angelus pñūciabat captiuitatē futurā cui⁹ terminū ei minime ppalabat: de q sem/ per amplius t forti⁹ debuisset anxari. vñ si hec bene aspiciant manifestū est q tota p solatio danielis pñebatur durate tem/ pore hebdomadarū: qd totaliter euacuat p dictā expositionē: vt ptz intelligenti. Pterea i hac expositionē exponitur illd: Aliq ad xpm ducē. de cyro qd patz esse falsū ex trib⁹. Primo qz nō est verū q a destructiōe prima vsq ad cyrū fluxerūt ser/ ptē hebdomade tñ cū etiā fm cōputū suum ab eadē prima de/ structiōe vsq ad balthasar exclusiue fluxerūt. xlij. anni: q facti unt hebdomadas septē itegras. nā vt dictū est supra in prima oblectione nabuch. regnauit post destructionē tēpli. xxvij. an/ nis: t pñter euilmerodach fili⁹ eius regnauit. xxij. annis q fa/ ciūt. l. ānos. Et sic ptz q septē hebdomade t pl⁹ qñ ann⁹ trāsie runt ante qz cepisset balthasar regnare: qb⁹ si addant qñq an/ ni qb⁹ successiue regnauerunt balthasar t dari⁹ prim⁹: sicut su pra dictū est: sequit⁹ q septē hebdomade supradicte: t plus sex/ āni trāsierūt añ regnū cyri: vnde patz eē falsū cyrū fuisse xpm ducem de quo angelus loquebat⁹ nec valet dicere: q quia heb/ domada octaua ē imperfecta. ideo non cōputatur cū septē pre/ dictis sed reseruatur cōputanda cū. lxxij. sequentib⁹: tum quia sex sūt maiori ps t notabilis hebdomade qñ vnū poti⁹ debuisset cōputari qñ septē pñtis: qñ cū. lxxij. sequentib⁹ cū qb⁹ vn⁹ an/ nus tñ illi⁹ hebdomade includebat⁹: tū qz in hac reuelatione angelica defecit vsq ad dimidiū hebdomade cōputaduz: vt ptz in b ca. circa vltimā hebdomadā: t sic sex anni nō crāt di/ mididi q faciūt plus q dimidiū hebdomade: tū qz i qñq an/ nis hui⁹ octauē hebdomade reguerūt duo magni monarche sez balthasar t dari⁹ quoz qñlibet accedit magis ad terminū septē hebdomadarū qñ cyr⁹. vnde d qñlibet eorū debuisset poti⁹ intelligi qñ de cyro qui lōgi⁹ distat. scdō qz nūqz in sacra scri/ ptura legi q aliq dicat messias seu vñct⁹ simpliciter nisi vn/ ctus fuerit corporaliter sacro oleo q sacerdotes t reges vngebā tur: vel spūali. s. oleo grē pphetis: de q in ps. Anxit te deus de⁹ tuus oleo tñ. Silitet aut t ibi: Noli tāgere christos meos qd fm expositores itelligit de abraā t alijs patriarchis q fue/ rūt. pphete. Neutro istoz modoz pōt attribui vñctio cyro vt messias dici posset. nā nō fuit ppha: vt ē manifestū: nec etiā sa/ cro oleo vñct⁹: vt ptz ex hoc: nā oleū vñctiōis sacrū nūqz fuit in tēplo scdō: vt habet in libro qui dicit cābedrin t i alijs locis. Si autēz obijciat⁹ de hoc qd dicit⁹ Esaie. xlv. Nec dicit dñs messie seu xpo suo cyro: non valet: nā fm magistrū historiāz vt Ba. Sa. testat⁹. messias nō accipit in p dicta aucte Esa. nisi pro xō messia q ab eis expectat⁹: t nō p cyro: idē Ba. Sa. abenbagra. tñ qz posito t non cesso q messias posset dici cyr⁹ in sacra scriptura: cū tñ sibi adiūgī hec dictio magnā put ē in hebrai ca lra: nullo mō pōt itelligi de cyro: nec de aliquo alio messia seu vñcto

seu vñcto: nisi de rege messia tñ de q oēs principaliter pphē/ te loquū. Cui⁹ rō est: nā. p pñt⁹ t verus sensus hui⁹ dictionis magnū ē princeps seu principalis: vt patz pñter. viij. Au dicit qz principalia loquor: vbi enī nos habem⁹ principalia: i hebreo habet magdin qd ē plurale ist⁹ singularis magnū: t sic de multis alijs. Null⁹ enim sane mētis posset dicere: nec ipsimet hebrei in tantā pñpūt infantiā q assiceret vt i sacris scripturis messias pñcipalis dicat⁹: nisi ille q iter ceteros chl/ stos pñcipatū tenet: vel tenebit fm eos: in cui⁹ etiā signum Esa. lv. ca. vbi de vero xpo ad lram agit⁹: etiā fm hebreos ibi dem legi: Ecce testē pñtis dedi cū magnū t pceptorem gēti/ bus. Ecce qñlter pñcordat Esaia cū angelo reuelāte danieli: noīando verū xpm seu messia magnū. i. pñcipē seu pñcipā lē. Et sic ptz q expositio Ba. Sa. asserēs q xps in b loco acci/ piat⁹ p cyro: ē oīno falsa. Et notādū q Ba. abenbagra: q mā gne auctoritatis reputat⁹ iter eos i expositionē lrali: t etiā aliq moderni attēdēt q cyr⁹ in scripturis nō possit dici xps seu messias: cupiētes tñ q b auctas nullo modo applicaret xpo nro: idcirco pñdict⁹ Ba. abenbagra attribuit pñdictū xbu scz vsq ad xpm neemīe: aliq xō corobabel. S⁹ diligētē intueti nūb eis. pñdest hec varietas t astutia: nā eisdem rōnib⁹ excluduntur ab isto loco neemias: corobabel t agrippa: sicut t cy rus. t b de scdō pñcipali. Circa tērtiū pñcipale supponē/ dū ē q iusticia sempiterna q pñtē in xbis angeli fm tradi/ tiōē thalmudicā ē ipe xps seu messias: vt habet i libro de ordine mūdi supra allegato: vbi qdā doctor eorū de antiqz q dicit Ba. barachia: exponēs illud Esa. lxxvj. vbi dicit⁹: prima Esa/ lutatio mea ad veniēdū: t iusticia ad reuelāndū: dicit expñse q p illud qd dicit iusticia mea itelligit messias de q scriptū est in Daniele. ix. Et adducat iusticia sempiterna. Silitet pñp/ ponēdū ē q sactissanctorū: qd pñtē in pñdict⁹ xbis angelic⁹ itelligitur ipe xps seu messias pñmissus. vñ Ba. moy. barna/ bamā recolligēs mltā q de hac materia i libris thalmudicis legi⁹ t exponēs pñdictū xbum in sua glo. sup Dan. sic dicit⁹: Sactuariū sactuarioz: vel sactissanctorū nō nisi ipe messias ē sanctificat⁹ de filiis dauid. Pñsupponit etiā q infra tem/ pus. lxx. hebdomadarū impleda erat illa q in xbis angelic⁹ pñcipaliter pñtē: scz pñmatio pñuaricatiōis: t adductio iusticie sempiternae: t vñctio sactissanctorū. put in scdā rōne su pra ptra expositionē Ba. Sa. fuit deductū. Ex qb⁹ sequit⁹ q añ destructionē tēpli scdī adducta ē iusticia sempiterna t vn/ ctus ē sactissanctorū. s. ver⁹ messias pñmissus. psequētia tenet p expositionē Ba. Sa. supra dictā: fm quā. lxx. hebdomade terminā in tpe destructiōis tēpli scdī vt dictū ē. Et sic infra istud tps qd iā p magna tpa trāsīt in pñteritū. xps venit: qd ē interitū. Nec mirādū si ex falsa opinione pcludat veritas: tū qz ex falsis sepe sequit⁹ verū: tū qz ad cōuincendū aduersa/ rios: ipoz pñia pñfessio ē efficac⁹ argumentū. Et nota q non solū fm Ba. Sa. thalmudicā doctrinā vt dictū ē: s⁹ etiam fm oēs fere expositores eorū. lxx. hebdomade terminā in destru/ ctione tēpli scdī. Et hoc de tērtio pñcipali.

In eodē ca. vbi dicit⁹ in postil. Q aut sequit⁹ ad dictā enu/ merationē mardocheū tūc fuisse rāte etat⁹ ostēdit⁹: qz ductus fuit i babilonē cū iechonia iuda: vt habet Esdre. ij.

Additio. ij. Non est necessariū ex textu allegato iher. ij. concedere q mardoche⁹ fu/ isset duc⁹ in babiloniā cū iechonia rege iuda. ibi enim legi⁹ sic: Erat enī vir in susan ciuitate vocabulo mardoche⁹ filius sair: filij semey: filij eis de stirpe gemini q translat⁹ fuerat de bierlm eo tpe q iechoniā regē iuda trāsulerat tñ. fm quā lit/ terā si illud relatiuū: q translat⁹ fuerat: referat⁹ ad pauū mar dochei: t non ad mardocheū sequit⁹ ex lra q cis ductus fuit in trāsmigratiōē cū iechonia: nō aut mardoche⁹ pñepos su/ us. t sic nō oportet pñcipere q mardoche⁹ fuisset. cclx. āno/ rū: vñ p asuerū fuit exaltat⁹: vt dicit postilla. qz forte p ma/ gnū tps post trāsmigratiōē mardocheus fuisset nat⁹ in su sis vel alibi. S⁹ q q trāsitus fuerat: posset referri ad cis ptz p exemplū. nā si qd dicit⁹ q dauid fuit fili⁹ isse: filij obed: filij boos q trāserat cū ruth moabitide: vñ dicit⁹: nā illud vl timū relatiuū q posset referri tñ ad suū immediatū antecēdēs. vnde silitet posset itelligi in pposito. Et b modo accipiuntur grāmatalia i genealogia saluatoris Luce. liij. scz q quodli/ bet illoz relatiuoq debet referri ad suū immediatū antecēdēs: nō aut ad remotū vt ptz intuenti. Ex qb⁹ sequit⁹ q expositio prima postulatoris nō eēt reprobadā. ppter illā incōnēntiā quā allegat⁹ ē etate mardochei. Et tñ alia rō potior ad impu/ gnādū illā expositionē: q qdē rō sumit⁹ ex initio hebdomada rū. put patet infra de vera expositione tractabitur.

In eodē ca. ubi dicit i postil. Primo igit vidēdus ē terminus a quo incipit cōputatio. lxx. hebdomadarum.

Aditio. iij. In expositiōe huius visionis est maxima varietas nō solum inter catholicos et iudeos q̄ ex diversitate fidei circa aduētū xpi diuersimode eā exponūt: s̄ etiā inter catholicos ex varietate opinionū atq; historiay multiplex interuenit varietas: idcirco vt planior sensus magis elucescat: de tribus p ordinē videb aliqd declarādū.

Primo scz s terminis hāz hebdomadarū. s. de initio et fine q̄liter sunt inq̄rēdi seu innestigādi. scdo q̄liter sit pcedendū in cōputatiōe ab vno extremo ad aliud. tertio q̄liter de hac reuelatiōe fm cō catholica expositiōe cū aduersariis ē agendū.

Circa p̄mū p̄supponēdū ē q̄ iūtiū hāz hebdomadarū nō pōt rōnabiliter assignari i aliq̄ tpe sequente tps q̄ h reuelatio fuit facta danieli scz post annū p̄mū darij. Cui rō est. Nā ex hoc sequeret q̄ daniel p hāc reuelatiōe debet impleri: s̄ potius ignorabat q̄tū tps distabat a tpe reuelatiōis vsq; ad tps in q̄ cōplerēt ea q̄ sibi fuerāt reuelata qd est incōueniens: cū in huius p̄noticia de p̄ncipaliter desiderii suū impleuit: et idō nō legif petiuit se ab angelo sup vltioriōe cognitiōe vt patz lram intuenti.

P̄suppositū aut patz p palpabile exēplū. Nāz posito casu q̄ vnus dñs habeat vnū seruū cui assignās: et p̄ter ex ali qua occasiōe illū seruū incarcerationi seu posuit i custodia: qui qdē seruus maxime anxiat a lōga seruitute et carcere: instāter dño suo supplicat vt misereat ei de tā diuturna et acerba afflictione: pcedat ei libertatē a seruitute pmissam: sicut et a carcere: a dño suo accipit talē respōsiōe. s. q̄ a die in q̄ haberet licētā exēundi de carcere vsq; ad annū p̄tinuū pfectā libertatem vt pmisserat ei daret. In q̄ casu manifestū ē q̄ seruū ille nullam certitudinē habet de tpe sue libertatiōis. Cū enī tps p̄mū a q̄ p̄debat tps scdm ē sibi p̄nit ignotū: p̄ter et scdm sicut ē ei ignotū. S̄ qdē exēplū totalit applicat casui nro. Nā si initium hebdomadarū tpe reuelatiōis erat futurū: nec fuerat danieli reuelatū q̄tū distabat a p̄nti tpe reuelatiōis: ad huc facta reuelatiōe remanebat dubiū daniel de p̄p̄tate seu p̄lixitate tps: in q̄ reuelata debebat impleri qd p̄ncipalit ab eo intēdebat. Ex quib⁹ sequit q̄ exponere ab exitu sermōis de āno p̄imo cyri: vel de. xx. artaxerxis: ē oīno incōueniēs. Daniel enim tpe reuelatiōis nesciebat si cyr⁹ habebat illā licētā dare sicut sicut artaxerxes: et multo min⁹ qm h erat facturi: q̄ q̄libet illorū erat futurū et mere p̄tingēs nec fuerat sibi reuelatū p angelū vt ē manifestū in lra. vñ factoz seu doctoz reuerentia semp salua l. exitu sermōis p angelū. platiū: nō debet applicari alii cui tēpōi sequēti tps reuelatiōis p̄ntis s̄ p̄mo āno danielis vt quidā volūt vel alicui p̄terito tpe danieli noto vt inde h̄ter noticiā certā qm reuelata erāt adimplēda. scdo p̄supponēdū ē q̄ cūlibet catholico xba āgeli sane itelligēti debet eē certū vt tū termin⁹ hebdomadarū: cui rō est. Nā hmoi p̄currit cum tpe passiōis xpi: qd patz ex b. nā delectio inq̄tatis p̄sumatio p̄uariatōis et hmoi: q̄ i p̄ma p̄positiōe angelica p̄nit fuit. p̄ p̄ij effect⁹ passiōis xpi cui lūore sanati sum⁹. Esa. liij. de qua passiōe angel⁹ fecit expressā mentionē dicens post. lxx. hebdomadas occidet xps. Cū igit tps passiōis xpi est notū nobis: qd fuit. xviij. anno tyberij cesaris sequit de necessitate q̄ vltimus termin⁹ hebdomadarū est nobis not⁹ ex fide q̄ ē idē cū p̄dicto tpe passiōis. Ex q̄ p̄ter ē nobis notū q̄ initium hāz hebdomadarū p̄cessit annū. xviij. tyberij p. cccc. ānos ex auctoritate angelica. S̄ cū q̄ anno alicui⁹ regis iudeoz vel chaldeorū vel psaz hmoi initium p̄currit: s̄ diligenter requit indagine: cui rō est. Nā historie cōcurrētes cū tpe. lxx. hebdomadarū nō p̄currūt pfecte seu integre in sacris scripturis: nec in alijs auctenticis annalibus: imo historie illoz tēpōz. p̄cipue regū psarū et medoz sunt plene diuersitatib⁹ et p̄tradictionib⁹ intā tū q̄ nō solū variā ē in tpe durationis quorūdā regū: scz etiā q̄dam historie nominant quosdā reges psarū: de quib⁹ aliq̄ hi historiographi minime faciūt mētiōe. Nā post xerxē qui potēter sibi subiugauit regnū grecie vsq; ad alexandrū magnū fuerūt in p̄side fm latinos. xj. reges. Scdm xō hebreos a cyro q̄ p̄cessit p̄dictum xerxē vsq; ad p̄dictum alexandrū fuerūt t̄m q̄tuor reges i p̄side: vt postilla. ponit infra. xj. ca. vnde per historie hmoi nō ē locus inueniendi initium hāz hebdomadarū certitudinalit mō p̄dicto: scz cū quo āno alicui⁹ regis de p̄dictis p̄currit tale initium. dato q̄ noticiā habeam⁹ vltimi finis earū cū quo p̄currat: vt dictū est. S̄ ad inuentionē hui⁹ initij duo sunt faciēda. Primum scz ponderare xba angeli: ad qd tēpus debet magis aptari. Scdm q̄ de q̄b⁹ nō habet historia

sacre scripture recurrat ad historias autēticas. specialiter hebreoz: et fm eas pcedat in hac cōputatiōe a tpe passiōis xpi ascēdēdo p. cccc. ānos: et ibi assignare initium. S̄ qdē p̄ tam len cōputatiōe inuētū si nō p̄currat cū tpe aduētū xpi angeli: credendū ē p̄ p̄tingere ex defectu seu corruptiōe historiay: vel pot⁹ ex malicia aduersariorū volentis occultare: vt p̄sueuerūt mysteria xpi. Et tūc recurrendū est cum cautela ad alias historias gentiliū: vt talis error vs defect⁹ p̄ verisimilib⁹ oēs historias talis corrigat vs suppleat. Nō aut q̄re historie hebreoz sūt prius requirēde seu p̄sequēde q̄ alie est duplex. Prima q̄ ipsi magi sūt autēti in his q̄ ad intellectum sacre scripture lrales faciūt q̄ aliquid aliq̄. scda q̄ cū eis pot⁹ debemus agere de hac materia. iuxta illud. j. petri. iij. Parati reddere rōnez cuiusq; petēti. Et quib⁹ hōi consideratis. initium hāz hebdomadarū ponēdū ē. put magister Raimundus martini tradit in p̄ma parte sui pugionis ca. ij. in q̄to āno sedechie: vel in. xij. nabuch. qd vñ et idē est. quā sniaz i hoc sequit postillator vt patz in postil. Ratio aut p̄ p̄dictos magistros assignata est: q̄ in p̄dicto tempore exiit sermo domini primo et principaliter de visitatione populi et impletiōe verbi diuini boni sup eos. Qui quidem sermo comprehendit nō solum bonū reedificationis templi et reductionis populi: sed etiā bona spiritalia tempore christi implenda: vt patz p̄iere. xxix. Confirmat aut hec ratio q̄ illa tempora in quib⁹ exiit sermo de reedificatione: vt ē p̄m⁹ ann⁹ cyri et. xx. artaxerxis: sunt rationabiliter exclusa: eo q̄ erat futura tempore huius reuelationis vt dictū est nec etiam in tempore prime destructionis templi: vt hebrei volunt posset assignari vt patet p̄ ea q̄ dicta sunt supra in hoc ca. nec etiam in tempore huius reuelationis rationabiliter debet assignari huiusmodi initium: tum quia eo tempore non exiit sermo de reedificatione: tum quia iam exiit ad hieremiā. tum quia daniel cum orasset tēpore huius reuelationis diligenter cōsiderabat circa illū exitū sermonis diuini ad hieremiā: vt patz in principio hui⁹ ca. vñ cōuenientius videt ibi assignari initium vbi versabatur intentio. p̄phete q̄ altibi. Sed quod maxime hāc assignationem cōfirmat: est qd cōputatio annoz ab vno extremo hebdomadarū ad aliud cōuenientius cōcordat cum p̄dicto initio q̄ cū ceteris p̄ alios expositores assignatis: vt satis patebit diligenter intuenti. Ex hoc de p̄mo. Circa scdm attendendū q̄ lxx istū duo magistri cōcordāt in initio et fine istarū hebdomadarū. i. p̄cessu cōputationis tamē discōrdāt in aliquibus nā postilla. tenet illum modū quem habes in postilla. Magister xō raimundus computat sic scz a. xij. āno nabuch. inclusive quī idē est cū. iij. regni sedechie in quo egressum est verbū dñi p̄dictum ad hieremiā vsq; ad finē. xlv. āni regni ipsius nabuch. fluxerūt anni. xxiiij. Q̄ autē. xij. ann⁹ nabuch. sit idem cum iij. sedechie pot haberi. iij. Reg. vlt. Q̄ aut a. xij. anno nabuch. vsq; ad finē regni eius fluxerunt anni. xxiiij. patet ex hoc. Nā nabuch. regnauit. xlv. annis: put hebrei tradūt in libro magnila. j. ca. a quibus si subtrahatur. xj. anni primi restat q̄ a. xij. āno nabuch. inclusive vsq; ad finē regni ei⁹ fluxerunt. xxiiij. Q̄ sequēter si p̄dictis addantur. xxiij. āni cuius merodach. et tres āni balthasar qui tot ānis regnauerūt fm oēs hebreos: sic habent de regib⁹ chaldeorū ab egressu xbi p̄dicti. lxx. āni: quib⁹ si addant duo āni darij: et. xxv. āni cyri nepotis eius sicut: et. xxiij. asueri filij et cyri et mariti bester: sicut et sex āni darij scdi vsq; ad p̄sumatiōem templi scdi: put habet in textu: sic faciūt. lxx. ānos de regibus psaz post chaldeos vsq; ad p̄sumatiōem tēpli scdi: quib⁹ additis. lxx. primis chaldeoz: restat q̄ ab egressu verbi dñi ad hieremiā vsq; ad p̄sumatiōem templi scdi fluxerunt. xxiij. anni: quib⁹ si addatur. cccc. anni duratiōis templi scdi fm omnes hebreos: sic ab egressu p̄dicti verbi ad hieremiā vsq; ad destructionem ciuitatis et templi vltimā: fluxerunt. d. xxiiij. anni: a quibus si rescindant. xliij. anni: quibus p̄cessit passio christi vltimā destructionem templi fm oēs de hac materia loquentes: restat q̄ ab egressu verbi ab ore dei ad hieremiā vsq; ad annū passionis christi p̄dictū fluxerunt. cccc. anni: qui sunt. lxx. hebdomade per gabrielem annūciatē. In qua qdē cōputatiōe in omnib⁹ concordat cum hebraica et thaludica historia: ex cepta t̄m duratione regni cyri q̄ fm hebreos regnauit tribus annis t̄m. Scdm xō latinos: quos in hoc sequitur magister p̄dictus regnauit. xxx. annis: vt p̄dictum est. Computatio xō postillatoris concordat etiam cum hebraicis historiis in tempore regni cyri et in omnibus alijs: excepto t̄m tēpore durationis regni asueri mariti bester. durauit enī fm hebreos xliij. annis t̄m. fm xō latinos q̄s in hoc sequitur postillator: durauit

sacre

Aditio Danielis

duravit. xl. vnde differētia inter istos duos magistros i hac computatione totaliter consistit in duratione temporis regni cyri et asueri. nam magister Balmūdus sequitur hebreos in asuero. et latinos in cyro: postillator xō per oppositū. Concordat enim cū hebreis i cyro: et cum latinis asuero. In alijs quoque ad hanc pertinent computationē omnino similiter se habent. Attendendū est ergo quod istarū computationū ratio nabilis pcedat: ne cū d hac materia cum aduersarijs disputare contingerit appareat pplexitas seu claudicatio in nostro modo exponendi: vnde sub correctione melius sentiētis: processus magistri Balmūdi validior videtur ex duobus. Primo quia cyrus regnasse. xxx. annis: put magister Balmūdus psupponit: nō solū greci et latini: put Eusebius: Paul' oro/ lūs: Beda sup' Edram. iij. ca. Hieronym' super Zachariā. glosa. j. Adre. v. magister hystoriarū in fine danielis: hoc testatur. Et etiā iocelon hebreus abbreviator: iosephi: qui largē de hoc tractat: d' gestis cyri hoc concludit in fine. In quo igitur greci et latini cum aliquo de famosis hebreorū hystoriarū graphis concordant: potius tenendū est. qd illud in quo aliq hebrei tm̄ et non omnes pueniunt. scdō quia asuerū regnasse xl. annis nemo hebreorū testatur: sed solus latini vnde hebrei cauillando possunt dicere qd hoc fuit inuētū fide ex parte nostra qd non possūt circa annos cyri similiter cauillare: cū etiā aliquis de suis hoc fatetur: vt dictum est. Ad obiciētiā xō postill. de hoc quod legitur Esdr. vj. Orientis pro vita regis et filiorum eius. Et quo arguitur qd darius erat tanto etatis circa tempus summationis templi qd filios habebat: dicendum qd non sequit'. Possunt enim illa verba itelligi de filiis regis si eos habuisset. Simili enī modo legis Deutero. xvij. vbi de rege tractas ait: Ut longo tēpore regnet ipse et filij ei' super israel. Que quidē verba non est necesse vt intelligatur de filiis regis in rerum natura existentib': sed de filiis quos habere posset in futuro vt patet p litterā intuenti: et hoc de se cundo. Circa tertium attendendū est fm̄ sanctum Thō. j. parte. q. xxxij. arti. j. in corpore. q. cum aliquis ad pbandū aliqua que fidei sunt: inducit rationes que nō sunt cogētes: cedit in derisionem infidelium credunt enim qd huiusmodi rationibus innituntur: et ppter eas credamus. Et idem dicitur dum est de auctoritatibus. vnde h' hoc expōitio iter ceteras catholicas: saluo meliori iudicio portor videat: nō tamen ex ea contra aduersarios sumi posset efficax argumētū: possunt enim declinare aliqua ex his que psupponuntur in processu computationis predictę ex hystoriarū que ab eis non tradūt: nec continentur in sacra scriptura: vt est de duratione cyri v' asueri. put dictus est. Babiloninus tamen hec expōitio vtilis est in duobus primo in eruditione catholicorum: qui p' supposita fide: omnia varietate et cōfusione ceterarū expōitionum informabunt de sano et plano intellectu huius reuelationis. scdō quia etiam cōtra aduersarios: etsi nō arguēdo saltem defendendo possunt eam pponere et absq' rationabili calūnia sustinere. Ad arguendū tm̄ contra eos de hac reuelatione satis sufficit principū sumere ex expōitione Ba. Sa. sup' predicta: que est communis hebreorum expōitio: put deductum est supra in prima additione huius ca. circa tertium principale. Et hoc de tertio.

In eodē. l. r. ca. vbi d' in postill. Distinguit autē septē hebdomadas et vltimā ab alijs ppter specialia opa facta i ipis rē. **Additio. iij.** p distinctione septē hebdomadarū ab alijs nō videtur sufficere. Nam fm̄ verā expōitionē quā sequit': predicte. lxx. hebdomade incipiunt a q̄rto anno sedebie vt dictus est: qui quidem annus procedit tēpli destructionem p sex annos. Nam destructio illa fuit. xj. āno sedebie: vt habet hieremie vlt'. et. iij. Reg'. vlt'. Constat autē qd idē est initium septē hebdomadarū: l. lxx. hebdomadarū. cū huiusmodi septē hebdomade sint pma pars hui' triptite distinctionis. Ex quo sequit' qd a principio septē hebdomadarū vsq' ad p̄mū ānū cyri dātis licetā reedificandi fluxerūt. lxx. anni qui faciūt octo hebdomadas integras: et insup tres annos. vnde dato qd tres ānos ptermisisset: eo qd nō faciūt p se hebdomadā integrā: nulla videt' ratio qre ptermisisset octauam hebdomadā q̄ integra ē et pfecta. vñ meli' videt' dicendum fm̄ magistrū Balmūdū vbi supra: qd assignat aliter distinctiones harū hebdomadarū dicē: qd i quibet pte hui' triptite distinctionis qdā fuerit facta seu ostēsa ad reuelationē mysteriorum xpi p̄nētia. Itā infra tps septē hebdomadarū reuelatus fuit nabuch. qd monarchiā tūc vniuersalē tenebat mysteriū incar nationis xpi: qd ad ytrāq' naturā ipi' diuinā. s. et humanā: vt patz supra

Ca. IX Additio

patet supra Ba. ij. i lapide absciso sine manib' rē. qd cōmūliter exponit de xpo fm̄ humanā naturā: fm̄ quā natus est de matre sine patre: put ibidē fuit expōitū. Diuinā xō. s. iij. in q̄rto viro: qd filius erat filio dei: vt ibidē etiā fuit declaratus. Similiter infra tēpus. lxx. hebdomadarū sequentiū circa principium eaz fuit reuelatū danieli p angelū sub certo numero tēpus aduent' xpi cum suis p̄nētis et qualitatibus sub cōpēdio expressiori modo qd antea: vt patz in reuelatione de q̄ agit'. Cōsequēt' etiā circa finē harū hebdomadarū p̄uendū angelū xgini gloriose fuit pfecte annūciat' aduentus christi et effectualiter impletus. Cōsequenter in tpe harū. lxx. hebdomadarū tēplum fuit reedificatū i quo tēplo christ' oblat' fuit deo patri et sic honor' predicti tēpli secūdi iuxta pphetiam aggei multo maior qd prioris tēpli effect' est p̄sente ibidē xpo qd nūq' ibidē corporaliter visus fuerat. Similiter in vltima hebdomada ab alijs distincta fuit impletus mysteriū redēptionis humane in quo oēs expōitores catholici cōueniūt. Sed ptra h' possent aduersarij ex duob' cōtradicere. Primo qd visio illa de lapide absciso fuit scdō anno regni nabuch. vt i principio scdi ca. p̄dicit. expresse dicit: ex quo sequit' qd nō fuit infra tps septē hebdomadarū: qd postea incipiūt scz a. xj. āno nabuch. vt dictus est. Scdō qd p̄dicte due reuelatiōes q̄ltercūq' sumāt: fuerūt tpe nabuch. an̄ eius alienationē: vt patz in l'ra. sed iste septē hebdomade se extēdūt vsq' ad magnā p̄tē durationis euilmerodach. vnde remanet magna p̄s harū septē hebdomadarū: in q̄ nulla legif' fuisse facta reuelatio ergo nō debuissent assignari septē hebdomade p̄ rōnem p̄dictā: s. tres seu q̄rtuor. put fuerūt. Similiter possūt arguere ptra scdā distinctionē scz. lxx. hebdomadarū qd nō in principio eaz hec reuelatio fuit facta danieli: s. post qd trāsmiserat de eis vna hebdomada integra et q̄tū dimidia de scdā: vt patz cōputatū a principio hebdomadarū vsq' ad annū p̄mū darij p̄mū in qd hec reuelatio fuit facta. Et ad p̄mū l'ro dicēdū ē qd vbi dicit supra Ba. ij. In scdō āno regni nabuch. nō intelligit scdō anno qd nabuch. sup' chaldeos primo regnavit: s. intelligit de scdō anno regni ei' ab eo tpe qd sup' iudeos regnavit: et simul sup' alias natiōes impauit: put supra in postilla in. ij. ca. habet: in qd etiā p̄cordat Ba. abraā abenbaqra i eodē loco. Alij xō expōitores hebreorū dicunt qd li scdō ann' regni nabuch. itelligit' scdō ann' an̄ mortē suā. Cōstat autē qd fm̄ vtrāq' expōitionē li scdō ann' regni nabuch. p̄tinet infra tps septē hebdomadarū: qd ē p̄positū. Ad scdōm xō dicēdū qd hec distinctio hebdomadarū nō est itelligēda sic p̄ctualit' qd a p̄mo tpe cuiuslibet distinctionis vsq' ad finē hui' seu cōtinuē illa q̄ illi pti applicant' s. sufficit qd in aliqua pte notabili cuiuslibet distinctionis impleat'. nā p̄m. xv. legit'. Scito p̄nōscēs qd pegrinū futurū sit semē tuū in terra nō sua et sub iocient eos seruutū: et affligent. cccc. annis. Cōstat autē qd semen abrae nō fuit afflictū seu seruilit' subiugatus p oēs. cccc. annos: s. t̄m p. ccc. put ibidē exponit: et t̄m scriptura attribuit illis. cccc. annis. vnde et in p̄posito: s. nō p totū tempus septē hebdomadarū fuerūt facte reuelatiōes predictę sufficit qd in aliq parte sui circa principū fuissent facte. Similiter est dicendū de scdā distinctione: qd nō sic distincte p̄ctualit' ē accipiēda: s. sufficit qd circa principū et mediū et finē eius impleant' per interualla ea q̄ illi applicant' vt dictum est. Si qd aut voluerit oīno hui' distinctionis rationem numeraliter habere: oportet recurrere ad mysticum sensum. Nam fm̄ Greg. in. iij. libro moralium: cū ratio littere defecisse cognoscitur: restat vt ad mysticū sensum sine dubitatione recurratur. vnde in proposito posset assignari ratio mystica numeralis huic distinctioni satis propria. Ad cū intellectū sciendū qd antiqua lex septenaria dicit' ppter p̄ceptum sabbati et aliorū que et p̄cordant. Similiter et noua lex octonaria dicit' ppter mysteriū dominice resurrectionis vñ sup' illud Eccl. xj. Da pres septē necnon et octo. Glosa. Da partes septem. l. vetus testamentū: cuius septima dies. i. sabbatū p̄cipue honorat: necnō et octo: qd ē nouū: vbi glosa iterlinearis. Meret danieli qd iusticia sempiterna qd adducēda erat pfecte debebat adimplere veterē legē: idcirco p̄mā p̄tē hui' distinctionis in. vij. hebdomadas determinate pcludit: vt etiam ei inueret qd octonaria lex. i. noua p̄dictē legē. habebat succedere p r̄p̄z et cū eo icōparat: iō subitū p̄tē numer. lxx. nā. vij. in. vij. deducti faciūt numer. lxx. qd denotat legē nouā p octo. et legē veterē p septē: et ex deductione vñ in alter' innuit eaz virtualē cōiunctionē. Itā vt d' in glosa allegata: sine altero toto nō valet alterū. De sex. n. hebdomadib' q̄ restāt ex numero. lxx. fm̄ hūc sensū: qd nō ex toto ad l'ram seq' debet: nō est faciēda mētio eaz non faciāt integrā hebdomadā. Itā 2. l. xxiij. dicit'. Hu-

Additio

Danielis

Ca. X

Replika

merabitis & ab altero die sabbati. vij. hebdomadas plenas. i. integras. Ex quo patet qd vbi de hebdomadibus agitur non est facienda mentio nisi de integra hebdomada: nisi forte vbi expresse sit mentio de aliqua parte hebdomade: sicut ut in b. ca. spe. claliter memorat dimidium vltime. Et hec ratio hmoi distincti/ onis sufficere debet fidelibus qui p supposita fide desiderant habere rationem scripturarum.

Replika In ca. ix. lxx. hebdomadarum materiam. sa tis p corditer tractat postillator & Burg. S; in Burg. in qbusda ptra postil. se cauillatores ostendit: su mens occasione ex qda coputatione: qua reprobat ex eo: quia mardocheus videt ee nimis excessiue etatis iuxta illa copu tione. et hoc dicit sequi ex eo qd dicit Bester. ij. q mardoche fuit traslatus cu iechonia in babilone. S; Burg. moues dif ficulitate gramaticale de relatiuo & antecedente. primo & remo to dicit id ex lra allegata Bester. ij. no haberi q mardocheus fuisset traslat' cu iechonia s; cis: qz dicit in lra allegata. Erat vir i ciuitate suis vocabulo mardoche' filius iair: filij femei: filij cis de stirpe gemini qui translatus fuit de hierlm cu iecho nia. Referendo inquit Burg. ii qui ad. primu antecedens signi cat ipm cis traslatu non mardocheu: sed no insistendo grama tice que sepe & ppe refert remotu antecedens sicut. primu vi detur Burges. deficere: qz si ad primu antecedens debet fieri vt ipe vult relatio: tunc gemini traslat' est: qd falsu est: qz gemi ni fuit vnus de pgenitorib' saul: vt dicit. j. Reg. ix. nec videt vix de cis q fuit pater saul: & tpa oim regu durare no poterat vt trasleret cu iechonia nisi Bur. fingat aliu q vocet nomie cis: & qz b non habet scripture auctoritate: ea facilitate pteni tur q pbatu: & ad rem si a trasnigratioe iechonie coputaret anicis: paut: semel aui. & iair patris mardochei fortassis mar doche' no reperiret nar' qn d; Bester. ij. ipam bester in filiam adoptasse & curiaz ei' reuissit: vel saltu inueniret valde iuuenis qlis ad hmoi officia fuisset ineptus &c. Item Burg. eodez ca. notat postilla. in eo q recedit a coputatione Baimudi q compu rat annos fm coputum latinoz quo ad regnu cyri et regnum assueri mariti bester coputat fm coputationem hebreoz: & po stil. facit p oppositu. vnde Burg. pfert factu Baimudi i hoc

postil. debilib' rontib'. Pria qz factu Baimudi q ad cyru co cordat vt dicit grecis & latinis & vni hebreoz q fuit abbrevia tor iosephi. Secda ro: qz soli latini dicunt assueru regnasse. xl. anis possut igit in dei cauillare q b sit cōfictu sed q ad primā rōnez videt allegatio Burg. modicu valere. nā allegare pro auctoritatib' in coputo pnti eos q in coputatione. lxx. hebdo madaz multiplicif deficiunt & iter se no cōcordat puerile ē: qz etiā scriptura sacra pderet auctoritate si in ea reperiret discor dātia vel defect': vt scribit bea' Aug'. ad beatu hieo. epila pma et. viij. traslumi. ix. di. ego. & ca. si ad septuras. Hūc au tē Bēda & ali p Burg. allegati sūt diuersi: qz qda eoz copu tāt fm ānos lunares. qda solares. qda a pmo āno cyri &c. q oia nec a raimūdo. nec postil. nec Burg. sūt recepta. Hō igit seq: cōcordat cu raimūdo i vno pūcto. igit itādum ē eoz di ctis. Nec iocelo abbreviator iosephi pōt allegari. p auctozita te: qz a cōmuni coputatione hebreoz & suoz magistroz sine ra tione recedit. ex scriptura nihil. pbans. nec scda rō sua valet: qz calūnie iudeoz nō sūt curāde vbi sine aucte scriptura ea que nre fidel sūt impugnant. Nec remanet iudeis excusatio ex oi ueritate coputationu cu tps. lxx. hebdomadaz. de q b agif qualitercuqz coputet p mille ānos trasierit i pteritiu & amplius. Sola igit obstinatio maliciofa tenet eos in pfida expecta tione messie. Nec valet rūsio Burgē. ad id qd postil. p sue in tentiōis pfirmatiōe adduxit de Esdre. vj. qz dicit Burg. fieri orationē p filijs nōdū existētib'. S; ptrauū videt qz Esdre vj. dicit: Orent p vira regis & filioz eius p supponit igit i lra vira filioz. p qua orandum dicit: Illuzoria etiā oratio vide tur. p nondū existētib' in rerū natura. sit qd bene p defun ctis s; nō p futuris: nisi ppheticē. qualiter nō est in Esdra vi ctū. Nec ē sile q Burg. adducit Deutero. xvj. ibi enī nō di cit qz orare p rege & filijs ei'. s; pnotice dicit o rege nondū existēte & filijs futur'. Si rex iust' fuerit diu regnabit: & filij eius post eū: & regnū eius trasibit ad posterōs. Potest enī de nō existētib' ppe qz pnoticare: sed nō p eis ozare spe cialiter p vira eoz q nō viuūt. Reliqua que in dantele notat Burg. nō sūt magni pōderis sed stāt in verbis & coputis fm Burg. nō pūctu aliter accipiendis.

Glo. ordi.

Anno tertio. In fine. Ca. X prime visionis legim' qz fuit daniel vltz ad annu pmi cy ri regis: qd sic accipiendum ē q fuerit apud chaldeos i pstina dignitate vs qz ad annu primu cyri regis: et post i medos traslatus: vbi āno primo cyri regis. lxx. hebdomadarū sacramenta cognouit. Hūc tertio anno reg' cyri hec vidisse narraf. b In diebus il lis. Anagoge. Qui in luctu ē et spōsi luget absentia non comedit panē defi derabile q de celo descen. neqz solidū cibū capit q p carnē itelligit nec vinū bibit qz letificat cor homis: nec exbi larat faciē in oleo. B aut ieiuniū impe trables facit lachrymas spōse: si qn fuerit sponfus ablat' ab ea nec daniel quoz aliter audet dominuz deprecari.

Nico. de lyra

Anno tertio cyri. hic. Ca. X ponit nona visio danielis: et fm opinionem cōmunem ista visio que hic ponit differt ab illa que ponit in duob' capitulis sequentib'. sed mihi videt qd vna sūt vt magis patebit legendo litterā. Dimidif ergo sic. qz pmo describit excellētia hui' visionis. scdo exprimit pntētia ibide reuelate veritatis. & hoc duob' caplis sequētib'. Prima i du as. qz primo tangit magnitudo hui' visionis in generali. scdo magis in speciali. ibi: In dieb' illis. In prima pte primo tāgi tur tēpus quo facta ē reuelatio danieli. cū d; Anno tertio cy ri regis pparū. scdo reuelatiōis magnitudo. cum d; b Er bū reuelatur. i. veritas q verbo exprimit. c Danieli cogno mēto balthasar. b dicit qz balthasar erat nomē eius secundariū vt patz ca. j. hui' libri. d Et verbū verum. ad intelligendū. e Et fortitudo magna. ad implendū: qz non poterat impleri ni si diuina virtute & ordinatiōe: quia hec visio cōtinet psecutio nē antiochi

Anno tertio. Ca. X cyri regis pparū verbum reuelatum est danieli co gnomento balthasar & verbū ve rū & fortitudo magna: itelleritqz sermonez. Intelligentia enim est opus in visione. In diebus illis ego daniel lugebā triūm hebdo madaz dieb': panē desiderabile nō comedi: & caro & vinū nō in troierunt in os meum. Sed neqz

Nico. de lyra

nē antiochi & antipī & destructiones eoz & resurrectiones mortuoz vt vide bit. n Intellectus fer. qz nō tm ha buit visionē imaginariā s; etiam ille ctualē. p qd subdit: s Intellegē tia &c. ad b. i. q aliqz dicat ppha. sē s. declaratu ē in pncipio libri psalmo rū. vel pōt exponi. Intelligentia op' ē &c. q. d. oportet intellectu homis a deo eleuari ad b q talia possint intelligi & capi: & i b pta arduitas visiois i gene rali. b In dieb' illis. Dic ponit excel lētia hui' visiois mag' in spāli. & b du pliciter. pmo ex pte danielis vidētis. scdo ex pte angeli apparēt. ibi: Die āt xliij. Magnitudo aut visiois ex pte danielis ostēdit i deuota pparatione ipi' an hāc visionē. & b p luctū ieiuniū & orationē. & b ē qd d; b: In dieb' illis ego daniel lugebā: pcta & miserā ppi istū. i Triū hebdomadaz die bus. i q ostēdit magnitudo austerita tis ex pte tpis. k Panē deside. i. ci bum delicatū: qz noīe panis i septura itelligit oīs cibū. l Hō comedf. Et caro & vinū nō introierūt i os meū.

Et sic patet magnitudo austeritatis ex pte cibi & potus. Per hoc autem q dicit in trib' hebdomadib' nō comedit talia ex deuotione: inuit scriptura q alijs tpibus talibus utebatur. Ex q etiā vltius patet q tūc nō tenebat tantā austeritatem in victu quātam tenebat i iuētute sua quando bibeat so lum aquā & comedebat legumina: vt dictū ē. i. ca. Qui' ratio est: qz daniel iā erat in tāta auctoritate q poterat bfe victua lia in qb' non eēt aliq' sibi illicita. & itez qz iā erat senex cū a tpe sue trasnigratiōis in babilone iā ptransissent. lxx. anni. et eēt in. lxx. vt mag' explicabit infra. tāta aut austeritas nō ē seruāda i senectute qn passiones sūt edomite & corp' debili tatū: sicut in iuētute qn viget passiones. m S; neqz vn. &c. Anguētū accipit. p lachryma alicui' arbor' aromaticę: qz talibus

S a iuxta flu-
magnum qui.
a **E** ccebiel iuxta
fluuiū chobar
vidit visionē.
1. d iobis baptiste
sup fluentia ior-
danis apti sūt
celi. **A**ccēat g
deliramēta co-
rum q̄mbraz
et imagines in
xitate q̄retes
ipaz conantur
euertere vt flu-
mina et arbo-
res et paradisu
allegorie legi-
bus mētiānt.
Tygris flu-
uius a tygride
velocissima be-
stia: nimia sui
velocitate no-
mē acq̄sūt.
b **A**lterius li.
theodoro bal-
theis. **A**pp. bys
sinuz. **A**q̄la ca-
ip. l. p̄cipua.
c **E**t re. **I**n ex-
positōe dīcro-
nymi sup ege-
chielē b̄ plene
eposita iuent
es. d **A**idi
āt. **S**iste paulo
in actib' aplo-
rū passus ē vt
ceteris nō vidē-
tibus visionēz
sol' aspiceret.
alij sonū audie-
rūt: s̄z vim vo-
cis non intelle-
xerūt. e **D**esi-
deriorū. **S**ym-
machus. **D**esi-
derabil' q̄z om-
nis s̄ctus ha-
bēs i se anime
pulchritudinē
amat a deo.
f **Q**uia ex tē.
Pratim ē audi-
tus sed nō sta-
tim missus est
angelus: datur
i moza occasio
amplius depre-
candi et deside-
rādi vt ampli-
us possit mere-
ri. **Q**uod au-
tem ait: ego in-
gressus suz ad
d̄ba tua: hoc
significat: post-
q̄ cepisti la-
chrymis: et ieu-
nijs et oratiōi-
bus inuocare
misericordiaz:
ego occasione
accepi: vt pro
te oraturus in-
grederer in cō-
spectu dēi.
Ego veni

a s more p̄saram et mediorū q̄ vsqz hodie p̄ bal-
neis vntur vnguentis.
Vnguēto vnt' sū: donec com-
a s finis nō pugna coronat. b s p̄ m̄sticio: tri-
nitatis.
Plerentur triūm hebdomadarū
dies. **D**ie aut vicesima et quarta
a mēsis p̄mi eram iuxta fluuiūz
a s eleuatiōe op' ē oculoꝝ vt mystica videam'.
Magnūz qui est tygris: et leuauit
a s mēris. b s sic. c s symmach' q̄si vir nō enī
vir erat viri s̄z habebat similitudinē. s angel' ipi'
q̄z totius populi captiuat: michael enī populo
qui in iudea remanserat p̄ccarē.
Oculos meos et iudi. **E**t ecce vir
vnus vestit' lineis: et renes ei'
a s alij ophar: Aquila: colore ophar. s erat.
Accincti auro obzigo: et corp' ei'
a s alij charsim q̄z lapis ille marini coloris est.
Qsi chrysolithus et facies eius ve-
lut species fulguris: et oculi eius
vt lāpas ardēs: et brachia ei' et
q̄ deorsū vsqz ad pedes q̄si spēs
eris cādētis: et vox sermonū ei'
vt vox multitudinis. **V**idi autē
ego daniel solus visionē: porro
a s animalis homo non percipit ea que sūt spi-
ritus dēi.
Iuri qui erant mecum nō viderūt
a s bestia si tegerit montem lapidabitur.
Sed terror nīm' irruit super eos
a s qui male agit odit lucem. s audiui domine
in paradiso vocē tuam et abscondi me.
Et fugerunt in absconditūz. **E**go
autē relictus solus vidi visionē
grandem hanc: et nō remansit in
a s visa fortitudine dēi.
Me fortitudo: s̄ et species mea i-
a s simile air moyses et ceteris sū et tremebun-
dus et abzaam loquar ad d̄m meū cuz sim pul-
uis et cinis.
Mutata ē i me: et emarcui: nēcha-
bui quicqz viriū. **E**t audiui vo-
cem sermonū eius: et audiens iā
a s mēre. s vel cōstitutus.
Cebam cōsternat' sup faciē me
a s sciens quia cinis est et in cinerem re.
Am: et vultus me' hērebat terre.
a s in figura hoīs videt angelus et humanā ma-
nū mittit ad p̄phetā vt generis sui corpus aspi-
ciens nō paueat: similis enim similē querit.
Et ecce man' tetigit me: et erexit
me sup genua mea: et sup articu-
los manūū mearūz. **E**t dixit ad
a s q̄z p̄ccū instantia et afflictione corporis et ie-
iuniorū duricia cupit scire vītura et dei secreta.
Me: daniel vir desideriorum: in-
tellige v̄ba q̄ ego loquor ad te:
et sta i gradu tuo. **N**ūc enī sū mis-
sus ad te. **L**ūqz dixisset mihi s̄mo
nē istū: steti tremēs: et ait ad me:
a s vicesima quarta die mēsis p̄mi. i. nisan: ex-
plet' trib' hebdomadibus viginti et vno. i. dieb'
cernit hāc visōem: et audit ab angelo q̄ ex q̄ ora
re cepit et se affligere in conspectu domini: exau-
dita sunt verba eius.
Q poluisti cor tuū ad intelligēdū:

talibus vngēbant in terra illa extra intemperie caloris: et ad cō-
seruandum bonam dispositionē corporis. a **D**ie aut, xliij.
Hic cōsequenter exprimitur excellentia visionis ex parte ange-
li apparentis. et primo describitur ip̄us angeli apparētis inso-
litus fulgor. secundo videntium terror. ibi: **V**idi autem ego da-
niel. **I**n prima parte dicitur sic: **D**ie autē, xliij. et vbi designa-
tur tempus determinatum huius visionis non solus q̄tum ad
animam: sicut in principio huius capituli dictum est: sed etiam
q̄tum ad diem determinatum. **N**otatur etiaz consequenter lo-
cus. cum dicitur: b **E**ram iuxta fluuiū magnum q̄ est ty-
gris. **H**ic est vnus de q̄tuor fluminib' paradisi. et nominat' sic
a velocitate chrusus a tygride q̄ est bestia velocissima. c **E**t le-
uauit. corpis. s. et mēt'. d **E**t vidi. visōe intellectuali et corpali.
e **E**t ecce vir vn' id ē angeli apparētis i specie viri. f **B**esti-
tus lineis. vbi p̄mo describit eum q̄tum ad extrinseca quo ad
vestimentum album vel lineum quo designatur puritas ange-
lica. et quo ad cingulum cum dicit: g **E**t renes eius accincti
auro obzigo: id est mundissimo. vnde dicitur obzigo ab ob et
radio radiaz: quia propter radiationē sic nominat'. **P**er cōnā
aurcam et radiantē intelligitur seruos charitatis quo angeli in
diffusibiliter ligantur cum deo. secundo describit angelū q̄rū
ad intrinseca. cum dicitur: h **E**t corpus eius quasi chrysolithus.
Et aut chrysolithus lapis coloris marini: et habet scin-
tillas aureas. **P**er tale igitur corpus intelligitur celum quod
est proprie mobile angelorum: quia corpus angeli non informa-
tur ab eo: sed t̄m mouetur. **C**olor autem maris qui est in chryso-
litho est similis colorī celesti. **P**er scintillas aureas intellige stel-
las que sunt in celo. **T**ertio describit angelum apparētē q̄rū
ad extremitates dicens: i **E**t facies eius velut species fulgu-
ris. in quo notatur excellētia glorie angelice. k **E**t oculi ei'
vt lampas ardens. in quo notatur p̄spicacitas in angeli cogiti-
tione. l **E**t brachia eius et. quasi species eris candentis: in
quo significatur fortitudo angeli ad operandum p̄ brachia: et
ad mouendum se de loco ad locum per pedes. m **E**t vox ser-
monū eius vt vox multitudinis. in quo designatur efficacitas vir-
tutis eius ad docendum homines de occultis et reuelandūz ve-
ritatē quia vnus angelus potest plus docere q̄ multitudo ho-
minum seu doctorū. **A**d euidētiā autē maiorem p̄dictorum
considerandū q̄ angeli apparent hominib' in corpore assum-
ptis ad instruendū eos familiar' de occultis. et ideo per p̄prie-
tates corporis assumpti significātur p̄prietates angeli spiritua-
les: vt dictum est. n **V**idi autem. **H**ic cōsequenter ponitur vi-
dentium terror. et primo ponitur eorum trepidatio. secundo angeli
cōfortatio. ibi: **E**t ecce manus. **D**icit igitur primo sic: **V**idi autē
ego daniel solus visionem p̄fecte scz quia non solum vidit ange-
lum apparētē: sed audiuit eum loquentē et intellexit. **A**lij enī
viri qui erant cum daniēle viderunt solum angelum apparētē:
ex cuius visione territi fuerunt. et ideo dicit' hic non vidisse vi-
sionem: quia angelum loquentem non audierunt: nec intellere-
runt ea que fuerunt reuelata daniēli. et hoc est qd dicit' b: **P**or-
ro viri qui erāt meū et. **A**patet ex dictis vsqz ibi: o **E**t nō
remansit fortitudo in me. quia terror reddit membra exteriora
frigida et tremētia: p̄p̄t recursus spiritūū et sanguinis ad cor-
pus quia talis recursus fit in passione timoris. p **S**ed etiā speci-
es mea imutata est in me: q̄z ex timore palloꝝ causat' in facie p̄-
pter recursum sanguinis ad cor ab exterioribus membris. q **E**t
emarcui et. quia p̄ timorē nīmū homo fit aliquando stupidus
et quasi impotens se mouere. r **E**t audiens iacebam conster-
nat' et. q̄z ex timore nō poterat stare. s **E**t ecce man'. **H**ic po-
nitur angeli cōfortatio. et hoc dupliciter: q̄z primo cōfortat eum
imperfecte. postea p̄fectius: quia p̄cessus est debitus de imper-
fecto ad perfectum. **S**ecunda pars incipit. ibi: **L**ūqz loqueretur
mihi. **P**rimū autē facit tangendo ip̄m et eleuādo aliquātulū
et hoc ē qd dicit' hic: **E**t ecce manus scz angeli. t **T**etigit me
cōfortādo. v **E**t erexit me sup genua mea. aliquātulū eleuā-
do. r **E**t dixit ad me. verbo cōfortādo. y **D**aniel vir de-
sideriorū. quare autē daniel dicitur vir desideriorū. dicit' est
i. ca. 3 **I**ntellige verba mea et. in quo cōfortat eū q̄ruz ad
mentem. similiter q̄tum ad corpus cuz dicit': a **E**t sta i gra-
du tuo. i. rectus et erecta facie versus celū. hic est enim gradus
hoīs. alia aut aīalia stant super pedes facie inclinata ad terrā.
b **L**ūqz dixisset mihi sermonē istum steti tremens. q̄z imutatio
facta in corpore ex p̄cedenti timore nondū adhuc transierat.
c **E**t ait ad me: **M**oli metuere daniel. q̄z non apparui ad male-
faciendum tibi: sed magis ad docendum te illa que desideras
scire. et hoc ē quod subdit': d **Q**uia ex die primo quo posui
sti cor tuum ad intelligēdū. illa que prius videras ca. viij. et nō
intelleras ad plenū vt dictū fuit sup illud d̄bū in fine. viij. ca.
Stripebā ad

Ego veni. Greg. qñ diceret: p̄cum tuarū merita exigit vt israelitic⁹ popul⁹ a iugo seruitutis sue exuat s; adhuc quidē in eodē iugo popul⁹ p̄sarū pleni⁹: cui a dario p̄mo licētia da-
ta est redcūdi domino purges. An de creptiōe illius princeps
persarū iure mibi cōtradicit qñ p̄ces tue corūq; lachryme
qui in iudea sūt relictī adiungunt. An:
Et ecce michael vn⁹. b. Princeps
aut regni. Piero. Aides mibi b ange-
lus esse cui p̄lis credita est iuxta illd:
An diuidebat altissim⁹ gentes: qñ se-
parabat filios adam: statuit terminos
gētū iuxta numerū angelorū dei. Isti
sunt principes de qb⁹ Paul⁹: Sapiē-
tiam loq̄mur inter p̄fectos quā nemo
principū hui⁹ seculi cognouit. Si enī
cognouissent nūq; dñm glie crucifixi
sent. c. Restitit mī. Faciēs p̄ cōmis-
sa sibi. p̄uicia ne captiōz p̄lis dimit-
teret. et forā cū ex q̄ orare cepit p̄be-
ta exaudir⁹ sit nō statim ei missus ē an-
gelus q̄ dei indulgentiā nūciaret: qz
viginti et vno dieb⁹ restitit ei p̄iceps
p̄sarū enumerans peccata iudeorū: q̄-
bus iuste captiui teneret: nec dimitte-
rent. Greg. Angelicos spūs recte
dei milites dicim⁹: dū certare eos p̄tra-
p̄tates aeris non ignoram⁹: q̄ tñ certa-
mina nō labore s; imperio pagunt: qz
q̄cqd agēdo p̄tra imundos spūs ape-
tunt ex adiutorio cūctipotētis possūt.
d. Domine mi. Alij: P̄he in visione
tua cōuerſa sunt interiora mea in me.
An: Bndic aīa mea d. r. o. q̄ i. m. sunt
n. s. e. prius enī q̄ dei visionē merea-
mur: interiora n̄ra foris sunt et aspici-
unt. post aut p̄uertunt et tui i illis su-
mus. An alibi: Vis gloria eius filie
regis abintus rē. s; Cū enī

Mico. de lyra

Stupebā ad visionē et nō erat q̄ inter-
pretares. Al aliter: Ad intelligendū
scz voluntatē dei circa ea q̄ sunt vētu-
ra populo tuo et quasi in idem redit.
a. Et te affligeres in p̄spectu dei tui.
vt p̄ hoc oratio tua citi⁹ exaudiretur
coram deo: et p̄ cōsequens diuina veri-
tas tibi reuelaret. b. Exaudita sūt
verba tua rē. scz d. reditū populi d. ca-
ptiuitate babilonica. Sed p̄trariū vi-
detur: qz licentia redcūdi iam erat da-
ta primo anno cyri. Ista autē oratio danielis et afflictio de q̄
hic loquitur angelus facta fuit anno tertio cyri: vt patz ex di-
ctis in isto ca. ergo tūc non fuit exaudita oratio danielis d. re-
ditū populi. sed ante p̄ duos annos. Dicendū q̄ iudei fuerāt
in babilone p. lxxv. annos. Itm ad illos q̄ cū iechonia trās-
lati fuerunt. Alii xō qui in subiectione ioachim patre ei⁹ fue-
runt translati obsides vt de danielē et alijs de semine regio di-
citur: fuerant iam. lxx. annis. Alii xō qui cū sedechia fuerūt
translati fuerāt ibi. lxx. annis: fm illaz cōputationē quā secu-
tus sum tanq̄ iudicio meo vertorē. s. ca. ix. et sic p̄ cōsequens
illi qui tunc viuebant fuerant nati in babilone. p̄ maiori par-
te: p̄pter qd afficiebant ad remanēdum in terra babilonis.
et p̄pter possessiones q̄s ibi acq̄sierant ipi vel patres eoz et
p̄pter vxores q̄s ibi acceperāt et filios quos ibi genuerāt. Et
ideo post licentiā datā a cyro remanserūt in terra babilonis
bene p̄ duos annos et plus: vt dicit in scholastica historia. p̄-
pter qd timebat daniel ne totū negocium de reditu eoz in
hierusalē impeditet. Et ideo orabat daniel tertio anno cyri
vt hoc impedimentū tolleret et fuit exauditus: et hoc ē qd di-
cit angelus: c. Et ego veni p̄pter sermones tuos. annūcia-
re. s. tibi q̄ tua petitio sit exaudita. d. Princeps aut regni
persarum rē. Ad euidentiam huius considerandum q̄ ange-
li qui p̄sunt diuersis prouincijs dicuntur principes illarū.
et hoc rationabiliter: quia sunt solliciti de bono earum. ideo
nominatur ordo ipsorū sic: scz ordo principatus. Considerā-
dum etiam q̄ sicut vni toti. p̄uicia p̄est vnus angelus bo-
nus quasi princeps ad p̄curandum bonū illius prouincie:
ita p̄est

ita p̄est vnus angelus malus quasi princeps ad inducendū
homines illius prouincie ad malum. Dicunt igitur aliqui q̄
iste princeps persarum fuit angelus malus qui filios israel in-
citabat ad remanēdum in babilone ex carnalitate quadam
rationibus predictis et ideo dicitur hic q̄ restitit. xxi. diebus

vt te affligeres in conspectu dei

a s; vt captiuus populus sub dario relaxet.

b s; qui orationes tuas deo offerebam.

a tui: exaudita sūt verba tua: et ego

s; angelus.

b veni p̄pter sermones tuos. Prin-

c ceps autē regni p̄sarum restitit

mibi viginti et vno dieb⁹: et ecce

a s; qui p̄est iudeia.

s; angelus.

michael vnus de principib⁹ pri-

a s; resistente principe p̄sarū p̄cibus suis et mee te

gationi q̄ orationes tuas deo offerebam.

mis: venit in adiutoriū meū: et

s; iuxta michaelē qui contra persarū principem

loquebat.

s; angelum.

ego remansi ibi iuxta regē p̄sarū.

s; qd p̄cariis.

Veni autē vt docerē te q̄ vētura

a s; non in vicino sed in cōsummationem seculi.

sunt populo tuo i nouissimis die-

s; p̄elabitur.

bus qm̄ adhuc visio in dies. Cū

qz loqueretur mibi huiuscemodi

verbis: deieci vultū meū ad ter-

ram et tacui. Et ecce qñ similitudo fi-

lij hoīs tetigit labia mea: et ape-

riens os meū locutus sum: et di-

xi ad eum qui stabat contra me.

d. Domine mi i visione tua dissolu-

te sunt cōpages mee: et nihil i me

remāsit viriū. Et quomodo pote-

rit seruus domini mei loqui cū

domino meo? Nihil enī in me re-

manſit viriū: sed et halitus meus

intercludit. Rursum ergo tetigit

angelus danieli ad ostendēdū quare tantū tardauerat ad de-
nunciandū exauditiōē sue orationis. b. Veni autē vt do-
cerem te que ventura sūt populo tuo in nouissimis dieb⁹. Ex
quo patet q̄ nō solū venerat ad denunciandū danieli reditū
captiuitatis: nec solū ea que facta sunt tēpore antiochi epipha-
nis: sed etiam que vētura sūt in fine mundi tempore antichri-
sti: vt patebit ca. se. propter quod sequitur: i. Quoniam ad
huc visio in dies. scz multos differret implenda totaliter.
k. Cūqz loqueret. Dic ponitur cōsolatio p̄fecta ipius danielis
lis. et diuiditur in duas partes: quia primo facit qd dictum ē.
secūdo subiungit causā sui recessus a danielē. ibi: Et nunc re-
uertar. Circa primū dicitur sic: Cūqz loqueretur mibi ange-
lus scz huiuscemodi verba. l. Deieci vultū meū ad terrā.
quasi non potens sustinere aspectum fulgoris angeli apparē-
tis. et hoc factum est: vt daniel cognosceret fragilitatem homi-
nis respectu virtutis angelorum. m. Et ecce quasi similitu-
do filij hominis. quia non erat homo sed angelus apparens
in specie hominis. n. Tetigit labia mea. vt possem loqui: p̄-
pter quod sequitur: Et aperiens os meū locutus sum rē. Se-
quitur: o. Domine mi in visione tua dissolute sunt compa-
ges mee rē. i. lucture mēbroz meoz p̄pter defectū sāguinis et
spiritū recurrentiū ad cor. et ex passione timoris p̄pter visio-
nem insolitā angeli apparētis. Sequit: p. Rursum ergo teti-
git me qñ visio hoīs. qz tūc angel⁹ sibi apparuit i forma huma-
ne speciei aliter q̄ ante. In p̄tate enī angelorū ē specē corporū
assumptoz trāsmutare de facili. Sic autē apparuit ei angel⁹ ad
ipsum magis confortandum: p̄pter quod subditur: Et p̄for-

Enī enī egre. Reuoluēde sūt veteres historie et consideran-
dū: ne forte ipsi illud significet qñ pñe a grecis supari sunt.
Enī enī. Hic sic dicit: Egrediebar a pñe dei vt q̄ ventu-
ra sūt pñe tuo nūciare tibi: sed securus nō sūt stāte tibi pñe
pñe pñe et pñe pñe pñe: tuis: et mee legatiōi. et ecce pñe pñe

Et pñe me. et pñe pñe. **E**nī enī. Hic sic dicit: Egrediebar a pñe dei vt q̄ ventu-
ra sūt pñe tuo nūciare tibi: sed securus nō sūt stāte tibi pñe
pñe pñe et pñe pñe pñe: tuis: et mee legatiōi. et ecce pñe pñe

me qñ visio hoīs: et pñe portauit me
et dixit: Noli timere vir desiderii
orū: pñe tibi: confortare et esto ro-
bustus. **E**nī enī loqueret me cōua-
lui et dixit: **E**nī enī mi dñe: qñ pñe

Enī enī loqueret me cōua-
lui et dixit: **E**nī enī mi dñe: qñ pñe

Enī enī loqueret me cōua-
lui et dixit: **E**nī enī mi dñe: qñ pñe

Enī enī loqueret me cōua-
lui et dixit: **E**nī enī mi dñe: qñ pñe

Enī enī loqueret me cōua-
lui et dixit: **E**nī enī mi dñe: qñ pñe

Enī enī loqueret me cōua-
lui et dixit: **E**nī enī mi dñe: qñ pñe

Enī enī loqueret me cōua-
lui et dixit: **E**nī enī mi dñe: qñ pñe

Enī enī loqueret me cōua-
lui et dixit: **E**nī enī mi dñe: qñ pñe

Enī enī loqueret me cōua-
lui et dixit: **E**nī enī mi dñe: qñ pñe

Enī enī loqueret me cōua-
lui et dixit: **E**nī enī mi dñe: qñ pñe

Enī enī loqueret me cōua-
lui et dixit: **E**nī enī mi dñe: qñ pñe

Enī enī loqueret me cōua-
lui et dixit: **E**nī enī mi dñe: qñ pñe

Enī enī loqueret me cōua-
lui et dixit: **E**nī enī mi dñe: qñ pñe

Enī enī loqueret me cōua-
lui et dixit: **E**nī enī mi dñe: qñ pñe

Enī enī loqueret me cōua-
lui et dixit: **E**nī enī mi dñe: qñ pñe

Enī enī loqueret me cōua-
lui et dixit: **E**nī enī mi dñe: qñ pñe

Enī enī loqueret me cōua-
lui et dixit: **E**nī enī mi dñe: qñ pñe

Enī enī loqueret me cōua-
lui et dixit: **E**nī enī mi dñe: qñ pñe

Enī enī loqueret me cōua-
lui et dixit: **E**nī enī mi dñe: qñ pñe

Enī enī loqueret me cōua-
lui et dixit: **E**nī enī mi dñe: qñ pñe

Enī enī loqueret me cōua-
lui et dixit: **E**nī enī mi dñe: qñ pñe

Enī enī loqueret me cōua-
lui et dixit: **E**nī enī mi dñe: qñ pñe

Enī enī loqueret me cōua-
lui et dixit: **E**nī enī mi dñe: qñ pñe

Enī enī loqueret me cōua-
lui et dixit: **E**nī enī mi dñe: qñ pñe

Enī enī loqueret me cōua-
lui et dixit: **E**nī enī mi dñe: qñ pñe

Enī enī loqueret me cōua-
lui et dixit: **E**nī enī mi dñe: qñ pñe

Enī enī loqueret me cōua-
lui et dixit: **E**nī enī mi dñe: qñ pñe

Enī enī loqueret me cōua-
lui et dixit: **E**nī enī mi dñe: qñ pñe

Enī enī loqueret me cōua-
lui et dixit: **E**nī enī mi dñe: qñ pñe

Enī enī loqueret me cōua-
lui et dixit: **E**nī enī mi dñe: qñ pñe

Enī enī loqueret me cōua-
lui et dixit: **E**nī enī mi dñe: qñ pñe

Enī enī loqueret me cōua-
lui et dixit: **E**nī enī mi dñe: qñ pñe

Et ecce adhuc **re. i. Cambyfes fili** **Cyri** **Smerdis magus** **qui** **Artostam filia** **Cyri** **duxit** **vrozey** **qui** **cū** **a** **septem magis** **fuisse** **occisus** **i. locū** **ei** **dario** **succedēti** **eadē** **Artostā** **nupit** **et** **ex** **eo** **xerfen** **filiū** **genuit** **q** **potētissim** **rex** **et** **ditissim** **greciā** **inūcrabilē** **duxit** **exercitū** **et** **ea** **gessit** **q** **grecoz** **narrāt** **hystorie**.

Succedit **enī** **vacuas** **athenas** **ib** **p** **n** **c** **i** **p** **e** **Mardonio** **et** **bellū** **eo** **tpe** **gestū** **i** **marathonia** **rapō** **salamiā** **nauale** **cer** **tamē** **q** **sophocles** **et** **euripides** **clari** **habebant** **et** **themistocles** **i** **plās** **fugi** **ens** **hausto** **tauri** **sāguis** **perijt** **frustra** **q** **qdā** **dariū** **q** **rtū** **regē** **q** **ab** **alexādro** **supat** **ē** **scribit** **q** **nō** **q** **rt** **q** **rtus** **deci** **mus** **post** **cyri** **rex** **plārū** **fuit** **quē** **septi** **mo** **imperij** **sui** **anno** **supauit** **et** **occidit** **alexāder** **et** **notādū** **q** **q** **rtuor** **post** **cy** **rū** **regib** **plārū** **enumeratis** **nōnē** **p** **te** **rierit** **et** **ad** **alexādrū** **p** **transierit** **Non** **enī** **curauit** **spūs** **phetic** **hystorie** **or** **dine** **seq** **et** **p** **clara** **queq** **p** **stringere** **et** **Re** **foris** **et** **do** **alexander** **q** **miri** **cis** **thracibusq** **superatis** **victa** **grecia** **thebibusq** **subuersis** **trāstulit** **i** **asiā** **et** **fu** **gatis** **darij** **ducib** **vrbē** **sardis** **cepit** **posteaq** **capta** **india** **et** **vrbē** **alexādrū** **pdita** **cū** **xxx** **et** **duos** **haberet** **et** **an** **nos** **et** **duodecimū** **ānū** **ipj** **i** **babylōe** **veneno** **iterijt** **c** **In** **q** **v** **Quētē** **s** **et** **occidētē** **meridiē** **septētrionē** **In** **egy** **ptō** **enī** **q** **ad** **meridiē** **p** **rim** **regnavit** **ptolem** **lagi** **fill** **i** **macedonia** **philip** **pūs** **et** **et** **aridē** **frater** **alexādrū** **q** **ad** **occidētē** **syrie** **et** **babylonis** **et** **supior** **bis** **locis** **q** **sūt** **ad** **oriētē** **seleuc** **nica** **nor** **impauit** **asie** **et** **pōrō** **et** **ceteris** **in** **eadē** **plaga** **p** **uincis** **anti** **gon** **et** **i** **ad** **septētrionē** **et** **h** **fm** **tōt** **orbis** **plagas** **dicim** **q** **autē** **i** **iudea** **q** **ad** **adlonē** **syriā** **ad** **meridiē** **egyptū** **habet** **et** **acerabif** **enī** **h** **capadocia** **et** **armenia** **bithynia** **bosphor** **era** **chalaq** **et** **alie** **p** **uicie** **p** **atē** **macedonū** **recedētēs** **diuersos** **si** **bi** **reges** **constituerunt**.

Nico.delyra

Et nūc **xtatē** **ānūciabo** **tibi** **danieli** **s** **de** **regno** **medozū** **et** **plaz** **Seq** **b** **Ecce** **adhuc** **re** **p** **rim** **fuit** **cyri** **q** **succellit** **p** **dicto** **dario** **ānūciulo** **suo** **Secs** **fuit** **cābyfes** **fill** **cyri** **Tertius** **fuit** **dari** **fill** **hystaspis** **i** **cūl** **āno** **vj** **cōsumatū** **ē** **tēplū** **et** **h** **ij** **Et** **dre** **vj** **fm** **cōputationē** **latioz** **s** **positā** **ca** **ix** **et** **ibi** **ipzo** **batā** **Locā** **āt** **h** **regē** **plidif** **q** **z** **lētynū** **regnū** **medoz** **et** **plā** **rū** **tū** **cyri** **q** **tūc** **regnabat** **trāstulerat** **caput** **monarchie** **ad** **per** **fas** **et** **q** **pmo** **fuerat** **pmor** **Ita** **āt** **visio** **facta** **ē** **danieli** **āno** **tertio** **cyri** **vt** **visū** **ē** **i** **p** **ncipio** **et** **ca** **ix** **Et** **q** **rt** **re** **iste** **fuit** **yer** **xes** **fill** **darij** **fm** **latinos** **q** **fuit** **potētissim** **respectu** **p** **cedētū** **et** **vi** **armoz** **subiugauit** **greciā** **regno** **plārū** **et** **h** **vscq** **ad** **tēpora** **alexādrū** **magni** **q** **p** **p** **et** **h** **postea** **regē** **plārū** **bellauit** **et** **h** **ē** **q** **d** **et** **h** **et** **cū** **re** **p** **dict** **re** **rex** **plaz** **et** **h** **ocidit** **oēs** **bellatores** **et** **q** **s** **poterit** **iuuere** **et** **Aduersū** **re** **gre** **q** **d** **sibi** **ib** **ingauit** **et** **icē** **āt** **p** **istū** **re** **re** **fuerit** **plures** **alij** **reges** **i** **plide** **fm** **latios** **s** **ix** **vscq** **ad** **alexādrū** **magnū** **q** **iterfecto** **dario** **mo** **narchiā** **plaz** **trāstulit** **ad** **grecos** **tū** **angel** **loquens** **danieli** **i** **l** **os** **omittit** **q** **iste** **re** **rex** **dedit** **occasionē** **grecis** **bellādi** **p** **fas** **Secs** **h** **o** **opinionē** **hebreoz** **quā** **s** **secut** **sū** **ix** **ca** **tāq** **lu** **dicio** **meo** **veriorē** **p** **m** **q** **rtuor** **regū** **plidif** **q** **h** **fit** **h** **mētio** **fuit** **cyri** **Secs** **h** **o** **cābyfes** **fill** **ei** **Tertius** **assuer** **marit** **hester** **Quart** **h** **o** **dari** **fill** **assueri** **quē** **debellaui** **alexādrū** **magnū** **et** **q** **repetebat** **ab** **eo** **tributū** **psidēs** **i** **potentia** **sua** **et** **diuitijs** **Et** **hic** **nō** **optet** **dicē** **q** **angel** **omiserit** **aliquem** **d** **regib** **plaz** **et** **tpe** **cyri** **vscq** **ad** **alexādrū** **magnū** **fm** **enī** **cōputationē** **latino** **rū** **mardoche** **fuit** **et** **vj** **anno** **q** **fuit** **exaltat** **ab** **assuero** **vt** **ostēdū** **ē** **s** **ix** **ca** **q** **d** **videt** **i** **possibile** **vt** **ibi** **dictū** **ē** **g** **Sur** **get** **h** **o** **hic** **p** **nt** **ponit** **or** **regni** **grecozū** **q** **tū** **ad** **monarchiā** **q** **z** **ā** **erat** **regnū** **de** **q** **monarchia** **p** **cessit** **antioch** **illustris** **ra** **dix** **p** **cti** **q** **fuit** **figura** **antixpi** **et** **diuidit** **i** **duas** **partes** **q** **z** **p** **mo** **tractat** **d** **regno** **alexādrū** **q** **fuit** **p** **rim** **rex** **vt** **s** **dictū** **ē** **ca** **vij** **scdo** **d** **regnis** **duoz** **posteroz** **ei** **s** **syrie** **et** **egypti** **ibi** **et** **p** **for** **tabif** **rex** **austri** **Dict** **g** **sic** **Surget** **h** **o** **i** **grecia** **h** **Re** **for** **sez** **alexāder** **magn** **i** **Et** **do** **re** **q** **z** **mlta** **regna** **sibi** **acq** **suit** **h** **Et** **faciet** **re** **regnū** **plaz** **i** **Et** **cū** **ste** **s** **i** **robore** **potentie** **sue** **et** **et** **at** **sue** **m** **Cōteret** **re** **q** **z** **moztu** **et** **veneno** **cuz** **get** **ad** **huc** **in**

huc **i** **lore** **iunētū** **sue** **et** **potētē** **vt** **s** **vissū** **ē** **vij** **ca** **n** **Et** **di** **sez** **regnū** **ei** **o** **In** **q** **re** **re** **i** **q** **rtuor** **regna** **q** **sita** **sūt** **ad** **q** **rtu** **or** **p** **ncipales** **p** **res** **mūdi** **respectu** **hierlin** **q** **z** **sic** **s** **dictū** **ē** **p** **ro** **le** **me** **lagi** **fill** **succellit** **sibi** **i** **egyptio** **q** **ad** **meridiē** **respectu** **bie** **rusalē** **p** **p** **et** **h** **i** **sequentib** **rex** **egypti** **vocat** **rex** **austri** **Seleuc**

ego dñs

retur **Et nūc** **veritatez** **ānūciabo** **a** **tibi** **Ecce** **adhuc** **tres** **reges** **stabūt** **b** **i** **plide** **et** **q** **rt** **ditabit** **opib** **nimys** **c** **sup** **oēs** **et** **cum** **iuauerit** **diuitijs** **d** **suis** **pcitabit** **oēs** **aduersū** **regnū** **e** **grecie** **Surget** **h** **o** **rex** **fort** **et** **do** **minabit** **p** **atē** **multa** **et** **faciet** **q** **d** **placuerit** **ei** **Et** **cū** **steterit** **cōteret** **f** **regnū** **eius**

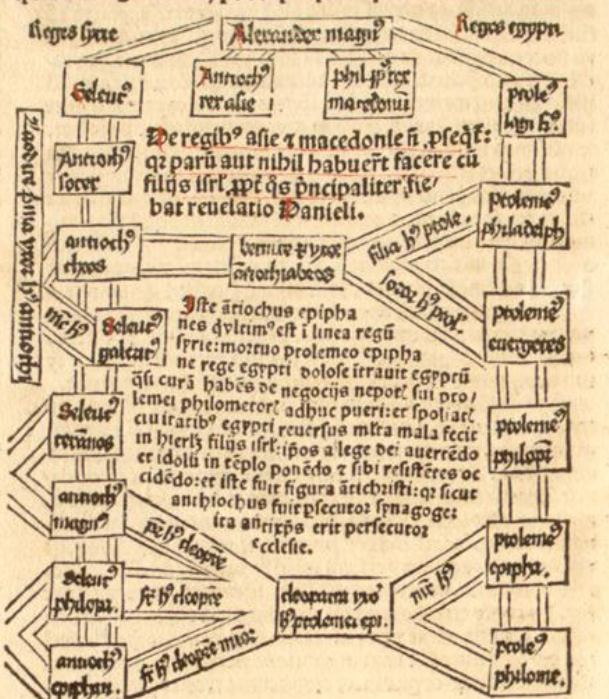
regnū **ei** **et** **diuidet** **in** **q** **rtuor** **vē** **a** **q** **z** **liberos** **nō** **habuit**

ros **celi** **sed** **nō** **in** **pōsteros** **eius** **a** **q** **z** **diuisū** **regnū** **factū** **ē** **debili** **dū** **succellōres** **etiā** **aduersū** **se** **inestimo** **furorē** **deba** **chanur**

nēq **fm** **potētia** **illi** **q** **domiat** **ē** **a** **q** **z** **obscurores** **et** **minores** **s** **edicam** **craterō** **lisp** **machum**

acerabit **enī** **regnū** **ei** **etiā** **i** **ex** **a** **q** **z** **q** **rtuor** **succellōribus** **s** **ptolem** **lagi** **fill** **ternos** **except** **his** **Et** **p** **fortabit**

magni **regnū** **egypti** **et** **regnū** **syrie** **habuēt** **bellū** **ad** **iude** **sub** **mult** **regib** **sibi** **succedētib** **vt** **videbif** **filij** **aut** **isrl** **i** **medio** **positi** **erāt** **que** **x** **tur** **respectu** **istoz** **et** **aliq** **d** **ipso** **isrl** **fauebāt** **aliq** **regi** **egypti** **aliq** **regi** **syrie** **ido** **occidētē** **hūi** **rex** **egypti** **aliq** **debellabat** **filios** **isrl** **q** **z** **fauebāt** **suo** **adūfario** **et** **eadem** **rōne** **aliq** **rex** **syrie** **debellabat** **cof** **et** **mō** **sub** **ij** **deba** **f** **vni** **mō** **al** **teri** **id** **isrl** **duob** **regib** **p** **lm** **isrl** **succellue** **affigētib** **loq** **ba** **tur** **angel** **danieli** **q** **z** **desiderabat** **scire** **statū** **p** **lm** **sui** **et** **aliq** **āt** **duob** **regib** **s** **asiet** **macedōie** **tacet** **q** **z** **paz** **aut** **nihil** **habuēt** **cū** **iudeis** **agē** **Ad** **maiorē** **āt** **euidētia** **lre** **sequēt** **describūt** **h** **i** **figura** **subicpta** **reges** **syrie** **ex** **vna** **p** **te** **et** **reges** **egypti** **ex** **alia** **vscq** **ad** **tps** **ātiuchi** **epiphānis** **p** **p** **cūl** **regnū** **ista** **p** **mittit** **h** **z** **quia** **fuit** **figura** **antixpi** **de** **quo** **p** **ncipaliter** **hic** **intenditur**

Et confos

Egypti tunc erat: intantā venit audacia ptepta luxuria philopatoris et magis artibus q̄b inferui re dicebat ut vltro egyptijs bellū inferre conaret. **a** **Conuertet. n. rē.** Antiochus magnus audita philopatoris luxuria vel morte cum philippo macedone comuni manu ei regnum aggregidit facta pace cū agathocle et ptolemaeo epiphane cū q̄b ante dimicabat: hac p̄ditiōe ut primas ciuitates de regno ptolemei regno suo iunge-ret. **a** hoc ē. multi cō. rē. **b** **Filijs quoq; p. Pug-**nantibus cōtra se magno antiocho et ducibus ptolemei iudea i medio posita in p̄raria studia scindebatur: alijs antiocho alijs ptolemaeo consentientib; vel fauentib; deniq; onias sacerdos domini assumptis plurimis iudeorū fugit i egyptum: et a ptolemaeo honorifice susceptus accepit regionē que eliopeleos vocabat: et pcedere rege tēplū extruxit in egypto sile iudeorū tēplo qd p̄māsit vsq; ad iperū vespasiani an. cc. l. **a** **Ipa au-**tē vrb̄s q̄ vocabat onie: dimicantib; postea aduersum romanos iudeis vsq; ad solum delata ē: vt neq; vrb̄s neq; tēplū vltum restaret vestigium. sub occasiōe igitur onie p̄ditiōis: infinita iudeorum agmina in egyptum confugerunt. **a** **Et tempo-**re a cyrene eorum multitudinem repleta est: asse-rebat enī se onias esaiē i plere vaticinium scribē-tis. **a** **Et ita altare domini i** egypto: et titulus eius i terminis eius: et hoc est **a** **Filijs q̄ p̄uicatorū po-**puli rē. **c** **Et veniet.** Cum antiochus teneret iudeā missis scopas dux ptolemei contra eum for-titer dimicans cepit iudeam et in egyptum reuersus est. **a** **Veniet igitur** rex aquil. **a** **Et cō-**surgēt electi eius. **a** **Antiochus** magnus volēs recuperare iudeam et syriam et vrb̄es plurimas scopam ducem ptolemei iuxta iordanem vbi nūc **a** **panea** p̄dita ē fugauit et cū. x. milib; armatorū sydonē obsedit ad cuius liberationē misit ptole-mē duces inclytos: sed obsidiōne soluere nō potuit: s̄ fame supatus scopas man; dedit et nud; **a** **cū socijs**

rans et inundās et reuertet et p̄cabit et p̄grediet cū robo **a** **a** **amissa syria p̄ditiōe theodoch. b** **s̄ philopator.** **re ei.** **Et puocat rex austri** **a** **s̄ cōgregata multitudine.** **egrediet et pugnabit aduersus** **a** **s̄ antiochū magnū quē nunc regē acqlo-**nus nūc regē austri vocat: fm s̄itū egypti et iudee. idē enī locus p̄ q̄litare loci alteri ad austrū alteri ad aquilonē ē. **a** **ubi ḡra:** Si de iudea dicamus egyptus ad aquilonem: syrijs ad austrum est. **a** **regē adlonis: et p̄parabit mul-** **a** **s̄ intro certamine iuxta oppidū raphie: qd** ē in forib; egypti vbi oēm antioch; amitte exercitū: et p̄ desertū fugies pene capere ē. **a** **titudinē nimia: et dabit mul-** **a** **s̄ p̄rā: s̄ philopatoris. b** **s̄ antiochi.** **titudo i man; eius: et capiet** **a** **s̄ cape aduersariū q̄z randē q̄busdā cōdi-**tionib; pugna finita est. **b** **s̄ antioch;.** **s̄ nō p̄ualebit. Conuertet enī** **a** **s̄ solito.** **rex adlonis et p̄parabit mul-** **a** **s̄ rupto federe.** **titudinē multo maiorem q̄** **a** **prius. Et in fine tēporū āno** **a** **rūq; veniet p̄perans cū exer-** **a** **citu magno et opib; nimijs. q** **In tpibus illis multi cōsur-** **a** **s̄ ptolemeū. s̄ epiphane mortuo philopa-**torē patre ei; tunc erat q̄rtuor annorū. **b** **get aduersus regē austri. Si** **a** **s̄ relinquentes legē volentes cōtra p̄ceptū** in alio loco dño imolare. **b** **lū q̄ p̄uicatorū populi tui** **a** **s̄ i supbia: se p̄ceptū dñi implere iactantes.** **extollentur: et implent vili** **a** **s̄ esaiē. b** **s̄ sed. c** **s̄ et vrb̄e et templo** dirutis. **c** **onem et cōruent. Et veniet** **a** **s̄ antiochus magnus volens recuperare** iudeam. **a** **rex aquilonis et cōportabit** **a** **s̄ ad oppugnandū p̄sidium scope in arce** hierosolymorū quā cepit. **b** **s̄ quasi p̄r** ptolemeus tenebat. **a** **aggere et capiet vrb̄es muni-** **a** **s̄ fortitudo. b** **s̄ egypti.** **tissimas: et brachia austri nō** **a** **s̄ cum. b** **s̄ duces ptolemei.** **sustinēbūt. Et cōsurgēt ele-** **a** **s̄ vt libere scopas ab obsidiōe.** **cti ei; ad resistendum et nō erit** **a** **fortitudo. Et faciet veniens** **a** **sup eum iuxta placitū suū:** **a** **et nō erit q̄ stet contra faciem** **a** **s̄ iudea p̄p̄te hierusalem in qua honori-**fice susceptus p̄es scope p̄secutus est. **a** **eius. Et stabit in terra inclyta** **a** **et cōsumetur in manu ei; et** **a** **ponet faciem suam vt veni-** **a** **s̄ non solum syriam et ciliciam et alias p̄-**uincias que ptolemei erant. **a** **at ad tenendum vniuersū re** **a** **s̄ ideo.** **gnū ei; et recta faciet eū eo.** **a**

ter venit de babilone vt cū exercitu pugnaret aduersus ptolemeū. **a** **Et qd dicit: Et veniet p̄perans et inundās et re-**uertet. **a** **s̄ de babilone audita fratris morte. a** **Et con-**grediet cū ro. ei. **a** **i. cū forti exercitu veniet ad pugnādū** p̄tra ptolemeū regē egypti. **b** **Et puocat rex austri. i.** rex egypti. **c** **egrediet. obuiā antiocho magno.** **d** **Et pugna. aduer. regē adlonis. i.** p̄tra antiochū ma-gnū regem syrie. **e** **Et p̄parabit mul. nimia. i.** multo ma-iore q̄ sit multitudo exercitū antiochi. **f** **Et dabit mul-**ti. in ma. ei. **a** **q̄z exercitū antiochi deuict; fuit a ptolemaeo** philopatore. **g** **Et capiet multitudinē. q̄z multos d̄ ex-**ercitu antiochi cepit viuos. **b** **Et exaltabit cor ei; i.** cor ptolemei philopatoris p̄pter victoriam habitam. **i** **Et deuict; multa milia. s̄ de exercitu antiochi. k** **S̄**nō pua. oino. **a** **s̄ q̄ nō potuit capere antiochū s̄ euasit per**fugam. **l** **Conuertet. i.** p̄ter describit pugna anti-ochi magni p̄tra ptolemeū epiphane. **a** **diuidit i tres par-**tes: q̄z p̄mo facit qd dictū ē. scdō ponit quoddā incidēs. **i** **ibi: filij q̄z. tertio reuertitur ad p̄positū. ibi: Et veniet.** Circa p̄mū p̄siderādū q̄ antioch; magn; deuict; a pto-lemaeo philopatore: vt visū est: vt posset vindicare oppro-briū suū insurrexit p̄tra ptolemeū epiphane regnantē in egypto loco patr; sui defuncti. **a** **p̄tolemei philopatoris.** **a** **Et qd dicit hic: Conuertet rex adlonis. i.** antioch; mag-nus rex syrie. **m** **Et p̄pa. mul. multo maiore q̄ p̄r. i.** in pugna quā habuerat p̄tra ptolemeū philopatorem. **n** **Et in fine tēporū annorū. i.** post magnū tps mortuo philopatore p̄dicto. **o** **Veniet p̄perans. i.** iste antioch; magnus: **p** **cū exercitu magno. ex multitudine bella-**torum. **q** **Et opib; nimijs. ex abundātia pecuniarū et** victualium. **r** **In tpib; illis multi p̄surgent aduersus** regē austri. **a** **p̄tra ptolemeū epiphane regē egypti. quia** philippus rex macedonū p̄federat; antiocho magno in-uadebat egyptū cū eo tali pacto q̄ qlibet eorū haberet ciuitates p̄p̄inquoas regno suo q̄s possent acq̄rere i egypto. **s** **Filijs q̄z. hic ponit quoddā incidēs illi; tpis:** q̄z tpe ptolemei epiphanis. onias q̄ erat sūm; sacerdos i iudea fugit i egyptū: dicēs se velle implere p̄phetiā esai. **a** **ix. In die illa erit altare dñi in medio terre egypti. rē.** Et ideo honorifice susceptus ē a ptolemaeo epiphane et fecit ei templum sile templo hierosolymitano. **a** **hoc est qd dicit danieli hic: filij quoq; p̄uicatorū p̄p̄tū. i.** populi isrl; de quo erat natus daniel: **a** **Extollent vt implēat** visionē. **a** **esaiē p̄dicam. Diuent autē isti filij p̄uicatoro-**rum: id est de numero p̄uicatororū: q̄z non erat eis licitū templū edificare et hostias offerre extra hierusalē. **a** **p̄-**pter hoc in penaz peccati eorū subdit: **v** **Et cōruet.** quia a romanis postea destructū est illud templum et ciui-tas in qua erat: q̄ vocabat tunc ciuitas onie. **a** **Et ve-**niet. **a** **hic reuertit ad p̄positū: s̄ de describendū pugnā** antiochi magni cōtra ptolemeū epiphane. **a** **hoc ē qd dicit:** Et veniet rex aquilonis. **a** **antiochus magnus rex sy-**rie cum alio rege p̄dicto. **a** **Et cōportabit aggerē: id ē** faciet cōportari p̄ multitudinē exercitus sui. **a** **Et capi-**et vrb̄es munitissimas. **a** **ciuitates quas reges egypti ce-**perāt prius i regno syrie et eas muniarāt vt meli; possent eas tenere p̄tra regem syrie. **a** **Et brachia austri nō su-**stinebunt. **a** **fortes milites egypti positi in p̄dictis ciuita-**tibus ad eas custodiendū non poterunt eas tenere. **b** **Et cōsurgēt electi eius ad resistendū. q̄z magni prin-**cipes de egypto voluerūt succurrere illis q̄ erant obsessi ab antiocho in ciuitatib; p̄dictis. **c** **Et nō erit for.** q̄z nō poterunt eis succurrere. **d** **Et faciet ve. sup eum. i.** p̄tra ptolemeū. **e** **Iuxta placitū suū. q̄z ciuitates p̄dictas** recuperauit. **f** **Et nō erit q̄ stet p̄tra fa. eius. i.** regē syrie. **g** **Et stabit i terra inclyta. i.** in hierlm; et in iudea q̄ dicit inclyta p̄pter cultū diuinū ibi existentē: q̄z antioch; ibi honorifice suscept; est. **b** **Et p̄sumet i ma. eius. q̄z** inde abstulit p̄sidū ptolemei regis egypti: et eos q̄ faue-bāt sibi. **i** **Et ponet fa. suā. i.** totā attentionē. **k** **Arve-**niat ad tenen. vni. re. ei. **a** **i.** regis egypti: q̄z nō sufficit an-tiocho magno recuperare ciuitates et loca p̄dicta: s̄ voluit obtinere totū regnū egypti: verū q̄ p̄p̄dit q̄ nō po-terat x̄tute armorū: idō simulauit facere pacem cū ptole-meo epiphane et querere bonū ei; p̄pter qd dedit ei filiā suam cleopatā in vxorē: vt sic meli; posset ingredi egyptum. **a** **hoc ē qd dicit hic: l** **Recta fa. cū eo. q̄z antio-**chus magnus fecit recta cū ptolemaeo fm apparitiā t̄m. **a** **Et filiū**

Est socis dimissus ē. a **Et** filiā femiā. Septimo āno regni adoleſcēti proleleo filiā deſpōdit & tredecio tradidit: dataq; ē ei dotis noīe ſyria & iudea. b **Et** ſtabit i lo. rē. Antioch⁹ epiphaniſ. ſ. frater ei⁹ ante oib⁹ villis & deſpect⁹: ſ; q̄ſi māſue tus & lenis fraudulēter regno potit⁹: ē: hunc locū & q̄ ſequit⁹.

q̄dam tñ ad antiochiū referūt: nñ q̄ dā ad eū. q̄dā ad antichriſtū. cui⁹ ille p̄tulit typū. q̄dā ad vtrūq; ſc. **XX.** p̄ſ ſalomonis noīe intitulo. q̄dam ad eū. q̄dam referunt ad xpm. quedā vtrūq; cōtinent. **Et** ſtabit i lo. rē. Hucusq; de ordine hiſtorie iter p̄oꝝ p̄phyrū & noſtros nulla p̄tēto eſt. q̄ ſequunt⁹ vſq; ad finē voluminis ille in terptat⁹ ſup antiochiū epiphaniē ſeleu⁹ ei fratrē antiochi magni filiū: q̄ poſt ſeleuū. xj. ānis regnauit in ſyria: ob tinuitq; iudeā. ſub q̄ legis dei perfecuto: & machabeoꝝ bella: nñ hec oīa d antichriſto p̄phetari dicūt. **Et** ſtabit in loco ei⁹ deſpe. Antichriſt⁹. ſ. q̄ in ſi ne uſidi cōſurget de gente modica. ſ. de p̄ſo iudeoꝝ: tam humilis atq; de ſpect⁹ vt ei nō deſ honor regi⁹: ſ; frau dulēter obtineat p̄ncipatū et brachia pugnātis populi romani expugnet⁹ ab eo & cōterant⁹. & hoc faciet q̄ ſimu labit ſe ducem eſſe federis. ſ. legis & te ſtamenti dei & ingrediet⁹ vrbes diſſi mas & faciet: que non fecerūt. p. e. rē. Nullus enī iudeoꝝ p̄ter eū in toto vñq; vrbē regnauit. hic cōtra. f. e. ſan/ ctorum ſez inibit conſilium. **Antio** chus antichriſti typus: in q̄ q̄ ex pte p cedunt in antichriſto oīno ſunt cōplē da: ſicut ſalomon typus xpi. Eſt enī mos ſcripturę ſancrę vt futuroꝝ p̄mit tat veritatē in typis. ſicut in pſalmo q̄ intituloſ noīe ſalomonis: nō oīa pue niunt ei: vt hoc. **Et** pmanebit cuꝝ ſole & ante lunā rē. **Et** dñabit⁹ a mari vſq; ad mare. et cetera hmoi. **Et** ſicut hic. **Indicent⁹** in ipſo oēs trib⁹ terre. o. g. m. e. **Ex** parte aut⁹ & quaſi in vmbra et imagine veritatis in ſalomone p̄miſſa ſunt: q̄ in ſaluatore p̄fecte implentur.

Dux federis. (Nico. delyra

a **Et** filiā ſe. ſ. de numero feminārū. b **Dabit** ei. ſez cleo/ patrā. c **Et** euertat il. ſ. deſcipiat occasione filie habens in greſſum familiarē intra egyptū: vt ſic poſſet cape eū. d **Et** non ſta. ſ. fraudulētia antiochi. e **Rec illū** erit. ſ. regnū egypti vt cogitauerat: q̄ duces egypti p̄ceperūt fraudē antiochi & cauti⁹ ſe habuerunt circa eū. **Silr** filiā ei⁹ cleopatra magis ſauit marito ſuo regi egypti q̄ patri ſuo antiocho. f **Et** cō uertet faciē ſuā ad inſu. q̄ antiochus magn⁹ vidēs ſe defrau/ datum a ſpe obrinendi regnū egypti: puerit ſe ad debellan/ dum inſulas aſie. g **Et** capiet mul. de illis inſulis. h **Et** ceſſare fa. p̄n. op. ſui. ſ. ſeipm. q̄ hoc faciendo procura uit opprobriū ſuū. Inſule enī aſie erāt confederate romanis. iō ab eis miſſus ē Scipio aphyrican⁹ & antiochū q̄ deuicit eū: & de cāpo fugauit. p̄pter qd ſubdiſ: i **Et** oppro. ei⁹ puer. in eū. ſ. in antiochū. **Hec** at expoſitio videt⁹ eē p̄traria textul. q̄ p h antiochus nō fecit opprobriū ſuū ceſſare ſ; mag⁹ augeri. p̄pter h recurrendū ē ad ſram hebreicā q̄ talis ē: **Et** reducet dñs opprobriū ſuū ſup eū: q̄ p̄pter blaſphemias & deū ineur rit dictū opprobriū. **Et** abſq; opprobrio ſuo reddet ei: q̄ nihil deperit ipſi deo p̄pter blaſphemias antiochi. k **Et** conuer tet faciē ſuā ad imperiū terre ſue: q̄ fugiēs de aſia voluit ad terrā ſuam redire. l **Et** impinget. q̄ in ipſo redditu occiſus fuit in tēpo nanee. ij. Machab. ſ. m **Et** nō inuent⁹. q̄ ipſe & q̄ cum eo erāt diuiſi fuerūt mēbzatim. ita q̄ ei⁹ cadauer non fuit cognitū nec ſepultū. Dicunt tñ aliqui q̄ in dicto redditu occiſus fuit pugnās p̄tra elymeos. & q̄ primū caplin ſcōi ma chabeoꝝ loquit⁹ de antiocho epiphane eius filio. n **Et** ſta bit in loco ei⁹ viliffim⁹. ſ. ſeleu⁹ fili⁹ ei⁹ ſenior⁹. q̄ p̄pter inertā diſciſ hic viliffim⁹. o **Et** indign⁹ decore regio. ſ. honore re/ gali. p **Et** in paucis dieb⁹ p̄te. q̄ parū regnauit. q̄ **Ad** in furore

in furore. nec in p̄lio: q̄ nō fuit homo bellicoſus nec militari⁹ r **Et** ſtabit in loco ei⁹ deſpect⁹. **Hic** p̄nter agit de regno anti/ ochi epiphaniſ q̄ fuit figura antichriſti: vt dictū eſt. de q̄ p̄nci paliter agit hic. **Ad** euidentia aut⁹ coꝝ q̄ ſequunt⁹: ſciendū q̄ il lud qd eſt figura alicui⁹ vel ſignum oportet q̄ ſit res aliqua. il lud enī qd nihil eſt nō pōt eſſe ſignūz alicui⁹ vel figura. & ideo illud qd eſt fi gura vel ſignūz alicui⁹ pōt dupliciter p̄ſiderari quo ad p̄ſens. **Uno** mō vt ē figura tñ vel ſignū. **Alio** modo vt eſt res q̄dam in ſe & tñ figura alicuius: ſi cur circū⁹ pendēs aſi tabernā pōt cō/ ſiderari vt eſt ſignū vini criſtētis i cel lario tñ. vel put eſt ſignū vini: & cum b vt eſt res aliqua in ſe. **Alia** aut⁹ q̄ di/ cunt⁹ de figura vel ſigno primō mō itel ligunt⁹ vera tñ eē de his quoꝝ ſūt ſig num vel figura: q̄ figura in q̄tū figu ra dicit⁹ tñ ut cognitionē alteri⁹. **Alia** aut⁹ q̄ dicunt⁹ de ſigno vel figura ſcōdo modo verificant⁹ de vtroq; ſ. de re q̄ figura eſt: & de eo cuius eſt figura. **Si** mil modo eſt in ſacra ſcriptura: q̄ ſi aliqd dicat⁹ de aliquo vt eſt figura al/ terius tñ: tñ ſenſus literalis eſt vñ⁹ tñ. ſ. de illo cuius eſt illa figura. ſicut de ſalomone vt eſt figura xpi tñ. dicti tur illud p̄ſ. lxxj. **Et** dominabit⁹ a ma ri vſq; ad mare & a flumē vſq; ad ter/ minos orbis terraz. & ideo ſolū veriſi catur de xpo ad ſram: non de ſalomo/ ne cuius regnū ſolū fuit in iudea. **Sz** illud qd dicit⁹ de aliquo ſm ſe & vt eſt figura alteri⁹: illud verificat⁹ ad ſitē/ ram de vtroq; tñ principaliter de illo cuius ē figura. ſicut de ſalomone dicti tur. j. **Parat⁹** xxi. **Spē** erit mihi in ſi/ lium: et ego ero illi in patrē. **Qd** veri ficatur de ſalomone & xpo cuius ſalo/ mon erat figura. **Sed** principalit⁹ de xpo q̄ eſt filius naturalis dei. ſalomō aut⁹ fuit filius eius p adoptionem gra tie ſaltem i principio regni. **Siliter** di/ cendū eſt in p̄poſito q̄ antiochus illu ſtris q̄ eſt figura antichriſti: pōt dupli/ citer p̄ſiderari. **Uno** modo vt eſt figu

a **Et** filiāz femiāz dabit ei vt euert⁹ a **Et** ſtabit in loco ei⁹ deſpect⁹ & duces ei⁹ ſcēdēs do lum cautius egerūt & cleopatra magis viri q̄ pa rentis parces ſouit. **Et** nō ſtabit nec illi⁹ erit. a **Et** in aſiam. b **Et** nauali pagua. **Et** puerter faciē ſuā ad inſulas: & a **Et** Rodū Samū Colophonā & alias multas: ſz occurrit Scipio naſtica cū fratre publico Scipio ne aphyricano q̄ Danibalē vicerat. viceris & antio chus intra raurū regnare inſuſus eſt: & inde fugit ad apiam et ſalam et vltimas regni ſui penetra/ vit ad vrbes. Cūq; aduerſus elymeos pugnaret: cum omni exercitu deſectus eſt. **capiet** mltas: & ceſſare faciet prin/ a **Et** epiphaniē quē impugnavat inuadēdo roma/ num imperium quieteſce p̄mit. b **Et** vici & expulſi a romanis. **capim** opprobriū ſuū. **Et** opprobriū i a **Et** de aſia fugiens. **eius** cōuertet⁹ in eū. **Et** cōuertet k **faciē** ſuam ad impiū terre ſue: et i **impinget** & corruet: & nō inuenie m a **Et** ſeleu⁹ philopator magni antiochi fili⁹ qui in ſyria nihil dignū geſſit vel patriis imperio & ſine vilis p̄mo inglorioſus p̄erit. **tur. Et** ſtabit i loco ei⁹ viliffim⁹ n a **Et** vire⁹ romani p̄pti ab eo cōteret. ſ. antichriſto. **et** indign⁹ decore regio: et in pau p a **Et** vire⁹ romani p̄pti ab eo cōteret. ſ. antichriſto. **is** dieb⁹ cōteretur non in furore q a **Et** antiochus epiphane. b **Et** ſeleu⁹ fratris. **nec** in p̄lio. **Et** ſtabit in loco eius r

ra antichriſti tñ: & ſic iſta q̄ dicunt⁹ de antiocho verificant⁹ tñ ad ſram de antichriſto. **Alio** modo pōt accipi vt eſt figura an/ tichriſti: & euz hoc vt ſm ſe eſt aliquid. & ſic illa que dicunt⁹ de ipſo verificant⁹ de vtroq; de antiocho tamē imperfectius & p/ ſectius de antichriſto cuius eſt figura: ſicut dictū ē ſupra. viij. q̄ ea que ibi dicta ſunt verificant⁹ d vtroq; **In** hoc caplo aut⁹ aliqua dicunt⁹ de antiocho p̄dicto iſto duplici modo. & iſo di/ uiditur in duas p̄tes: q̄z primō ponunt⁹ ea que dicunt⁹ de anti/ ocho ſm ſe & vt eſt figura antichriſti: & ſic verificat⁹ de vtroq; ſcōdo ea que dicunt⁹ de antiocho vt eſt figura antichriſti tñ. & ſic verificat⁹ de ſolo chriſto. ibi: **Et** faciet rex ſm voluntatem ſuam. **Prima** in tres. quia primō oſtēdit qualiter obtinuit re/ gnum ſyrie fraudulenter. ſcōdo agit de pugna antiochi: con tra proleum nepotē ſuū. ibi: **Et** brachia. tertio qualiter pug nauit contra filios iſrl. ibi: **Et** reuertet⁹ in terram ſuam. **Circa** primū ſciendū q̄ antiochus magnus de quo dictū eſt dños ſi lios habuit: vñ q̄ vocatus eſt ſeleucus philopator et fuit p̄i/ mogenitus. alius aut⁹ vocatus eſt antiochus epiphaneſ vel il luſtris qd idem eſt: et ille traditus eſt romanis obſes. p patrē ſuo nela fidelitate romanoꝝ recederet. **Mortuo** igi⁹ antiocho magno vt p̄dictum eſt: ſucceſſit ei in regnū ſeleu⁹ filius ei⁹ p̄i/ mogenit⁹. de quo dictū eſt hic q̄ fuit viliffim⁹ & indign⁹ hono re regio: p̄pter inertiam ſuā. igi⁹ antiochus epiphaneſ q̄ erat roma obſes audita morte patris ſui & ſciens inertā fratris ſui regnantis: occulte receſſit de roma ſine ſcitū ſenatoꝝ vt cōmu niter dicunt⁹ hiſtoriographi. **Aliqui** aut⁹ dicūt iꝝ pauci q̄ receſ ſit de licentia ſenatoꝝ: non tñ eſt vis qualiter receſſerit ille ſic ſine ſic. veniēs igi⁹ in ſyriam vbi regnabat frater ſuus: cepit ſi mulare benignitatē erga ciues & audaciam p̄tra hoſtes: & per hoc attraxit multos ad ſe. p̄pter qd fratre eius mortuo q̄ pax regnauit vt dictum eſt obtinuit regnum eius & nepotē ſuū ſez filium fratris ſui p̄uauit regno ſibi debito. & hoc eſt qd dicit⁹ a a 2 **hic: Et**

a **¶** **Dux** federis. Judas machabeus quē frande supauit. vel ipse dux federis qui obtulit pacez ptoleleo: et fuit dux federis non epiphanis: qui quintus regnavit in egypto: sed philometori filio cleopatre: sororis antiochi: cuius hic auunculus: et cuius post mortē cleopatre eulalius eunuchus philometoris nutritus: et fuit egypti primum regerēt et repeterēt syriaz quā antiochus fraude occupa- uerat: ortum est illū iter auunculo: scilicet antiochū et puerum ptole- meum: cuius iter pelusium et mo- tem cassium co- fluxissent: victi sunt duces pro- lemei: antiochus vero parces pu- ero et amicitiam simulans: ascen- dit mēphim et regnum egypti accipiens pueri- qz rebus se. pui- dere dicens: cū modico populo omnē egyptum subjugauit: que non fecerūt pa- tres. **¶** Nullus enim regum sy- rie ita egyptum vastauit. **b** **¶** **Et** concitabit. Mo- stri fm superio- rem sensum hec oīa de antiochi- sto interpretant: qui nasciturus est d populo lu- deorum: et de ba- bylone vētur? unde vberes re- gem egypti pri- mū superabit qd est vnus de tribus eorūbus d qui- bus supra dictū est. **c** **¶** **Quorū** qz. **¶** **Nulli** dubiū qn antiochus pa- cē cū ptoleleo fecerit et cum eo iuliuū interit et dolos intēderit nō pficiētes: qz non potuit reg- nū ei? obtinere f electus a mili- tibus ptolemei. **¶** **Et** qd dicitur duos fuisse reges qz cor fraudulentū: vt sibi mutuo malefacerēt: fm hystoria stare nō pōt. ptolemei enī paru? erat etate: et de- cept? fraude antiochi qd illi male cogi- tare potuit. vñ nri b oīa ad antiqpm re- ferūt: et ad regē egypti quē pmiū supera- bit. **d** **¶** **Et** non pfi. Quia a ducibus

hic: **¶** **Et** stabit in loco eius. i. seleuci. **a** **¶** **Despect?** i. antiochus epiphanes qui dicitur hic despectus: qz fuit rome obfess. **b** **¶** **Et** non tribuetur ei bonor re. in principio: qz pater suus antiochus magnus declarauit in testamento suo sibi succedere in regno seleucum: qz tūc erat consuetudo qd pater pferbat in regno suo de filiis suis quem volebat. **c** **¶** **Et** veniet clam. i. occulte: qz de roma occulte recessit vt iam dictum est.

a **¶** **Ab** his qui in syria seruebant ptoleleo.

despect? et nō tribuet ei bonor re

f clementia simulans.

gl. **¶** **Et** veniet clā: et obtinebit re-

a **¶** **Fortitudo** vñ et man? appellat exercit? magni

gnū i fraudulētia. Et brachia pu-

rudo. a **¶** **Prolemei. f. philometoris. b** **¶** **Philometoris** duces. **c** **¶** **Antiochisti.**

gnant? expugnabūt a facie ei? et

a **¶** **Dolis** antiochisti. **f** **Prolemeus** philo-
b **¶** **Tribulabif. f.**

a **¶** **Contēret. Insuper et dux federis.**

a **¶** **Antiochus** simulans se ducē federis regnum

egypti primum iuader. b **¶** **Regnū ei? inuadens.**

Et post amicitias cū eo faciet do-

a **¶** **Memphim. b** **¶** **Egyptum. f** **¶** **Paularim.**

lū: et ascēdet et superabit i modico

pplo: et abūdātes et vberes vberes

a **¶** **Antiochus** vel antiochisti.

ingrediet. Et faciet q nō fecerūt

a **¶** **Quilibet** de populo iudeor. **b** **¶** **Egypti.**

pātres ei? et patres patrū ei?. **Ra-**

pinas et pzedam et diuitias eorū

a **¶** **Qz astutissimus.**

dissipabit: et ptra firmissimas co-

a **¶** **Ducū** pueri. **d** **¶** **Donec** dei volūtas pmlerit.

gitationes inibit: et hōc usq ad

a **¶** **Nō** semp nō qcumqz volēt. **b** **¶** **Fm** popheti

tempus. Et concitabit fortitudo

a **¶** **Antiochi. a** **¶** **Prolemei** sororis sue filiū.

eius: et cor eius aduersum regem

a **¶** **Duces** ptolemei vel rex. e.

austri in exercitu magno. Et rex

a **¶** **Contra** antiochū vel antiochisti.

austri puocabit ad bellū multis

a **¶** **Nō** potuerūt resistere fraudulētie antiochi q

auxilijs et fortibus nimis: et non

a **¶** **Simulabit** pacē cū ptoleleo et comederit panē cum

stābunt: qz inibunt aduersus eū

a **¶** **Philometore. b** **¶** **Prolemeum. c** **¶** **Regis**

cōsilia. Et comedentes panē euz

a **¶** **Austri** vel egypti.

eo cōterēt illū: exercitusqz eius

a **¶** **Inuicē** sibi insidiantes: sic ars deludif arte.

opprimet: et cadent interfecti ei?

a **¶** **Plurimi.** **¶** **Quorū** quoqz regū cor

a **¶** **Erit** vt male faciāt: et ad mēfam

a **¶** **Vnā** mendaciū loquentur: et non

a **¶** **Antiochus** et principes ei?. **b** **¶** **Pugne** qz nō

pficient: qz adhuc finis in aliud

a **¶** **Phicēt** cogitara. **a** **¶** **Ducib?** egypti repulsus.

tēpus. Et reuertetur in terraz su-

a **¶** **Am** cū opibus multis: et cor eius

a **¶** **Prolemei**

b **¶** **In aliud** tempus erit. **¶** **Aliter:** Quia adhuc finis. i. fraudulētia vel malicia an-
tiochi magis implebit in antixpo cuius antiochus ē figura. **c** **¶** **Et reuertet.** **¶** **Hic**
pster ostēdit qualiter antioch? epiphanes impugnavit filios isrl. et diuidit i duas
ptes fm q duplex fuit ipsius impugnatō ptra eos. secūda ibi: **¶** **Statuto tpe.** **¶** **Et**
primū sciendū q antiochus reuertēs de egypto post primāz inuasiōē egypti intra-
uit hierlm: menelao ductore et alijs q ei fauebāt et fecit ibi multa mala: sed nō tanta
quāta fecit postea. **¶** **Hoc ē qd dicitur hic:** **d** **¶** **Et** cor eius. scilicet antiochi.

Aduersus

Ptolemei expulsus ē ab egypto ⁊ postmodū duoz nepotū suoz
rū obsidiōe ⁊ romanoꝝ iussu q̄ eis amici erāt exclusus est.
a **T**estamētū dē antichristo nullū ambigit q̄n pugnatur
sit aduersus testamētū sctū ⁊ p̄mū ⁊ regē egypti dimicās: rō
manoꝝ terrāf auxilio. b sub antiocho epiphane imaginata p̄

a **A**dversus testa. sctā. scz iudeā ⁊ hierlm vbi dei testamētum
seruabat. b **E**t faciet. ibi multa mala. c **E**t reuertet in
terrā suā. b ē in syriam. d **S**tatuto tpe. hic describit scda
ei⁹ impugnatō p̄tra filios isrl. Ad cuius euidentia sciendū
q̄ antiochus epiphane alio tpe volēs intrare egyptū: inde

cesserūt: vt rex neq̄sim⁹ q̄ populus dei
p̄secutus ē p̄signaret antichristū q̄ po
pulu xp̄i p̄secutus ē. Multū aut nroꝝ
putant ob seuitie ⁊ turpitudinis mag
nitudinē nerone antichristū fore.

Et greca et romana narrat historia
q̄ antioch⁹ expulsus ab egyptiis ve
nit i iudeā. s. terrā sctā ⁊ spoliavit tē
plū ⁊ auri tulit q̄ plurimū: positosq̄ i
aree p̄sidio macedonū: reuersus est in
terrā suā. ⁊ euoluto biēnio rurū p̄tra
ptolemē exercitū p̄gregauit ⁊ ad au
strū venit. **E**ūq̄ duo fratres ptolemē
cleopatre filij: q̄z auūcul⁹ erat antio
chus obsiderēt alexandrie: venerunt
duo legati romanoꝝ q̄z vn⁹ erat Mar
cus publi⁹ leuinas: q̄ cū eū stāt in lito
re iuenisset ⁊ ex pte senat⁹ dixisset q̄ lu
beret ab amic⁹ ppli romani recedere:
⁊ suo ip̄erio p̄tēus esse: ⁊ ille respōsus
ad amicoꝝ p̄siliū distulisset: orbem se
cit i arena baculo quē manu tenebat
⁊ regē circūscribēs ait: Senat⁹ ⁊ p̄s
roman⁹ p̄cipiūt vt in b loco respōde
as qd cōsiliū geras. vnde ille p̄terit
ait: Si b placet senatui et p̄lo roma
no recedēdū ē: ⁊ statim mouit exerci
tū. b **E**t indignabit. Hoc pleni⁹ i
libro machabeoz. qz postq̄ de egypto
pepulerūt eū. s. antiochum romani: in
dignās venit p̄tra testamētū san. ⁊ ab
his inuitat⁹ ē q̄ legē dei dereliquerāt
⁊ cerimonij⁹ ethnicoꝝ se miscuerant:

q̄ pleni⁹ cōplendū est sub antichristo
q̄ indignabit⁹ p̄tra testamētū dei: ⁊ co
gitabit aduersus illos q̄s vult legem
dei relinquare. vñ Aquila: **E**t cogita
bit vt deratur pactum sanctuarij.
c **E**t brachia. Iudei hec nec de anti
ocho epiphane nec de antichristo sed
d romani intelligūt. de q̄b⁹: **E**t veniet
trieres siue itali atqz romani ⁊ humi
liabūtur. Post multa inquit tpa de
ip̄is romanis q̄ ptolemē in auxiliū
venere ⁊ antiocho cōminati sūt: p̄sur
get rex vespasian⁹ et surgent brachia
ei⁹: ⁊ femina femie. i. t̄r filij cū exerci
tu: ⁊ polluet sanctuariū: auferetqz iuge
sacrificiū: ⁊ tēplū tradet eterne solitu
dini. Sym d̄ppe ⁊ L̄erbym q̄s nos romanos ⁊ trieres dicim⁹
hebrei italos volūt eē atqz romanos. **A**lij semina p̄genies
scz volūt: **A**lij eos significari q̄ ab antiocho missi sūt p̄ bien
niū q̄ tēplū spoliauerāt vt tributa exigerent a iudeis: ⁊ aufer
rēt cultū dei ⁊ i tēplo iouis olympij simulacrū ⁊ antiochi statu
as ponerēt q̄s nūc abominationē desolationis vocat. q̄n abla
tū est holocaustū ⁊ iuge sacrificiū: q̄ oīa in typo antichristi n̄rī
p̄cessisse p̄tendūt q̄ sessurus est i tēplo dei tāq̄ sit de⁹. **A**nti
christ⁹ in tēplo sedebit q̄n de⁹ vt legem dei auferat. Iudeoz m
qdā simulauerūt se legē dei custodire: ⁊ postea cū gentib⁹ fue
rūt: alij i religiōe p̄miserūt qd in antichristi tpe futurū est q̄n
refrigeret charitas. m. **A**nder: Putasne filius hominis venies
in. s. in. t. d **E**t docti i po. Quāta iudei passi sunt sub antio
cho machabeoz libi referūt: ⁊ triūphi eoz testimonio sunt: q̄
p custodia legis dei flāmas ⁊ gladios ⁊ fuitutē ⁊ rapinas et
penas vltimas sustinuerūt: q̄ p certo sub antixpo futura sūt:
multis resistētib⁹ potētē ei⁹ ⁊ diffugiētib⁹. Hebrei hec in vlti
ma euersione tēpli q̄ sub vespasiano ⁊ tyro accidit interpretant.
dicētes fuisse plurimos q̄ scirēt dēū suū ⁊ p custodia legis ei⁹
morerent. e **E**t ruēt in gla. Mathathias de vico modin
q̄ aduersus duces antiochi rebellauit conar⁹ seruare legē dei
⁊ occisus est ⁊ filij ei⁹ hostiū fraude qdā decepti: sicut macha
beoz liber testat. f **E**ūqz corruerint. Quidā iudeoz. ⁊ de
Seuero ⁊ Anthronino p̄ncipib⁹ b̄ intelligūt q̄ iudeos dilexerūt
⁊ simulatorie

a s iudeā dei testamētū colentem.
a **a**duersus testamētū sanctū: ⁊ fa
ciet et reuertet in terrā suā. Sta

a s qz iterū collectis virib⁹ venit in egyptū ⁊ obse
dit duos nepores suos ptolemē philometoz: cū
fratre non q̄n romanoꝝ iussu amor⁹ ē: antichrist⁹
quosqz arma sentiet romanoꝝ.

tūto tpe reuertet: ⁊ veniet ad au
strū: ⁊ nō erit priorū simile nouiss
mū. **E**t veniet sup eū trieres ⁊ ro
mani: ⁊ pcutiet ⁊ reuertet. **E**t in
dignabit⁹ testamētū sanctuarij: ⁊

a s qd. s. remuneret eos q̄ ad idola cōuersi sunt.
a s qd. s. remuneret eos q̄ ad idola cōuersi sunt.
a s qd. s. remuneret eos q̄ ad idola cōuersi sunt.

a s qd. s. remuneret eos q̄ ad idola cōuersi sunt.
a s qd. s. remuneret eos q̄ ad idola cōuersi sunt.
a s qd. s. remuneret eos q̄ ad idola cōuersi sunt.

a s qd. s. remuneret eos q̄ ad idola cōuersi sunt.
a s qd. s. remuneret eos q̄ ad idola cōuersi sunt.
a s qd. s. remuneret eos q̄ ad idola cōuersi sunt.

a s qd. s. remuneret eos q̄ ad idola cōuersi sunt.
a s qd. s. remuneret eos q̄ ad idola cōuersi sunt.
a s qd. s. remuneret eos q̄ ad idola cōuersi sunt.

repulsus ē p Marcū publiū missū ad
b a senatū romanoꝝ quib⁹ rex egypti
erat p̄federat⁹: q̄ qdē marc⁹ publi⁹ cū
iuenisset antiochū i litore maris: p̄ce
pit sibi vt discederet ab amicis roma
noꝝ ⁊ eēt p̄tent⁹ regno suo. **E**ūc anti
ochus petijt sup b p̄siliū ⁊ deliberatū
onē: ⁊ tunc marcus publi⁹ fecit circu
lū in arena cū baculo quē tenebat in
circūitu antiochi dicēs: **S**enat⁹ p̄ce
pit vt r̄ideas anteq̄ exeat de b circu
lo. **E**ūc antiochus nō audēs p̄terire
mādatū senatoꝝ dixit ei esse obedien
dū: ⁊ sic tristis reuertēs i hierlm fecit
illa mala q̄ dicunt. j. ⁊. ij. **M**achab. ⁊
b est qd d̄ b: **S**tatuto tpe reuertet et
veniet antiochus. s. e **A**d austrū.
id ē ad egyptū capiēdum. f **E**t nō
erit priorū simile nouissimū. qz tūc nō spo
liauit egyptū sicut in p̄ma vice: vt su
pra dictū ē: s̄ magis inde repulsus est
turpiter p̄ legatū romanoꝝ. ⁊ b ē qd
d̄ b: hic. g **E**t veniet sup eū trieres
⁊ romani. l. exercit⁹ romanus in nauib⁹.
h **E**t pcutiet. nō morte s̄ qz
delect⁹ fuit a sua intētiōe: vt vltus est.
i **R**euertetqz. ab egypto. s. k **E**t i
dignabit⁹ testamētū sanctuarij. l. s̄
hierlm. l **E**t faciet. ibi mltā mala.
m **E**t reuertet. hoc dicit: qz iam fue
rat ibi als. n **E**t cogitabit aduer
sus eos qui dereliquerūt testamētū
sanctuarij: qz etiam illos iudeos quo
rum cōsilio venit in hierlm q̄ erant le
gis trāsgressores interfecit antioch⁹:
motus cupiditate thesaurorū q̄ erāt i
templo. o **E**t brachia ex eo stabūt.
qz posuit macedones in arce q̄ erat i
hierlm: vt habet. j. **M**ach. j. ne ciui
tas posset rebellare p̄tra ip̄m. p **E**t
polluent sanctuariū fortitudinis. i. tē
plum in quo d̄ns qui ē fortitudo cole
bat: qz ibi p̄cepto antiochi facte sunt
aree idolorū. ⁊ facta sunt p̄stibula.
q **E**t auferet iuge sacrificiū: qz p sex
annos sacerdotes iudeoz nō poterāt
ibi offerre sacrificiū p̄suetum. r **E**t
dabūt abominationē in desolatiōe.
qz ibi posuerūt idolum iouis. **I**dols

antem apud hebreos nominat abominatio. ⁊ hoc fuit occa
sio maxime desolatiōis ip̄is iudeis q̄n positum fuit in tēplo.
s **E**t impij in testamētū simulabūt. qz aliq̄ pessimi d̄ iudeis
simulātes se celare p̄ cultū dei: populū iudeoz decepterūt:
cut de alchimio ⁊ suis socijs dicē. j. **M**ach. viij. **H**omo sacer
dos de semine aaron venit: nō decipiet nos: ⁊ tñ statim rupit
iuramētū: vt ibidē d̄r: et fecit peius iudeis q̄ gētilēs fecerāt.
t **P**opul⁹ aut. hic p̄nter ostendit machabeoz p̄stantia i su
stinēdo toznetā ne facerēt p̄tra legem: vt patz de septe fratri
bus ⁊ matre eoz ⁊ multis alijs vt habet. ij. **M**ach. viij. ⁊ in
debellando aduersarios: vt patet de iuda machabeo ⁊ fratri
bus ⁊ socijs eoz. ⁊ hoc est qd dicit: **P**opul⁹ aut sciens deum
suum. s. fide formata charitate. v **O**btinebit. i. perfecte te
nebit legem. r **E**t faciet. multa cōtra aduersarios: vt prz
de iuda machabeo ⁊ socijs eius. y **E**t docti in populo do
cebunt plurimos: resistere aduersarijs ⁊ tenere legem vsqz ad
mortē sicut fecit mathathias: vt habet. j. **M**achab. ij. q̄n do
cuit filios suos certare vsqz ad mortē p̄ defensione legis.

z **E**t ruent in gladio ⁊ in flāma ⁊ in captiuitate ⁊ in rapina
dierū: qz illo tēpore multi de filijs isrl interfecti sunt gladio ⁊
aliqui igne ⁊ aliqui ducti sūt captiui ⁊ aliqui bonis suis spo
liati: vt manifeste patet. j. ⁊. ij. **M**achab. a **E**ūqz corruer
int subleuabāt auxilio paruulo. qz mathathias ⁊ filij ei⁹ in
p̄secutione antiochi aliq̄a p̄solatiōe populo fecerunt.

Simulatore. **U**ij s Juliano impatore: q
quā oppōsi fuerāt a pālo cesare: et i cap/
tuitate multa passi ille cōfurger: iudeos
amare se simulās et i tēplo eorū se imola/
re simulās: in q parua spem auxiliij babe

bunt: et applica/
bunt illis genti/
liū plurimi: sed
fraudulēter: p
cultu enī idolo/
rū simulabūt se
amicos: et i dō
vt q pbatū sunt
manifesti fiant:
tēs enī vere sa/
lur: eorū sū pō
quē falso vcturū
putāt: cum anti/
xpū susceperūt
sūt. **E**t faci
et rex. **A**b i lo/
co iudei de anti/
xpō dici putant
q surgat p par/
uulum Juliani
auxiliū: sic nos
qz hec intelli/
mus de eo.

Donec com.
tra. i. irascat ei
deus vt pereat.
Polibi enim et
diodor: q bibl/
othecaz scribit
histozias: nar/
rāt eū nō solum
p deū iudeorū se
esse: s auaricie
fastidiū accēdū
plū diane diti/
mum: qd in ely/
maide erat spo/
liare conatū. op/
pressus a custo/
dib: repli et vici/
nis circūcūti/
bus. et qbusdaz
falsis atqz ter/
rorib: versum i
amentia ad vlti/
mū morbo inte/
rissi. et s et com/
memorant acci/
disse: qz tēplum
diane ditissimū

conatū sit spoliare. **N**os autē dicim: qd
ideo accidit ei: si qd accidit: qz in ieros
dei nimia crudelitate exercuit: et tēplum
ei polluit. nō enī qz conatū ē facere et pe/
nitēdo cessauit implere: s p eo q fecit pu/
nitus ē. **E**t erit in cō. **A**mbiguit in
hebraico teste **A**qila q xbu ex verbo ex/
pressit dicens: **S**up deū patrū suorū nō in/
telligit et sup pcupiscētias feminaz et su/
per oēm deū nō intelligit: qd xbu isrl
ligi pōt et habere pcupiscētia. s. qd ma/
gis antiocho cōuenit: et non habere qd
antichristo qui castitatez ideo simulabit
vt facilius decipere possit. **E**t erit in p
piscē. **P**er. **E**t cōcupiscētias feminaz sub/
iacebit. antiochus enī luxuriosissimus
fuit: vt etiā nimis et scortis publice. et po/
pulo vidēte misceret. **D**eū maogim
in lo. **D**iabolū. s. in seipso vel vbiqz fu
erit. vel in mēbris suis. omnū enī malo/
rum caput est diabolus: sicut christū bo/
norum qui in ipso venerabunt diabolū.

Paoqim pñdium scz qd antichristus
qz in hierlm

Et applicabūt ei plu. frau. sicut de alchimo lā dicitū ē. et sicut de nichanore. vt dē
j. **M**achab. vij. q fecit amicitias cū iuda machabeo: postea volebat eū capere.
Et de eruditis ruēt. sicut piz de iuda machabeo et fratrib: eius q in defensioe le/
gis et patrie mortui sūt. **E**t pñent et eligant et dealbent. p tribulatiōes q sunt
magis accepte deo q sacrificia. vt. s. dicitū ē ca. iij. et hoc. **D**e qz ad tps pñuū

scz a deo. et hoc ē vsq ad finē mūdi: qz vsq tūc sancti sustine
bunt tribulatiōes malorū. **E**t quia adhuc aliud tps erit.
in q scz oia ista pfecti cōplebūt. s. tps psecutiōis antichristi
q erit caput omnū malorū et cuius figura fuit antiochus. **E**t
qz dicitū est q ea que sūt de antiocho dicta vsq hnc nō so/
lum sunt dicta de eo sū sed cum hoc vt est signa antichristi
sti. idō est ibi duplex sensus lralis. vnus de antiocho q dicit
est epiphanes. alius de antichristo ad quem p dicta possūt de
facili applicari. **D**e antiocho enim tria dicta sūt in generali.
Primū ē qualiter obtinuit regnū fraudulēter. ibi: **E**t stabit
in loco suo despectus et. et h pfecti verificat de antichristo
q maius dominiū obtinebit nō ppter nobilitatē generis: sed
magis p fraudulētiā. et sic pōt applicari illa lra fm q dicitū
est de antiocho qualiter pugnavit ptra regem egypti. et hoc
notat ibi: **E**t brachia pugnantis et. cōtra que pugnavit du/
plici via. s. fraudulētiā et armorū potentia: vt vltū ē. **E**t istud
pfectius complebit in antichristo: qz rex egypti erat vnus de
tribus q primo supabūt ab eo: vt dicitū est supra. vij. ca. **M**o
est dubiū q cōtra eūz vtetur maior fraude et maior potētia
q antiochus fecerit. et ppter hoc tota illa lra potest de facili
applicari antichristo: et maxime illd qd ibi dicit. **E**t faciet que
nō fecerūt patres ei et patres patrū eius: qz nullus de regib:
totius mūdi fecit vel faciet italia facturus est antichristus.
sed multi reges q pcesserūt antiochū fecerūt etiā maio/
ra q antiochus fecerit: vt piz de alexandro magno a q defec/
dit regnū antiochi: vt. s. dicitū est. **T**ertiu autē qd dicitū est
de antiocho est qualiter pugnavit ptra filios isrl. ibi: **E**t re/
uertet in terrā suā et. vbi dicitū est quō filios isrl multiplici/
ter afflixit: et a cultu veri dei in qstū posuit auertit. et quomo/
do multi de ipso isrl cōstante morte et tribulatiōes sustine/
rūt. **E**t h multo fortius implebit de antichristo: qz erit sine com/
paratione malorū persecutor ecclesie q ille fuit synagoge. et
multo plures p eū a fide auertent. et multo plures i fide sta/
tes cruciabūt q antiochū. **I**deo tota ista lra pōt de facili
ad ipm applicari: s. ppter plicitatē vitādā omitto p singula
xba discurre. **E**t faciet. **D**ic sequenter ponit ea q
dicunt de antiocho. put fuit figura antichristi tm. qd vt veri/
ficant de eo ad lraz: s. tm de antipso: et diuidit i duas ptes.
qz pmo ponit pcessus antipxi ptra deū. scdo cōtra colentes
ipm. ibi: **E**t multiplicabit gliaz. **P**rimū ostendit dupliciter. s.
in pte blasphemie et i cultu idolatrie. ibi: **D**eū at maogim.
Primo igif dicit pñuū do lraz lre immediate pcedēt vbi dī
ctū ē. **A**dhuc aliud tps erit. s. tps antipxi: vt dicitū ē. **E**t fa/
ciat rex. i. antipxs. **G**u xta vo. suā. qz malicia sua pducet
ad effectuz. **H** et eleuabit et. fm q dicit. **E**t thessal. ij.
Nisi venerit discello pñuū: et reuelat fuerit hō peccati filius
pñuū q extollit sup oēs qd sūt de deo aut q colit: ostēdēs se tā
q sit de. et ideo ista lra non pōt exponi nisi de eo. **A**ntioch
enī epiphanes nō eleuauit se p oēm deū. imo idolū iouis co/
luit: et i tēplo hierosolymitano posuit. et iudeos ad cultū illi/
us qstū potuit induxit vt legit. j. **M**ach. et ij. **E**t aduersus deū et. qz antipxs
pñuū loquet de deū celli. qz ostendit se tā q sit de: vt dicit **A**pls. et iā allegatū est.

Et diriget. qz ad effectū intētū ei pducet malicia. qz sedebit i tēplo tanqz sit de
us nō tū diu. p qd subdit: **I** donec cōpleat iracūdia. s. dei sup eū. qz xte et
moiet subito: vt dicitū ē facti et **A**pls. ij. ad **T**hessal. ij. **Q**uē dñs ielus interficiet spū
ois sui et. **M** Perpetrata qpe ē diffinitio. q. d. ita determinatū ē i dei pñictia.
idō ita certū ē de futuro: ac si iā ēēt factū de pterito. **N** **E**t deū patrū et. qz anti/
xps nascet de iudeis vel xpianis q deū celli adorant et antipxs ei cultū auferet et
vsurpabit sibi: vt dicitū ē. **P**atet etiā q ista lra nō pōt exponi de antiocho q idola
grece coluit sic ptes sui. et ad ipa adorāda iudeos induxit in hierlm vt dicitū est. et
sicut samaritanos. qz tēplū qd erat i mōte garicim ioui dedicauit: vt hī. ij. **M**ach.
vj. **E**t erit in p. cū. femi. qz l3 antipxs fingat castitatez exteri vt facill decipiat.
tm non erit vere castus vt dicitū aliq. qz erit plen^{us} oī malicia. et p psequēs erit luxu/
riosus: ppter qd significat p bestia ascēdētē de abyssō: **A**poc. xvij. **I**n bestia autē
significat carnalis lasciuia. ppter qd pbs. ij. ethicoz vitā carnalē seu voluptuosā
vocat bestialē vitā. **P** **H**ec quēqz deoz curabit. **H**oc patz verū de antipso ex p
dictis. et falsū de antiocho. causa subdit: **Q**uia aduersū deū. i. ptra deum et ho/
mines: qz antipxs p surget ptra oēs hoies eos sibi subigēdo. et ptra deū eius cul/
tū vsurpādo. s. neutriū verificat de antiocho: qz ionem coluit et romanis subie/
ctus fuit: vt piz ex pñictis: ideo nō surrexit ptra vniuersa. **P** **D**eum autē ma/
ogim. **H**ic ponit pcessus antipxi ptra deum p cultū idolatrie: qz l3 se faciat adora/
ri sicut deū in palā: vt omnē talē cultum auferat ab alijs: vt dicitū est. tm denonem
pñuū quē habebit occulte adorabit cuius xte et auxilio faciet illa mirabilia q
facturus

us qstū potuit induxit vt legit. j. **M**ach. et ij. **E**t aduersus deū et. qz antipxs
pñuū loquet de deū celli. qz ostendit se tā q sit de: vt dicit **A**pls. et iā allegatū est.
Et diriget. qz ad effectū intētū ei pducet malicia. qz sedebit i tēplo tanqz sit de
us nō tū diu. p qd subdit: **I** donec cōpleat iracūdia. s. dei sup eū. qz xte et
moiet subito: vt dicitū ē facti et **A**pls. ij. ad **T**hessal. ij. **Q**uē dñs ielus interficiet spū
ois sui et. **M** Perpetrata qpe ē diffinitio. q. d. ita determinatū ē i dei pñictia.
idō ita certū ē de futuro: ac si iā ēēt factū de pterito. **N** **E**t deū patrū et. qz anti/
xps nascet de iudeis vel xpianis q deū celli adorant et antipxs ei cultū auferet et
vsurpabit sibi: vt dicitū ē. **P**atet etiā q ista lra nō pōt exponi de antiocho q idola
grece coluit sic ptes sui. et ad ipa adorāda iudeos induxit in hierlm vt dicitū est. et
sicut samaritanos. qz tēplū qd erat i mōte garicim ioui dedicauit: vt hī. ij. **M**ach.
vj. **E**t erit in p. cū. femi. qz l3 antipxs fingat castitatez exteri vt facill decipiat.
tm non erit vere castus vt dicitū aliq. qz erit plen^{us} oī malicia. et p psequēs erit luxu/
riosus: ppter qd significat p bestia ascēdētē de abyssō: **A**poc. xvij. **I**n bestia autē
significat carnalis lasciuia. ppter qd pbs. ij. ethicoz vitā carnalē seu voluptuosā
vocat bestialē vitā. **P** **H**ec quēqz deoz curabit. **H**oc patz verū de antipso ex p
dictis. et falsū de antiocho. causa subdit: **Q**uia aduersū deū. i. ptra deum et ho/
mines: qz antipxs p surget ptra oēs hoies eos sibi subigēdo. et ptra deū eius cul/
tū vsurpādo. s. neutriū verificat de antiocho: qz ionem coluit et romanis subie/
ctus fuit: vt piz ex pñictis: ideo nō surrexit ptra vniuersa. **P** **D**eum autē ma/
ogim. **H**ic ponit pcessus antipxi ptra deum p cultū idolatrie: qz l3 se faciat adora/
ri sicut deū in palā: vt omnē talē cultum auferat ab alijs: vt dicitū est. tm denonem
pñuū quē habebit occulte adorabit cuius xte et auxilio faciet illa mirabilia q
facturus

In hierusalem constructurus ē. antiochus enī presidia ibi et ido-
lum constituit ad insidias sanctificationis: uterq; autē diaboli
cultor erit. **a** **Et** faciet ut muniat. **Theo.** **Et** ager b ut muni
at p̄sidia cum deo alieno et cum eis ostēderit: multiplicabit ho-
nores: et dominari eos multis faciet. et terrā diuidet gratis: sicut
theodotionē hoc exponit porphyrius.

Porphyrus. **Et** faciet hec omnia
ut muniat arcem hierusalem: et in ceteris
vrbibus ponat p̄sidia: et iudeos doce-
at alienū adorare deum. s. louem quē
cum illis ostēderit: et adorandū esse
p̄suaserit: decepti dabit honores et glo-
riam et faciet ceteris q̄ in iudea fuerit
dominari: et p̄ p̄uaricatione possessio-
nes diuidet: et dona distribuet. **Anti-**
christus quoq; deceptis multa dona-
bit: et terram suo exercitui diuidet: q̄s
enī terrore subiugare nō poterit: aua-
ricia subiugabit. **b** **Et** in tempore.
Mostr ad antichristū hec referētes di-
cunt: q̄ primū pugnaturus sit contra
regē austri. i. egypti: et postea libyes:
et ethiopes superaturus: que d. r. cor-
nibus tria cornua contrita legim⁹ su-
pra et q̄ vēturus sit in iudeam: et mul-
te et vrbes vel puincie dature sint ma-
nus. **c** **De** autē sole. **Antioch⁹** cō-
tra ptolemē festinās iudeum et mo-
abitas et ammonitas qui ex latere iu-
de erant non tetigit: ne occupat⁹ allo-
p̄lio ptolemē redderet fortiorē. **Ant-**
ichrist⁹ quoq; iudeos et moabitas
et filios ammon: arabā. s. relinquet i-
tacam: q̄ illuc sancti ad desertā p̄su-
gient. **d** **Et** mittet manū. **Hoc** an-
tioch⁹ ex parte fecisse legimus: s. q̄
sequit⁹ p̄ libyas: et ethiopiā transibit:
magis antichristo q̄ antiocho conue-
nit. antiochus enī libyā quaz pleriq;
africam dicunt non tenuit: nisi fortet
q̄ in ipso climate sūt puincie egypti:
et longe p̄ desertā vicine: captis egypti
prijs etiā he puincie p̄urbate sūt. vñ
non dicit q̄ eos cepit: s. p̄trāsierit.
e **Et** fama tur. **Hoc** quoq; porphyri-
us de antiocho somniat. **Pugnās** in-
quit cōtra egyptios et libyas ethiopi-
asq; p̄transiens: audiet sibi ab oriente
et occidente p̄cella cōitari. **Unde** et re-
grediēs capiet arabias sibi resistētē:
et in litore phenicis omnē vastauit. p̄-
uinciam: p̄cellitq; pergens ad artho-
riam regē armenie qui de oriētis par-
tibus monebatur: et interfecit pluri-
mis d̄ exercitu eius. ponet tabernacu-
lum suum in loco apertissimo qui ē inter
duo flumina altissima: que sunt tygr̄s
et euphrates. **Quis** hucusq; p̄cellerit
in quo monte in elyzo et s̄cto federit:
dicere non pōt: q̄q̄ et inter duo ma-
ria cum sederet. p̄bati non pōt: et scul-
tum ē duo mesopotamie flumina: duo
maria interpretari. **Montē** autē in ely-
tum ideo p̄terit: q̄ sequitur theodoti-
onē qui ait: iter media maria sup̄ mō-
tem saba sanctus. **Cunq;** saba nomen montis vel armenie: vel
mesopotamie putet: quare sit sanctus dicere non potest. **Sz** ca-
dem licentia mentiedī possumus dicere q̄ idolis sit consecrat⁹
et veniet in q̄t vrbes. a. s. e. t. n. a. e. **Ad** sūmitatē mōt. s. i. ely mai
de puincia: que est vltima regio persarū ad orientē: ibiq; vo-
lens templum diane expoliare: q̄ habebat infinita donaria:
fugatus a barbaris est qui mira veneratione phanū illud co-
lebant et mortuus est merore consumpt⁹ in thebes oppido per-
fidis. **Hec** ille in fugillationē nostrī artificio se cōposuit. **Sed**
si etiam approbet hec de antiocho non de antichristo dicta: q̄d
ad nos: qui non ex omnibus locis scripturarum christi proba-
mus aduentū vel antichristi mendaciū: dimittat dubia discat

manifesta. **Quis** est lapis excisus de monte et. **Quis** filius
b homis

facturus est: deo tamen pmittente. et hoc est q̄d dicitur hic: **De-**
um autēz maogim et. **Maogim** interpretat⁹ presidium. sic enī
vocabitur demon eius priuatus: quia ab eo habebit p̄sidia
et auxilium. **Vel** aliter: presidium dicitur locus construēdus
ab antichristo vbi colet illum demonem occulte. **a** **Et** de-

um quem ignorauerunt patres eius.
ibi accipit et. p̄ id est. **Deum** quem ig-
norauerunt: iudei vel christiani ex q̄-
bus descendet antichristus. **b** **Co-**
let auro et argento et lapide p̄cioso et.
q̄ in loco illo reponet antichrist⁹ diui-
tias p̄ciosas tanq̄ in loco secretissi-
mo et fortissimo. vnde sequit⁹: **c** **Et**
faciet. s. hoc quod dicitur est. **d** **Et**
muniat maogim: id est locum illū vbi
adorabit demonem occulte. **Idō** dicit⁹
e **Cum** deo alieno quem cognouit: p̄
familiaritatem et pacta cum eo inita:
quia habebit pactum cum illo demo-
ne. s. priuato: qui tamē alienus debet
esse ab omni homine. **f** **Et** multipli-
cabit. **Hic** p̄sequēter ponitur p̄cellus
antichristi p̄tra colentes deū: qui erit
in exaltatione malorum qui ei obediet
enī: et in persecutione bonorum qui ei
resistent. et hoc ē quod dicitur hic: **Et**
multiplicabit gloriā sēz sibi obediet
tibus eos exaltando. **g** **Et** dabit
eis potestatem in multis. et non dicit
omnibus quia nullū faciet sibi equa-
lem. **h** **Et** terrā diuidet gratuito.
id est pro voluntate sua familiaribus
suis. hoc autem non potest dici de an-
tiocho qui parum aut nihil vltra reg-
nū syrie tenuit: quia si aliqua alia ad
tempus tenuit inde delect⁹ fuit: quia
fuit repulsus de egypto: vt supra vīdū
est. et similiter d̄ perdidit: vt habetur i. j.
Machab. vj. Similiē homines sui fu-
erunt deieci de iuda per iudā macha-
beum et fratres eius. **i** **Et** in tēpo-
re p̄finito. **Hic** describitur persecutio
bonorum per antichristum: quia i p̄-
cipio subiiciet sibi regem egypti vbi
tunc vigeat fides. et hoc est quod di-
citur: **Et** in tempore p̄finito. s. a deo q̄
futura p̄uidet et ordinat. **k** **Præli-**
abitur aduersus cum rex austri. i. egypti.
l **Et** quasi tēpestas veniet cō-
tra cum rex aquilonis: id est antichri-
stus hic designat⁹ per antiochū q̄ fuit
figura eius: vt dictum est. **Et** sequit⁹:
m **Et** ingreditur terras et conteret.
quia rex egypti erit vn⁹ de primis cō-
tritis ab antichristo: vt vīdū ē supra
vīdū. **n** **Et** introibit in terrā glo-
riosam: id est iudeam: que dicitur glo-
riosa. p̄pter mirabilia ibi facta a deo:
et p̄pter opera nostre salutis ibi facta
a christo. **o** **Et** multi corrūent. id ē
multe terre et vrbes et gentes subiiciē-
tur antichristo. **p** **De** autē sole sal-
uabunt de manu eius edom et moab
et principes. als p̄cipium: filioz am-
mon. hoc autem fit propter diuinā mī-

serleordiam: quia sancti habebunt illuc aliquod refugium tem-
pore antichristi quod fiet. p̄pter minus perfectos qui non au-
derent se opponere antichristo. **Et** ista etiā littera patet q̄ nō
potest exponi de antiocho: quia omnes gentes et terre nō fue-
runt ei subiecte exceptis his tribus. **q** **Et** mittet manum
suam in terras. quia ad illas terras vbi antichrist⁹ persona-
liter non accedet nuncios mittet. **r** **Et** terra egypti non ef-
fugiet et. quia illa erit de primo subiectis antichristo: vt vīdū
est. **s** **Per** libyam quoq; et ethiopiā transibit: quia ista
duo regna sūnt subiecta antichristo. hoc autē non pōt di-
ci de antiocho: q̄ istas terras nō legitur intrasse. **t** **Et** fa-
ma turbabit eū et. q̄ fama sanctoꝝ nolentiū antichristo obe-
dire turbabit eum: vel forte fama aliquoꝝ regum fidelium et

a **Et** hoc magis conuenit antichristo: antioch⁹ enī
idola grecie coluit et iudeos et samaritanos ad de-
orum suorum cultum compulit.
nerabitur: et deum quem ignora-
a **antichristus.**
uerunt patres eius colet auro et
argento et lapide p̄cioso: rebusq;
a **q̄ quicq; fraude. b** **i. vnum faciat se et dia-**
bolum quem elegit.
a **p̄ciosis. Et faciet ut muniat ma-**
a **ioue. b** **s. approbatur.**
ogim cum deo alieno quē cognō-
a **s. p̄cio p̄abus munerisq.**
uit: et multiplicabit gloriā: et da-
a **s. suis. b** **s. sup̄ bonos. c** **s. sēz p̄ possessionē.**
bit eis potestātē in multis: et tē-
a **s. s. fareturibus suis. b** **s. fm̄ Porphyriū vnde cū**
mo anno regni sui antiochus rursum contra pro-
lemcum dimicauit.
b **rā diuidet gratuito. Et in tēpo-**
a **s. irrūentē. s. antiochū vel antichristū. b** **s. pro-**
lemcum philometo: vel rex egypti vnum de. r. **cor-**
nibus romanorū. s. sed.
eūm rex austri: et quasi tēpestas
a **s. furibundus. s. vterq;. b** **s. antioch⁹ vel anti-**
veniet cōtra illum rex aquilonis
christus. a **s. hec in egypto faciet.**
in curribus et in equitibus et in
a **s. plurimā.**
classe magna: et ingrediet⁹ terras et
a **s. i. p̄trāsicundo vastabit. b** **s. iudeā.**
pteret et p̄trāsiet. Et introibit i tē-
a **s. fm̄ h̄ adla vrbes subaudi vel regiones vel p̄-**
ram gloriosam: et multi corrūent.
a **s. de miseratione.**
c **he autem sole saluābuntur de ma-**
p
nu ei: edom et moab et p̄cipes
b **filioꝝ ammon. Et mittet manū**
q
suā in terras: et terra egypti non
a **s. q̄ capiet. b** **s. antiochus vel antichristus.**
effugiet. Et dominabit⁹ thesauro
a **s. hoc verius antichristo conuenit.**
rum auri et argēti: et in omnibus
a **s. q̄ capiet. b** **s. antiochus vel antichristus.**
preciosis egypti. Per libyam q̄
a **s. hec sūt tria cornua q̄ a facie antip̄si tollēt rex**
egypti: rex libye: rex ethiopiē. b **s. bello: n.**
c **et ethiopiā transibit: et fama**
a **s. timore. b** **s. antichristū pugnātē cōtra egypti-**
prios et alias gentes vel antiochum.
turbabit eū ab oriēte et ab adlo-

a **Et** hoc magis conuenit antichristo: antioch⁹ enī
idola grecie coluit et iudeos et samaritanos ad de-
orum suorum cultum compulit.
nerabitur: et deum quem ignora-
a **antichristus.**
uerunt patres eius colet auro et
argento et lapide p̄cioso: rebusq;
a **q̄ quicq; fraude. b** **i. vnum faciat se et dia-**
bolum quem elegit.
a **p̄ciosis. Et faciet ut muniat ma-**
a **ioue. b** **s. approbatur.**
ogim cum deo alieno quē cognō-
a **s. p̄cio p̄abus munerisq.**
uit: et multiplicabit gloriā: et da-
a **s. suis. b** **s. sup̄ bonos. c** **s. sēz p̄ possessionē.**
bit eis potestātē in multis: et tē-
a **s. s. fareturibus suis. b** **s. fm̄ Porphyriū vnde cū**
mo anno regni sui antiochus rursum contra pro-
lemcum dimicauit.
b **rā diuidet gratuito. Et in tēpo-**
a **s. irrūentē. s. antiochū vel antichristū. b** **s. pro-**
lemcum philometo: vel rex egypti vnum de. r. **cor-**
nibus romanorū. s. sed.
eūm rex austri: et quasi tēpestas
a **s. furibundus. s. vterq;. b** **s. antioch⁹ vel anti-**
veniet cōtra illum rex aquilonis
christus. a **s. hec in egypto faciet.**
in curribus et in equitibus et in
a **s. plurimā.**
classe magna: et ingrediet⁹ terras et
a **s. i. p̄trāsicundo vastabit. b** **s. iudeā.**
pteret et p̄trāsiet. Et introibit i tē-
a **s. fm̄ h̄ adla vrbes subaudi vel regiones vel p̄-**
ram gloriosam: et multi corrūent.
a **s. de miseratione.**
c **he autem sole saluābuntur de ma-**
p
nu ei: edom et moab et p̄cipes
b **filioꝝ ammon. Et mittet manū**
q
suā in terras: et terra egypti non
a **s. q̄ capiet. b** **s. antiochus vel antichristus.**
effugiet. Et dominabit⁹ thesauro
a **s. hoc verius antichristo conuenit.**
rum auri et argēti: et in omnibus
a **s. q̄ capiet. b** **s. antiochus vel antichristus.**
preciosis egypti. Per libyam q̄
a **s. hec sūt tria cornua q̄ a facie antip̄si tollēt rex**
egypti: rex libye: rex ethiopiē. b **s. bello: n.**
c **et ethiopiā transibit: et fama**
a **s. timore. b** **s. antichristū pugnātē cōtra egypti-**
prios et alias gentes vel antiochum.
turbabit eū ab oriēte et ab adlo-

a **Et** hoc magis conuenit antichristo: antioch⁹ enī
idola grecie coluit et iudeos et samaritanos ad de-
orum suorum cultum compulit.
nerabitur: et deum quem ignora-
a **antichristus.**
uerunt patres eius colet auro et
argento et lapide p̄cioso: rebusq;
a **q̄ quicq; fraude. b** **i. vnum faciat se et dia-**
bolum quem elegit.
a **p̄ciosis. Et faciet ut muniat ma-**
a **ioue. b** **s. approbatur.**
ogim cum deo alieno quē cognō-
a **s. p̄cio p̄abus munerisq.**
uit: et multiplicabit gloriā: et da-
a **s. suis. b** **s. sup̄ bonos. c** **s. sēz p̄ possessionē.**
bit eis potestātē in multis: et tē-
a **s. s. fareturibus suis. b** **s. fm̄ Porphyriū vnde cū**
mo anno regni sui antiochus rursum contra pro-
lemcum dimicauit.
b **rā diuidet gratuito. Et in tēpo-**
a **s. irrūentē. s. antiochū vel antichristū. b** **s. pro-**
lemcum philometo: vel rex egypti vnum de. r. **cor-**
nibus romanorū. s. sed.
eūm rex austri: et quasi tēpestas
a **s. furibundus. s. vterq;. b** **s. antioch⁹ vel anti-**
veniet cōtra illum rex aquilonis
christus. a **s. hec in egypto faciet.**
in curribus et in equitibus et in
a **s. plurimā.**
classe magna: et ingrediet⁹ terras et
a **s. i. p̄trāsicundo vastabit. b** **s. iudeā.**
pteret et p̄trāsiet. Et introibit i tē-
a **s. fm̄ h̄ adla vrbes subaudi vel regiones vel p̄-**
ram gloriosam: et multi corrūent.
a **s. de miseratione.**
c **he autem sole saluābuntur de ma-**
p
nu ei: edom et moab et p̄cipes
b **filioꝝ ammon. Et mittet manū**
q
suā in terras: et terra egypti non
a **s. q̄ capiet. b** **s. antiochus vel antichristus.**
effugiet. Et dominabit⁹ thesauro
a **s. hoc verius antichristo conuenit.**
rum auri et argēti: et in omnibus
a **s. q̄ capiet. b** **s. antiochus vel antichristus.**
preciosis egypti. Per libyam q̄
a **s. hec sūt tria cornua q̄ a facie antip̄si tollēt rex**
egypti: rex libye: rex ethiopiē. b **s. bello: n.**
c **et ethiopiā transibit: et fama**
a **s. timore. b** **s. antichristū pugnātē cōtra egypti-**
prios et alias gentes vel antiochum.
turbabit eū ab oriēte et ab adlo-

a **Et** hoc magis conuenit antichristo: antioch⁹ enī
idola grecie coluit et iudeos et samaritanos ad de-
orum suorum cultum compulit.
nerabitur: et deum quem ignora-
a **antichristus.**
uerunt patres eius colet auro et
argento et lapide p̄cioso: rebusq;
a **q̄ quicq; fraude. b** **i. vnum faciat se et dia-**
bolum quem elegit.
a **p̄ciosis. Et faciet ut muniat ma-**
a **ioue. b** **s. approbatur.**
ogim cum deo alieno quē cognō-
a **s. p̄cio p̄abus munerisq.**
uit: et multiplicabit gloriā: et da-
a **s. suis. b** **s. sup̄ bonos. c** **s. sēz p̄ possessionē.**
bit eis potestātē in multis: et tē-
a **s. s. fareturibus suis. b** **s. fm̄ Porphyriū vnde cū**
mo anno regni sui antiochus rursum contra pro-
lemcum dimicauit.
b **rā diuidet gratuito. Et in tēpo-**
a **s. irrūentē. s. antiochū vel antichristū. b** **s. pro-**
lemcum philometo: vel rex egypti vnum de. r. **cor-**
nibus romanorū. s. sed.
eūm rex austri: et quasi tēpestas
a **s. furibundus. s. vterq;. b** **s. antioch⁹ vel anti-**
veniet cōtra illum rex aquilonis
christus. a **s. hec in egypto faciet.**
in curribus et in equitibus et in
a **s. plurimā.**
classe magna: et ingrediet⁹ terras et
a **s. i. p̄trāsicundo vastabit. b** **s. iudeā.**
pteret et p̄trāsiet. Et introibit i tē-
a **s. fm̄ h̄ adla vrbes subaudi vel regiones vel p̄-**
ram gloriosam: et multi corrūent.
a **s. de miseratione.**
c **he autem sole saluābuntur de ma-**
p
nu ei: edom et moab et p̄cipes
b **filioꝝ ammon. Et mittet manū**
q
suā in terras: et terra egypti non
a **s. q̄ capiet. b** **s. antiochus vel antichristus.**
effugiet. Et dominabit⁹ thesauro
a **s. hoc verius antichristo conuenit.**
rum auri et argēti: et in omnibus
a **s. q̄ capiet. b** **s. antiochus vel antichristus.**
preciosis egypti. Per libyam q̄
a **s. hec sūt tria cornua q̄ a facie antip̄si tollēt rex**
egypti: rex libye: rex ethiopiē. b **s. bello: n.**
c **et ethiopiā transibit: et fama**
a **s. timore. b** **s. antichristū pugnātē cōtra egypti-**
prios et alias gentes vel antiochum.
turbabit eū ab oriēte et ab adlo-

a **Et** hoc magis conuenit antichristo: antioch⁹ enī
idola grecie coluit et iudeos et samaritanos ad de-
orum suorum cultum compulit.
nerabitur: et deum quem ignora-
a **antichristus.**
uerunt patres eius colet auro et
argento et lapide p̄cioso: rebusq;
a **q̄ quicq; fraude. b** **i. vnum faciat se et dia-**
bolum quem elegit.
a **p̄ciosis. Et faciet ut muniat ma-**
a **ioue. b** **s. approbatur.**
ogim cum deo alieno quē cognō-
a **s. p̄cio p̄abus munerisq.**
uit: et multiplicabit gloriā: et da-
a **s. suis. b** **s. sup̄ bonos. c** **s. sēz p̄ possessionē.**
bit eis potestātē in multis: et tē-
a **s. s. fareturibus suis. b** **s. fm̄ Porphyriū vnde cū**
mo anno regni sui antiochus rursum contra pro-
lemcum dimicauit.
b **rā diuidet gratuito. Et in tēpo-**
a **s. irrūentē. s. antiochū vel antichristū. b** **s. pro-**
lemcum philometo: vel rex egypti vnum de. r. **cor-**
nibus romanorū. s. sed.
eūm rex austri: et quasi tēpestas
a **s. furibundus. s. vterq;. b** **s. antioch⁹ vel anti-**
veniet cōtra illum rex aquilonis
christus. a **s. hec in egypto faciet.**
in curribus et in equitibus et in
a **s. plurimā.**
classe magna: et ingrediet⁹ terras et
a **s. i. p̄trāsicundo vastabit. b** **s. iudeā.**
pteret et p̄trāsiet. Et introibit i tē-
a **s. fm̄ h̄ adla vrbes subaudi vel regiones vel p̄-**
ram gloriosam: et multi corrūent.
a **s. de miseratione.**
c **he autem sole saluābuntur de ma-**
p
nu ei: edom et moab et p̄cipes
b **filioꝝ ammon. Et mittet manū**
q
suā in terras: et terra egypti non
a **s. q̄ capiet. b** **s. antiochus vel antichristus.**
effugiet. Et dominabit⁹ thesauro
a **s. hoc verius antichristo conuenit.**
rum auri et argēti: et in omnibus
a **s. q̄ capiet. b** **s. antiochus vel antichristus.**
preciosis egypti. Per libyam q̄
a **s. hec sūt tria cornua q̄ a facie antip̄si tollēt rex**
egypti: rex libye: rex ethiopiē. b **s. bello: n.**
c **et ethiopiā transibit: et fama**
a **s. timore. b** **s. antichristū pugnātē cōtra egypti-**
prios et alias gentes vel antiochum.
turbabit eū ab oriēte et ab adlo-

a **Et** hoc magis conuenit antichristo: antioch⁹ enī
idola grecie coluit et iudeos et samaritanos ad de-
orum suorum cultum compulit.
nerabitur: et deum quem ignora-
a **antichristus.**
uerunt patres eius colet auro et
argento et lapide p̄cioso: rebusq;
a **q̄ quicq; fraude. b** **i. vnum faciat se et dia-**
bolum quem elegit.
a **p̄ciosis. Et faciet ut muniat ma-**
a **ioue. b** **s. approbatur.**
ogim cum deo alieno quē cognō-
a **s. p̄cio p̄abus munerisq.**
uit: et multiplicabit gloriā: et da-
a **s. suis. b** **s. sup̄ bonos. c** **s. sēz p̄ possessionē.**
bit eis potestātē in multis: et tē-
a **s. s. fareturibus suis. b** **s. fm̄ Porphyriū vnde cū**
mo anno regni sui antiochus rursum contra pro-
lemcum dimicauit.
b **rā diuidet gratuito. Et in tēpo-**
a **s. irrūentē. s. antiochū vel antichristū. b** **s. pro-**
lemcum philometo: vel rex egypti vnum de. r. **cor-**
nibus romanorū. s. sed.
eūm rex austri: et quasi tēpestas
a **s. furibundus. s. vterq;. b** **s. antioch⁹ vel anti-**
veniet cōtra illum rex aquilonis
christus. a **s. hec in egypto faciet.**
in curribus et in equitibus et in
a **s. plurimā.**
classe magna: et ingrediet⁹ terras et
a **s. i. p̄trāsicundo vastabit. b** **s. iudeā.**
pteret et p̄trāsiet. Et introibit i tē-
a **s. fm̄ h̄ adla vrbes subaudi vel regiones vel p̄-**
ram gloriosam: et multi corrūent.
a **s. de miseratione.**
c **he autem sole saluābuntur de ma-**
p
nu ei: edom et moab et p̄cipes
b **filioꝝ ammon. Et mittet manū**
q
suā in terras: et terra egypti non
a **s. q̄ capiet. b** **s. antiochus vel antichristus.**
effugiet. Et dominabit⁹ thesauro
a **s. hoc verius antichristo conuenit.**
rum auri et argēti: et in omnibus
a **s. q̄ capiet. b** **s. antiochus vel antichristus.**
preciosis egypti. Per libyam q̄
a **s. hec sūt tria cornua q̄ a facie antip̄si tollēt rex**
egypti: rex libye: rex ethiopiē. b **s. bello: n.**
c **et ethiopiā transibit: et fama**
a **s. timore. b** **s. antichristū pugnātē cōtra egypti-**
prios et alias gentes vel antiochum.
turbabit eū ab oriēte et ab adlo-

a **Et** hoc magis conuenit antichristo: antioch⁹ enī
idola grecie coluit et iudeos et samaritanos ad de-
orum suorum cultum compulit.
nerabitur: et deum quem ignora-
a **antichristus.**
uerunt patres eius colet auro et
argento et lapide p̄cioso: rebusq;
a **q̄ quicq; fraude. b** **i. vnum faciat se et dia-**
bolum quem elegit.
a **p̄ciosis. Et faciet ut muniat ma-**
a **ioue. b** **s. approbatur.**
ogim cum deo alieno quē cognō-
a **s. p̄cio p̄abus munerisq.**
uit: et multiplicabit gloriā: et da-
a **s. suis. b** **s. sup̄ bonos. c** **s. sēz p̄ possessionē.**
bit eis potestātē in multis: et tē-
a **s. s. fareturibus suis. b** **s. fm̄ Porphyriū vnde cū**
mo anno regni sui antiochus rursum contra pro-
lemcum dimicauit.
b **rā diuidet gratuito. Et in tēpo-**
a **s. irrūentē. s. antiochū vel antichristū. b** **s. pro-**
lemcum philometo: vel rex egypti vnum de. r. **cor-**
nibus romanorū. s. sed.
eūm rex austri: et quasi tēpestas
a **s. furibundus. s. vterq;. b** **s. antioch⁹ vel anti-**
veniet cōtra illum rex aquilonis
christus. a **s. hec in egypto faciet.**
in curribus et in equitibus et in
a **s. plurimā.**
classe magna: et ingrediet⁹ terras et
a **s. i. p̄trāsicundo vastabit. b** **s. iudeā.**
pteret et p̄trāsiet. Et introibit i tē-
a **s. fm̄ h̄ adla vrbes subaudi vel regiones vel p̄-**
ram gloriosam: et multi corrūent.
a **s. de miseratione.**
c **he autem sole saluābuntur de ma-**
p
nu ei: edom et moab et p̄cipes
b **filioꝝ ammon. Et mittet manū**
q
suā in terras: et terra egypti non
a **s. q̄ capiet. b** **s. antiochus vel antichristus.**
effugiet. Et dominabit⁹ thesauro
<

dominis? Quis vterus in nubib? rē. Que sunt manifesta pterit: r de iudeis asserit pphetari qd vsqz bodie seruire cernunt: r dicit eu q sub nomine danielis scripsit libru ad refocillandū spem suoru fuisse mēitū: q non oēm historiā futurā nosse potuit: s pterita memorauit.

In vltimē aut visionis i morat calūns: flumina ponēs p mari: r montē in clytū sanctū apedno pterit: quē vbi legerit nūllā pōt pferre historiā.

a Et figet taberna. r r. Et statuet tabernaculū suū tunc inter maria r mōtem voluptatis sanctū r veniet hora psumationis ei.

(Theodoro sic. Et figet tabernaculū suū in apedno iter maria i monte saba sancto: r veniet vsqz ad partē ei). Aquila ita: Et plantabit tabernaculū tētorij sui. als ptoij: apedno int maria r mōtē gloriozū r factū: r veniet vsqz ad finē ei. Symmachus ita: Et extēdet papiliones eqtatis sui int maria sup mōtē fortitudinis: r inde veniet vsqz ad vlticē mōtē. Scitēdū aut q pbe lraz fmo hebre? n habz: si p ea pe vti: cul? vim gre cū sonat. In B āt loco rñi apud hebreos scribit p r legitur pbe apethno. d autē antipps veniat vsqz ad sumitātē mōtis facti et inclitit: et ibi pcat. Esaias ostendit sic: Et pcpitabit dominus in mōte sancto facie dominatoris vel principis tenebray rē.

a In tempore aut illo con/ f surgēt michael princeps magn: q stat p filiis populi tui et veniet tps quale nō fuit ab eo ex q gentes esse ceperūt vsqz ad tps illō.

Ca. 12.

In tempore autem. Quid in b caplo porphyri dicat: nō inuenit i q mortuorū res describit. Unde: Et multi de his q doz. in t. p. e. rē. Nec potest dicere q fuerint sub antiocho fulgentes qñ stel. f. r quasi stel. l. i. p. e. Sed quid nō tentat prinacia: Corrit? co/ luber caput leuat: r moritur: in mortuos vene/ na enomit. Inquit enī: Et hoc de antiocho dicē: qui vadēs in pldem: lyse qui antiochle r pheni/ ci pērat: reliquit exercitū vt aduersus iudeos pugnaret r hierusalē subuerteret: que narrat Jo/ sephus: r q fuerit tribulatio talis qñ nūqz fuit ex quo ceperunt homines esse sup terraz. Reddita autē victoria r celsis antiochi ductus: ipō qz in perfide mortuo: saluat est popul? isrl: r oēs q scri pti erāt in libro dei scz qui legem dei fortissime de/ fenderant: r econtra deleti sunt qui legis pvari/ catores fuerunt: r antiocho fauerunt. Tunc ait: hi qui in terre puluere erant r malorū pōdere op/ pressi erant r operti: quasi in sepulchris miseria/ ad insperatā victoriā de terre puluere surrexerūt: custodes legis resurgentes in vitam eternā: pua/ ricatores in opprobriū. Magistri autē r qui leg/ noticiam habuerūt: fulgebūt quasi celū: r qui m/ nores exhortati sūt ad custodiā legis instar astro/ rum fulgebunt in per. e. Ponit quoqz historiā de machabais in qua dicitur multos iudeorum sub mathablia r iuda machabeo ad heremū pfugisse r i spelūc latuisse r cauernis petraz: r p victoriā pcessisse. r b metaphoyce qñ de resurrectione mor/ tuorū pdictū ē. c Et veniet tē. Et si ponam? lyā vicisse iudeos sic vult porphyri: q tñ vict? ē nō fuit tāta tribulatio quāta cū hierl3 capta a ba/ bylonis: tēplū subuersū r ppls captiuat? est: hec tñ malorū vñ nō hec posunt ad antiochū referri.

Qui aut

resistere volentū. Sequit: a Et veniet i multitudine magna, qz habebit exercitū maximū. b Et iterat r interficiat plurimos. oēs scz nolentes ei obedire. c Et figet tabernaculū suū apethno inter maria. fmo Piero. apethno: idē est qd emaus q loc? est iter mare mortuū r mare mediterraneū. d Sup montē inclitū r sanctū. l. montē oliueti vel mōtes sion. qñ enī antipps ponet tabernaculū suū in emaus: ponet ipm quodāmodo sup mōtē oliueti vel montē sion q sūt mōtes ppinqui distantes tñ p miliare: qz ab emaus incipiūt montana hierlm.

e Et veniet vsqz ad sumitātē ei: qz antipps veniet in montē sion in loco vbi fuit templū: vt ibi se deat r adoret tanqz sit de: vt dicit Apis. Silitur veniet vsqz ad sumitātē mōtis oliueti vñ ascendit xps in celū: tanqz inde ascēsurus in altū virtute demonis ipm portantis. f Et nemo auxiliabit ei. qz virtute diuina ibi subito interficiet: fm q dicit Apis ad Thesal. ij. Quē dñs iesus interficiet spū oīs sui: r destruet illustratiōē aduēt? sui. Ex b aut loco pty silitur q b nō pōt exponi d antiocho: qz nō fuit mortu? inter maria nec sup mōtē factū: sed redēdū de pside: vt habet. j. Mach. vi. et. ij. Mach. ix. Porphyri tñ extorte r ficticie exponit b de ipso antiocho dicens: q mortu? ē in quodāz mōtē q noiaf apedno: r ē situs inter duo magna flumia. f. euphraten r tygrin q dicunt hic maria. Silitur mons ille d: inclit? et sanct? qz gentiles ibi colebāt deos suos. Hoc aut pty ficticiā: qz nō inuenit in scriptura aliqz mons sic vocat? i pside.

Silitur q flumia dicant maria est ptra pfectu di/ nē scripturē: l3 aliqñ scripturā nomet stagna ma/ gna habētia magnā pgregationē aquaz maria. Similiter q mons vbi colebāt idola dicat incli/ tus r sanctus ab angelo q loquebat danieli ē ma/ nifeste falsū. Imo magis dicere? pphan? sic igitur patz q in lra pcepta vsqz ad locū illū: q faciet rex fm volūtātē suā rē. sint aliq q possent applica/ ri antiocho: tñ multa iterferunt q non possunt ve/ rificari de eo: vt vñ ē. r idō p hoc cogimur expo/ nere de antichristo totā lram sequēte a loco supra/ dicto. Ca. XI

no darij rē. In b caplo fm sensū litteralē describitur pugna regis Babilonis r regem austri: q diu durauit r aliqñ vñ aliqñ alius supabat. Moralit aut: p istam pugnam signatur illa de qua dicit Apis Gal. v. Caro cōcupiscit aduersus spiritū r spūs aduersus carnem.

Per austrū vñ puenit feruor calor: significat feruor denotiois. Per aqlonē vñ venit frigidor frigidis multiplicatio trasgressionis. Mattb. xxiij. Quā abundabit iniquitas refrigescet charitas multorū. Ergo per re/ gē austri significat ratio q ad optima depcat: p regē aqlonis significatur fomes p quē homo ad vitia inclināf. vñ dicit iher. j. Ab aqlone pandetur omne malū. Et aliqñ superat ratio: aliqñ vñ fomes econuerio. et hoc du/ pliciter: tñ modo in hominib? diuersis. nam in iuuenib? cōmunitur ma/ gis viget fomes: in senib? aut ratio. Alio modo in eodē homine: in cuius inuēnture magis viget fomes cōmunitur: et ratio in senectute. aliqñ tñ fit aliter p eruditiōē r assuefactiōē ad bonū vel ad malū ei oppositum.

In tpe aut illo. Postqz descripta ē violentia anti/ christi ptra electos. hic psequenter ponit finalis victoria ptra re/ probos. r diuidit in duas partes. quia primo ponitur principalis intentio. secundo subiungit vtilis institutio. ibi: Tu autem daniel. Circa primum duo facit. quia primo ostendit conatum angelorū ad tuitionem fi/ delium. secūdo describit conditionem r gradus resurgentū. ibi: Et multi de his qui dormiunt. Circa primū cōsiderandum q conatus angelorū cir/ ca fideles tēpore antichristi erit necessarius ad duo. f. ad fidelū defensio/ nem r aduersarij destructiōē: quia l3 antichristus verbo christi ex dei sen/ tentia interficiat: vt dictū est. hoc tamen erit auctoritatiue. sed p michae/ lem qui est princeps ecclie: sicut fuit antiquitus princeps synagoge b fiet executiue. r hoc est qd dicit hic: In tēpore illo. l. antichristi quādo scz an/ geli mali conabunt omnes corrūpere r a fide subuertere etiā electos si fie/ ri pōt: vt dicit in euāgelio. b Consurget michael princeps rē. ad forti/ ficandū electos p se r per angelos sibi subditos. Sequit: i Et veniet tēpus quale nō fuit rē. ppter magnitudinem tribulatiōis quē ventura est sub antichristo qualis nunqz fuit a principio mundi vsqz tunc vt dici/ tur Mattb. xxiij. Per hoc patet q male exponit Porphyri? hunc locū de psecutiōe iudeorū sub antiocho: qz maior fuit illa que sub nabuchodo/ nozor fuit r intensiue et extēsiue. Intēsiue q destruxit ciuitatē r templū: r magnā ptem populi occidit: reliquā vñ cum rege sedecbia captiuaz du/ xit exceptis quibūsdā psonis paupibus r vilibus quas dimisit ad colen/ dam terram: vt patet. iij. Reg. vii. Similiter extēsiue: qz durauit p. lxx. annos.

Ea **(12)**ul autē docti. Theodotio .i. vulgata editio ita. Et intel-
ligentes fulgebunt quasi .i. f. et de iustis plurimi quasi stelle i
eternū ⁊ vltra. **(13)**dm Theodotionē tantū int. rest iter cru-
ditam sanctitate ⁊ sanctā rusticitate quantū distat celū ⁊ stel-
le qui doctis similiter dñe cel: iustis absq: doctrina stellarū
fulgorē tribuit singulari. b. **E**stia.

magis et in unguenta. **V** Regim. na libris. **In Asia** quos liber signatus est et in Apocal. sigillis. vij. unde subdidit: **V**icit leo et tribu indi. **Libri** autē hunc pōt aperire qui scripturā sacramenta cognouit: et intelligit enigmata: et verba tenebrosa: et occidētz sram transferat ad spiritum viuificatē. **Regim'** in machabeoz libris et Josephus in eadē opinione p̄sentit q̄ tribus annis templum polluti fuerit in biersuales: et in eo iouis idoli steterit sub antiocho epiphane. c. xl. q̄nto anno regni grecorū a seluco mense eliusdem anni nono vsqz ad nonū mensem c. xlvij. anni q̄ faciūt annos tres. **Ad** autem sub antichristo tres sed tres et semis. i. mille. cccc. dies desolatiōis tēpli et cūersionis dicuntur esse futuri.

Nico. de lyra

annos. Illa autē que facta sunt ab antiocho: tantūmodo per sex annos. De afflictione autēz que facta est populo israel p tyrum ⁊ vespasianū nō est dubiū quin fuerit maior: q̃ illa q̃ fuit ab antiocho. a Et in tēpore illo saluabif popul⁹? tu⁹. illi dicūt esse de populo eius qui sūt veri israelite habentes veraz fidem ipsius iesu christi. ⁊ isti sūt omnes p̃destinati: qz nullus saluabitur p fidem christi. ⁊ hoc est qd̃ subditur: b **B**is qui inuēti sūt scripti prius in libro vite: qui q̃dem liber non est aliud q̃ conscriptio electorū in mēte diuina: ⁊ isti vere saluabunt de tribulatione antichristi: qz ppter electos breuiabunt dies psecutionis antichristi: vt habet **Mat. xxiij. c** **E**t multi. hic psecutōrē describit conditio et tribulatio resurgētū. ⁊ diuidit in duas partes: quia primo tangit diuersitatē resurgētū q̃rum ad electos ⁊ reprobo. secūdo tangit diuersos gradus electorū. ibi: **Q**ui autē docti. Circa primū sciendum qz lz omnes resurgēt tā boni q̃ mali: tñ diuersifimode: qz aliq̃ resurgunt ad gl̃iam. s. electi: aliq̃ ad penam. s. reprobi. et hoc est qd̃ dicit: **E**t multi de his qui dormiūt in terre puluere euigilabūt: resurgentes a morte: non cni loquit de dormitiōe somn⁹ lz mortis: quod patet p hoc quod dicit: **D** **Q**ui dormiūt in puluere terre. per hoc autem quod dicit: **M**ulti. intelligit oēs: vt dicit **Aug.** ⁊ hic modus loquēdi bene inuenit alibi in sacra scriptura. **U**t aliter dicit: **M**ulti. ppter pures dñatos: qui lz resurgant non tamē dicunt ppter euigilare: quia nō sunt habituri sensum pene vel gl̃ie: vīgilia autē est solutio sensus. c **A**lij f **A**lij in opprobriū. s. reprobi. quod piterium. ppter quod subdit: **G** **P**robium sue dñationis. **I**nnec etiā rurs⁹ ⁊ male de illis iudeis qui se abscondit psecutiōnē antiochi: ⁊ audita iud ipm̃ quasi euigilantes de puluere terre ad obseruatores legis. Alij in opprobriū. Ista expositio patet manifeste absconderūt ⁊ uenerunt ad iudas macerant zelatores legis aliter nō uenissent

a s quasi ppter electos abbreviabunt dies eprā,
nidis eius. b s certinco antichristo spū sal/
† Et in tēpore illo saluabīs popu at
uaros. a s p quo oras. b s parebit.
lus tuūs : oīs qui inuētus fuerit b
a s pdestinatus. b s dei. c s omnes
scriptis in libro .Et multi de his et
a s in puluere redacti.
qui dormiūt in terre puluere: cui b
a s resurgentes. b s p diuersitate meritor.
gilabūt aliū in vitam eternā: aliū et f
s damnationis.
in opprobrium vt videāt semp. s
a s magistri. scilicet nō mō p dicationē s scriptis cō
Qui aut edocti fuerint fulgebūt b
firmādo. a s sol t luna vel sicut firmamētus cū
oibus stellis. s similes celi.
quāsi splendor firmamenti: et qui †
a s simpliciter verbo vite et exemplo. b s aliter
non valet scientia: ratioculus s ociosus sermo doceri
ne mercedem non habet.

ad iusticiā erudiūt multos : quasi
a s fulgebūt iusti : t anq̃ . l . in . a . d . b s q̃ si mul
ta reuelauit tibi cu aūt zc .
stēlle in ppetuas eternitates . Tu i
a s inuolue . b s visiones .
autem daniel clāde sermōnes : t
a s obfcuratis magnitudinem significat . s ob
fcuratibus . b s completionem .
ligna librum vsq̃ ad tēpus sta k
a s legendo querendo historie veritatem .
tutum . plūrimi ptransibunt : et l m
a s diuersi diuersa opinabuntur .
multiplex erit sciētia . Et vidi ego n
a s angeli p̃cipēs p̃faz . vel p̃cipēs macedonū .
daniel : t ecce q̃ si dño alij stabant
a s babilonij q̃ dñs hic nō nōminat fm p̃ci
rū visionē p̃r eē p̃gus qui hebraice redicel . iu
sta quem videret visionem .
vnus hinc sup ripam flūminis : t
alius inde ex altera ripa flum̃is .
a s nō duob̃ angelis q̃ nec iterrogatio digni vi
dent : vñ irelligim̃ illos angelos cē p̃faz . arq̃ gre
cor̃ . s hic ē angel̃ clemētissim̃ q̃ ofones daniel
is obulerat i cōspēcu dei q̃ n . i . xx . t vna die an
gel̃ plārū resistebar .
Et dixi virō q̃ indut̃ erat lincis o p
a s quasi pede cōculcās . b s signans violentiā
persarū tam compēndam . c s babilonij .
qui stābat sup aquas flūminis . q
a s quo tpe cōplebunt . b s que sub antichristo :
fm̃ Porphyrium sub antiocho .
Usc̃ quō finis horūz mirabiliūz r
Et audiui virum qui indut̃ erat s
lincis : q̃ stābat super aquas flu/

uita eterna. s. electi.
probatu erit etiā sem
pideat semper. s. op
u exponit Porphy
runt in speculis pro
dictoriā uenerunt ad
llū in uitam ætū
ærum. ad pcurari
sa: qz omnes qui se
peū modo predicto
d ipm: sed obediuis
sent antiocho

ent antiocho. **Et tñ s ist?** dicit q aliq euigilabūt ad opprobriū.
 ergo eius expositio ē falsa: qz dicit q illi q euigilauerūt ad op-
 probriū erāt puaricatores legis. **Siliter illi q erant obseruato-**
 res legis qui fm eum dicunt euigilasse ad vitā postea mortui
 sūt: t sic nō possunt dici uigilasse ad uitam eternā fm q dicit
 hic: **Et qbus pty q ista lra non potest**
 exponi nisi de resurrectione futura post
 psecutionēz antichristi. **h** **Qui** au-
 tem docti. **Hic** psequenter tangunt of-
 uersi gradus electorū q erunt quasi di-
 uerse claritates stellarū: fm q dicitur
1 ad Cor. xv. Stella differē a stella in
 claritate: sic t resurrectio mortuorum
 tē. et illi tñ q supeminēt alijs hic in vi-
 ta t doctrina: habebūt speciale pmiū:
 scz aureolam doctorū: t ideo dicitur
 hic fulgere quasi splendor firmamēti.
 Alij autem q p exempla bone uite in-
 ducunt alios ad iusticiā: Quis non
 sint doctores: tñ dicunt fulgere quasi
 stelle in ppetuas eternitates. **i** **Tu**
 autē daniel. **Hic** psequenter ponit vir-
 lis instructio ipi danielis. et instruit
 eum angel^o de duob^o. primo de clausi-
 one visiois. scdo de duratiōe psecutio-
 nis. ibi: **Et vidi ego daniel.** Circa pī-
 mū aduertendū q diuina secreta non
 sūt oībus reuelāda. ppter qd dicebat
 saluator **Matth. vij.** Nolite scētū da-
 re canib^o tē. l. obstinatis. Siliter nec
 vulgarib^o hoīb^o q nō possūt talia ca-
 pere. ppter qd xps loquebat turbis i
 pabolis: s discipulis exponebat omnia
 vt dicit **Matth. iij.** qz talia sūt maio-
 ribus reuelanda. Daniel autē erat vir
 desiderio: vt. s. dicit est ca. ix. t ideo
 dignū erat vt sibi multa diuina secre-
 ta reuelarent^r q tñ alijs occultabāt.
 Vt est qd dicit hic: **Tu autē daniel clau-**
 de sermones tē. q. d. diuina secreta tibi
 reuelata enigmatib^o inuolue t in ex-
 posita dimitte. t v^o vt maligni non ha-
 beat materiā deridēdi: t studiosi ha-
 beat materiā se exercēdi. Sequitur:
k **Uisus ad tps statutum.** qñ diceret:
 tñc erūt pfecte manifesta qñ implebū-
 tur. **l** **Plurimi ptransibāt.** legētes
 scz libū istū: aliq malignātes: aliq de
 uote tractātes. **m** **Et multiplex erit**
 scia. i. expositio circa ista. **n** **Et vidi**
 ego. **Hic** scdo angel^o instruit dantelez
 de duratiōe psecutionis antichristi: et
 diuidit in duas ptes. qz pmo instruit
 eū de sūma duratiōis. scdo de eius te-
 minis. ibi: **Et euz cōpleta fuerit.** tertio
 insert quandā cōclusionē ex predictis.
 ibi: **Tu autē daniel.** Ad cuius tñz pme-
 ptis aduertendū q daniel vidit hāc
 visionē in pta fluminū tygris: vt dicit^r ē
 ca. x. **Apparuerūt autē sibi tres angelī**
 duo stantes ex vtrags pte fluminis. et
 isti duo erant angel^o psarū t angelus
 grecorum: quia grecia est ab occident.
 tali parte illius fluminis. regnum autē
 persidis magis in oriēte. **Tertius** au-
 tem angelus apparebat quasi stās su-
 per flumī. t ille erat gabriel qui lo-
 quebat danieli instruens eū de duratione psecutionis antichristi:
 t hoc est qd dicitur hic: **Et vidi ego daniel** t ecce quasi duo
 aliq. dicit quasi: qz non erant hoīes sed angelī apparētes in spe-
 cie virozū. Sequit^r: **o** **Et dixi viro. i. gabriel apparēti i spe-**
 cie viri. **p** **Qui erat indutus lineis:** ad denotandū angeli-
 cam puritatē. **q** **Qui stabat sup aquas fluminis.** ad desig-
 nandū q potestas terrena est finaliter cōculcanda. **h** **Que enī**
 populos significāt: fm q dicitur **Apoc. xvij.** **h** **Que multe po-**
 puli multi. **r** **Uisus quo finis horū mirabiliū.** i. quāta erit du-
 ratio psecutionis antixpi p dīcte. **s** **Et audiui virum qui i-**
 dutus erat lineis tē. i. gabrielem in specie viri apparentem.

† Die. 50. m
De. 24. e

15

五

Dies mille du. Hos dies vult sub antiocho in desolatioe
tēpli esse cōpletos: et iosephus et machabeor liber tribus tē
annis hū fuisse cōmemorāt. Et p̄ tres istos et semis ānos de
antixpo dicit: q̄ tribus et semis ānis. i. mille. cccc. diebus factos
p̄secutiōes: et postea corruet in mōte factio. **R**epetit de tpe an
tichristi s̄ alijs x̄bis. i. cu3 ablato dei
cultu et desolato: antichristi abomina
bilitate exhibebit se adorādūz tūc erūt
dies tot. i. tres anni et semis. **B**ea
tus qui ex. Interfecto. s. antichristo su
pra p̄fatu numerū dies. xlv. p̄stolatur
post q̄s dñs in maiestate v̄turus est.
Quare aut post mortem antixpi. xlv.
dierū silentiū sit dei sciētie ē: sed forte
regni dilatio: factoz patietie est. p̄ba
tio. **P**orphyrus hūc locum. ita expo
nit vt. xlv. dies q̄ sup mille. cccc. sunt
victorie p̄tra duces antiochi tps sig
nificet q̄n iudas machabeus fortiter di
micauit: et tēplū mūdauit: idolūq̄ cō
triuuit: et in tēplo victimas obtulit. **S**z
liber machabeor: tribus tē ānis tēplū
dicit fuisse pollutū. **T**u autē

Nico. de lyra

Cū eleuasset dexterā et sinistrā su
am. ad maiorem affirmatiōē dicit
sui. **Q**uia in tps et tēpora et dimi
diū tēporis. i. tantū durabit illa p̄secu
tio. s. p̄ tres annos et dimidiū. Tēpus
enī sup̄tū in singulari significat vnum
annū. vt. s̄. habitū est ca. liij. Tēpus
aut acceptū in plurali sine numero de
terminato stat. p̄ binario annoz fm cō
munē modū loquēdi hebraicū et liber
iste scriptus ē hebraice ab octauo ca. vsq̄
ad finē. Dimidiū autēz tps signifi
cat dimidiū ānū. Et sic p̄ tres q̄ p̄secutio
antixpi durabit p̄ tres annos et dimi
diū. q̄tum durauit p̄dicatio xpi. Por
phyrus autē exponit tps istud de p̄
secutione antiochi: s̄ hoc patz manife
ste falsū. Quia aut accipit p̄secutiōes
antiochi a p̄ncipio q̄ intrauit hierlm
vsq̄ ad tēpus in q̄ mundatū ē factua
riū p̄ iudā machabeum. et tūc p̄z falsi
tas ei: q̄ illd tēpus p̄tinet sex ānos.
vt. s̄. habitū est. viij. ca. vbi dicit sic
Et quo factuariū et fortitudo cōcul
cabit. Et dicit angelus. s. angelus re
spondēs ad hāc q̄stionē. Et q̄ ad ve
sperā et mane dies duo. M. ccc. et mū
dabit sanctuariū. Hoc etiaz p̄t. p̄ba
ri ex. j. Machab. j. vbi dicit q̄ antiochus
epiphane ingressus est hierlm anno
cxliij. regni grecoz. p̄pe finē illi annū.
et ibidē. liij. ca. dicit q̄ sanctuariū mū
datū est anno. cxlvij. p̄pe finē illi an
ni: nono mēse. xxv. die illius mensis:
vt ibidē dicit: et sic tēpus intermediū
fuit quasi sex annoz. Si autē porphy
rius accipiat p̄secutionē antiochi nō a p̄mo ingressu eius in
hierlm: s̄ a die q̄ posuit idolū iouis in templo: sic videt por
phyrus itelligere. adhuc falsū dicit: q̄ idolū illud nō fuit i tē
plo p̄ tres ānos et dimidiū: s̄ fuit ibi p̄ tres ānos p̄ciser vt di
cit iosephus. xij. libro antiq̄tatū. P̄mo aut libro Machab. vi.
def q̄ ibi fuerit p. x. dies vltra tres ānos: q̄s p̄bat sic: q̄ in
āno. cxlv. mēse. ix. die. xv. mēse. positū ē idolū p̄dictū i tēplo:
vt dz. j. Machab. j. et anno. cxlvij. mēse. ix. die. xv. mensis pu
rificatum est tēplū vt habet. j. Machab. liij. et sic tps interme
diū fuit triū annoz et x. dierū. Dicēdū q̄. xxv. die mēsis. ix.
sed p. x. dies añ amonerāt idolū: q̄ bñ posuerunt tantū tps
ad purificādū tēplū. iouis autē idolū fuit amorū a p̄ncipio q̄
ceperūt tēplū purificare: et sic p̄z q̄ reuolutis tribus annis p̄ci
se eodē die amorū ē idolū q̄ fuerat positū. **C** Et cū cōpleta.
Post q̄ angelus instruit danielē de sūma v̄natiōis p̄secutio
nis antixpi. hic instruit eū de terminis ip̄i duratiōis. et diui
ditur in

dit i duas ptes. q̄ p̄mo instruit eū de termino ad quē. scō de ter
mino a q̄. ibi: Et a tpe. Terminū aut ad quē finiet duratio p̄se
cutiōis antixpi: erit ei fulminatio seu interfectio. Sic igit angē
lus loquēs danieli. Et cū cōpleta fuerit dispositio manū ip̄i san
cti. i. xpiani: q̄n erit qd̄ p̄p̄ atrocitate p̄secutiōis antixpi nullus
xpianus audebit apparere in publico.

Cōplebūt vni. s. i. fulminabit an
tichristus et veniet resurrectio mortuoz
et iudicium. **E**go audui et non
intellexi. q̄z itelligeret x̄tras i gene
rali et in spālī q̄tū ad nūta: nō tñ q̄tū
ad oēs circūstātiās et determinatiās p̄
sonas. q̄z sic. s̄. dictū ē x̄ritas s̄ futurū
nō reuelat p̄p̄is nisi fm q̄ expediet
ē fm diuinā ordinatiōē. **E** Et dixi:
Dñe mī qd̄ erit p̄. s̄. volebat enī dani
el p̄l̄ scire: q̄z volebat scire finē mūdī
determinatē. **E** Et ait. s. angelus r̄h̄dēs
sibi: h̄. Ade da. i. vades ad viā vni
uerse carnis p̄ mortē. **Q**uia clausi
et. q. d. non mō scies nec ad te p̄tinet.
Hoc etiā mō r̄h̄dēt saluator apostolus
Act. j. H̄c ē v̄m nosse tpa vel momē
ta et. Ap̄l̄ at fuerūt magi illuminati
q̄ p̄p̄e: et t̄o si scire finē mūdī deter
minate nō p̄tinebat ad ap̄los (vt di
cit saluator) nec p̄ p̄sequens b̄ cōpete
bat danieli. Et hoc apparet fatuitas
illoz q̄ voluerunt finē mūdī p̄dicē
re determinatē: et oēs qui hoc attenta
uerunt mēdaces inuēti sunt. **S**equit̄:
k̄. Eligen̄ et dealbābunt et. scz ele
cti in p̄secutione antichristi et mēbroz
suoz vsq̄ ad finē mundi. **E** Et im
pie agent ip̄i. fm q̄ dicit Apoc. xxiij.
Qui in sordibus est sordescat adhuc.
m̄. Itēq̄ intelligit omnes impij. q̄z
p̄cludunt sibi viam intelligēdi fm q̄
dicitur Sap. j. In malitiam animā
non introibit sapiētia. n̄. Porro do
cti intelligēt. s̄. reuelatiōē p̄dictaz
q̄tum expedit. Isti docti intelligunt
apostoli et euangeliste et alij deuote ex
ercentes se in scriptura qui sunt docti
biles dei. Per hoc patet q̄ intellectus
huius p̄phetie non est interclusus bo
nis et deuotis q̄tum tamē expedit: s̄
tñ malinolis et impijs. **O** Et a tem
pore cum ablatū fuerit et. Sic p̄sequē
ter angelus instruit danielē de ter
mino a quo incipēdū sunt p̄dicti tres
anni cum dimidiū dicēs: Et a tempo
re cum ablatum fuerit iuge sacrificiū
et. id est a tēpore illo quo sacrificiū al
taris cessabit celebrari solenniter.
p̄. Et posita fuerit abominatio in de
sola. et. id est antichristus exhibitus
hominibus ad adorandū. Ab illo
inquam tempore dies. M. cccc. qui fa
ciunt tres annos cum dimidiū. et. xij.
dies. vt patet cōsideranti: quia vnus

minis: cū eleuasset dexteram et si

nistrā suā in celum et iurasset

p̄ viuentē in eternū: quia in tem

p̄us et tēpora et dimidiū tēpo

ris. Et cū cōpleta fuerit disper

sio manus populi sancti: comple

bunt vniuersa hec. Et ego audi

ui: et nō intellexi. Et dixi: Domine

mi qd̄ erit post hec: Et ait: Vade

daniel: q̄ clausi sunt signatiōes ser

mones vsq̄ ad tēpus p̄finiti

tū. Eligen̄ et dealbābuntur: et

quasi ignis p̄babūtur multi. Et

impie agent impij: neq̄ itelligēt

omnes impij. Porro docti intelli

gent: et a tēpore cū ablatū fue

rit iuge sacrificiū et posita fuerit

abominatio i desolatione: dies

mille ducenti nonaginta. Beat

qui expectat: et peruenit ad dies

mille et trecentos triginta q̄nq̄.

annus habet. ccc. lxx. dies. et sic illud idē spacium temporis
quod prius expressit per tres annos cu3 dimidiū hic exprimit
per dies dictos. Sic igit patet q̄ tres anni cu3 dimidiū per
secutionis antichristi non sunt incipiendi ab illo tempore quo
se incipit ostendere et aliquos ad se trahere: sed ab illo tempo
re quo iam erit tante potestatis q̄ se exhibebit adorandus ho
minibus: et quo fideles non audebūt in palam sacrificium al
taris conficere p̄pter timorem eius. **S**equitur: q̄. Beatus
qui expectat et peruenit ad dies. M. cccc. xlv. quia hic ad nu
merum p̄cedentem addunt. xlv. dies. qui post mortē antichri
sti dabunt a deo ante iudiciū vt decepti i p̄secutiōe antichri
sti possint penitere. et ideo dicit: Beatus qui peruenit vsq̄ ad
dies. M. cccc. xlv. i. beat est qui in tribulatione antichristi sta
bit: que durabit p̄ tres annos cum dimidiū siue per dies. M.
cccc. et adhuc vltra viuet per. xlv. dies: q̄z si nō fuerit deceptus
antixpi vt p̄secutus cozonabit. Si autē fuerit deceptus poterit
penitere i illis. xlv. dieb̄ sequētib̄ mortem antixpi. q̄ tunc ei
fallitas

Eu aut da. va. Theodorio. Tu aut daniel vade et reſeſce. et reſurgens in ordine tuo. i. in ſumatione dieru in q ptz pphetia hanc eſſe reſurrectionis oim mortuor: qñ ppheta reſur reſur e. Fruſtra g porphyrius q in typo antiochi de anti chuiſto dicta ſunt vult referre ad antiochi: cui plene rñdet. Eu ſeb? ceſariensis et Appollinaris laodi cen? et ex pte diſertiffimus vir et mar tyr Theodori.

Ca. XIII
Erat vir rē. Audierunt ſi. ſ. Traditū hebrei qz mulieres i deſcripſerant qz rñm de ſeml ne ſuo naſcitur affirmabāt: qz d ſeml ne iuda et de ſtirpe dāuid erant. Et cōſtituti. ſ. Dicebat hebre? qdā bos eſſe atcham et ſedechiā de quibus Hieremias: Donat te dñs ſic achab et ſedechiā: qd ſcripſit rex babilonis in igne ppter iniquitatē quā fecerāt in iſrl. et adulterabāt vxores ciuitum ſuor. pout enī fieri vt popul? accepta licētia a rege lapidauerit eos: qd ſcripſo pōt vocari p magnitudine pene. vel cōit ctos tradiderit puniēdos. Et de.

Nico. de lyra

faſtias erit oib? manifeſta et ſua ptas ablata. Licet aut hoc dictum ſit ſatis cōmune: ſi p h nō dicat q aduent? xpi ad iudiciū ſit futurus imediate poſt plv. dies naturales cōputādos a mor te antiſti. etiā nō ē certitudinali de terminatū q illi. plv. dies ſunt vſuales vel annales: ſm illud Ecceſ. iij. Die p anno dedi tibi. et dato q eſſet deter minatū de vſualib? itū p hoc nō habet tur q poſt illos imediate ſit aduentus ad iudiciū: ſmo videt q futurū ſit tūc maius ſpaciū tps intermediū p illud qd dicitur. xxiij. Sicut enī erāt in dieb? añ diluuiū comedentes et biben tes: nubētes et nuptui tradentes vſq ad eū diē q irruit noe i arcē et nō cog noſuerunt donec venit diluuiū. et tulit oēs: ita erit et aduentus filij hominis. Et iſtud referūt aliq doctores nri ad tps qd erit inter mortē antiſti et diē iudi cii. Talis aut pax et ſecuritas in q con uiuiā et cōnubia exerceēt non videt eē p tam parui ſpaciū tps ſicut. plv. die/ rñ: ſm maiores: et maxime ſi h cēt deter/ minatum. et h plenius dixi ſup Ecceſ.

xxix. Et dictis ptz faſtias quorū dā iudeor dicētū q pont/ tur hic tps. p quo debet expectare meſſiam futurū: et accipit hic dies pro anno vt dicunt: ita q debent expectare per. D. ccc. lxxv. annos. incipiēdo cōputationē iſtorū ānoz a tpe quo poſitū ē idoli i tēplo. Cōtra h aut arguit ſic: qz poſitio idoli in templo aut accipit ab eis de idolo poſito tpe antiochi epi/ phanis qd optet dici ſm illos iudeos q p dicta exponūt i hoc ca. de antiocho: et tūc apparet faſtias iſtorū manifeſte. qz ab illo tpe vſq nūc ſuſerunt plus q. D. cccc. anni. et tū adhuc nō habēt meſſiā: vt dicūt. Aut accipit de idolo poſito p impe ratorē romanū poſt deſtructionē factā tpe tyti: et tunc oportet q p dicta in h ca. exponerent de impatore romano: et h nō pōt eē: qz illud q p dictum eſt: Hec quēqz deoz curabit rē. nō pōt exponi de eo: qz romanī deos oim gentiū colebāt. Tu autē daniel vade rē. Et hoc ptz q enigilatio dormiētiū i pul uere de qua dictū eſt circa pncipiū hui? ca. intelligēda ē de re ſurrectione vera in fine mudi: et nō accipit p exitu de cauernis tpe machab eo: vt dicit porphyrius: qz daniel tunc nō ſurre/ xit hoc modo. Ultima duo capla non ſunt de canone: propter qd ad ſenſu illa diſmitto: ſed expoſitis libris canonicis ad ali/ os nō canonicos intēdo manū mittere: et tūc exponā iſta duo capla illo auxiliāte ſine q nihil boni poſſum? facere: cui ē ho/ nor et glia in ſecula ſeculoz. Amen.

Moraliſter

at In tpe aut illo ſurget micha/ el princeps magnus rē. Scdm li/ teralē ſenſū agit in h caplo de pſecutione ecclie p antiſtīm fu turū. et ſicut dicit. Job. ij. Hic antichriſti multi ſūt. Ideo p tri/ bulationē

antichriſti tpe: pōt itelligi pſecutio qlibet ecclie. p michalē aut pōt itelligi moraliſter qlibet bonus plar? et inter/ pzetatio nois congruit: nā michael interpretat quis vt deus. et hoc puenit bono plato q vicarius ē dei in ſpūalib? et ideo tpe pſecutionis debet pſurgere ad ptectionē ſui gregis etia vſq ad mortē ſi oporteat. Job. x. Bon? pa ſtor aīaz ſuā dat p ouib? ſuis. it Et veniet tps qle non ſit rē. ſicut enī de quolibet pſeſſore canit ecclia: Hic ē in uētus ſimilis illi. ſic de qlibet ecclie pſecutione dicit pōt q non ſit tēpus ta lis pſecutionis et maxime q cuilibet p ſecutionē patiēt videt q ſua tribula/ tio ſit maior aliq. Et i tpe illo ſal uabif popul? tuus rē. oīs enim ſalua tio corporalis vel ſpūalis pcedit ex or/ dinatione dei. et Et multi de his q dormiūt in puluere terre enigilabunt. iſti ſūt q in terrenor cupiditate ſūt cō/ ſopiti: qz aliq enigilant qñ terrenorū vanitates pſiderant: et ſic ab eo imo derata pcupiſcētia retrahunt. iſo ſub dicitur: et Alij in vitā eternā rē. qui aut docti fuerint. non ſolū ad vitā p/ priam dirigendā ſed etiā alioz per ſa/ nam doctrinā. et Quasi ſplēdor ſir/ mamēti. q ſunt maioris meriti illi q dirigūt alios ad bonum per exemplū vite bone tñ.

Finis poſtilla Nicolai de ly/ ra ſup danielē prophetā. Incipit poſtilla Nicolai de lyra ſup hitoriaz Suſanne Belis et Draconis.

hitoria Suſanne Ca. XIII
pſtigit añ captiuitatē baby/ lonicaz vel cito poſt: qz da/ niel erat adhuc valde iue/ nis: ſm qd dicit. j. ca. Cūqz duceret ad mortē ſuſcitauit de? ſpūritū pueri iuni oris cui nomē daniel: et tñ trāſlat? fue rat i babilonē añ dictam captiuitatē xj. ānis qd? reguit ſedechias. ppter qd h hitoria in libris biblie nō canoni/ cas ſituari debet poſt libru Baruch. d q certū ē q vna ps ei? fuit ſcripta añ dictā captiuitatē: vt ibidē plen? fuit dictū. a Et erat vir rē. Nec hitoria diuidit i qñtor ptes. qz pmo deſcribi

tur ſuſanne nepharia tentatio. ſcdo ipi? maligna accuſatio. ibi: Exclamauerūt at. tertio ei? iniq? pdamnatio. ibi: Qredidit eis mul. qñto ipi? digna liberatio. ibi: Exaudiuit dñs. Pſia ad/ buc diuidit i qñtor ptes. qz pmo deſcribit pſone tērate viri. ſcdo tētantū ſtar. ibi: Et pſtituti ſūt. tertio tēntatiōis ortus. ibi: Cū aut pſs reuer. qñto tēntatiōis modus. ibi: Et factū eſt. Circa pmo deſcribit pſona tentata. ſ. ſuſanna nobilitate gene/ ris: qz erat de tribu iuda: vt dicit infra: et qz erat ioachim co/ pulara i mſimōnio q erat honorabilior oim iudeor: vt hic dicit. Deſcribit etiā a pulchritudine corporis. vnde dicit pulchra nimis. et a pulchritudine mētis qz dicit timens deū. cui? cauſa expmif: qz erat erudita a parentib? ſm legē moſi. et ideo bene nota/ ta erat ſm pphetatē rei ſuſāna. i. liliū: ppter qd ſenes erāt magl inſtari de ea qz de vili pſona. his dictis ptz ſſa. b Et pſtitu ti ſunt. Hic pñter deſcribit tēntatiū ſtatus: qz erant ſenes ma/ turitate etatis: iudices ſublimitate auctoritat: pſbyteri: vt di cit infra apparentia ſāctitatis: et ideo de facili poterāt mulie/ res ſeducere. Dicit h gloſa q hebrei dicūt ipſos deſcepſiſſe mu/ lieres p hoc q dicebāt rñm de ſemine eo: naſciturū euz eſſent de tribu iuda: eo q tribus ſacerdotalis et tribus regia pūctē erant cuius natiuitas maxime deſiderabatur. Sequitur: c De quibus locutus eſt domin? Dicit. xxi. vbi dicitur ſic: Donat te domin? ſicut ſedechiā et achab: quos ſcripſit rex ba/ bylonis in igne. p eo q fecerunt ſulticiaz in iſrael: et mechab ſit in vxores amicorū ſuorū et locuti ſunt verbū in nomie meo mendaciter qd non mandauit eis. Dicit enī hebrei q iſti ſenes erāt a dño p dicit Dicit. xxi. Sed contrariū videt: quia dicit/ tur ſcrip

† 33. q. 5. c. q deo in h.

Ga Et deambu-
la. Hunc locuz
in q̄t dīgenes
de. lxx. editio
nunc posui: in
quo ostendit se
cetera iuxta all
os posuisse.
b Et exarsert.
d greci pa-
thos. nos p̄tur-
bationez mell
q̄ passionez di-
cimus. hec per-
turbatio t̄ cupi-
do libidinis p̄-
cussit corda se-
niorū vt in ani-
mis iaceret fun-
damentū vt co-
gitarent deſide-
ria complere.
Ido. xij.

a s nō regebāt s̄ regere videbāt qz male perant.
deban̄ regere populum. Isti fre-
quētabāt domū ioachin: et venie-
bant ad eos oēs q̄ habebāt iudi-
cia. **C**ū autēz popul⁹ reuertisset p
a meridie ingrediebāt susāna: et de
a s hic ostēdit q̄ recte q̄s ad vegetandū corp⁹ de-
ambulābat i pomerio viri sui. Et
ambuler. a s Auerte oculos meos ne videā vā-
nitates. b s als seniores.
videbāt eā senēs q̄tidie ingredie-
tem et deambulātē: et exarsert in
b cōcupiscētia ei⁹. Et euerterūt sen-

sū suū: et dedinauerūt oculos suos

a s celestia nō cogitarēt. b s siue dei siue honesta-
tis siue nature q̄ oib⁹ ad bonū instat sunt. s q̄uis
iudices.

vt nō viderēt celū: neqz recōrdarē-
tur iudicioz iustozū. Erāt enī am-
bo vulnerati amore ei⁹: nec indi-

cauerūt sibi vicissim dolorē suū. Erubescēbāt enī
indicare sibi cōcupiscētiā suā volētes cōcu-
bere eāz ea. Et obseruabant quotidie sollicitius
videre eam. Dixitqz alter ad alteruz: Eamus do-
mum: quia hora prādij est. Et egressi recesserunt
a se. Cūqz reuertissent: venerunt in vnum et sci-
scitantes ab inuicem causam confessi sunt concu-
piscētiā suā. Et tunc in cōmune statuerunt tē-
pus quando eam possint inuenire solā. Factum
est autēz cum obseruarent diem aptum: ingressa
est aliquādo sicut heri et nudius tertius cum dua-
bus solis puellis: voluitqz lauari i pomerio. Est
quippe erat: et non erat ibi quisqz p̄ter duos
senes absconditos: et contemplantes eāz. Dixit
ergo puellis: Afferte mibi oleum et smigmata:
et ostia pomerij claudite vt lauer. Et fecerunt si-
cut p̄ceperat. Clauseruntqz ostia pomerij: et egres-
se sunt per posticum vt afferrent que iusserat. Ne-
sciebatqz senes intus esse absconditos. Cum au-
tem essent egressę puellę: surrexerunt duo senes:
et accurrerunt ad eam et dixerunt: Ecce ostia po-
merij clausa sunt: et nemo nos videt et in concupi-
scētia tui sumus. **R**obrem assentire nobis et cō-
miscere nobiscum. **N**ō si nolueris: dicemus testi-
monium contra te q̄ fuerit tecum iuuenis: et ob-

a s timore mortis: humanū quippe est morē timere vel opprobrij vel ig-
nominie quā ille minabatur.

hāc causā miseris puellas a te. **I**ngemuit susan-
na et ait: Angustie sunt mibi vndiqz. Si enī hoc

a s p̄ctm̄ quociens peccam⁹ morimur: q̄riēs benefacimus viuimus.

egero mōris mibi ē: si at nō egero n̄ effugiā man⁹

a s in greco nō habet melius sed bonū eligāter ne ex comparatione pec-
catum videatur dicere bonum.

vras. Sed meli⁹ est mibi absqz ope incidere i ma-

a s cui oia nuda.

nus vras q̄ peccare i sp̄ctu dñi. Et exclamauit

a s nō aeris p̄uillioe s̄ pudicie magnitudie. b s s̄ nō voce magna.

voce mag⁹ susāna exclamaueſt at et senes adūsus

eā. Et cucurrit vn⁹ et apuit ostiū pomerij. **C**ū ḡ au-

diſſet clamorē famuli dom⁹ i pomerio: irruerūt p

posticū vt viderēt qdā eēt. Postqz at senes locu

tur frisi in igne p̄ regem babilonis. duo autē senes qui tēta-
uerunt susānā fuerunt lapidati: vt dicit b̄ glosa. **I**te fuerūt
lapidati a populo non a rege. **D**icendum q̄ pena mortis q̄
cūqz aliquando significat per ignem i scriptura: et ideo eo-
rum lapidatio potest vocari frisiō in igne. Item sciendū q̄
de licentia regis babilonis pena debita iudicabāt p̄r iude-
os s̄m legem moysi: quia iudices regis legem iudeozū igno-
rabant: sed executionē mortis non poterāt inferre nisi ex spe-
ciali mandato regis et auctoritate. et ideo q̄ popul⁹ eos lapi-
dauit fuit de p̄cepto regis: p̄pter quod rex fecit principaliter
et auctoritatiue: populus autē executiue. Cetera patēt.

a **C**um autem populus reuertisset rē. **H**ic ponitur tentatio
nis ortus q̄ orta est in istis senib⁹: sicut cōiuniter ortus ten-
tatio carnis i alijs hominib⁹. **P**rimo ex impudico aspectu.
qz dicit vt videbāt eāz quotidie. Secūdo ex inordinato af-
fectu cum subdit: Et exarsert. Et p̄sequenter excecato in-
tellectu. cum dicit: Et euerterūt sensū suū rē. qz inordinata
affectio excecāt oculū ratiōis. Et p̄sequenter ex nephario co-
natu ad implendū p̄positum. cum dicit: Dixit alter ad alter-
rum rē. Dicit igit primo sic: Cum autēz populus reuertisset
per meridiē ingrediebāt susāna et deambulabat in pomerio
rē. Susanna enī erat verecunda et p̄sente frequentia populū
stibat clausa cum puellis suis intra domū. Sed cum popu-
lus exisset et senes aliquātulū remaneret ad conferendū i si-
mul de auditis in iudicio. tunc susanna exibat camerā et iura-
bat horum causa recreatiōis et lauatiōis: nec cauebat tan-
tū a senibus. p̄pter etatem et sanctitatis apparentiam in eis
quātum cauebat ab alijs. Cetera patent ex dictis vsqz ibi:

b **D**ixitqz alter ad alterū eamus domū rē. hoc fecerunt qz
quilibet volebat se expedire de alio vt posset sol⁹ reuerti ad
loquendum cum susanna et ad decipiendum eam. Sequitur:

c **C**ūqz reuertissent. p̄pe domuz ioachim per diuersas ta-
men vias. Venerūt i vnu rē. Sequitur: d **E**t tūc i cōmu-
ne statuerūt t̄ps rē. qz firmati fuerūt in suo malo p̄posito.

e **F**actū ē autē. **H**ic p̄ter ponit tentatiōis modus: vbi po-
nunt ista p̄ ordinē. **P**rimus est fraudulentia et insidiatio in
hoc q̄ obseruauerūt t̄pus aptū. s. post populū discessū et lo-
cum cōgruū. s. pomeriū vel hortū. hoc est qd̄ dicitur hic: **F**actū
est autē cum obseruarent diem aptum rē. modus loquendi ē
ad significandū frequentiam faciēdi aliqd̄: qz susanna frequē-
ter illum hortum iurabat. Sequitur: f **E**t nō erat ibi q̄s

p̄ter duos senes absconditos et p̄tēplantes eāz. ex ardore de-
siderij. g **D**ixit ergo puellis: Afferte mibi oleum. b oleū
accipit. p lachryma arborum aromaticā quā vtunt in ter-
ra illa p̄ra estū. h **E**t smigmata. s̄m hiero. smigma ē aq̄
de hordeo et palea facta ad lauandū faciē et refrigerandū.

i **E**t ostia pomerij claudite. p̄ter securitatē ne aliqz posset
venire ad eā. k **E**t lauer: ex illis. s. q̄ debebāt appozare
puelle p̄dicte: et forte erat ibi irriguū fontis vel aliqd̄ aliud.

l **C**ū autē egressę eēt puellę rē. **H**ic ponit scdm̄
qd̄ fuit in ista tētatiōe. s. maligna suggestio. **P**rimo susānaz
asscurādo ad p̄perandū rē illicitā. cū dicit: Ecce ostia pome-
rij clausa sūt: et nemo nos videt. Secūdo ei mortē minando nisi p̄sentir-
ar. cū subdit: **N**ō si nolueris dicem⁹ tē testimonij rē. **T**er-
tiū qd̄ in hac tētatiōe ponit ē susannę vtiōsa electio: qz ma-
gis elegit mori qd̄ dei mandatū p̄tergredi. et hoc ē qd̄ dicitur hic:

m **I**ngemuit susāna. ex dolore cordis p̄pter piculū imminēs.
n **A**ngustie sūt mibi vndiqz. angustiosū ē mori: et angustio-
sum ē dignū morte fieri. p̄ hoc sequitur: o **S**i enī bege-

qd̄ p̄suadetis legē dei trāsgrediēdo: p **M**ors mibi ē. s. de-
bita: qz i lege moysi p̄cipit adultera lapidari. q **S**i autēz
nō egero nō effugiā man⁹ vras. mortē incurrēdo l̄z indebi-
tā: r **S**i melius ē mibi absqz ope incidere in man⁹ hoim̄

rē. qz puniri nō est malū simpliciter: qz ē malum p̄ne: s̄ fieri
pena dignū ē simpliciter malū: qz hoc ē malū culpe. s **E**t
exclamauit voce magna susāna. ne forte senes ex vehemētia
cōcupiscētie qua erāt inflāmati in ipsam irruerent et ipas l̄z
imūitā impudice tāgerēt. t **E**xclamauerunt autē et senes.

Hic p̄ter ponit susāne maligna accusatio. et obuidit in duas
ptes. qz p̄mo accusat extra iudiciū. scdm̄ in iudicio. ibi: **E**t fa-
cta ē dies. In p̄ma d̄r sic: Exclamauerunt autē et senes aduer-
sus eā vt notarēt eā reā corāz familia accurrēte ad clamorē
susāne: qz si tacerēt redderent se suspectos. v **E**t cucurrit
vn⁹ et aperuit ostiū pomerij. ad simulandū q̄ vtr⁹ d̄r q̄ fal-
so eā accusabant exisset anteqz famuli venissent: qz si ostiū
inuentū fuisset clausum et tamē iuuenis non fuisset inuent⁹ et
testimoniū eozū fuisset suspectū. Seq̄t: x **P**ostqz autē lo-
cuti sūt senes. accusātes susānā de crimine adulterij.

Erubuerūt

a **E**rubuerunt serui. qz diligebat iusanā tāqz in domo eius nutriti. cui? causa subditur: b **I**nquit nūqz dicit? fue. fmo huiusmodi de iusanā. in q apparere bonitas ei? nō solū in vita sctā in fama. c **E**t facta ē dies crastina. **H**ic pnter ponit accusatio i iudicio: t dicitur iudic in tres ptes. qz pmo ponit iusanne citatio. **S**cdo accusantiū iuratio. ibi: **C**ōsurgētes aut. **T**ertio iuratoz testificatio. ibi: **E**t dixerūt pbyterī. **I**n prima pte dicitur sic: d **C**ūqz venisset po. tē. s. ad locū iudici. e **V**enerunt t duo tē. cōparēdo in loco iudici ad implendū neqciā suam. f **E**t dixerunt coram oī pplo. **M**ittite ad iusanāz tē. et sic apparere iusanne sollemnē citatio. g **E**t venit cū pa. qz nō poterat sola sufficere ire ad iudiciū. amici autem eius venerunt cum ea: ipi comparētes propter fāctitatē eius quaz nouerant. **S**equitur: h **E**t inq illi iusserūt vt discoperiret qz forte volebant inducere populū ad suspiciandū male de ea ex rubore vult? eius: sciebāt enī ipam esse ve/ recundā. i **E**rat enim co/ opta. b pōt intelligi dupliciter. **A**no mō referēdo ad pceptum senū qz iusserūt cā disco/ opterit vt sic reficerēt eius aspectu ex q nō poterant sibi copulari nēphario actu. **A**lio mō pōt illigēti referēdo ad ipsam iusanā t amicos ei? qui cooperuerāt eā: vt sit sensus: **A**rat enī coopta. s. amicos? suoz cōsilio. k **E**t vel sic statenē decore ei? .i. vt non videres ei? pulchritudinē min? ināamarent de ea: t sic nō accusarēt eā crudeliter: qz amici ei? .s. iusanne sciebāt causā accusatiōis p reuelariōē iusan/ ne. l **S**lebāt igit sui t oēs q nouerāt cā. s. ex pietate cognoscētes innocentā iusanne. m **C**ōsurgētes autē duo p. **H**ic ponit accusantiū iuratio. ex q habet argumētū qz d crimine vnde aliqz debeat mori nō ē credendū alicui simpliciter sūo cuiuscūqz auctoritatē t sanctitatis sit. t **B**est qd dicitur: **C**ōsurgētes autē duo pbyteri q crāt iudices t sacer/ dotes populī. n **P**osuerūt man? suas sup caput ei?. iste enī erat modus iurandi p psonā dēmandā ad mortē vt testes in iurādō t testimoniū pferēdo ponerent man? sup caput ei?: vt hī **L**euī. xliij. **Q**ue sēs. qz videbat qz criminaliter agebāt cōtra eam. p **S**uscepit i ce. qz aliunde nō paterat hīe auxilij. t proptū ē diuinitatis succurrere i casib? desperatis. q **E**t dixerūt p. **H**ic ponit iuratoz testificatio. r **C**ū deambularet. **R**emissio

ti sunt erubuerunt serui uehementer: quia nunquam
a sedum factus.
dictus fuerat sermo huiusmodi de susanna.

§ Et facta est dies crastina. **Q**uoniam venisset populus
ad virum eius iochim: venerunt et duo presbyteri ple-
ni inique cogitatione aduersus susannam: ut inter-
ficerent eam. **E**t dixerunt coram populo: Mittite
ad susannam filiam helchie uxorem iochim. **E**t stanti-
miserunt. **E**t venit cum parentibus et filiis: et vniuer-
sis cognatis suis. Porro susanna erat delicata
a pulchrior moribus.

b nimis et pulchra specie. At inique illi iusserunt ut
 k discoopiret: erat enim cooperta et vel sic satis
 l rent decore ei. Flebant igitur sui quod oēs qui nove
 m rant eam. Cōsurgētes autē duo p̄sbyteri in medio
 o p̄li: posuerūt man⁹ suas sup̄ caput ei. Que flēs
 p suspexit ad celū. Erat enim cor ei⁹ fiduciā habēs
 q in dño. Et dixerūt p̄sbyteri: Cū deambularem⁹

i pomerio soli: ingressa ē hec cū duab⁹ puellis: ^a et coniecit eas in uerticem. ^a clāuit ostia pomerij: et dimisit a se puellas. ^a Venitq; ad eā adolescē⁹ q̄ erat abscondit⁹: et p̄cubu-
it cū ea. Porro nos cū essem⁹ in angulo pome-
rij vidētes iniquitatē cucurrim⁹ ad eos: et vidī-
^a mus eos pariter cōmisceri. ^a Et illū qdē nō qui-
uimus cōphēdere: qz fortior nobis erat: et
apto ostio exiit. ^a Hanc autē cū apprehendisse-
mus interrogauim⁹ quisnā eēt adolescē⁹: et no-
luit iterare nobis. ^a Hui⁹ rei testes sumus. ^a Cre-
^a ^b ^c

didit eis multitudo q̄li senibus ⁊ iudicib⁹ po
a s quasi ream. b s cordis affectu cōfessione pura cōficientia bona
hec est vox magna hoib⁹ occulta: deo audita.
puli: ⁊ p̄denauerūt eāz ad mortē. **E**clāmauit
aūt voce magna susanna: et dixit: **D**eus eter
ne q̄ absconditoꝝ es cognitoꝝ: q̄ nōsti oīa aūq̄
s innocenē

fiant: tu scis qm̄ falsum tulerūt cōtra me testi-
famen.

monu: et ecce morior: cum nihil horu fecerim. ^a *q*uius aures in prece iustoru
isti maliciose composuerit aduersu me. **E**xaudi uocem dñi
aut dñs uocē ei. ^a **L**ūg: duceret ad mortē suscitauit
a *q*uō dedit: quā in eo erat fides: propter caritatis infirmitatē: quiescebat
nec opa sua demonstrabat: sed occasione data suscitauit p̄ sacra femina.
t̄auit dñs spiritū pueri iunioris cuius nomen erat **L**ūg.
a *q*uō spū suscitauit: ^b suggerente. b *q*uix in scripturis scitis vox peccatoris
maius facit.

Daniel: et exclamauit voce magna: **A**bundus
a & quasi non consentio.

ego sum a sanguine hui'. Et couerius ois pple
 ¶ *Quid sibi vult.*

ad eu dixit: **Q**uils est iste sermo que tu locut
es? **Q**ui cum staret i medio cor ait: **E**cce fatu
indiserer

filij isrl: non iudicātes neq; qđ verū est cogn

scentes:condemnastis filiã israhel + Reuertim

ni ad iudiciũ: quia falsum testimonium locut

rem in pomerio soli. B dicunt
ne requirat alius test? cū eis.
Sequit: **S** **C**lausit ostiū po-
merij dimisit a se puellas.
B dicunt in argumentū sui dicti.
qd sequit: **T** **V**enitq; ad eā
adolescēs q; erat absconditus r-
pocubuit cū ea. quā aliter non
poterāt cōfēdere susannā mor-
te dignam: nisi allegaret factū
turpe. p peccato enī volupta-
tis vel p cupiscētie non statim
aliqua pena ē lege. **V** **P**o-
ro nos cū essem? in angulo p-
merij. B dicūt ad colorationē
dicti sui: q; si fuisset in palā-
dictū eoz nō habuisset aliquā
pabilitatē. s. q; susanna vel-
let tale qd committere ipis vi-
dentib?. **P** **C**ucurrim? r vi-
dimus ipos pariter cōmisceri.
q; de facto non credit testimo-
nio alicui? nisi dicat se vidisse.
P **E**t illū qdem nequimus
cōprehēdere q; foris nobis
erat: tanq; luuēis existens r
nos at fenes. **P** **H**ic aut cū
apprehendissem? interrogau-
mus qsnā eēt adolescens r no-
luit in dicare nobis. hoc autē
dixerūt ne q;reret ab eis quis
esset adolescens: r p b possent
dephēdi. **A** **C**redidit. B
describit ipius susannē iniustā
cōdēnatio q ostendit? ex duo-
bus. s. ex populi ignorantia q
credidit senib? ppter etatem r
auctoritatē eoz absq; diligen-
ti exāminatione: ppter qd de
b infra repēdunt a danielē
vbi dicit: **S**ic fatui filiū israel
rē. ex b habet argumentū q; p
nulla etate vel auctoritate seu
sanctitate debent applicari tes-
tes i causa criminali: maxie
ne dilgēti exāminatiōe. Scd
ostēdit? p dēnnatio iniusta ex
susanne inocētia. cum dicitur:
E **C**lamauit aut rē. ex cor-
dis affectu r cōscientia pura
P **E**t ceter. q ab. es cognitor
q; ipē solus nouit secreta cor-
diū. diuini ei scientia eternita-
te mēsurat. ideo ita cognosce
futura sicut pēntia. **D** **E**x-
audiuit. B p cōmissū susannē
na liberatio. r diuiditur in q-
tuor ptes. q; pmo pōit dā-
nielis appellatio a snia inq; s.
cūdo testiū diligens exāmina-
tio. ibi: **R**uerfus est pps. ter-
tio ipoz p dēnnatio. ibi: **E** **C**la-
mavit itaq; q;ro. p predicti
grāxario. ibi: **B** **E**lechiāz aut
In pma pte dicit sic: **E** **x** **a**u-
dit aut dñs vocem eius. i. cum
affectu audiuir. **E** **Q**uā d-
ceret ad mores s. domin? r
ex quo patet q; daniel hoc n-
fecit ex humana industria: se-
ex diuino instinctu. **E** **E**t
clamauit voce magna: vt po-
set ab omnibus audiri:
G **A**ndus sum a sanguī-
hūis. hoc est dictum. non a-
sentio huic sentētie sed magis
ab eo appello tāq; ab iniqua
vt patet p verba sequentia.
Ruerfus

D

123

† 2. q. 1. c.
deus. q. 3. c.
ep̄s. c. cōsu
lūisti. De
pe. di. 2. c. x
26. q. 6. c.
cognoui
mus. in fi.

† 2. q. 7. 9.
Et cū ba
lam. 8. 23.
p. 1.

† 10, 198

a Reuerfus ē g po. ad locū. f. iudiciū.
b Et dixerūt ei senes. nō illi duo qui
accusabāt susānā: s̄ alij senes populi
isrl. c Geni t se. i me. nfm. i loco iu
diciū. d Et indica nob: q̄liter possit
veritas apiri. e Quia ti. de. deus
bo. se. i. sapias q̄ solet esse i antiq̄s: vt
d̄ Job. xij. In antiq̄s ē sapia t i mul
to tpe iuenit prudētia. f Et dixit ad
eos daniel: Separe illos tē. ne cōfin
gāt aliud mēdaciū sile pcedenti. sequi
tur: g Inueterate diez maloz. Ex
h ptz q̄ testes falsi sūt increpādi t ter
redī: vt ex hoc magis appareat eorum
fraudulētia. h Rūc vene. pec. tua
tē. i. ostēdēt p penā tibi a deo inferen
dā. sequit̄: i Dicēte dño. inocentes
tē. s̄ d̄ Deutero. xxvij. k Rūc g si
vidisti eā dic q̄ sub arbore. Ex hoc ptz
q̄ testes sūt interrogādi de circūstātijs
q̄ p b apprehēdit̄ eoz falsitas t ptra
dictio. l Aderis eos col. sibi. curi
aliter loquit̄ sicut hō cast⁹ t verecūd⁹:
nō sicut senes ipudici q̄ dixerāt: Aidi
mus eos pariter cōmiseri. m Qui
ait: sub cyno. nomē ē arboris t ē idēz
q̄ lentisc⁹ arbor humilis cui⁹ succ⁹ fo
lioz p solidat labia: vt dicit b glosa.
n Dixit aut̄ da. Recte mētir̄ es in ca
put tuū. i. ad dānationē capitis tui q̄
ex b sequit̄: o Ecce enī an. dō. tē. i.
iudē: quia iudices ppli t sacerdotes
altq̄: noiant̄ angeli: sicut ptz Mala
chie. ij. Labia sacerdotis custodiunt
scientiā: t legē req̄rūt ex ore ei⁹. ange
lus enī dñi exercitū est. Al angel⁹ ve
re accipit tibi p angelo susanne q̄ dā
nationē senui erga deū pcurauit.
p Et amoto eo ius. ve. aliū. prius eū
amouit q̄ alē veniret ne posset alteri
significare qd diceret. q Et dixit ei.
Semē chanaā tē. i. enī esset de tribu
iuda fm rem: tū iunibat̄ mores cha
naneoz: increpat aut̄ ipm daniel sicut
pmū: t eadē causa: vt territ⁹ cit⁹ dep
hēdāt. r Species deceptit te. i. pul
chritudo susāne. s Et cōcu. sub. cor
tuū. i. mētē tuā auertit a rectitudine
rōnis t legis diuine. t Sic fa. filia
bus isrl. eas p terrores decipiēdo.
v Et ille ti. lo. vobis. p̄sentiedō vob
in op⁹ nepharius. x Sed filia iuda
nobilis. i. genere t morib⁹. y Non
sustinuit iniquitatē vram. vobis assenti
endo. z Nunc g dic mihi sub q̄ ar
bore appe. eos lo. sibi. curialit̄ loquē
do de actu carnali vt iā dictum est.
a Qui ait: Sub primo. nomē ē arbo
ris: nec ē arbor eadem cū lentisco: vt
dicūt aliqui t male. qz tūc nō ēēt dis
cordia in testimonio eoz: cui⁹ p̄trariū
exprimūt in lra: aliter non essent cōui
ci sicut testes falsi: t ideo dicendūz q̄
primus idem ē qd pinus vt dicit̄ in li
bro d̄ p̄phetatibus rerum. b Dixit
aut̄ daniel: Recte mētir̄ es t tu in ca
put tē. eodē modo exponit̄ sicut pri⁹.
c Et fecer te medium. separando scz
animā a corpore p mortē: quia nō fue
rūt interfecti gladio: vt supra dictū ē.
d Exclamauit itaqz omnis cet⁹: qz
videbat cōtradictionē eorum. e Et
cōsurrexerunt aduersus duos p̄sbyte
ros. faciēdo eis fm legē talionis scri
ptam in lege moysi. f Et interfece
rūt eos. i. sicut dignos morte regi tra
diderunt q̄ habebat altam iusticiā: t
ipe fecit eos cōburi fm modū illi⁹ ter
re: vt d̄

a sūt adūsus eā. Reuerfus ē g ppls cū
f daniel.
b festinatiōe. Et dixit ei senes: Cle
ni t sede i medio nfm et indica no
a s̄ si non erat.
c bis: qz tibi dedit de hōnorē sene
a s̄ ne mendaciū simul cōfingāt.
f ctutis t Et dixit ad eos daniel: Se
parate illos abinuicē pcul: t dijudi
cabo eos: cū g diuisi eēt alī ab al
tero: vocauit vnū d eis: et dixit ad
eū: Inueterate diez maloz: nūc ve
nerūt pctā tua q̄ opabar̄ pri⁹: iudi
cās iudicia iusta: inocētes oppmēs
i t dimittēs noxios dicēte dño: t In
nocētē t iustū n̄ interficies. Rūc g si
l vidisti eā: dic q̄ sub arbore videris
m eos colloquētes sibi. Qui ait: Sub
a s̄ ille latine t forte hebraice a cyno scilicet a primo
qd latini lēntiscū dicunt secro vel erratio qd si nō pōt
hoz etymologia apd eos iueniri cogimur hebreis cō
sentire q̄ hūc picopen grecū tūc cōrēdū: lenisc⁹ ē
arb or humilis cuius folioz succus scissuras labio
rum vel manū solidat.
n cyno Dixit at̄ daniel: Recte mētir̄
o es i caput tuū. Ecce enī angel⁹ dñi
accepta snia ab eo: scidet te mediū.
p Et amoto eo iussi venire aliū: t di
a s̄ sicut mētiris. s̄ pulchritudo.
xit ei: Semē chanaā et n̄ iuda spēs
o deceptit te: t cupiscētia subitit cor
a s̄ alijs.
f tuū. Sic faciebat̄ filiab⁹ isrl: t ille ti
r mētes loquebant̄ vobis. Sed filia
a s̄ christi qui de iuda.
y iuda nō sustinuit iniquitatē vestraz.
z Rūc g dic mihi s̄ q̄ arbore pphēde
ris eos loq̄ntes sibi: Qui ait: Sub
b primo. Dixit autē ei daniel: Recte
a s̄ in dānationē capitis tui.
mētir̄ es t tu in caput tuū. Panet
c enī angel⁹ dei gladiuz hñs vt secet
a s̄ ambo.
d te mediū: t interficiat vos. Exclama
uit itaqz ois cet⁹ voce magna: t bñ
dixerūt deū q̄ saluat sperātes in se.
e Et plurrexerūt adūsus duos p̄sbyte
ros. Conuicerat enī eos daniel ex
ore suo falsū dixisse testimoniū. f
cerūtqz eis sic male egerāt adūsus
f primā vt facerēt fm legē moysi: et
a s̄ interficiēdos tradidērūt babilonio regi: alioqz nō
stabilē qd dicit̄ ē istos aīcham fuisse t sedechiam fm
hieremiā: sic t iudei dñs occiderūt clamādo: Crucifi
ge Crucifige cum.
f interfecerūt eos. Et saluat̄ ē sāguis
inori⁹ i die illa. Belchias at̄ et yxor
ei⁹ laudauēr deū p filia sua susānā
cū ioakim marito ei⁹: t cognat⁹ oi
a s̄ nō quia liberata hoc enim parum ē: nec a p̄fectis
laudabile.
b: qz n̄ est iuēta i ea res turpis. Da
niel aut̄ fact⁹ ē magn⁹ in conspectu
ppli a die illa t deinceps.

re: vt dicitur Hieremie. xlix. vt su
pra allegatū est eodē ca. Al aliter:
interfecerūt: qz de voluntate regis
speciali permissoz est iudeis vt eos
interficerent fm legem moysi. et sic
fuerūt lapidati: q̄ lapidatio pōt dī
ci frictio in igne: vt supra dictū est.
g Belchias autē. Dic psequēter
ponit gratiarū actio p liberatione
innocentis. t hoc est qd dicit̄: Bel
chias aut̄ t yxor eius laudauerūt
deum p filia sua tē. sequitur:
h Quia non est inuenta in ea res
turpis s̄ enī laudat̄ deum de li
beratione susanne a morte: tamen
magis laudat̄ eum de liberationē
sue innocentie: quia innocentia est ma
ius bonum q̄ sit corporalis vita.
i Daniel aut̄ factus ē magnus tē.
qz ex hoc facto intonuit populo q̄
spūs erat in illo t celus legis diui
ne. Pater etiaz ex b sollicitudo ei⁹
circa populū: quia l3 eēt i domo re
gis: tū sollicit⁹ erat de his q̄ fiebat̄
apud filios isrl. Ca. XIII
Moraliter. vir habi
tans i babilone. Caplm istud t se
quēs nō sūt d canone: s̄ qz h facili
libri p se distinctū: t dō nō expecto
ponere eoz moralitatē cū moralita
te libroz q̄ nō sūt d canone: qz mo
ralitatē itēdo ponere i opib⁹ hui⁹ fi
ne. Dic at̄ istoz duoz caploz mora
liratē itēdo ponere sat̄ breuē. In b
aut̄ caplo ip⁹ susanne falsa ponit̄
accusatio. Et i casu sili accusatio bz
aliquā xitāt apparitiā ex duob⁹.
pmū ē nobilitas generis q̄ dar ali
qñ audaciā male agēdi. scdm ē ve
nustas corpis q̄ alios allicit ad cō
cupiscētiā mulier. t difficile custo
diē qd a plurib⁹ ipugnāt. s̄ pmus
excludit qñ cū nobilitate generi cō
currit nobilitas xitāt: t sic p̄tigit i
susāna: qz fuit d tribu regia. s̄ d tri
bu iuda. sic d̄ infra. r s̄ filia
iuda sustinuit iniq̄. vraz. fuit etiam
nobilis morib⁹. iō d̄ d ea: t Pa
rētes enī illi⁹ tē. scdm at̄ exclu
dit qñ dei timore venustas corpis
roborat̄ sic fuit i susāna. de qua d̄:
t Pulchra nimis tē. intm q̄ ma
gis voluit icurrere mortis iudiciū
q̄ offēdere deū suū. d. r Del⁹ ē
mihi absqz ope inclidere i man⁹ ve
stras q̄ peccare i p̄spectu domini.
Circa testes duo sūt attendēda:
scz eorum conditio et examinatio.
Prum ad primum obseruandū est
q̄ q̄tūcūqz sint senes etate: iudi
ces auctoritate: sacerdotes officij sā
ctitate sicut cōtigit i casu susāne: tñ
non ē eis assentiēdū sine debita ex
aminatione aliter posset error mag
nus p̄tingere: sicut p̄tigit in susā
ne cōdēnatione. Circa scdm scz ex
aminationē testū obseruandū est
q̄ separantur ne inuicem falsū con
fingant: sicut daniel fecit testes cō
tra susānā abinuicem separari: et
q̄ increpent vlt terreat vt sic con
cussi veritatē facilius recognoscāt
et q̄ interrogent vt videatur si ve
nient: et sic de falsitate reprobēti lu
ste puniantur vt libere inocēs:
et mali terreatur sicut p̄cessu fuit
in liberatione susanne.

Erex astyages. Dic qm historia belis
et historia draconis ponit: et diuidit in duas pres. qz
pmo tepus q historia accidit exprimit. et secdo historia
describit. ibi: Erat qz idolu. Circa pmu aduertendu q aliqui
dicunt ista pre ptinere ad ca. xij. ita q notat p b tps q accidit

factu susane. s. qm mortu est astyages
rex et cyr ei successit: no tn e intelligen
du q astyages regnauerit in babylonia:
ne: qz nu q: iano fuit rex medox et pla
ru: vt habet i scholastica historia. sed
qz cyr multa bona fecit ppo istu: ideo
fm istos b notat tepus q cyr accepit
astyagis regnu. **Q**uid etiam autem
hui notandu q sicut scribit i schola
stica historia astyages vidit i somnis
de genitilib' sue filie vite pcedere q
occupabat tota asia: et responsum e ei a
pietorib' q illa filiu pareret q asia si
bi subingaret et astyagē debellaret: q
audito dedit filia sua cuidaz plebeio
militi ne filius ex ea nascere nobilis et
potens fieret. fecit etiam obseruari tps
part' filie sue et pueru natu fecit occi
di. **Q**uid qd b pceptu e horretes fa
cin' istud pueru viuū in nemore pie
cerit: quē pastor inuēns secū porta
uit: nutritiū et in filiū adoptauit: q ad
ultus facit: relect' e a pastorib' i regē
suū: et delinquentes graui' puniebat i
tatu q clamor venit ad regē astyagē:
q accessit iuuenē qstuit qre talia fa
ceret: et ille constāter rēdit q poterat
cū esset ab eis elect' in regē. astyages
aut vultu iuuenis et ei' pstantia cōsu
derans: cogitauit ipsū esse de semine
regio et nō filiū pastois: et inqres diti
gēter iuene veritatem q ipe erat ne
pos su' quē occidi mādauerat: et diui
na dūte miratus est anim' eius et iuuenem recepit in gūz:
credēs q somnū suū fuisse impletū in regno p dūto puero:
et nepotē suū tradidit ad custodiēdu et nutritiū cuius dē p
cipib' postea dō rebellatib' pēris ptra astyagē missus ē ille
pnceps p eos: et recordat' cuiusdam iniurie quas fecerat sibi
astyages suasit occulte pēris vt cyrū in regē sibi eligeret: et ipse
ptē eoz adiunaret p astyagē: et sic factū est. **Q**uid audiēs asty
ages pgre gaudet exercitū vt debellaret cyrum nepotē suū: ipe
tn finaliter a cyro deuict' est: cyrus tn cū humane tractauit et
ei regnū hircanoy dimisit. dario aut astyagis regnū me
dorum. ipe aut regnū persarū sibi retinuit: ita tn q regnū
astyagis et darij ipis morientibus ad cyrum deueniret: et ideo
cyrus astyage mortuo ei successit: vt hic dicit. **S**ed q dicit aliq
q tūc accidit historia susanne: vt dictū ē nō videt eē vix: qz
cyrus post darium regnauit annis. xxx. vt dicit historiogra
phi: et tū qm mortu' ē adhuc erat fortis et pcedēs ad bellū: qz
pugnās p maiestas als massuetas mortu' est. **I**te qm successit
astyagi tā ad min' erat. xxx. ānoy vel circiter: qz tā ān ipm
in bello deuicerat: vt dictū ē. et sic nō videt q cyr' ān mortem
darij succederet astyagi p decē ānos vel circa. **Q**uid aut dari
mortu' est daniel tā erat. lxxx. ānoy fm latinos. fm hebreos
septuaginta triū: qz a tpe q fuerat trāsmigratio i babylonē tā
trāsierant. lxx. āni captiuitat' babylonice fm latinos: fm he
breos aut. lxx. āni. **I**te vndecim de regno sedechie ān captiui
tate dictā et post trāsmigrationē danielis i babylonē: et dani
el qm ducit' ē in babylonē pbabile est q ēst. x. ānoy vel cir
citer ad minus: q simul sūt āni. lxxij. et sic nō potest dici q da
niel cēt iuuenis illo tpe q astyages mortu' ē: q nō fuit tūc hi
storia susanne: qz tūc iuuenis erat: vt dicit i lra: Suscitauit de
us spiritū iunioris cui nomē daniel rē. **I**te i lra dicit q dani
el a die illa et deinceps fact' ē magn' coraz ol ppo: et sic ptz q
erat iuuenis etate: qz a iuuetute sua fuit nor' i sapia. vt patet
i. ca. **P**an. et ideo nō valet solutio aliquoz dicētiū q daniel b
dicit iuuenis nō simpliciter: qz iam erat magne etatis: s d iu
uenis respectu senū q accusauerat susannā: qz iam erat dani
el. lxxx. ānoy: vt ptz ex p dicitis. Senes aut illi nō vidēt tunc
fuisse maioris etatis cū adhuc i eis vigeret tāta cōcupiscētia
carnalis: qz tā ān p mltos ānos dixerat daniel de vita hoīs.
si aut i potentatib'. lxxx. āni et amplius eoz labor et dolor. Sic
igit ptz q historia susanne nō accidit tpe quo cyrus successit.

astyagi. et ideo dicendū ē q p mortē astyagis q hic notat cum
dicit: Et rex astyages. designat tps historie sequētis q facta ē s
balthasar vel euilmerodach p re suo: fm q dicit i scholastica hi
storia. et ideo ē pncipiū. xliij. ca. libri Danielis. Tūc aut daniel
erat. pucte etatis et amic' regis babylonis. ppi sapiētia suam

Erex astyages apolir' ē ad pres su
os: et suscepit cyr' pres re
gnū ei'. Erat at daniel cōiua re
gis: et honorat' sup oēs amicos
ei'. Erat qz idolu apd babylōios

s. i. vultus.

noie bel et impēdebāt i eo p dies
singulos sile artabē duodecim: et
oues qdragita: viniqz amphorē
sex. Rex qz colebat eū: et ibat per
singulos dies adorare eū. Porro
daniel adorabat deū suū. Dixit
qz ei rex: Quare nō adoras bel?
Qui rēdēs ait ei: Quia nō colo
idola manufacta s viuētē deū: q
creauit celū et frā: et habet ptātez
oīs carnis. Et dixit rex ad eū:
Nōne videt tibi eē bel viuēs de
us? An nō vides quāta comedat
et bibat qtidie? Et ait daniel ar
ridēs. Ne erres rex: Iste ē enī in

frequēter ostensā: vt ptz ex dicitis i li
bro Daniel: nec adhuc erat destructū
illd regnū babylonis p cyrū et dariū:
p qd b historia pōit int scpturas si
canonicas p' historia susane: et ān hi
storia Judith q pōit post destructio
nē babylonis. b Erat qz rē. **P**ic de
scribit historia belis et draconis: in q
ostēdit daniel extirpator idolatrie sic
i facto susane ostēdus ē psecutor luxu
rie. et diuidit in duas pres. quia pmo
ostēdit danielis audacia ad aggredi
endū ardua ex fidei celo. **S**ecdo ei' cō
stātia ad sustinendū aduersa i mortis
periculo. ibi: **Q**uid cū audissent bab
lonij. **P**rima adhuc i duas. qz primo
ostēdit audacia danielis obligādo se
ad rationē mortis i belis destructioe.
Secdo ingerēdo se pculo intoxicatio
nis i draconis interfectioe. ibi: Et erat
draco. Circa pmū qm tangūt. s. er
roris accusatio. **S**ecdo erroris accusa
ti disquisitio. ibi: Et irat' rex. **T**ertio
disquisit iuuetio. ibi: Occidit q illos.
Circa pmū p dicitur q idola habue
rūt ortū a tpe iūni reg' assyrioy: qui
mortuo p re suo belo nōse fecit imagi
nē p re ad sui cōsolationē: et ei deferē
bat tantū honorē et reuerētiā q cōsu
gentibus ad ipam parcebat et ex hoc
hoies ceperūt diuinū honorē impēde
re illi imagini. **Q**uid hui' aut fūditudinē
in diuersis loc' fecerūt imagines amī

corū suoy mortuoy et eis impēdebāt honores: et sicut idola fa
bicata sūt ad exemplū idoli bel p dicit: ita etiā ex eo nomina
ta sūt: qz pmū idolu vocatū est belus: sicut vocabat ille p q
factū ē idolu. **A**liq p similitudine noiauerunt: qz aliq vocauerunt
idolu suū bel: aliq beel: aliq beelzebub: et aliq baal: apd bab
lonios aut vocabat bel. et b ē qd dicit: Erat qz idolu apd ba
bylonios nomie bel et ipen. in eo p di. sin. sile artabe. xij. **S**imi
la ē farina delicatissima. Artaba est gen' mēsure p tines tres
modios: sed cuius quātitatē sit modius hic acceptus nō ha
bet p certitudinē: quia quātitas modij variat fm diuersas ci
uitates et terras: sed possum' hic aliquid cōiecturare p litterā
sequētē. ille enī. xij. artabe continebat. xxxvj. modios farine
et tātu faciebāt de pane quātū sufficiebat sacerdotib' belis et
familie eoz q dicunt fuisse. lxx. infra eodē ca. c. **A**mphe am
phore sex. amphora est vas quadratū habēs duas ansas ad
modū aurū: vt dicit **I**sidus. xvj. etymol. Amphora autē cōti
net apud grecos pedē quadratū de vino: et tunc non accipit
solum p vase in generali: sed etiā p certa mēsurā: quātū aut
amphora teneat apud babylonios de qbus est hic sermo non
habet p certitudinē i lra: sed solū p plecturā fm sufficiētiam
psonarum quibus ministrabat illud vinum: sicut dicitū est de
farina. **D** Rex quoqz colebat eū rē. credēs aliqd diuinum
esse in eo ex tāta cōmestione. oēs enī gētes semp estimauerunt
deū eē aliqd magnū supra hoīem. et ideo oia mirabilia excedē
tia virtutē humanā vel fm rem vel fm opinionem colebat vt
deos. **E** Porro daniel adorabat deū suū. i. deū celi q lq sit
deus omniū p creationē: dicit tū de danielis specialiter p cul
tum specialē. sequit' f. **N**ō colo ido. manufacta. qz i talibus
nihil pōt esse diuinitatis: cū sunt infra hoīes sicut qdaz opera
humana. **G** Sed viuētē deū rē. qz ipe est formaliter vita:
cum deus sit suū intelligere qd est nobilissimū viuere: vt ha
bet. xij. metaphysice. **E**st etiā de' vita effectiue causans i alijs
vitā et motū: vt dicit **A**et. xvij. **I**n ipso viuimus mouemur et su
mus. **H** Et habet ptātez oīs carnis: qz pōt oia ad nihilum
redigere sicut d nihilō creauit oia. **I** Et dixit rex ad eū: **N**ō
ne videt tibi bel esse de' viuēs rē. argumentū autem sumit q
viuat ex cōmestione: qz nihil carens vita comedit cū sit actus
vegetatiue aīe. **K** Et ait daniel rē. **I**rrisec' lute' ē rē. et p
cōsequēs nō habēs vitā nec viscera nec hōm mēbra cibū reci
piētia. et sic patz pimum. s. erroris accusatio p danielē.

Et iratus

a Et iratus rex. Hic pñter ponit erro-
ris accusati disquisitio. et hoc ē qd dicitur:
Et irat rex. ratio fuit qz ille expenſe
ſiebat de burſa regis et alia neceſſaria
ſacerdotū dabant a cōmunitate ppli: et
ſic erat i grauamen regni. B eni fuit ob-
ſeruati apud oēs gentes quaſi de ſure
gentiū: qz ſacerdotes vacantes diuino
cultui recipiebant neceſſaria a cōitate
ppli: vel ab illo qz perat cōitati. vnde dicitur
Deſi. xlvij. qz ſacerdotes egypti nō ſūt
cōpuli vēdere poſſeſſiōes ſuas tpe ſa-
inis: qz eis victualia pbebat̃ur ex hoz-
reis publicis. **D** ſequit̃ ptz i lra vſqz
ibi: b Tu rex pone eſcas ſup tē. i. tē
pera aqua ſm modū illi terre in qz pñt
vini ſortitudinē nō bibiſt fine aqz mixti-
one. c Et clau. oſtiū tē. hic eni erat
modus ſigillādi antiqz. vt habet De-
ſter. viij. et in anulō iſto erat imago re-
gis ſculpta. ſequit̃: d Et tēnebāt at.
B ē p nūbilo habebāt facere talem obli-
gationē. et cauſa ſub diſt. e Quia fe.
tē. ad quē veniebāt p viā ſubterraneā
de domibz in quibz manebāt extra tem-
plum qd de leui poterat fieri in ciuita-
te babilonica qz non erat habitata niſi
valde diſſuſe: quia vt dictum eſt ſupra
Dan. iij. ciuitas babilonica tenebat
octo leucas in quadru. ita qz intra ciui-
tatem erat agri vinee et ſilia: in qbz cre-
ſcebat̃ terrenaſcētia de qbus poterant
hoies diu viuere obſidionis tpe.
f Factū ē igit. Hic ponit inq̃ſiti erro-
ris inuētiō. quia: g Poſtqz egreſſi
ſūt. i. ſacerdotes de tēplo. h Prece-
pit daniel pueris ſuis. i. ſeruīs. i Et
attulerūt cinerē et cribrauit p totū tem-
plum coram rege. ad hoc vt videret rex
manifeſte qz nulla veſtigia erāt ibi qz
exiit de templo: et ſignatus eſt oſtiū vt
dephenderet̃ ſacerdotes p viam aliā
intrāſſe: quod patet in lra vſqz ibi:
k Statimqz cū aperuiſſet oſtiū intui-
tus rex menſa: ad videndum ſi cibaria
erant cōmeſta. l Et exclamauit voce
magna. ad laudandū deum ſuum.
m Magnus eſt bel. in ſtute qz tanta
comedisti. vidit eni menſaz vacuam qz
totū comedisti. n Et non ē apud te
dolus quiſqz. i. illa fraudulencia quaz
daniel affirmabat. o Et riſit daniel.
ex regis ſimplicitate. p Et tenuit re-
gem ne ingrederet̃ itro. donec vidisset
veſtigia illorū qui de nocte intrābāt ad
comedendū ea que erant poſita ſuper
menſam. ppter qd ſequit̃: q Et di-
xit. ſ. daniel regi. r Ecce paulinētū
aſaduerte cuius veſtigia ſūt hec tē. ve-
ſtigia infantū a veſtigijs virozū diſtin-
xit p quātitatē pedis que minor ē i pu-
eris qz in viris. veſtigia aut mulierum
diſtingit a veſtigijs virozū p figurā: qz
mulieres habēt calciamēta alteri? ſigu-
re qz viri in terra illa. s Et iratus ē
rex. quia p euidentē ſignū cognouit. ſ. fal-
ſitatē ſacerdotum. t Tunc apprehen-
dit rex ſacerdotes tē. tanqz cōuictos.
v Et oſtenderūt ei abſcondita oſtiola
qz fuerunt poſiti in q̃ſtionibz et tormen-
tis ad talia reuelandū. x Occidit er-
go illos. Hic pſequēter ponit erroris i-
uēnti extirpatio p mortem ſacerdotū et
deſtructionē idoli et templi. et hoc ē qd
dicitur hic: Occidit ergo illos rex. i. oc-
cidit fecit. y Et tradidit bel in pote-
danielis. ad faciendū quicqd veller.
z Qui ſubuer. cū. idoli cōtinuēdo.
At tēplū

trineſe lute forineſe ere: neqz
a comedit aliqui. Et irat rex voca-
uit ſacerdotes ei: et ait eis: Niſi
dixerit̃ mihi qd ē qz comedat ipē
ſas has moriemini. Si at oſtēde-
rit̃ qm bel comedat h moriet̃ da-
niel: qz blaſphemauit i bel. Et di-
xit daniel regi: Fiat iuxta verbū
tuū. Erāt aut ſacerdotes bel. lxx.
excepti vrozibz et puulis et filiis.
Et venit rex cū danielē i tēplum
belis: et dixit ſacerdotes belis:
b Ecce nos egrediemur foras: et tu
c rex pone eſcas et vinum miſce: et
claude oſtiū et ſigna anulō tuo.
Et cū igreſſus fueris mane: niſi i-
ueneris oīa cōmeſta a bel morte
moriemur: vel daniel qz mērit̃ ē
f als cōremnebat.
d aduſū nos. Lōſidebat̃ at qz fece-
rāt ſub mēſa introitū abſcōditū:
et p illū igrediebāt ſemp et deuo-
rabāt ea. Factum eſt igit poſtqz
egreſſi ſūt illi: et rex poſuit cibos
b añ bel: pcepit daniel pueri ſu-
is: et attulerūt cinerē et cribrauit
p totū tēplū corā rege: et egreſſi
clauſerūt hoſtiū: et ſignātes anu-
lo regis: abierūt. Sacerdotes at
ingreſſi ſūt nocte iuxta pſuetudī-
nē ſuā: et vroz et filij eoz: et co-
mederūt oīa et biberūt. Surrexit
aut rex ſūmo diluculo: et daniel
cū eo: et ait rex: Salua ne ſūt ſig-
nacula daniel? Qui rēdit: Sal-
ua rex. Statimqz cū apuiſſet hoſti-
um: intuit̃ rex mēſa exclamauit:
a s videt̃ hic falli qd ſolet dici magnā vocē non
eſſe niſi in ſancris tē ſed hec pericope apud he-
breos dicit̃ non haberi.
m voce magna: Magnus es bel: et
nō ē apud te dolus quiſqz. Et riſit
daniel: et tenuit regē ne igredere-
tur itro et dixit: Ecce paulinētū
t aſaduerte cui? veſtigia ſunt hec.
Et dixit rex: Video veſtigia vi-
rozū et mulierū et infātiū. Et irat̃
ē rex. Tūc apphēdit rex ſacerdo-
tes et vroz et filios eoz: et oſtē-
derunt ei abſcondita oſtiola p qz
ingrediebāt et pſumebāt qz erant
f ſup mēſa. Occidit ergo illos rex:
y et tradidit bel i ptātez danielis:
z qz ſubuertit eum et tēplū eius.
Et erat draco magn⁹ i loco illo:
et colebant eū babiloni. Et di-
xit rex danieli: Ecce nūc nō po-
tes dicere: qz iſte nō ſit deus vi-

Dozaliter. Ca. XIII
idolū noſe bel tē. Per iſtud idolū
qd vt de vitens colebat̃ eo qz multa
comedere credebatur: ſignificat̃ gule
vitū et ex pſequēti luxurie. dicit̃ enī
Diero. Aeter et genitalia ſūt membra
p̃uina et ex vicinitate membrorū de-
ſignat̃ vicinitas vitiorū. Igit̃ bel vel
denū vētrē colit̃ gulōſi et luxurioſi ſi-
cut dicit̃ p̃biſ. iij. ca. Quoz de venter
eſt: et glia in pſuſione eoz qz terrena ſa-
piūt. Et de cultu iſtius dei dicit̃ Bern.
Dīs ſolent templa pſtrui: altaria eri-
gi: miniſtri ad ſulēdū deputari: imo-
lari pecudes: et thura cōcremari: deo
vētri tēplū eſt coquina. altare menſaz
miniſtri coquinarqz: imolare pecudes
cocte carnes: ſum⁹ incenſozū odor ſa-
porū. Cultores aut belis dephēſi fue-
rūt p ſapiētā danielis: ſicut dicit̃ infra.
t Aſaduerte cui? veſtigia ſūt hec tē.
et ſic fuerūt puniti morte ſicut ibi dicit̃:
x Occidit ergo illos tē. daniel autē
interpretat̃ iudiciū dei: et ſic p ei? factū
ſignificat̃ qz cultores vētris ſciz gulō-
ſi et luxurioſi p dei iudiciū pdenabun-
tur et igne gebenne tradent̃. b Et
erat draco magn⁹ in loco illo. p draco-
nem de qz dicit̃ Aug. in ſmone d quo-
dam. leo apte irāſcit. draco occulte in-
ſidiat. fraus et malicia deſignatur: et
ideo draconē colūt illi qz p fraudem et
maliciā veritatē ſubuertere q̃runt: cu
iſtmodi ſunt detractores adulatores
adlocari cupidī et iudices iniqz et cōſi-
miles. p ſapiētiam aut danielis draco
fuit interfectus ſicut dicit̃ infra.

a Et templū eius. iſpm deſtruendo.
b Et erat draco ma. Hic oſtendunt̃
danielis audacia in inuaſione draco-
nis venenofi. t diuiditur in duas par-
tes. qz pmo ponit inuaſionis rō. ſcdo
ipā inuaſio. ibi: Tu aut̃ draco. Ratio autē
inuaſionis fuit: qz rex volebat vt da-
niel draconē coleret: et B ē qd dicit̃ B. Et
erat draco magn⁹ in loco illo. i. in ba-
bylone in qdam tēplo in qz locus ſub-
terrane⁹ erat vbi ille draco erat.
c Et colebant eū babiloni. qz ſicut
dictū eſt qz hoies videbāt inſolūtum
qd mirabile excedēs hoīs ſtutē: re-
putabant illud tanqz deum. Modus
aut colēdi vt dicit̃ aliqui erat p qday
inſtrumēta facta de corio vitulino ple-
na aqua: et ideo dicebāt̃ur hydrullas:
ab hydros qd eſt aqua. Sacerdotes
igit̃ illius tēpli pcuriebant illa hydra-
lia virgis: et ſic reddebant ſonitū ter-
ribilem ad quē excitat̃ draco emittē-
bat aliqui fumū aliqui ignē: qd hoies
vulgares videntes iſtud reputabant
quaſi ſacrum et ſic inclinari ad terraz
adorabāt: quia in hoc decepti erant a
ſacerdotibz colentibz illum draconem
ppter queſtū tpālē quem inde repo-
tabant. Et ſimiliter aliquando fit i ec-
cleſia maxima deceptio ppli in miraci-
lis fictis a ſacerdotibz vel eis adherē-
tibus ppter lucrū tēporale. et talia ſciz
ſunt extirpanda a bonis platis: ſicut
iſta extirpata ſunt a danielē. d Et
dixit rex tē. quia iſte nō ſit de⁹ vitens.
Adora ergo eum. Et cūſauit ſe daniel
vt viſū eſt de adoratione belis p hoc
qz non erat deus viuens: non poterat
autēz dicere de dracone quin haberet
vitam

vitā. **a** Dixitq; daniel regi: Dñm deū meū adoro q; ipse est de' viuens. **b** Hō ei negauit daniel draconē hñe vt tam simplr: sed negauit vitā diuinā: q; solus de' est vita p essentia a q oia alia vniuersant: vt. s. dicitur est eodē ca. **b** Tu aut da mihi prātē. hic ponit ipm? draconis inuasio: et primo daniel petit hui? inuasiōis licentia: dicens: Tu aut da mihi prātē. i. licentia tales q nullus me impediāt. Et interficiat draconē absq; gladio et fuste: qd vide tur ipso possibile nisi diuina x̄ute. ppter b̄sequit: **c** Et ait rex: do tibi. Tu/ lit ergo daniel picē et adipē et pilos et corit parif rē. ppter odorē enim pin/ guedinis calefacte libent acceptit dra/ co ille massāz illā sibi p̄oiectam.

Moralit. Fecitq; massas et dedit in os draconis et dirup? est draco. sic p dei iudiciū p̄dematur eterne mortis fraus et malicia p̄dictor. **d** Et di/ rup? ē draco. q; cū momordisset mas/ sam illā: dentes ei? inuoluti sūt. ppter picē et pilos: sic q; nō potuit os apire et massāz illā masticare: et p̄is nō po/ tuit respirare: et est aīal valde calidū: qd p̄t p effectū: q; aliqñ p os emittit fumū: aliqñ ignē: iō dirup? est venter eius ppter defectū respirationis.

e Et dixit daniel: Ecce quē coleba/ tis. q. d. p effectū p̄t q; nō erat deus: nec aliqd diuinū erat in eo. **f** Et cū audissent babylonij. hic describit danielis p̄stātia in sustinēdo adūsa: et diuidit in duas partes. q; primo de/ scribit magnitudo pene sibi infligere. scdo mod? liberatiōis diuie. ibi: Erat aut abacuk. Circa p̄mū aduertendūz q duplex p̄ca fuit infligēda danieli. Ana fuit pena mortis: q; missus est in lacū leonū vt ab ipis deuoraret. Scda fu/ it pena famis: q; subtrac? est ei oīs ci/ bus: vt si leones nō tangerēt cū: salte fame p̄clitaret. et b̄ est qd dicitur: Qd cū audissent babylonij. i. belis. destru/ ctionē: et draconis īterfectionē p ipm danielē: **g** Indignati sunt vehe/ ment. q; fuerūt decepti et incitati p sa/ cerdotes q. p illo cultu celabāt: q; ide viuebāt: nec fuit mirū si cito fuerūt in dignati ptra danielēz q erat alienige/ na et alterius legē: cū esset natiōe inde/ us. **h** Et p̄gregati aduersus regē. q; facta est seditiō et cōmotio ppli con/ tra eū p predictē. **i** Et dixerūt: iude/ us factus est rex. qñ dicit: apostata ē a lege et ritu nro et regū p̄cedentiū: qd p̄bant p factū. **k** Bel destruxit: draconē interfecit. q; dedit prātē b̄ fa/ ciendi danieli q erat iude. Sequit:

l Trade nobis danielē. i. vt moriā. **m** Alioqñ interficiem? te et domūz tuā. i. familiā tuāz. **n** Et dicit rex q; irruerēt in eū vehementer. q; furor multitudinis p̄citāte est valde irrōna bilis et piculosus. **o** Et necessita/ te cōpulsus tradidit eis danielē. non enī poterat rex ita cito p̄gregare eper citū ad cōhibendū multitudinis p̄ci/ tate impetūz: et iō oportebat q trade/ ret eis danielē: vel q; morerēt cū tota familia sua. Itēz videbat q ipō mor/ tuo daniel nō euaderet mortē: q; p̄p ipm insurgēbat multitudo ptra regē. min? aut malū videbat p̄ma facie q; solus daniel traderet mortē q; ipse et regē familia sua morerent. iō tāq; minus ma/

uens. Adoro ergo eum. Dixitq; daniel regi: Dñm deū meū ado/ ro: quia ipse est de' viuens. **Iste** autem nō est deus viuens. Tu autem da mihi potestātē: et in/ terficiā draconē absq; gladio et fuste. Et ait rex: Do tibi. Tulit ergo daniel picem et adipem et pilos: et corit parif. Fecitq; mas/

las: et dedit i os draconis: et di/ ruptus est draco. Et dixit dani/ el: Ecce quem colebatis. Quod cum audissent babylonij: indi/ gnati sunt vehementer: et con/ gregati aduersus regem dixe/ runt: Judeus factus est rex.

Bel destruxit: draconem inter/ fecit: et sacerdotes occidit. Et di/ xerunt cum venissent ad regēz. Trade nobis danielē: alioqñ interficiemus te et domū tuam.

Uidit ergo rex q; irruerēt in eū vehementer: et necessitate com/ pulsus tradidit eis danielē. Qui miserunt eum in lacū leo/ num: et erat ibi diebus sex. Por/ ro in lacu erant leones septem: et dabant eis quotidie duo cor/ pora et due oues: et tunc nō da/ ta sunt eis vt deuorarent dani/ elez. Erat at abacuk p̄pheta in

iudea: et ipse coxerat pulmen/ tum: et intriuerat panes in al/ ueolo et ibat in campum vt fer/ ret messoribus. Dixitq; angel? domini ad abacuk: Fer pran/ dium quod habes in babylo/ nem danieli: qui est in lacu leo/ num. Et dixit abacuk: Domi/ ne babylonem non vidi: et la/ cum nescio. Et apprehendit eū angelus domini in vertice eius: et portauit eum capillo ca/ pitis sui: posuitq; eum in baby/ lonem super lacum in impetu spiritus sui. Et clamauit aba/ cuk dicens: Daniel serue dei tolle prandium quod misit tibi deus. Et ait Daniel: Recor/ datus es mei deus: et non de/ reliquisti diligentes te. Sur/ gens daniel comedit. Porro angelus domini restituit aba/ cuk confestim in loco suo. Cle/ nit ergo rex die septimo vt lu/ geret danielē: et venit ad la/

minus malū fm estimationēz tradidit eis danielē: et maxie q; p̄fidebat ipm p diuinā potētiā liberari: sicut audiuē/ rat liberationē socior daniel de camio ignis. **p** Qui misit eū in la. le. et erat ibi sex dieb. **Er** p̄t q; missio daniel in lacū est alia ab illa q; facta est tpe da/ rij: vt dicitur est. s. ca. vj. q; tūc nō fuit i lacu nisi p vnā noctē: vt p̄t ibidē. hic at dicitur fuisse in lacu p sex dies. **S**ur p̄t b̄ alia de cā: q; fuit posit? in lacū tpe da/ rij: eo q; fuit iposita sibi transgressio re/ gij edicti: q; vt ibidē dicitur posuerat edictū vt null? peteret aliqd a deo vel hoīe ni/ si ad rege vīq; ad triginta dies. Daniel aut infra istud tps inuenit? est adorare deū: ppter qd missus fuit i lacū leonū. **E**ā aut qre dicitur hic posit? in lacū leonū est alia. i. destructio belis et interfectio draconis. **q** Porro in lacu. et. hic tangit pena famis. Dimissus ē in lacu p sex dies naturales sine cibo: et iterum denegar? est leonib? cib? p̄fuer? vt citi? deuoraret danielē. **r** Erat aut aba/ cuk. hic p̄ter ponit ipm? daniel libera/ tio: et p̄mo ponit liberatio ei? a pena fa/ mis. scdo a pena missiōis in lacum. ibi: Venit g rex. In p̄ia pte dicitur: Erat at abacuk p̄pha in iudea. hic est vnus de rij. p̄bis: vt videt? **M**icro. sentire i pro/ logo. **M**oralit. Erat aut abacuk p/ pheta in iudea. Abacuk aut interpretat foris luctator: et significat hoīem sapi/ entē rōne interpretatiōis. et sic abacuk p̄solat? fuit danielē missus in lacū inui/ ste: sic iste p̄solari nitit oēm q; inuiste pa/ titur. **s** Et ipse coxe. pul. et intri. pa/ nes in al. et. nomē est vas facti ad re/ ponendū cibos: et ex situ dīne alui. i. ventr? vbi cibi reponunt? et inde alimē/ tū ad singla mēbra x̄ute calozis natu/ ralis deferē. **t** Dixitq; an. do. ad aba/ cuk: Fer prandū qd habes in baby/ lonē danieli. q. d. ipse indiget. cib? et ei denegar?. **v** Et dixit abacuk: Do/ mine babylonē nō vidi: et iō nescirez il/ luc tre. **x** Et lacuz nescio. et iō dato q; iā essem in babylone nescire danielēz inuenire. ista dixit se excusando.

y Et apprehendit eū ange. do. in verti/ ce eius. angelus aut apparebat i corp? assumpto: et iō dicitur apprehendisse caput: q; posuit manū sup caput eius. **z** Et portauit eū capillo capitis sui. nō est sic intelligendū q; virtus angeli solūmo/ do tāgeret capillos ei?: s; totū corp? fm q; b̄ dicitur: q; posuit manū sup caput ei? vt dictū est. **a** Posuitq; eū i ba. su. la. cum in impetu spūs sui. i. virtutis sue: nec est mirū si angelus portauerit ho/ minē p tantū spacium terre in modico tempore: quia vnus angelus reuoluit orbem circulariter in vno die: ad quem tota terra cōparata nō est nisi qñ pun/ ctus. Sequitur: **b** Et ait Daniel: Recordatus es mei deus. prius enī be/ nedixit deum q; sumeret cibum. hec est enī consuetudo laudabilis. **M**oralit. Porro angelus domini restituit abacuk confestim in loco suo. per qd significatur q; defensor iusticie et oppo/ situm cōsolator angelico ministerio ad locum sibi paratum in empyreo dedu/ cetur. qd nob? pcedat et. **c** Venit g. hic ponit liberatio daniel de lacu. cūz dicitur: Venit g rex die septimo: q; daniel erat cōdenat? ad b̄ et staret ibi p sex dies na/ turales. **d** Et lu. da. q; p̄babilis cre/

Moralit

† 6. a

† 6. a
Ezech. 8. d

Moralit

b b
debat

debat ipm mortuū. a Et ecce daniel sedens. viuis et san⁹.
b Et exclamauit rex voce magna dicens: Magn⁹ es dñe de
us danielis. Aiso enī miraculo magnificauit diuinā potētī
am. c Et extraxit eū. iā enī trāserat seditio ppli: et maxime
qz videbāt p effectū virtutē dei ipi⁹. d Porro illos q pdi

722. q. 2. c.
vñ. l. i. q. 3.
vñ. l. i. q. 3.
vñ. l. i. q. 3.
vñ. l. i. q. 3.

tudinē ppli ad clamorē pdictū et sedi
tionē. e Intromisit in lacū. istud
enī fuit iustū fm legē talionis: ex quo
declarata fuit iusticia daniel. f Et
deuorati sunt in momēto. in q apparu
it saluatio danielis mag⁹ miraculosa.
g Tūc rex ait: Pauēat habitātes
tē. Aiso enī miraculo pdicto rex vo
luit magnificare diuinā potētīā: non
solū in babilone: s in toto regno sibi
subdito. et b est qd dicitur: Pauēat. i.
timeāt blasphemare. Habitātes i vni
uersa terra: hypbole est ad expmēdū
magnitudinē sui regnī: qz nō oīs ira
erat sibi subiecta. h Tūc daniel. licet
enī sit de⁹ oīm: dicitur hic de⁹ daniel p
cultū specialē: qz ipz danielē speciali
ter saluauerat p cūidēs miraculū. i b
est qd subdit: Quia ipse liberator et
saluator faciēs signa. i. opā sup natu
rā q hoies inducūt ad cognoscēdū di
uinā excellentiā: qz diuinā potētīā i mi
sericordia cognita est in liberatiōe da
nielis: et sua iusticia in suoz accusato
rū deuoratiōe: et p h rex gētilis et po
pulus ei subiect⁹ fuit induct⁹ ad lau
dandū deū: q est bñdict⁹ in secula se
culoz. Amen.

finit postilla Nicolai de lyra sup
historiā Susanne et belis et draconis.

Incipit expositio fratris

batonis i plogū duodecim pphaz.
b On idē ordo est duodecim
pphetaz. Iste plog⁹ cōis
est duodecim paruis pphē
tis: et hz qtuor pticulas.
In pmo tangit apud hebreos et. lxx.
diuersitas ordinis pphaz. cū dicitur: Hō
idē ordo est tē. In scda ostēdit q vari
uz hnt modū scribēdi. l. i. b. osee coma
ticus est tē. In tertia subdit eozū col
lectio in vñū. l. i. b. Et qz longū est tē.
In qrtā distinguunt tpa pphetarū
num. l. i. b. Et osee synchronō esale tē.
Ips vñū lre insulam. i. b. Apud he
breos. qz hieremias imitat. k Qui
est apud nos. latinos: fm. lxx. interp
tes. vñ dicit glo. Ordo duodeci pphē
tarū fm. lxx. talis est: osee: Amos:
Michas: Iobēl: Abdias: Jonas:
Naum: Abacuk: Sophonias: Agge
us: Zacharias: Malachias. fm he
breos vero qz Hiero. sequit tal est or
do: osee: iobēl: amos: abdias: ionas:
michas: naum: abacuk: sophonias:
aggeus: zacharias: malachias.

l Qui qz. apud hebreos qz sequitur
sunt taliter ordiati. m Scdm id qd legif. apud hebreos.
n Dic. i. in ista trāstatiōe qua mō cōiter vñf ecclia. o Dis
positi sūt. an trāstatiōē istaz cōiter currebat editio. lxx.
p osee. sicut ait Irido. etymol. vij. saluator aut saluās in
terprat. dñ enī ira dei in pplm israelē ob crīmē idolatrie pphē
tasser: domui iude salutē pnūciat. ppter qd Ezechias rex
inda sublati idoli q pcedētes pfecauerāt templū dñi pur
gasse ac purificasse monstret. q Comatic⁹ est. interlinea
ris. i. abbreviator. p qd tangit pphetas comatis. est enī co
ma punctata. platō orōnis p miores decisōes: vt ore: genis:
oculis. paridē mētiris adesse eloq: forma: nobilitate cares.
ecce qlibet decisio siue pticula orōnis parū valet p se: s oīs
insimul aggregate reddūt pfectū sensum. Colon autē est pun
ctata

ctata. platō fm maiores decisōes q pfectū reddunt sensum
sed nō pfectā sniam: sicut dicitur est. s. in plogo sup. Aiso
g abbreviator: qz breues hz clausulas. qñ qlibet p se nec pfe
ctū sensum reddit nec pfectā sniam. h cū Hiero. dixisset: o
see comatic⁹ est: exposuit seipm dicens: r Et. p id est.

s Quasi p sen. lo. licet enī quilibet
clausula videat cōpletam representare
sniam: tñ suspēdit snia vsq post cōple
tā totālē orōnē: sic ptz in pstructione su
spensua. vñ gñ: osee. i. dicitur: Ade.
ecce qñ vna snia: Sume tibi vxorē for
nicationū. ecce qñ alia snia: Et fac fili
os fornicationū. ecce qñ tertia snia. et
tñ nōdū cōplef vsq ad finē versus. cū
dicitur: Quia fornicans fornicabit terra
a dño. Añ sic intelligēda ē glofa q di
citur: Comatic⁹. i. diuinus: supple p clau
sulas: eo q i singulis clausulis diuer
sas vel plenas snias dicat. i. dicere vi
deatur. Aliter exponit: Et qñ p sentē
tias loquēs. i. pfundas vñoz intelli
gētiās: fm q hugo de scō victore dis
finit sniam dicens: Sentētia est. pfun
dior intelligētiā q nisi expositiōe vñ
terptatiōe nō inuenit. vide in plogo
Aiso. de colis et comatic⁹. t Iobēl
pla. in pncipijs. i. in pncipio. plale po
nit. p singlari. Nota q pncipiū et inī
tiū differūt. Inītiū. ppter dñ an qd nō
est aliud. pncipiū autē post qd ē aliud
et sic mediū quodāntō dicit pncipiū re
spectu finis. et iō dicit: Planus i pnci
pijs. i. in initio et medio: et i fine est dif
ficil. v Et vsq. clausulæ. i. pnci
pietates. i. pncipios modos scribēdi.
y Eisdā scribā. j. Adre. vij. Ipe Es
dras ascendit de babilone et ipse scriba
velox: eo q legē moysi cōbustā velo
citer reparauit. vel quāsdā figuras in
uenit i hebreo qd⁹ velociter scribit.

z Autumāt. i. putat vel affirmāt. au
tumo autumas dicitur putare: affirmare:
pndere. et cōponit ab ab et timos qd ē
mens: qñ a mēte sic hēre. t inde dicitur
autuma: hnt autume: estimatio. Añ
a Paula et eustochiū. de his inue
nies. s. in plogo sup Iosue versus fi
nē. ad petitionē istoz trāstulit Hiero.
istū libz. b Admonitas vos volo
esse. supple hic. i. c. Anū li. esse. xij.
pphaz. q hebraice dicitur tarasara: sed q
re est vñ liber in plogo super libzoz
Regum ponit rō: vt. i. apud hebreos
tot cēt libz qz sunt lre alphabeti. Al
aliter fm Irido. q ait in. vij. etymol.
Libz. xij. pphaz auctoz suoz nōib⁹
pnotant: q ppter dñ dicitur miores:
eo q sermōes eoz breues sūt. vñ et cō
nexi sibi inuicē in vno volumīe cō
tinent. i. ppter breuitatē suā. S; qñ
qñ libz vere. testa. rñ dēt in nūero li
teris alphabeti: et nō libz nōuī testa.
Bñdeo: qz vet⁹ testamētū fuit initiale
et qñ elementale ad nouū: ad qd desi

gnādū cuilibet libz rñ dēt vñū elementū hebraici alphabeti: si
cut meli⁹ scribit i plogo sup Regl. d Synchronō. i. pēpo
raneū. a syn qd est con: et chronō qd est tps: qz in eisdē tpsibus
et sub eisdē regib⁹ pphetauerūt: sicut ptz in titulis eozundē.
e Malachia vero agget tē. interlinearis: Eisdā fuisse autu
mant q velox scriba fuit. istos aut tres. i. malachias: aggeū et za
chariā pñgit: qz ipi pphetauerūt de reedificatiōe hierlm.
f Fuisse tpsib⁹ interlinear. post reditū de captiuitate. In fine
ponit reglā p quā sciri pñt qd⁹ tpsib⁹ pphē singuli pphetauē
rūt. cū dicitur: g In qd⁹ at tempus. nō p. in ti. vos volo admo
nitas esse. h Sub illis eos regib⁹ pphēasse sub qd⁹ et bi q
ad eos hnt titulos. i. reges in titulis notatos: pphetauerunt.

Explicit qualiscunq expositio istius prologi.

Incipit